

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Министерство на финансите
на Република България

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

**НАРЪЧНИК
ЗА ЕФЕКТИВНО ПРИЛАГАНЕ
НА ПРАВИЛАТА НА ЕС ЗА ДЪРЖАВНИТЕ
ПОМОЩИ ПРИ ПРЕДОСТАВЯНЕ НА УСЛУГИ
ОТ ОБЩ ИКОНОМИЧЕСКИ ИНТЕРЕС (УОИИ)**

НАРЪЧНИК ЗА ЕФЕКТИВНО ПРИЛАГАНЕ НА ПРАВИЛАТА НА ЕС ЗА ДЪРЖАВНИТЕ ПОМОЩИ ПРИ ПРЕДОСТАВЯНЕ НА УСЛУГИ ОТ ОБЩ ИКОНОМИЧЕСКИ ИНТЕРЕС (УОИИ)

Този документ е разработен от ДЗЗД „Консорциум АС „Арсов Начев Ганева“ и Делойт за ефективно прилагане на правилата на ЕС за държавните помощи“ за целите на проекта „Ефективно прилагане на правилата на ЕС за държавните помощи при предоставяне на услуги от общ икономически интерес (УОИИ)“ и не отразява официалното становище на Европейския съюз или Министерството на финансите. Направените изводи и препоръки не са обвързващи, нямат задължителен характер и могат да бъдат променяни при прилагането им по конкретен проект. ДЗЗД „Консорциум АС „Арсов Начев Ганева“ и Делойт за ефективно прилагане на правилата на ЕС за държавните помощи“ не поема отговорност за преки или косвени вреди, настъпили в резултат на ползване или невъзможност за ползване в рамките на конкретни проекти на съдържаща се информация, изводи и препоръки.

СЪДЪРЖАНИЕ

Част I. Въведение	9
Списък на съкращенията	11
Част II. Правила за условията, при които се предоставят и разходват публични средства при реализирането на УОИИ	15
1. Цели на Правилата	16
2. Същност на УОИИ	18
2.1. Понятие за УОИ и УОИИ	18
2.2. УОИИ и правилата за държавните помощи	23
3. Квалификация на УОИИ	28
3.1. Критерии за квалифициране на УОИИ	29
3.2. Примери за явна фактическа грешка при дефиниране на УОИИ	36
4. Организация на УОИИ	39
4.1. Възлагане на УОИИ	40
4.2. Колективно възлагане	42
4.3. Издаване на разрешителни документи	44
4.4. Избор на предприятие, на което да бъде възложена УОИИ	44
5. Компенсация за задача за обществена услуга	47
5.1. Параметри на компенсацията и механизми за изчисляване, контрол и преразглеждане на компенсацията	49
5.2. Методи за контрол и преразглеждане на компенсацията и механизми за избягване и възстановяване на евентуална свръхкомпенсация	55
6. Приложим режим към компенсацията	59
6.1. Компенсация за УОИИ, която не се определя като държавна помощ	61

6.2. Компенсация за обществени услуги, представляваща държавна помощ, съвместима с ДФЕС	67
6.3. Задължения, произтичащи от предоставянето на компенсация за УОИИ	73
7. Приложения	79
Приложение № 1: Изключителни и специални права	79
Приложение № 2: Практически насоки за преценка за пазарна неефективност	82
Приложение № 3: Сравнителна таблица на режимите, приложими към компенсацията за УОИИ	84
Приложение № 4: Контролен лист за проверка за спазване на условията по Регламента de minimis за УОИИ	86
Приложение № 5: Контролен лист за проверка за спазване на условията по Решението за УОИИ	88

Част III. Типови примерни договори за възлагане на УОИИ

1. Примерен договор за осъществяване на услуга от общ икономически интерес в областта на социалното жилищно настаняване на основание Решение на ЕК 2012/21/ЕС	93
2. Примерен договор за осъществяване на услуга от общ икономически интерес- опериране на леглова база на основание Решение на ЕК 2012/21/ЕС	109
3. Примерен договор за възлагане на услуга от общ икономически интерес- опериране на многофункционална спортно-културна зала на основание Решение на ЕК 2012/21/ЕС	124
4. Примерен договор за възлагане на услуга от общ икономически интерес по експлоатация на инсталации и извършване на дейности за преработка на отпадъци на основание Решение на ЕК 2012/21/ЕС	139
5. Примерен договор за осъществяване на услуга от общ икономически интерес домашен социален патронаж на основание Решение на ЕК 2012/21/ЕС	152
6. Примерен договор за възлагане на услуга от общ икономически интерес по управление и поддържане на улично осветление на основание Решение на ЕК 2012/21/ЕС	164
7. Примерен договор за възлагане на услуга от общ икономически интерес в областта на сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци на основание Решение на ЕК 2012/21/ЕС	176

8. Примерен договор за възлагане на услуга от общ икономически интерес по организация и поддръжка на зони за паркиране на основание Решение на ЕК 2012/21/ЕС	188
9. Примерен договор за осъществяване на услуга от общ икономически интерес „Дневен център за стари хора“ на основание Решение на ЕК 2012/21/ЕС	202
10. Примерен договор за предоставяне на помощ за осъществяване на услуга от общ икономически интерес на основание Регламент (ЕС) № 360/2012	213

Част IV. Резултати от проведени анализи на практиките по приложение на правилата за УОИИ в България и други държави членки

1. Резултати от анализа на съществуващата практика и организация на услугите, предоставяни от общините	229
1.1. Резултати от прегледа на осъществяваните от общините услуги по области	229
1.2. Общи изводи относно съществуващата практика и организация на услугите, предоставяни от общините	238
2. Резултати от анализа на добрите практики за УОИИ в държави членки на ЕС	251
2.1. Нормативни изисквания и обхват на УОИИ в държавите членки	251
2.2. Практики при възлагане на УОИИ	259
2.3. Някои примери за УОИИ	266
3. Резултати от анализа на цялостната нормативна уредба в Република България и нейната пряка или косвена съотносимост към европейското законодателство по държавните помощи с акцент върху нормативната уредба за общинските администрации при предоставянето на УОИИ	272
3.1. Предоставяне на публични ресурси за УОИИ	273
3.2. Определяне на УОИИ	274
3.3. Актове за възлагане на УОИИ	278
3.4. Параметри на компенсацията и начин за нейното определяне	284
3.5. Мерки за избягване предоставянето на свръхкомпенсация	289

3.6. Задължения за прозрачност и докладване	292
4. Резултати от анализа на тесните места в прилагането на режима на УОИИ	296
4.1. Дефиниране на понятието „предприятие“ и „икономическа дейност“	296
4.2. Наличие на неефективност на пазара като условие за възлагане на УОИИ	299
4.3. Местно въздействие и липса на ефект върху търговията между държавите членки	300
4.4. Проблемни аспекти при определяне на параметрите на компенсацията и наличието на свърхкомпенсация	302
4.5. Особености при възлагане на УОИИ с оглед правилата в областта на обществените поръчки	305
4.6. Рискове и последици при нарушаване на правилата за УОИИ на ЕС	309
Използвани източници	311

ЧАСТ I.

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият Наръчник е насочен към общините в Република България и представя практически насоки и разяснения във връзка с предоставянето на публично финансиране за обществени услуги. Основната му цел е постигане на по-пълно разбиране на концепцията за услуги от общ икономически интерес (УОИИ) и подобряване на прилагането на правилата за държавните помощи към тяхното финансиране. Наръчникът съдържа Правила за условията, при които се предоставят и разходват публични средства при реализирането на УОИИ, типови примерни договори за възлагане на УОИИ, както и представяне на резултатите от проведени анализи на практиките по приложение на правилата за УОИИ в България и други държави членки.

Наръчникът е изготвен в рамките на Проект „Ефективно прилагане на правилата на ЕС за държавните помощи при предоставяне на услуги от общ икономически интерес (УОИИ)“, който се изпълнява по договор № BG05SFOP001-2.003-0001-C01/11.11.2016 г. с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление 2014 - 2020 г.“, съфинансирана от Европейския съюз, чрез Европейския социален фонд с бенефициент Министерство на финансите, дирекция „Държавни помощи и реален сектор“. Основната цел на Проекта е ефективно въвеждане на режима на предоставяне на УОИИ в административната практика на местните органи.

Наръчникът е подготвен от експерти на ДЗЗД „Консорциум АС „Арсов Начев Ганева“ и Делойт за ефективно прилагане на правилата на ЕС за държавните помощи“, с основна роля на адвокатите от екипа на АС „Арсов Начев Ганева“ – Светлана Ганева, Камелия Ангелова и Марийка Герова, в изпълнение на договор № ДОГ-63/30.04.2018г. с предмет „Консултантски услуги за нуждите на Министерство на финансите за създаване на условия за ефективно прилагане на правилата на ЕС за държавните помощи при предоставяне на услуги от общ икономически интерес (УОИИ)“.

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

БВП	Брутен вътрешен продукт
ДП	Държавна помощ
ДФЕС	Договор за функционирането на Европейския съюз
ЕК/ Комисията	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ЗВ	Закон за водите
ЗДП	Закон за държавните помощи
ЗДПУ	Закон за дейностите по предоставяне на услуги
ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗОБС	Закон за общинската собственост
ЗОП	Закон за обществените поръчки
ЗОУ	Задължение за обществена услуга
ЗПУ	Закон за пощенските услуги
ЗПУО	Закон за предучилищното и училищното образование
ЗПФ	Закон за публичните финанси
ЗРВКУ	Закон за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги
ЗСП	Закон за социалното подпомагане
ЗСУ	Закон за социалните услуги
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗФУКПС	Закон за финансовото управление и контрол в публичния сектор
ЗЮЛНЦ	Закон за юридическите лица с нестопанска цел
Известие на Комисията/ Известието	Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в член 107, параграф 1 от ДФЕС

МСП	Малки и средни предприятия
НИУОИ	Неикономически услуги от общ интерес
Пакет Алмуния	Пакет от документи на Европейската комисия, приет през 2011 г., относно съвместимостта на компенсацията за задължения за обществени услуги с правилата за държавните помощи, установени в европейското законодателство
ППЗСП	Правилник за прилагане на Закона за социалното подпомагане
Правилата	Правила за условията, при които се предоставят и разходват публични средства при реализирането на услуги от общ икономически интерес (УОИИ)
Рамката на ЕС за УОИИ/ Рамката/ Рамката за УОИИ	Рамка на ЕС за държавна помощ под формата на компенсации за обществени услуги
Регламент (ЕО) № 1370/2007	Регламент (ЕО) № 1370/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2007 година относно обществените услуги за пътнически превоз с железопътен и автомобилен транспорт и за отмяна на регламенти (ЕИО) № 1191/69 и (ЕИО) № 1107/70 на Съвета
Регламент (ЕС) № 1407/2013/ Регламента <i>de minimis</i>/ Общ Регламент <i>de minimis</i>	Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта <i>de minimis</i> (ОВ, L 352/1 от 24 декември 2013 г.)
Регламент (ЕС) № 360/2012/ Регламента <i>de minimis</i> за УОИИ	Регламент (ЕС) № 360/2012 на Комисията от 25 април 2012 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към минималната помощ (<i>de minimis</i>) за предприятия, предоставящи услуги от общ икономически интерес

**Регламент
(ЕС)
№ 360/2012/
Регламента
de minimis за
УОИИ**

Регламент (ЕС) № 360/2012 на Комисията от 25 април 2012 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към минималната помощ (*de minimis*) за предприятия, предоставящи услуги от общ икономически интерес

**Решение на
Комисията
за УОИИ/
Решение на
ЕК 2012/21/
ЕС/ Реше-
нието за
УОИИ**

Решение на Комисията от 20 декември 2011 година относно прилагането на член 106, параграф 2 от ДФЕС за държавната помощ под формата на компенсация за обществена услуга, предоставена на определени предприятия, натоварени с извършването на услуги от общ икономически интерес (2012/21/ЕС)

**Решението
по дело
Алтмарк
(Altmark)/
Алтмарк**

Решение по Дело C-280/00, Altmark Trans GmbH и Regierungspräsidium Magdeburg/Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH, (2003 г.), Сборник I-7747

**Ръководство
за УОИИ**

Ръководство за прилагането на правилата на Европейския съюз в областта на държавната помощ, обществените поръчки и вътрешния пазар към услугите от общ икономически интерес, и по-специално към социалните услуги от общ интерес

СЕС

Съд на Европейския съюз

**Съобщение
на Комисията/
Съобщението/
Съобщение
за УОИИ**

Съобщение на Комисията за прилагането на правилата на Европейския съюз към компенсацията, предоставена за предоставянето на услуги от общ икономически интерес (2012/С 8/02)

УОИ

Услуги от общ интерес

УОИИ

Услуги от общ икономически интерес

ЧАСТ II.

**ПРАВИЛА ЗА УСЛОВИЯТА, ПРИ КОИТО СЕ
ПРЕДОСТАВЯТ И РАЗХОДВАТ ПУБЛИЧНИ
СРЕДСТВА ПРИ РЕАЛИЗИРАНЕТО НА УОИИ**

1. ЦЕЛИ НА ПРАВИЛАТА

Настоящият документ представлява Правила за условията, при които се предоставят и разходват публични средства при реализирането на услуги от общ икономически интерес (УОИИ) („**Правилата**“).

Прилагането на нормите на европейското и националното законодателство по държавните помощи при управлението на местни обществени услуги, и в частност при тяхното финансиране, предполага предварително да бъдат разбрани техните концепции и специфични понятия.

Същевременно правилата за прилагане на режима на държавните помощи към УОИИ са установени предимно в законодателството на ЕС и се съдържат в многобройни и различни по вид документи на европейските институции. Това създава допълнителни трудности пред разбирането и еднообразното прилагане на правилата на национално ниво.

Тези обстоятелства създават риск от различно определяне от страна на местните органи на същността и обхвата на УОИИ, правилата за тяхното възлагане, финансиране и контрол, както и за коректното изпълнение на договорите за възлагане на обществени услуги.

В случай на несъобразяване с тези правила, националните съдилища или Европейската комисия („**Комисията**“, „**ЕК**“) могат да разпоредят връщането на полученото от бенефициера финансиране на предоставилia го публичен орган, заедно с дължимата лихва. Отговорността за това възстановяване се носи от публичния орган.

Настоящите Правила за УОИИ имат за задача да предоставят практически насоки и разяснения за страните, участващи в отношенията по предоставяне на публично финансиране за обществени услуги, като по този начин се цели постигане на по-пълно разбиране на концепцията за УОИИ и подобряване прилагането на правилата за държавните помощи към тяхното финансиране.

За тази цел в Правилата за УОИИ се съдържа общ преглед на специфичните за УОИИ и държавните помощи понятия, установени в европейската и националната правна рамка, съдебна практика и вторични правила.

Правилата допълнително разясняват различните режими, под които може да бъде поставено публичното финансиране за обществени услуги в рамките на Европейския съюз¹. В тази връзка в настоящия документ се съдържат в опростен вид условията и правилата за приложимост на решението на Съда на Европейския съюз („СЕС“) по делото Алтмарк² и регламентацията на "пакета за УОИИ" (или „пакета Алмуния“)³, който включва:

- Съобщението за УОИИ (Съобщение на Комисията за прилагането на правилата на Европейския съюз към компенсацията, предоставена за предоставянето на услуги от общ икономически интерес (ОВ С 8 от 11.1.2012 г.)
- Регламента за минималната помощ за УОИИ (Регламент (ЕС) № 360/2012 на Комисията относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към минималната помощ (*de minimis*) за предприятия, предоставящи услуги от общ икономически интерес (ОВ L 114 от 26.4.2012г.)
- Решението за УОИИ (Решение на Комисията от 20 декември 2011 година относно прилагането на член 106, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз за държавната помощ под формата на компенсация за обществена услуга, предоставена на определени предприятия, натоварени с извършването на услуги от общ икономически интерес (ОВ L 7 от 11.1.2012 г.)
- Рамката на ЕС за УОИИ (Рамка на Европейския съюз за държавна помощ под формата на компенсации за обществени услуги (2011) (ОВ С 8 от 11.1.2012 г.)

Тези документи, както и Ръководството за УОИИ⁴, са достъпни на интернет страницата на Комисията, специално посветена на УОИИ⁵.

¹ Административните услуги, услугите, възложени на болници (държавни и общински), и услугите, свързани с наземен транспорт не са обхванати изрично от Правилата.

² Дело C-280/00, Altmark Trans GmbH и Regierungspräsidium Magdeburg/Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH.

³ Пакета Алмуния, наречен на името на заместник-председателя на Европейската комисия, отговарящ за политиките в областта на конкуренцията, както е разработен и приет на 20 Декември 2011 г. от Европейската комисия.

⁴ Ръководство за прилагането на правилата на Европейския съюз в областта на държавната помощ, обществените поръчки и вътрешния пазар към услугите от общ икономически интерес, и, по специално, към социалните услуги от общ интерес (http://ec.europa.eu/competition/state_aid/overview/new_guide_eu_rules_procurement_bg.pdf).

⁵ http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/sgei.html

2. СЪЩНОСТ НА УОИИ

2.1. Понятие за УОИ и УОИИ

2.1.1. Услуги от общ интерес

Понятието услуга от общ интерес (УОИ) не е дефинирано в националното законодателство. То е собствено на европейското право и съдебна практика. Услуга от общ интерес е обобщаващо понятие за обществени задачи. В него се включват онези услуги, познати на националните законодателства обичайно като „обществени услуги“.

Това са услуги, които задоволяват основни обществени, а не частни, потребности. По дефиниция това са дефицитни услуги. Те не се предоставят от пазара изобщо или не в такава степен, че обществената необходимост от тях да бъде задоволена. Ето защо се налага държавата, която е призвана да удовлетвори потребността на обществото, да осигури условия за предоставянето на УОИ, включително и като компенсира изпълнителя на услугата за разходите по извършването ѝ.

Същевременно, поради факта, че УОИ задоволяват основни потребности, публичните органи следва да осигурят предоставянето им при определени условия, отговарящи на обществения интерес: ниво на качество, достъпни цени, достъпност за всички жители на дадена територия, равно третиране на гражданите.

Макар и да са обект на уредба в няколко текста от Договора за функционирането на Европейския съюз („ДФЕС“ или „Договора“), не съществува точна дефиниция за УОИ. Комисията подчертава в своя документ „Рамка за качеството за услугите от общ интерес в Европа“, че липсва яснота по отношение на терминологията относно УОИ, като различни понятия се използват взаимозаменяемо и неточно. В същия документ Комисията, основавайки се на съдебната практика на СЕС, пояснява понятието:

Услуги от общ интерес (УОИ) са услуги, които се класифицират от публичните органи на държавите членки като такива от общ интерес и поради това са предмет на специфични задължения за обществена услуга (ЗОУ). Терминът обхваща както икономически, така и неикономически дейности. Неикономическите не са предмет на конкретно законодателство на ЕС и не са обхванати от правилата на ДФЕС, отнасящи се до вътрешния пазар и конкуренцията. Някои аспекти

на организацията на тези услуги могат да са предмет на други общи правила от ДФЕС, като например принципът на недискриминация.

Така обобщаващото понятие УОИ включва както неикономически услуги от общ интерес („НИУОИ“), така и услуги от общ икономически интерес („УОИИ“). Разграничаването между тези две категории УОИ налага два различни правни режима:

- НИУОИ не се подчиняват на правото на конкуренцията и по отношение на тяхното управление и финансиране няма приети специфични правила в европейското законодателство. Все пак към тях се прилагат някои правила на ДФЕС като например принципите за недискриминация и за прозрачност.

- Член 106 § 2 от ДФЕС предвижда, че правилата за конкуренцията и вътрешния пазар (в това число и правилата за държавните помощи) се прилагат към УОИИ, доколкото това не възпрепятства постигането на задачата от общ интерес.

Термините УОИИ и НИУОИ се използват в няколко разпоредби на ДФЕС - член 14, член 106, параграф 2 и Протокол № 26, но не са дефинирани в него или други актове на европейското законодателство. Тяхното съдържание се определя от практиката на СЕС. То зависи изключително от същността и целта на дейностите и нормативната уредба, на която те се подчиняват. Типичните държавни дейности (прерогативи на държавата), както и дейности с чисто социален характер, се считат за неикономически. Така съдебната практика на СЕС и практиката на Комисията вече са квалифицирали като неикономически следните услуги от общ интерес:

- Дейностите, свързани с упражняването на публична власт като отбрана и полицейски контрол⁶, дейности в сферата на правосъдието, безопасност и контрол на въздушното пространство⁷, контрола и безопасността на морското корабоплаване⁸, наблюдението за борба със замърсяването⁹, организация, финансиране или изпълнение на наказателни мерки с цел осигуряване прилагането на наказателната система¹⁰, дейности по устройство на територията¹¹;

- Дейностите с чисто социална природа като управление на схеми за

⁶ Решение на Комисията от 7 декември 2011 г. относно държавна помощ SA.32820 (2011/NN).

⁷ Решение от 19 януари 1994 по дело C-364/92 SAT срещу Eurocontrol; решение на Съда от 26 март 2009 г. по дело Selex Sistemi Integrati/Комисия, C-113/07.

⁸ Решение на Комисията от 16 октомври 2002 г. относно държавна помощ N 438/02 — Белгия — Помощ за пристанищните органи.

⁹ Решение на Съда от 18 март 1997 г. по дело Call & Figli, C-343/95.

¹⁰ Решение на Комисията от 19 юли 2006 г. относно държавна помощ N 140/06 — Литва — Разпределяне на субсидии към държавните предприятия в изправителните домове.

¹¹ Решение на Комисията от 27 март 2014 г. относно държавна помощ SA.36346 — Германия — GRW схема за териториално развитие за промишлени и търговски цели.

задължително осигуряване, преследващи изключително социална цел, действащи на принципа на солидарност, предлагащи обезщетения независимо от вноските¹²;

- Предоставянето на обществено образование¹³.

2.1.2. Услуги от общ икономически интерес (УОИИ)

УОИИ представляват икономически дейности, обслужващи обществен интерес. Икономическият им характер е онова, което ги различава от останалите обществени услуги. Той се обуславя от наличието на конкретен пазар за тяхното предоставяне. Това означава, че при предоставянето им предприятието или публичният орган „излиза на пазара“. Именно поради стопанската си същност УОИИ се подчиняват на европейските правила на конкуренцията и на вътрешния пазар. Общественият им характер, от друга страна, е онова, което налага поставянето им под специален режим.

УОИИ са дейности, които са пазарно (икономически) неефективни или които пазарът не може да предоставя при условия, отговарящи на обществената потребност. Без намеса на държавата, някои категории граждани не биха могли да се ползват от съответната услуга. За да се осигури обществената достъпност на услугата, без да е налице несправедлива финансова тежест за предприятията, натоварени с УОИИ, те следва да бъдат компенсирани с публични средства. Това е още един критерий за разграничение между УОИИ и типичните пазарни услуги, които се предоставят на задоволително ниво от пазара без необходимост от държавна намеса.

Както за УОИ, така и за УОИИ липсва ясна дефиниция. Концепцията за УОИИ също се изгражда от практиката на СЕС. В нейната основа стоят понятията за „задължение за обществена услуга“ и за „компенсация за обществена услуга“. В Рамката за качеството за услугите от общ интерес в Европа Комисията ги определя така:

Услуги от общ икономически интерес (УОИИ) са икономически дейности, които изпълняват задача от общ интерес и не биха били осъществявани от пазара (или биха били осъществявани при различни условия по отношение на качество, сигурност, достъпност, равно третиране или универсален достъп), без намеса на държавата.

Акцентът в концепцията за УОИИ е поставен върху конкретната задача от общ интерес, тъй като тя определя същността на възло-

¹² Решение от 17 февруари 1993, по дело C-159/91 Poucet et Pistre.

¹³ При определени условия, вж. точка 26 и сл. от Съобщението на Комисията за УОИИ от 20 декември 2011.

жената обществена услуга. Правото на ЕС дава приоритет на осъществяването на задачата от общ интерес (обществена същност) пред прилагането на правилата на конкуренцията и на вътрешния пазар (икономическа същност), като същевременно гарантира зачитането на интересите на ЕС и принципа на пропорционалността.

Член 106. 2 ДФЕС: *„Предприятията, които са натоварени с функцията да оказват услуги от общ икономически интерес или които имат характер на фискален монопол, се подчиняват на разпоредбите, съдържащи се в Договорите, и в частност на правилата на конкуренцията, доколкото прилагането на тези правила не пречи юридически или фактически изпълнението на специфичните задачи, които са им възложени. Развитието на търговията не трябва да се засяга до степен, която би била в противоречие с интересите на Съюза.“*

Например, финансова компенсация може да бъде предоставена на предприятия, изпълняващи УОИИ, без да се нарушават правилата за държавните помощи, доколкото тази компенсация е необходима и пропорционална на изпълнението на конкретната задача от общ интерес и на икономическата жизнеспособност на УОИИ.

УОИИ покриват голям спектър от дейности – от услугите на предприятия за комунални услуги (пощенски услуги, доставка на енергия, водоснабдяване и пречистване на вода, електронни комуникационни услуги и обществен транспорт) до широка гама от социални услуги, здравни услуги и културни услуги (например: социално настаняване, социални услуги за възрастни хора или лица с увреждания, болници, ясли, театри).

Тези основни услуги могат да бъдат предоставени от публични органи пряко или от предприятия – трети лица (публични или частни), натоварени с тази задача. Като предприятие се счита, съгласно европейското законодателство, всяко лице, което осъществява икономическа дейност на конкретен пазар, независимо от неговия статут и от неговата стопанска или нестопанска цел.

ПРИМЕРИ ЗА УОИИ:

- Обществено радио и телевизионно излъчване (например за регионални радиа и телевизии);
 - Обществен транспорт;
 - Спешна медицинска помощ;
 - Услуги по реинтеграция;
 - Училищен транспорт;
 - Пощенски услуги (например Универсалната пощенска услуга, възложена на Български пощи ЕАД);
 - Услуги по допълнително осигуряване;
 - Управление на отпадъци (например услуги по третиране и обезвреждане на отпадъци, експлоатация и поддръжка на съоръжение за третиране на отпадъци);
 - Социално жилищно настаняване и строителство на социални жилища (например такива услуги са определени с общински наредби за социално жилищно настаняване).
-

Схема 1: Разграничение между НИУОИ и УОИИ

УСЛУГИ ОТ ОБЩ ИНТЕРЕС (УОИ)

(Протокол 26 от ДФЕС относно услугите от общ интерес)

Съобщение на Комисията
(Разяснение на концепцията)

УОИИ

(Услуга от общ икономически интерес)

НИУОИ

(Неикономическа услуга от общ интерес)

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

ЕС поставя три условия за квалифициране на дадена дейност като УОИИ:
-икономически характер на дейността по смисъла на конкурентното право (предоставяне на стоки или услуги на определен пазар);
-наличие на обществен интерес;
-възлагане на предприятие чрез изричен акт на публична власт.

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

Концепцията е силно ограничителна:
- дейности по „упражняване на публична власт“;
-изключително социални дейности, основани на принципа на солидарността и лишени от всякаква стопанска цел (социална сигурност);
- публично образование.

ЧЛЕН 106 § 2 ОТ ДФЕС

Разрешава отклонение от правилата на ДФЕС за конкуренцията за предприятия, натоварени с управлението на УОИИ, доколкото това отклонение е необходимо за изпълнението на задачата, която им е поверена.

НЕ СЕ ПОДЧИНЯВА НА ПРАВИЛАТА НА ДОГОВОРА

Член 2 от Протокол 26 за УОИ: „Правилата на договорите не засягат по какъвто и да било начин компетенциите на държавите членки да предоставят, изпълняват и организират услуги от общ неикономически интерес.“

ФИНАНСИРАНЕ НА УОИИ

Прилагане на съвкупност от правила за компенсациите на задължения за обществена услуга

ФИНАНСИРАНЕ НА НИУОИ

Свободно

2.2. УОИИ и правилата за държавните помощи

По силата на принципа за свободно движение на стоки и услуги в рамките на вътрешния пазар (или още Общия пазар), помощите, предоставени от публични органи в полза на предприятия, са принципно считани за несъвместими, тъй като е възможно да нарушат конкуренцията. ДФЕС поставя все пак някои изключения от общия принцип. Сред тях е член 106 §2, който освобождава предприятията, натоварени с УОИИ, от прилагане на правилата относно конкуренцията, доколкото дерогацията е необходима за изпълнението на поверената им задача от обществен интерес.

Общият принцип за несъвместимост е установен в чл. 107 §1 от ДФЕС, който определя понятието за държавна помощ.

Държавна помощ представлява всяко предоставяне на публични ресурси – пряко или косвено, независимо от техния произход – държавни, местни или европейски, на предприятие, под каквато и да било форма, създаващи избирателно предимство, което засяга конкуренцията и търговията между държавите членки.

Така понятието „държавна помощ“ се състои от следните кумулативно необходими елементи:

- наличие на предприятие;
- предоставяне чрез публични/държавни ресурси;
- предоставяне на икономическо предимство;
- избирателност/селективност на мярката; и
- засягане на конкуренцията и търговията между държавите членки.

Понятието за държавна помощ и неговите съставни елементи са подробно разяснени от Комисията в документа *Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в член 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз*¹⁴.

2.2.A. Предприятие

Европейското конкурентно право влага различен смисъл в понятието „предприятие“ от традиционното търговско-правно разбиране в държавите членки. То обхваща всички субекти, които осъществяват икономическа дейност, независимо от тяхната правна форма,

¹⁴ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016XC0719\(05\)&from=BG](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016XC0719(05)&from=BG)

начин на финансиране, стопанска или нестопанска цел. Статутът на предприятието съгласно националното законодателство не е решаващ, **единственият критерий е дали се осъществява икономическа дейност**. Например, предприятие, което е класифицирано като организация с нестопанска цел или спортен клуб съгласно националното законодателство, може въпреки това да се разглежда като предприятие по смисъла на ДФЕС. Същото важи и за субект, който официално е част от публичната администрация. Физическите лица могат да бъдат квалифицирани като предприятия, когато извършват икономическа дейност, например земеделски производители. Тази класификация зависи изцяло от естеството на осъществяваните дейности. Помощите, предоставени пряко на субекти, които не осъществяват стопанска дейност, вкл. на физически лица, не се определят като държавни помощи в тяхна полза.

2.2.Б. Публични/държавни ресурси

Помощта се определя като публична (държавна), ако средствата, чрез които е предоставена, произхождат от бюджета на вътрешнодържавните субекти - национални, регионални (областни) или местни органи, както и от бюджета на ЕС (структурните и инвестиционните фондове), от бюджета на публични предприятия - публични организации, юридически лица със стопанска или с нестопанска цел на публични органи или други организации на публичното право. Фактът, че една мярка не е финансирана направо от държавата, а от публичен орган или частноправен субект, който е създаден или определен от държавата да администрира помощта, не означава непременно, че мярката не е финансирана чрез държавни ресурси. Като публични могат да се определят и средства, чието предоставяне е под контрола на публичен орган, макар и самите средства да не преминават през публичния бюджет.

Трансферът на държавни ресурси може да се осъществи под различни форми като например преки безвъзмездни помощи, заеми, гаранции, преки инвестиции в капитала на дружествата и плащания в натура. Твърдият и конкретен ангажимент за предоставяне на държавни ресурси на по-късен етап също се счита за трансфер на държавни ресурси. Не е необходимо да бъде извършван действителен трансфер на средства, тъй като отказът от държавни приходи е достатъчен (напр. при предоставяне на данъчни облекчения на избрани лица).

2.2.В. Предимство

Третият елемент на понятието за държавна помощ е предоставянето на икономическо предимство на предприятието. То следва да се разбира като всяка икономическа полза, която едно предприятие не би могло да получи при обичайни условия на пазара, т.е. при липсата на държавна намеса. Такава полза би могло да бъде предоставена не само чрез положителни икономически предимства, но и чрез освобождаване от икономически тежести. Формата на предоставяне на предимство може да бъде различна – от безвъзмездна помощ, заем или данъчна преференция, до предоставяне за ползване на публични активи на по-ниска от пазарната цена.

От значение е единствено ефектът на мярката върху предприятието, а не формата, причината или целта на държавната намеса. В този смисъл релевантно за преценката дали е налице предимство е резултатът от предприемане на мярката върху финансовото положение на предприятието, фактът на получаване на полза, която не би била възможна при нормални пазарни условия.

Предимство не би било налице, например, при предоставяне на публичен заем при същите условия, при които би го направила и частна банка или пък на предоставяне под наем на дадена вещ/имот, без да бъдат направени отстъпки от наемната цена.

2.2.Г. Избирателност/селективност

Дадена мярка за помощ би била избирателна, ако е предназначена да предостави предимство на определени предприятия или категории от предприятия (например с определен размер или намиращи се на предва-

ПРИМЕР ЗА ДЕЙНОСТ С МЕСТНО ВЪЗДЕЙСТВИЕ:

Комисията достига до извода, че мярката за предоставяне на помощ за изграждането на дом за възрастни хора в Португалия има изцяло местен характер и не засяга търговията между държавите членки като отчита, че услугите, предоставяни от дома за възрастни хора, са:

- достъпни единствено на ограничена географски територия; районът не е граничен и не е лесно достъпен;
- предоставяните услуги не са уникални по рода си, нито пък предоставят високо специализирана грижа, които обстоятелства биха могли да привлекат граждани от други държави членки;
- домът предоставя услугите си само на португалски език, а изборът на доставчик на социални услуги обичайно е силно повлиян от езиковия фактор;
- услугите на дома за възрастни хора не са рекламирани извън Португалия. Според португалските власти, домът не се рекламира, тъй като в държавата има високо търсене на такива социални услуги, а се предлага ограничен капацитет.
- липсват индикации за относими трансгранични инвестиции в сходни услуги в рамките на общината, а предвид ниската рентабилност на дейността на дома е слабо вероятно да привлекат значителни инвестиции от други държави членки.

рително определена географски територия) или на някои икономически сектори. Избирателност не е налице например, когато се прилага обща мярка за подпомагане, достъпна за всички предприятия.

Избирателността е това, което разграничава мярката на държавна помощ от общи мерки на подпомагане, които се прилагат при еднакви условия за всички предприятия във всички икономически сектори в една държава-членка (като напр. повечето мерки на данъчна политика).

2.2.Д. Засягане на конкуренцията и търговията между държавите членки

Публичното подпомагане на дадено предприятие представлява държавна помощ по смисъла на член 107, параграф 1 от Договора, само доколкото „засяга конкуренцията и търговията между държавите членки“. Засягането на конкуренцията е много широко понятие. Предоставена от държавата мярка се счита, че нарушава или заплашва да наруши конкуренцията, когато е в състояние да подобри конкурентните позиции на получателя в сравнение с други предприятия, с които той се конкурира. Комисията презюмира все пак, че когато дадена помощ предоставя избирателно предимство на предприятието, опериращо в либерализиран сектор, на който има или би могло да има конкуренция, тя нарушава конкуренцията доколкото е в състояние да засили конкурентната позиция на получателя.

Презумпцията, разгледана по-горе, се прилага и към засягането на търговията между държавите членки. Може

СЛУЧАИ, В КОИТО СЪДЕБНАТА ПРАКТИКА Е УСТАНОВИЛА ЛИПСА НА ЕФЕКТ ВЪРХУ ТЪРГОВИЯТА, ПОСОЧЕНИ В ИЗВЕСТИЕТО НА КОМИСИЯТА:

- спортни и развлекателни съоръжения, обслужващи предимно местна публика с малка вероятност да се привлекат клиенти или инвестиции от други държави членки;
- културни прояви и субекти, извършващи стопански дейности, които обаче е малко вероятно да привлекат ползватели или посетители от сходни оферти в други държави членки;
- болници и други заведения за здравни грижи, осигуряващи обичайния набор от медицински услуги, предназначени за местното население, с малка вероятност да се привлекат клиенти или инвестиции от други държави членки;
- новинарски, медийни и/или културни продукти, чиято аудитория — поради езикови и географски съображения — е ограничена на местно равнище;
- конферентен център, когато неговото местоположение и евентуалното въздействие на помощта върху цените е наистина слабо вероятно да отклонят ползватели от други центрове в други държави членки;
- информационна и мрежова платформа за пряко справяне с проблемите, свързани с безработицата и социалните конфликти в предварително определен и много малък местен район;
- малки летища или пристанища, които предимно обслужват местни ползватели;
- финансирането на определени въжени линии (и по-специално ски лифтове) в области с малко съоръжения и ограничен туристически капацитет.

да се счита, че публичното подпомагане е в състояние да засегне търговията между държавите членки, дори ако получателят не участва пряко в трансгранична търговия.

Някои помощи например, се счита че не са в състояние да засегнат конкуренцията, поради ниския си размер. Това са т.нар. минимални помощи (*de minimis*). Техните размери и условията за съвместимостта им с правилата по държавните помощи са установени от Комисията в различни регламенти¹⁵.

Също така според практиката на Комисията дейности с „чисто местно въздействие“ е малко вероятно да засегнат търговията между държавите членки. В Ръководството за УОИИ Комисията предоставя списък на примери за чисто местни дейности. Местният характер на дадена дейност се подчертава от съвкупност от признаци сред които са: основно местните им ползватели, липсата на чуждестранни инвестиции, липсата на широка реклама извън местната територия, предоставяне само на местния език и др.

Компенсацията за УОИИ може да бъде определена като мярка на държавна помощ само когато всички посочени елементи са налице.

Това следва да се преценява във всеки конкретен казус. В случай, че някой от посочените елементи отсъства, мярката не може да се определи като държавна помощ (т.нар режим „непомощ“). Такъв е случаят с някои от приложимите към компенсацията за УОИИ режими, които изключват приложението на чл. 107 от ДФЕС.

КАКВИ СА ПОЗИТИВИТЕ НА РЕЖИМА НА УОИИ?

Режимът на УОИИ представлява една облекчена процедура, изключение от общите правила по държавните помощи. Той позволява на публичните органи законосъобразно да осигурят публично финансиране за извършване на обществено необходима икономическа дейност, без да засягат правилата на конкуренцията.

Режимът на УОИИ спестява на публичните органи прилагането на по-строгите процедури за осигуряване на съответствие на една държавна помощ с вътрешния пазар. Така напр. някои от предвидените правила (тези по делото Алтмарк, Решението на Комисията за УОИИ и Регламента *de minimis* за УОИИ) освобождават администраторите на помощ от задължението за нотифициране на мярката пред ЕК.

¹⁵ Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 година относно прилагането на чл.107 и 108 от ДФЕС към помощта *de minimis* (ОВ, L 352 от 24.12.2013 г.) и Регламент (ЕС) № 360/2012 на Комисията от 25 април 2012 година относно прилагането на чл. 107 и 108 от ДФЕС към минималната помощ (*de minimis*) за предприятия, предоставящи УОИИ (ОВ, L 114 от 26.4.2012 г.).

3. КВАЛИФИКАЦИЯ НА УОИИ

Комисията подчертава, че „*понятието „услуга от общ икономически интерес“ се изменя постоянно и зависи наред с другото от нуждите на гражданите, от технологичните и пазарните промени и от социалните и политическите предпочитания в съответната държава членка*“¹⁶.

Ето защо, това определение остава в компетентността на държавите членки по силата на принципа за субсидиарност. Следователно компетентните публични органи на държавите членки разполагат с широка свобода да определят като УОИИ икономическите дейности, които обслужват обществения интерес. Контролът на Комисията и СЕС се ограничава до проверката за явна фактическа грешка в преценката, направена от националните органи.

УОИИ често се определят от общините

във връзка с указанията относно приложимия режим по държавни помощи, установени в насоките за кандидатстване по процедури на директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по оперативни програми. Важно е да се отбележи, че в тези документи, преценката за квалифицирането на финансираната дейност като УОИИ или като друг вид икономическа дейност също се прави от орган на публична власт – съответният управляващ орган по оперативната програма. Тя се съгласува предварително с Министерство на финансите, Дирекция “Държавни помощи и реален сектор”. Следователно

НЕОБХОДИМО ЛИ Е ПУБЛИЧНИТЕ ОРГАНИ ДА ДЕФИНИРАТ НОРМАТИВНО ПОНЯТИЕТО ЗА УОИИ?

УОИИ може да покриват различни дейности с различни наименования в отделните държави членки. Европейското право не изисква дадена задача или услуга да бъде официално и нормативно определена като УОИИ.

Изричната уредба на условията за определяне на УОИИ в закон или подзаконен акт може да се окаже безполезна, ако става въпрос само за тяхното обобщаване или неефективна, ако се отнася до създаване на списък с услуги. Като цяло такъв подход се приема по-скоро за нецелесъобразен.

Определянето на УОИИ следва да се извършва за всеки отделен случай, като това би могло да стане и на нормативно ниво.

¹⁶ Съобщение на Комисията от 20 декември 2011 № 2012/C8/02 относно прилагането на правилата на ЕС в областта на държавните помощи по отношение на компенсациите, предоставени за осъществяване на услуги от общ икономически интерес, точка 45.

тази преценка също подлежи на контрол за явна грешка от страна на Комисията.

3.1. Критерии за квалифициране на УОИИ

Макар да не съществува предварително установен списък на УОИИ и квалифицирането им да произтича от преценка на всеки конкретен случай, практиката на СЕС очертава критериите, които следва да бъдат изпълнени, за да се определи една дейност като УОИИ.

3.1.А. Икономическа дейност, осъществявана от предприятие

Европейската съдебна практика определя като икономическа дейността, която се състои в предоставяне на стоки и услуги на определен пазар. Съществуването на пазар, според СЕС, се предопределя от наличието на възнаграждение, отговарящо на насрещната икономическа престация за предоставената услуга. Възнаграждението не се възприема непременно като плащане на цена от страна на крайните получатели. Икономическа дейност може да бъде например безплатно обучение за групи лица в неравностойно положение. От своя страна насрещна икономическа престация, без изискване да е непременно парична, представлява определена полза за доставчика на услуги или засилване на неговата позиция на пазара.

Понятието за икономическа дейност е основният белег на „предприятието“ по смисъла на конкурентното право. То означава всеки субект, осъществяващ икономическа дейност, независимо от неговия правен статут, начин на финансиране и неговата стопанска или нестопанска цел¹⁷. Следователно онова, което определя едно лице като предприятие, е същността на него-

Общините чрез организационно обособяване на дейности (почивни станции, спортни бази), звена и специализирани звена (общински предприятия, младежки домове, центрове за работа с деца, домове за стари хора, туристически информационни центрове), могат да осъществяват стопанска дейност. Доколкото тези обособени единици не притежават своя правосубектност, те не могат да бъдат определени като самостоятелни предприятия.

Като предприятие в случая следва да се разглежда общината – тя осъществява стопанска дейност чрез тези структури и може да им възложи изпълнението на УОИИ от нейно име и за нейна сметка. В този случай съответният акт, с който обикновено дейността се възлага, следва да съдържа реквизитите на акта за възлагане, посочени по-долу.

¹⁷ Решение от 23 Април 1991 по дело C-41/90 Höfner. Това определение е подчертано и в Съобщение на Комисията от 20 декември 2011 и в Приложение 1 към Регламент № 651/2014 на Комисията от 17 юни 2014, определящ някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар при прилагането на чл. 107 и 108 от договора.

вата дейност. Правният статут на това лице съгласно националното право не е определящ.

Например, сдружение с нестопанска цел или дадена публична административна служба, осъществяващи икономическа дейност, могат да бъдат определени като предприятие по отношение на тези дейности. Неикономическите им дейности (например определени публични, властнически функции или дейности с чисто административен характер) не следва да бъдат засегнати.

Единствено редки случаи, отнасящи се до пълното изключване на насрещна икономическа престация, до упражняването на прерогативи на публичната власт или на задължения, основани на принципа на солидарността, изключват икономическата същност на дейността.

Така, според съдебната практика на СЕС, следните категории дейности нямат икономически характер (и се определят като НУОИ):

- дейности, включващи упражняване на публични властнически функции на държава членка¹⁸;

- дейности от изключително социален характер, лишени от каквато и да било стопанска цел, отговарящи на националните изисквания за солидарност¹⁹; и

- обществено образование при определени условия.

Накрая, определянето на даден субект като предприятие е винаги свързано с конкретно определена дейност: лице което понякога упражнява и икономическа и неикономическа дейност следва да бъде считано за предприятие единствено по отношение на икономическата си дейност.

Когато даден субект извършва едновременно стопанска и нестопанска дейност, той не следва да бъде определен като предприятие, ако стопанските му функции остават спомагателни към основните нестопански дейности. Т.е. ако те са пряко свързани и необходими за осъществяване на нестопанската дейност. В тези случаи публичното финансиране не се определя като държавна помощ, тъй като спомагателната икономическа дейност не е в състояние да засегне търговията между държавите членки.

Например дадена инфраструктура (материали оборудване, труд, дълготрайни активи) се използва спомагателно за стопанска дейност, когато тя е ограничена до 20% спрямо общия годишен капацитет на инфраструктурата (т. 207 от Известието на Комисията).

Публично финансиране на обичайни съоръжения (ресторанти, магазини или платен паркинг) към инфраструктура, използвана почти изключително за нестопанска дейност (музеи, галерии), обикновено не оказва влияние върху търговията между държавите членки и не се счита за държавна помощ.

¹⁸ СЕС, 19 януари 1999, SAT с/у Eurocontrol, дело C-364/92.

¹⁹ СЕС, 17 февруари 2003, Poucet et Pistre, дело C-159/91 и C-160/91.

3.1.Б. Дейността съставлява изпълнение на задача от общ интерес

Изпълнението на конкретна задача от общ интерес е онова, което отличава УОИИ от останалите пазарни услуги. Задачата от общ интерес оправдава предоставянето на публични ресурси за финансиране на УОИИ. Тя предпоставя прилагането на чл. 106§2 ДФЕС и позволява определянето на компенсацията за услугата като „непомощ“ или определянето ѝ като съвместима с разпоредбите на ДФЕС държавна помощ.

Задачата от обществен интерес е принципно определена чрез задълженията за обществена услуга, които се налагат от публичния орган на оператора на УОИИ²⁰. Публичните органи разполагат с широка свобода при определяне на задачата от общ интерес, ограничена единствено в секторите, в които е налице хармонизация на ниво ЕС. Комисията и СЕС са оправомощени да контролират дефинирането на задачата само за допуснатата явна грешка. Ето защо, конкретната задача от общ интерес и наложените задължения за обществена услуга следва да бъдат определени с максимална прецизност.

Член 106 §2 ДФЕС се прилага към предприятията „натоварени“ с управлението на УОИИ. Възлагането се изразява в точното определяне задачата от общ интерес в акт на публична власт. Чрез този акт на предприятието се поверява управлението на УОИИ, определя се обхватът ѝ и общите условия за предоставянето ѝ. При дефиниране на задачата от общ интерес следва да се посочат нейните специфични характеристики, които позволяват квалифицирането на услугата като УОИИ и разграничаването ѝ от други икономически дейности²¹. Неспазването на тези изисквания може да представлява явна грешка в преценката.

СОЦИАЛНО ЖИЛИЩНО НАСТАНЯВАНЕ БЕЗ ЯСНО ДЕФИНИРАНЕ НА ЗАДАЧАТА ЗА ОБЩЕСТВЕНА УСЛУГА

Схема за финансиране на социални жилища като УОИИ на Кралство Нидерландия е отхвърлена от ЕК и СЕС (дела T-202/10 RENV II и T-203/10 RENV II) с основния аргумент, че задачата за обществена услуга, за която е предоставена компенсация, не е определена достатъчно точно.

По-конкретно е прието, че УОИИ е дефинирана при допуснатата явна грешка от възлагащия орган, тъй като жилища за отдаване под наем могат да се отдават с приоритет на лица, „които са имали трудности при намирането на подходящо жилище“. Този тип дефиниране на услугата е общо, без точно определяне на целевата група на хората в неравностойно положение. Липсата на прецизно разграничение на ползвателите на УОИИ е свързано с риска, че компенсацията, предоставена на изпълнителите на услугата, може да облагодетелства цялостно тяхната дейност на жилищния пазар при условия, нарушаващи конкуренцията.

²⁰ СЕС, 27 април 1994, Commune d'Almelo, дело C-393/92.

²¹ Решение по дело *Merci Convenzionali Porto di Genova* и Решение по дело *Enirisorse*.

УОИИ следва да бъде насочена към гражданите или да бъде предоставена в интерес на обществото като цяло²². Така напр. Комисията е установила явна грешка в преценката при определяне като УОИИ на услугата по предоставяне на широколентова връзка само за определени бизнес паркове и организации, тъй като такава услуга не е от полза за широката общественост и следователно не представлява УОИИ поради липсата на общ интерес²³.

Задължителният характер на задачата за УОИИ е установен, ако предприятието е задължено да предоставя услугата при постоянни условия, без да може да откаже предоставянето ѝ на потребител. Това не изключва наличието на определена свобода на предприятието по отношение на съдържанието и определянето на цената на услугите. Обвързващият характер на задачата за УОИИ предполага съдържанието на задълженията за обществена услуга да бъде ясно определено предварително. Дори ако актът за възлагане няма за цел да определи конкретно всяка дейност, включена в задачата за обществена услуга²⁴, публичните органи трябва да дефинират максимално точно обхвата на конкретната задача, както и произтичащите от нея задължения за обществена услуга.

3.1.В. Неефективност на пазара по отношение на услугата

Съществуването на пазарна неефективност е условие за публичното финансиране на УОИИ. При оценката на необходимостта и пропорционалността на УОИИ се изследва дали пазарът е в състояние да предостави определени дейности самостоятелно, без намеса на публичен орган, при социално приемливи условия. Наличието на пазарна неефективност е важен елемент от преценката за явна фактическа грешка при дефинирането на УОИИ.

Комисията счита за неподходящо към една дейност да бъдат наложени задължения за обществена услуга, когато съществуват други предприятия, опериращи при нормални пазарни условия, без да са натоварени със задължение за обществена услуга, които вече предоставят или биха могли да предоставят тази услуга задоволително или при условия (по отношение на цена, обективни качествени характеристики, продължителност и достъпност на услугата), които съответстват на обществения интерес, определен от публичните органи.

От тази гледна точка е важно публичният орган да определи ясно специфичните характеристики на услугата и в частност условията, при които тя следва да бъде предоставяна. Ако една услуга се предоставя

²² Точка 50 от Съобщение на Комисията от 20 декември 2011.

²³ Решение на Комисията № 284/05 — Ирландия (State aid n° N 284/2005).

²⁴ Решение от 12 февруари 2008 по дело T-289/03 Вура.

от пазара, но при условия, които публичният орган счита за незадоволителни, тя може да се определи като УОИИ и да се финансира с публични средства. Например когато пазарът не може да предостави необходимото ниво на качество или цена, които публичният орган е счел, че отговарят на обществения интерес, той може да я възложи на предприятие със задължение да осигури търсеното качество или определената цена, отговаряща на обществената потребност. Когато услугата все още не се предоставя от пазара без намеса на държавата, публичният орган следва да прецени дали това би могло да се случи в бъдеще.

Пазарната неефективност може да има различни форми:

- Пазарът не може да осигури определени обществени стоки или услуги при социално приемливи условия. В такъв случай публичното стимулиране за тези дейности е оправдано.
- Пазарните сили създават негативни фактори за обществото и възпрепятстват положителните фактори, които са от полза за обществото. Компенсацията за УОИИ в такъв случай би могла да намали негативното въздействие на пазарните сили и така да създаде положителни фактори.

Възлагащият орган следва да може да докаже пазарната неефективност като, ако прецени това за необходимо, се консултира:

- с целеви аудитории, за да се увери в необходимостта от услугата;
- със съществуващите оператори, за да се увери, че услугата не е вече предоставяна;
- със съществуващи регистри за предлагане на услуги (например с регистъра на доставчиците на социални услуги, воден от Агенцията за социално подпомагане).

Пазарната неефективност следва да бъде налице във всеки един момент от периода на възлагане и предоставяне на дадена услуга като УОИИ. Пазарните условия са много гъвкави и бързо променящи се. Същото се отнася и за обществената необходимост от

Подходящ пример е компенсацията за социално жилищно настаняване. Тя цели да стимулира положителните ефекти за обществото - достъпни цени на жилищата за лица в неравностойно положение, добро качество на живот в кварталите, насърчаване на социалното сближаване в градовете.

Същевременно чрез нея се противодейства на негативните фактори, довели до затруднения на пазара на жилища под наем като: социални проблеми в изостанали райони, високи жилищни разходи и намаляващо качество на жилищните квартали в градовете. Налице е пазарна неефективност, когато (особено в по-големите градове) пазарът не осигурява достъп до жилища за уязвими социални групи на достъпни цени.

дадена услуга, както и съответното ѝ ниво, изисквано от обществен интерес. Ето защо е необходимо публичните органи, възложили УОИИ, да наблюдават пазарната ситуация и нейната ефективност за задоволяване на обществените потребности във всеки момент.

Фактът, че пазарът в бъдеще би бил в състояние да предостави услугата, не пречатства даден публичен орган да определи услугата като УОИИ, доколкото в момента на определяне е налице пазарна неефективност. В такъв случай продължителността на възлагането следва да бъде съобразена с развитието на пазара. Ако е възможно да бъде предвиден периодът или срокът, в който пазарът би бил в състояние да предостави услугата при задоволителни условия, тогава възлагането може да бъде ограничено до този период. По време на целия период на възлагането и в края му е необходимо да бъде гарантирано, че неефективността на пазара все още съществува.

3.1.Г. Установяване дали предоставянето на компенсация за УОИИ е подходяща мярка

Публичните органи следва да проверят дали финансирането на УОИИ е най-подходящият инструмент за преодоляване на пазарната неефективност. Препоръчително е да са направи сравнение между предоставянето на компенсация за УОИИ като мярка за преодоляване на пазарната неефективност и удовлетворяване на обществен интерес с други налични инструменти. В някои случаи други мерки могат да предложат по-добър баланс между гарантиране на изпълнението на обществените услуги и избягване на нарушения на конкуренцията. Примери за това са данъчните мерки, общите структурни мерки и използването на специфични схеми за държавна помощ и секторни правила на ЕС за обществени услуги. Евентуалната неуместност на режима на УОИИ в конкретния случай също се квалифицира от Комисията

ПРАКТИКА НА КОМИСИЯТА - ДЪРЖАВЕН ЗАЕМ ЗА ЕНЕРГИЙНА ИНФРАСТРУКТУРА (ДЕЛО С 32/10)

В уведомление до Комисията Малта нотифицира планирано предоставяне на заем от € 15,5 млн. за подмяна на котли на електроцентраля „Делимара“ като компенсация за УОИИ съгласно Рамката за УОИИ. Електроцентралата осигурява допълнителен капацитет в случай на прекъсване на доставките на електричество. Комисията изразява съмнение дали помощта е необходима и подходяща за изпълнението на услугата като УОИИ, тъй като в случая мерките по Рамката на общността за държавна помощ за научноизследователска и развойна дейност и иновации предлагат повече гаранции за преодоляване на пазарната неефективност. Вероятно е предоставянето на помощта под тази форма да бъде в нарушение на правилата за държавните помощи. Дейностите, финансирани с мярката, намаляват инвестиционните разходи за изпълнение на съществуващите екологични стандарти за електроцентралите в ЕС и така представяват мярка на държавна помощ, попадаща в друг сектор, чиито правила следва да намерят приложение.

и СЕС като явна грешка.

Комисията в Ръководството за УОИИ изрично посочва сектори, в които са налице хармонизирани правила на ниво ЕС, представляващи ограничение на свободната преценка на държавите членки при предоставяне на публични услуги. Това се отнася например до следните сектори:

- Телекомуникации²⁵;
- Пощенски услуги²⁶;
- Енергиен сектор²⁷;
- Обществен транспорт (въздушен, пътен и морски транспорт на пътници)²⁸;
- Обработване на отпадъци;
- Широколентови инфраструктури²⁹.

Хармонизираните правила засягат само конкретни услуги в тези сектори. Органите на държавите членки имат задължение да следват правилата по актовете за хармонизация към конкретно посочените услуги, но същевременно разполагат и с широки правомощия да определят и други допълнителни услуги в тези сектори като УОИИ.

Ето защо е важно да се проверява дали съществуват специфични правила за съответния сектор, с които поставените цели могат да бъдат постигнати в по-голяма степен.

3.1.Д. Възлагане чрез акт на публична власт

Задачата за обществена услуга следва да бъде възложена на едно или повече предприятия чрез един или повече изрични актове на публична власт с нормативен, регулаторен или договорен характер, които създават задължение за предприятието да предоставя услугата съгласно установените в него правила. Този акт се определя от Комисията като акт за възлагане (мандат).

²⁵ Директива 2002/22/ЕО на Европейския Парламент и на Съвета от 7 март 2002 година относно универсалната услуга и правата на потребителите във връзка с електронните съобщителни мрежи и услуги (Директива за универсалната услуга), ОВ L 108, 24.4.2002.

²⁶ Директива 2008/6/ЕО на Европейския Парламент и на Съвета година за изменение на Директива 97/67/ЕО с оглед пълното изграждане на вътрешния пазар на пощенски услуги в Общността, ОВ L 52, 27.2.2008.

²⁷ Директива 2009/73/ЕО на Европейския Парламент и на Съвета от 13 юли 2009 година относно общите правила за вътрешния пазар на природен газ и за отмяна на Директива 2003/55/ЕО ОВ L 211, 14.8.2009.

²⁸ Регламент № 1370/2007 на Европейския Парламент и на Съвета относно обществените услуги за пътнически превоз с железопътен и автомобилен транспорт, ОВ L 315, 3.12.2007; Регламент № 1008/2008 за въздухоплавателни услуги; Регламент № 3577/92 относно прилагането на принципа за свободно предоставяне на услуги в областта на морския превоз (морски каботаж);

²⁹ Съобщение на Комисията „Насоки на общността за прилагане на правилата за държавните помощи във връзка с бързото разполагане на ширококолентови мрежи“, С 235 of 30.9.2009.

Съществуването на такъв изричен акт на публичен орган представлява едно от условията за съвместимост на финансирането на обществената услуга с вътрешния пазар. Това е така, на първо място, защото с него се създава и определя задължението за обществена услуга, но и защото в този акт се съдържат редица задължителни реквизити, установяващи конкретните параметри на УОИИ и на компенсацията.

3.2. Примери за явна фактическа грешка при дефиниране на УОИИ

Целта на намесата на СЕС и на Комисията в сферата на УОИИ е да бъдат избегнати очевидните грешки в преценката, които противоречат на европейските правила. Тези институции проверяват дали ли е действителна пазарна неефективност, дали мярката е подходяща, както и правилността на оценката дали компенсацията включва държавна помощ.

Само когато са налице очевидно погрешни икономически анализи или когато е приложена явно неподходяща мярка към пазарната неефективност, широките правомощия на националните органи по определяне на УОИИ могат да бъдат ограничени.

Във връзка с предвиденото в Протокол 26 към ДФЕС, Комисията преценява очевидното нарушаване на конкуренцията по отношение на следните фактори:

- съотношение цена/качество;
- продължителност на услугата;
- достъпност;
- липса на дискриминация.

Така в практиката на Комисията са установени, например, явни грешки в преценката в следните случаи:

- определяне като УОИИ на ширококоленовите услуги, от които се възползват единствено бизнес паркове или конкретно определени предприятия, но не и населението (обществеността) като цяло³⁰;
- включването в обсега публичните аудиовизуални услуги на дейности по реклама, електронна търговия, използване на специални телефонни номера за игри с награди, спонсориране или мърчандайзинг, за които не е налице обществен интерес и пазарна неефективност³¹;
- отстраняването на мъртви животни, което е в интерес единствено на икономическите оператори, които се възползват от него. Тези опера-

³⁰ Решения на Комисията относно държавна помощ № N 890/2006 — Франция — SICOVAL.

³¹ Съобщение на Комисията относно прилагане на правилата за държавните помощи по отношение на обществената услуга радио- и телевизионно разпространение, ОВ С 257, 27.10.2009.

тори следва да поемат разходите за обезвреждането на отпадъците, които са създали (принципът „замърсителят плаща“)³²;

- квалифициране като УОИИ на определени дейности, свързани с пристанищните операции, като например разтоварването на стоки, прехвърлянето, складирането и преместването на стоки или всякакво оборудване в националните пристанища, които не са непременно от специфичен общ икономически интерес в сравнение с други икономически дейности³³.

КАКВИ СА РИСКОВЕТЕ ПРИ НАРУШАВАНЕ НА ПРАВИЛАТА ЗА УОИИ?

Основният риск при неспазване на правилата за УОИИ е стартиране на процедура по установяване на неправомерно предоставена държавна помощ от ЕК. Комисията има правомощия да поиска възстановяване на всяко плащане на неправомерна или несъвместима помощ, заедно със съответната лихва. Давността в тези случаи е десет години.

Този финансов риск се носи основно от предприятията, на които са предоставени средства. Друга съществена последица е въвличането на публичния орган в сложни процедури пред ЕК. Не по-малко важен е и рискът от негативна публичност и увреждане на репутацията на замесените държавни органи и невъзможност за постигането на целите на провежданата политика.

³² Решение на Комисията относно държавна помощ № SA.25051 – Германия – Асоциация със специална цел за унищожаване на животински трупове.

³³ Дело C-179/90, *Merci convenzionali porto di Genova*, точка 27; дело C242/95, *GT-Link*, точка 53 и съединени дела от C-34/01 до C38/01, *Enirisorse*, точки 33 и 34.

В ОБОБЩЕНИЕ

- Публичният орган, организиращ услугата, притежава широки правомощия да квалифицира една дейност като УОИИ, доколкото не допуска явна грешка;
- Свободната преценка на публичните органи е ограничена единствено по отношение на услугите в секторите, за които са приети хармонизирани правила на ниво ЕС;
- Понятието за предприятие по европейското право се отнася до всеки субект, който предоставя стоки или услуги на конкретен пазар, независимо от своя статут и от своята стопанска или нестопанска цел;
- УОИИ следва да бъде дефинирана във връзка с изпълнението на конкретна задача от общ интерес и да бъде определена чрез наложените на предприятието задължения за обществени услуги, които могат да бъдат обект на компенсация;
- При определянето на УОИИ следва да се анализира доколко пазарът при предоставяне на тези услуги успява ефективно да отговори на обществения интерес, определен от публичния орган, необходима ли е публична намеса, както и дали предвиденият инструмент за подкрепа е подходящ, за да преодолее пазарната неефективност, без да нарушава конкуренцията;
- За да е налице УОИИ, предприятията трябва да бъдат натоварени с управлението на УОИИ с един или повече официални актове за възлагане, в които да се определи по-специално естеството на конкретната възложена задача и произтичащите от нея задължения за обществени услуги.

4. ОРГАНИЗАЦИЯ НА УОИИ

Публичните органи са свободни да изберат начина на упражняване на своите компетенции и по-специално дали да ги упражняват сами или да ги възложат. Тази свобода е призната както от националната, така и от европейската съдебна практика:

„Публичен орган може да изпълнява възложените му задачи от обществен интерес със свои собствени средства, без да е длъжен да прибегва до други субекти, които не са част от неговите служби, което може да прави в сътрудничество с други публични органи.“³⁴

Един публичен орган може да вземе решение да управлява сам дадена дейност, чрез своя специализирана общинска служба (звено) или като я повери на трето лице, върху което упражнява контрол, аналогичен на този, който осъществява върху собствената си дейност и което трето лице реализира основната част на тези дейности за сметка на публичния орган (*in house*).

Това положение е напълно приложимо и по отношение на УОИИ. Публичните органи могат да възлагат икономически дейности от общ интерес като УОИИ на свои специализирани звена или на юридически лица, върху които упражняват контрол, по реда за възлагане на УОИИ.

Важно е да се отбележи, че когато извършват икономическа дейност (вж. разясненията в Част III, т. 1.A), тези лица (общински предприятия, общински дружества, специализирани звена на общинската администрация, трети лица) също попадат в понятието за предприятие. Следователно, правилата за държавните помощи се прилагат и в случаите на предоставяне на обществени услуги пряко от публичен орган или чрез трето лице, върху което той упражнява контрол като върху собствената си дейност. Това важи доколкото може да бъде идентифицирана икономическа дейност, а не типично действие на публични органи, попадащо извън обхвата на правилата за държавна помощ.

Освен това органът може да реши да се обърне към външен доставчик на договорна основа:

³⁴ Решение от 9 юни 2009г. по дело C-480/06 Комисията с/у Федерална република Германия, т. 45.

- като възложи предоставянето на УОИИ срещу възнаграждение в рамките на обществена поръчка;
- като възложи управлението на УОИИ на предприятие по силата на концесионен договор;
- чрез предоставянето на субсидия в съответствие с правилата на националното право.

Органът следва, разбира се, да спазва правилата и процедурите, които са присъщи на изборния от него начин на организация и управление на УОИИ.

4.1. Възлагане на УОИИ

Предприятията, натоварени с управлението на УОИИ, са подчинени на правилата на ДФЕС в областта на конкуренцията само в границите, в които прилагането на тези правила не възпрепятства правно или фактически осъществяването на специфичната задача, която им е възложена (чл. 106 §2 ДФЕС). Задължение на публичният орган е да докаже, че е възложил правомерно управлението на УОИИ.

Тук трябва да се има предвид, че под „натоварване“ или „възлагане“ се разбира създаването на задължение за действие и предоставяне на необходимите права за изпълнение на това задължение. Възлагането представлява едновременно определяне на задълженията за обществена услуга, вменяването им на предприятието и предоставяне на това предприятие на необходимите права за изпълнение на тези задължения.

Както е уточнено в част III, т. 1.Д, всяка УОИИ следва да бъде поверена на едно или повече предприятия чрез един или повече актове за възлагане. Решението Алтмарк и пакетът Алмуния оставят на държавите членки да определят формата на акта за възлагане съгласно националното право. Единственото изискване е мандатът (актът за възлагане) да има формата на един или повече актове, издадени от публичен орган, разполагащ с необходимата компетентност според националното законодателство³⁵.

По националното право, актът за възлагане може да има административна (заповед, решение), регулаторна (лицензия) или договорна (споразумение, договор) същност. Той следва да изхожда от публичния орган и да обвързва по задължителен начин предприятието изпълнител, да има правнообвързваща сила. Така възлагащият орган разполага с широки възможности да организира УОИИ в рамките на своите законови компетенции.

Конкретно по отношение на възлагането на УОИИ от общините в

³⁵ Решението за УОИИ, член 4, и Рамката за УОИИ, член 2.3.

България, същото може да бъде осъществено чрез някой от следните актове или комбинация между тях:

- Наредба на Общинския съвет;
- Решение на Общинския съвет;
- Заповед на кмета на общината;
- Заповед за делегиране на дадена дейност на общинско звено;
- Правилник за дейността на общинско предприятие;
- Договор между общината и изпълнителя на услугата;
- Договор за възлагане на обществена поръчка;
- Договор за предоставяне на концесия;
- Издаване на разрешение, разпореждане или друг административен акт, създаващ задължение за предприятието да изпълни задачата за обществена услуга.

ПРИМЕРИ ЗА АКТОВЕ ЗА ВЪЗЛАГАНЕ НА УОИИ

Във връзка с изискванията на Насоки за кандидатстване по процедура на директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020, Приоритетна ос 1: „Устойчиво и интегрирано градско развитие“, редица общини в България са възложили УОИИ за социални жилища чрез приемане на Наредба на общинския съвет за реда и условията за ползване на социални жилища.

Управлението на домове за възрастни хора може да бъде възложено от кмета на общината, след решение на общинския съвет, чрез възлагане за управление на социалната услуга на общинско звено (общинска социална служба, общинско предприятие, комплекс за социални услуги) или на трето лице с конкурс по Закона за социалното подпомагане/Закона за социалните услуги. Актовете по делегиране на обществена услуга и актовете в конкурсната процедура, могат да представляват актове за възлагане, ако съдържат необходимата информация.

В случаите, в които не е необходимо актът за възлагане да се състои от няколко отделни акта, е препоръчително да се изготви само един документ, с цел избягване на възможни несъответствия.

Независимо от приложимия режим на държавни помощи и специалната нормативна уредба, актът за възлагане на УОИИ, следва да включва най-малко:

- Същността (обхватът) на задълженията за обществена услуга и тяхната продължителност;
- Съответното предприятие;
- Територията (когато е приложимо);
- Същността (обхватът) на изключителните или специалните права, които евентуално са предоставени на предприятието³⁶;
- Описание на механизма на компенсацията и параметрите за изчисляване, контрол и преразглеждане на компенсацията;
- Условието за възстановяване на евентуалните свръхкомпенсации и средствата за избягване на свръхкомпенсацията.
- Посочване на приложимите правила на УОИИ /позоваване на Решението за УОИИ или посочване на Регламент *de minimis* за УОИИ/

Не е необходимо в акта за възлагане да бъде определен точният размер на компенсацията, предоставена на предприятието, но е задължително да бъдат определени параметрите и методите за изчисляването ѝ. Освен това е абсолютно необходимо да бъдат предвидени предпазни клаузи за избягване на свръхкомпенсацията, както и механизми за възстановяване на свръхкомпенсация при необходимост. За тази цел следва да бъде установено и задължение за водене на отчети, специфични за управлението на УОИИ. По подробно тези елементи са разгледани в Глава 5 от Правилата.

Когато не е практически удобно всички задължителни елементи да бъдат включени в един документ, някои от тях могат да бъдат отделени в приложения и анекси към основния акт. Този подход позволява по-лесното адаптиране на възлагането към изменчивите пазарни условия.

4.2. Колективно възлагане

Често за публичните органи възникват някои практически въпроси

³⁶ За повече информация по отношение на изключителните и специалните права, вж. Приложение № 1 към Правилата.

във връзка с т. нар. колективно възлагане: когато с управлението на една обществена услуга се натоварват няколко оператора, както и в обратната ситуация, когато на страната на възлагащия обществената услуга стоят няколко публични органа.

Според разбиранията на СЕС и на Комисията възлагането на задача за УОИИ може да се състои и в задължение, наложено на голям брой, дори на всички оператори, действащи на същия пазар³⁷. В този случай не е необходимо всеки оператор, на когото е наложено такова задължение, да бъде обвързан отделно с посочената задача чрез индивидуален акт за възлагане.

Управлението на УОИИ може следователно да бъде възложено от публичен орган на множество предприятия чрез единен колективен акт за възлагане. В такъв случай актът за възлагане може да бъде и нормативен акт, стига той по достатъчно ясен и точен начин да формулира съответните задължения за обществена услуга.

Когато УОИИ е възложена на един оператор от множество публични органи, последните разполагат с избор между това да приемат един съвместен акт за възлагане или всеки от тях да състави свой собствен акт. В този случай е необходимо да бъдат внимателно съобразени и правилата за кумулиране на държавни помощи.

Публичният орган може да предостави нова компенсация въз основа на съществуващо възлагане от друг публичен орган, ако тази допълнителната компенсация няма да доведе до свръхкомпенсиране на определените задължения за обществена услуга. Публичният орган, който се ползва от съществуващо възлагане, трябва да повтори в акта за възлагане (например споразумение) задълженията за обществена услуга, възложени на бенефициера, да се позове на съществуващото възлагане, да определи параметрите за изчисляване на компенсацията и механизма за контрол на свръхкомпенсацията, като се вземат предвид компенсациите, предоставени от други финансиращи органи (финансирането от други публични органи се разглежда като приход при проверката за липса на свръхкомпенсация).

Когато няколко публични органа компенсират едно и също задължение за обществена услуга, всеки от тях може самостоятелно да определи параметрите за компенсация, доколкото общият размер на всички видове компенсации, получени от предприятието, не надвишава действително направените от предприятието нетни разходи за УОИИ, като се отчита и разумна печалба.

³⁷ Решение на Първоинстанционния съд от 12 февруари 2008г. по дело T-289/03 BUPA и други с/у Комисията.

4.3. Издаване на разрешителни документи

Друг често възникващ практически въпрос касае процедурите по издаване на разрешителни документи за упражняване на дейност от обществен интерес от публични или частни организации и тяхното квалифициране като актове за възлагане на УОИИ.

В тази връзка следва да се има предвид казаното по-горе, че актът за възлагане следва да създава задължение за предприятието да управлява съответната УОИИ, т.е. да изпълнява наложените му с акта задължения за обществена услуга.

С оглед на това, издаден от публичен орган на предприятие разрешителен документ, макар да е „акт на публична власт“, не създава задължение за предприятието да извършва съответната дейност. Следователно, съгласно европейското законодателство подобни документи не разполагат с необходимата обвързваща сила и не могат да се считат за актове за възлагане.

4.4. Избор на предприятие, на което да бъде възложена УОИИ

Комисията подчертава в Ръководството за УОИИ, че в допълнение към правилата за държавните помощи, УОИИ също следва да бъдат съобразявани и с правилата за обществените поръчки. Правилата за обществените поръчки и правилата за държавните помощи имат една и съща основна цел: да се предотврати нарушаването на конкуренцията на вътрешния пазар, причинено от поведението на публичните органи. Но те защитават конкуренцията, като забраняват различни видове поведение. Правилата за обществените поръчки забраняват предоставянето при дискриминативни условия на права и привилегии под формата на договори за обществени поръчки, докато правилата за държавните помощи забраняват предоставянето при дискриминативни условия на публични средства. С оглед на това, въпреки че целите на уредбата могат да се припокриват, те имат и своите различия.

Европейското законодателство в областта на държавните помощи не изисква при всички случаи използване на процедура за възлагане на обществена поръчка при избора на изпълнител на УОИИ. В много случаи при управлението на УОИИ от публични органи пряко или при възлагане на лица, контролирани от тях, процедурите за обществените поръчки биха били неприложими. Все пак предоставянето на средства (компенсацията под формата на субсидия) не може да се използва вместо обществена поръчка от публичния орган. Следователно, когато конкретната ситуация попада извън приложното поле на обществените поръчки, предоставянето на компенсация за УОИИ

не изисква изпълнителят да бъде избран чрез обществена поръчка. Важно е също да се има предвид, че използването на състезателна, недискриминационна, прозрачна и безусловна тръжна процедура, в съответствие с принципите на ДФЕС относно обществените поръчки³⁸, изключва един от елементите на понятието „държавна помощ“³⁹, а именно предоставянето на изборително икономическо предимство за предприятието⁴⁰. В такъв случай, размерът на предоставяната компенсация за възложената УОИИ е определена при конкурентни условия и са изключени възможностите за спекулация. Ето защо, когато предприятието – изпълнител на УОИИ е избрано чрез процедура по ЗОП при спазване на посочените характеристики, прилагането на правилата за държавните помощи към компенсацията за УОИИ се изключва.

Така например, както е пояснено и по-долу, критериите за съвместимост на УОИИ с вътрешния пазар, които изключват прилагането на правилата за държавните помощи (тези по решението Алтмарк), поставят изискване размерът на компенсацията за УОИИ да бъде определен в рамките на обществена поръчка.

Що се отнася до крайния акт за възлагане на обществена поръчка – договорът, той би могъл да бъде характеризирани и като акт за възлагане, доколкото съдържа всички необходими елементи, изброени по-горе. Не е необходимо да бъде издаван допълнително акт за възлагане на УОИИ.

³⁸ Вж. по-подробно за изискванията към процедурата в т. 90-94 от Известие на Комисията.

³⁹ Вж. по-горе в Част II, т. 2 по-подробно за понятието.

⁴⁰ Вж. т.89 и сл. от Известие на Комисията.

В ОБОБЩЕНИЕ

- Публичните органи разполагат с широки правомощия да организират УОИИ и по-специално, да изберат дали да я управляват самостоятелно или да възложат изпълнението ѝ на едно или повече предприятия;
- Публичните органи могат да управляват УОИИ чрез своите собствени служби и звена или чрез отделно предприятие, върху което упражняват контрол, подобен на този, упражняван върху собствените им работи. Такова вътрешноведомствено управление се обозначава в европейските актове като вътрешно ("in house") възлагане;
- Публичните органи могат да възложат изпълнението на УОИИ на едно или повече външни предприятия при спазване на правилата за обществените поръчки, когато са приложими, чрез възлагане на концесия, с прехвърляне на оперативния риск от предоставяне на услугата или по друг начин, позволен в законодателството.
- Прилагането на правилата за обществени поръчки и концесии при възлагане на УОИИ не е задължително, но когато е използвана съществена, недискриминационна и прозрачна възлагателна процедура, се изключва квалифицирането на предоставената компенсация като държавна помощ.
- Актът за възлагане, независимо от конкретното му наименование, следва да бъде писмен, да има задължителна правнообвързваща сила за предприятието, на което се възлага УОИИ, да определя ясно задълженията за обществена услуга, територията и предприятието, параметрите и механизмите за изчисляване на компенсацията, методите за контрол и избягване на свръхкомпенсация, както и начинът за нейното възстановяване, както и посочване на приложимите правила на УОИИ /позоваване на Решението за УОИИ или посочване на Регламент *de minimis* за УОИИ/.

5. КОМПЕНСАЦИЯ ЗА ЗАДАЧА ЗА ОБЩЕСТВЕНА УСЛУГА

Под термина „компенсация за обществена услуга“ следва да се разбира един вид обезщетение за това, че дадено предприятие предоставя УОИИ при условия, които без обезщетяване биха били неизгодни за него. От своя страна предприятието предоставя услугата при точно такива неизгодни за себе си условия, именно защото това му е било възложено от публичен орган. На свой ред, публичният орган е възложил предоставянето на тази услуга да се случва именно при тези неизгодни условия, защото в противен случай услугата не би била достъпна за необходимия брой и/или вид потребители (не би отговорила на обществения интерес). И тъй като от предприятието не би могло да се очаква да извършва икономическа дейност при неизгодни за него условия, то публичният орган го обезщетява (компенсира) за това, че търпи неизгодните условия. Основната цел е размерът на компенсацията да е точно толкова голям, че да се възстанови за предприятието рентабилността на предоставяне на услугата.

Компенсацията за задача за обществена услуга представлява помощта, предоставена от публичен орган на предприятие, по отношение на възложената на предприятието задача за УОИИ. Тя включва всички предимства, предоставени чрез публични ресурси под каквато и да било форма (включително предоставяне на услуги, непарични (натурални) вноски, освобождаване от данъци, предоставяне на сгради или други активи под пазарни цени), когато тези предимства произхождат от местни, регионални, национални или европейски средства.

Когато предоставеното финансиране е еквивалентно на направените разходи, компенсацията може да се определи като насрещна икономическа престация за изпълнение на задълженията за обществена услуга. Следователно компенсацията представлява предоставяне на публични ресурси, било директно от публичните власти, било опосредено чрез публично предприятие.

Публични (държавни) ресурси, според европейското законодателство, представляват ресурсите на вътрешнодържавните субекти, т.е. средствата произхождащи от национален, регионален или местен орган. Държавни ресурси са и средствата от структурните и инвес-

тиционните фондове на ЕС. Ресурсите от бюджета на публичните предприятия - публични организации, юридически лица със стопанска или с нестопанска цел на публични органи или други организации на публичното право също представляват държавни ресурси. В някои случаи като публични могат да бъдат определени и ресурсите на частни организации⁴¹.

Предоставянето на публични ресурси може да приеме различни форми:

- **Директни плащания** - включващи всички форми на директна финансова компенсация за предоставяните публични услуги, посредством например, директни бюджетни субсидии, възнаграждение по договори за извършване на услуги, инвестиции или субсидии.
- **Фискални предимства** - включващи компенсация посредством фискални предимства, например чрез данъчни облекчения, преференциално данъчно третиране или по-малки осигурителни вноски.
- **Компенсация на реалните нетни разходи за услугата** (плюс разумна печалба), определяна често на база на последващи изчисления.
- **Последващо покриване на дефицита** (претърпени загуби) – включващ предоставяне на директна компенсация, често използван в случаи на финансиране, базирано на предварителни бюджетни прогнози.
- **Предоставяне на гаранции и заемно финансиране при облекчени условия** (по-добри условия от тези, които пазарът предлага).
- **Алтернативни пазарни облаги**, които на практика намаляват необходимостта от финансово подпомагане (напр. икономическата стойност на събрани отпадъци, чиято собственост е предоставена на организациите, които ги събират).
- **Предоставяне на изключителни или специални права** – представлява особен вид предимство, което следва да се включи при изчисляване на компенсацията за УОИИ.

Компенсацията за УОИИ покрива, следователно, всички законови или административни инструменти, които представляват предимство, предоставено на предприятието, което управлява УОИИ.

Каквато и да е правната рамка, в която се вписва компенсацията (съдебната практика по делото Алтмарк или пакета Алмуния), финансиращият орган следва да спазва общите принципи, приложими към компенсацията за задача за обществена услуга:

⁴¹ В редки случаи, ресурсите се приемат за публични, единствено защото предоставянето им е под контрола на публичен субект, дори и когато помощта не преминава през бюджета на публичен орган (Решение на СЕС от 16 май 2002 по дело C-482/99, Франция с/у Комисията).

- Компенсацията следва да покрива единствено онези разходи, които са необходими за реализиране на задачата от общ интерес, т.е. да покрива разходите, свързани с осъществяването на УОИИ, като се вземат предвид получените приходи от услугата и разумната печалба.
- Компенсацията следва да бъде предварително установена на базата на обективни и прозрачни параметри, позволяващи да се избегне свръхкомпенсиране на разходите, направени във връзка с изпълнение на задължението за обществена услуга. Чрез предварителното установяване на тези параметри се установяват разходите за изпълнение на възложената задача, които подлежат на компенсиране, приходите от услугата, които ще бъдат приспаднати от тези разходи, както и начинът на определяне на разумната печалба за предприятието, на база направените разходи и получените приходи.
- Публичният орган следва да контролира през целия период на възлагане дали предоставената компенсация не надвишава размера на нетните разходи, направени при изпълнение на задълженията за обществена услуга, включително разумна печалба, ако такава е предвидена (т.е. да следи за наличието на свръхкомпенсация).

От тези принципи, следват две задължения за публичните органи, които организират УОИИ, подлежащи на изпълнение преди, по време и след изпълнение на задълженията за обществена услуга. Това са (1) задълженията за предварително определяне в акта за възлагане на параметрите на компенсацията и механизмите за нейното изчисляване и (2) задължението за определяне на методите за контрол и преразглеждане на компенсацията и механизмите за избягване и възстановяване на евентуална свръхкомпенсация.

5.1. Параметри на компенсацията и механизми за изчисляване, контрол и преразглеждане на компенсацията

Често не е възможно да се предвидят всички разходи, които биха били направени от оператора, който започва да предоставя дадена УОИИ. Следователно, няма изискване в акта за възлагане да бъде включено точно и детайлно изчисляване на размера на компенсацията. Вместо това правилата за УОИИ изискват да бъде посочено по ясен начин на базата на какви критерии ще бъдат определени разходите, които ще подлежат на компенсиране от публичния орган.

Тези разходи следва да включват само онова, което е необходимо за покриване на разходите за управление на УОИИ, като се отчитат приходите от услугата и разумната печалба. Най-общо това изискване се обобщава така:

Компенсация \leq нетни разходи + разумна печалба

където

нетните разходи = разходите - приходите

5.1.A. Параметри за определяне на нетните разходи и механизми за изчисляването им

Разходите, които следва да бъдат взети предвид, отговарят на всички разходи, независимо от техния произход, направени във връзка с управлението на УОИИ, изчислени на базата на общоприетите счетоводни принципи. Това включва:

- всички преки разходи, произтичащи от предоставянето на УОИИ;
- пропорционална част от общите разходи за въпросната услуга и останалите дейности на предприятието;
- инвестиционни разходи, доколкото те са необходими за осъществяването на УОИИ.

Разходите за инвестиции, особено в случаите на изграждане и поддръжка на инфраструктура, могат да бъдат взети предвид, когато са необходими конкретно за осъществяването на УОИИ и когато това е предварително договорено в акта за възлагане.

Очакваните разходи следва да бъдат определени чрез обективни, прозрачни, икономически оправдани и оценени параметри. Те следва да се основават на опита на публичния орган при регулиране на сектора или на други независими предприятия. Държавите членки следва да посочат и източниците, на които се основават при преценката си.

Важно условие е, че компенсацията не може да покрива разходи, направени преди възлагането.

Когато предприятието осъществява едновременно и други дейности, освен УОИИ, единствено разходите за УОИИ подлежат на компенсиране. В този случай, необходимо е в акта за възлагане да бъде предвидено задължението за предприятието за водене на разделно аналитично счетоводство за УОИИ и останалите дейности, които то осъществява. Това изискване се поставя с цел да бъдат разграничени разходите и приходите, подлежащи на компенсиране от разходите и приходите, свързани с другите дейности.

Например, при компенсация на УОИИ, представляваща социална услуга център за интеграция на трудовия пазар на лица от уязвими групи, могат да се ползват следните разходни компоненти:

- брой на безработни лица от уязвими групи, които са получили обучение и услуги в центъра за година; или

- общи разходи за заплати, консумативи и материали, свързани с предоставените социални услуги.

ДО КАКВА СТЕПЕН ДА СЕ ОГРАНИЧАТ РАЗХОДИТЕ ЗА УОИИ?

Възложителят на УОИИ не може да предостави на доставчика на УОИИ неограничена компенсация. Възможно е да се определи таван за разходите, в рамките на които е ограничена компенсацията на доставчика на услугата.

Изискването за водене на аналитично счетоводство цели избягване на подобно кръстосано субсидиране и произтича от Директива 2006/1111/ЕО относно прозрачността на финансовите отношения между държавите членки и публичните предприятия, както и относно финансовата прозрачност в рамките на някои предприятия, транспонирана в българското законодателство чрез Наредба № Н-16 от 23.11.2006 г. за реда за осигуряване на прозрачност на финансовите взаимоотношения между държавните органи и органите на местното самоуправление и държавните и общинските предприятия и финансовата прозрачност в рамките на определените предприятия.

Приходите, които следва да бъдат отчетени, включват всички приходи, получени от УОИИ:

- приходи, произхождащи от дейността по управление на УОИИ (включително другите публични компенсации, получени за предоставянето на УОИИ);
- печалба, надвишаваща разумната, генерирана от предоставени на предприятието специални или изключителни права, свързани с дейности, различни от УОИИ;
- възможно е да се включи цялата или част от печалбата, получена от дейности, различни от УОИИ, когато публичният орган изрично го е предвидил.

Приходите трябва да бъдат приспаднати от направените разходи, за да бъдат получени т.нар. нетни разходи, които подлежат на компенсиране. Публичното финансиране, получено за други дейности (извън УОИИ) от бенефициера, не следва да бъде приспадено от годишната компенсация, освен в случая на член 5, пар. 4 от Решението за УОИИ (когато бенефициерът е титуляр на изключителни или специални права, свързани с дейностите, които не попадат в обхвата на УОИИ, но които генерират печалба, надвишаваща разумната печалба).

Публичният орган може все пак да реши да използва за целите на компенсацията изцяло или отчасти приходите, получени от други дейности, упражнявани от предприятието.

Най-общо за изчисляване на нетните разходи за задължение за обществена услуга европейските правила предвиждат два метода:

ПРИМЕР ЗА ВКЛЮЧВАНЕ НА ПРИХОДИ ОТ ДРУГИ ДЕЙНОСТИ

Културна организация, натоварена с управлението на УОИИ, оперира и заведение за хранене, чиято дейност е стопанска. Възложителят на УОИИ може да изиска печалбата, произтичаща от дейността на заведението за хранене, да се отчита като приход за целите на изчисляване на компенсацията.

- Нетният разход може да се изчисли като разликата между разходите и приходите, т.е. метод, базиран на покриването на разходите. В този случай, следните изисквания трябва да са спазени:

- Размерът на компенсацията да не надвишава това, което е необходимо за покриване на нетния разход, направен при изпълнение на задълженията за обществена услуга, включително разумна печалба.

- В разходите да се съдържат всички разходи за УОИИ;

- В приходите да са включени всички приходи от УОИИ;

- Разумната печалба (ако е предвидена такава) да е равна на вътрешната норма на възвръщаемост на типично предприятие, предоставящо УОИИ.

- Да се поддържат отделни счетоводни сметки за УОИИ, при изпълнение и на други дейности.

- Като алтернатива, нетният разход може да се изчисли като разликата между нетния разход, понесен от предприятието при изпълнение на задължението за обществена услуга, и нетния разход или печалба на същото предприятие, когато функционира без задължение за обществена услуга – т.е. метод на нетните избегнати разходи.

Повечето от приложимите към компенсацията за УОИИ режими не определят задължително прилагане на някой от двата механизма. Допускат се и други

подходящи варианти, придружени с необходимата обосновка. Въпреки това, когато финансирането се предоставя по Рамката за УОИИ, се дава предпочитание на метода на нетните избегнати разходи.

Методът на нетните избегнати разходи изчислява нетната себестойност на УОИИ чрез сравняване на нетните разходи на доставчика, предоставящ УОИИ, с хипотетичен сценарий, при което същия доставчик действа без това задължение. Практическото приложение на този метод повдига редица въпроси, по които има ограничена практика на Комисията и съдебна практика.

5.1.Б. Определяне на разумната печалба и включване в механизма за изчисляване на компенсацията

Като общо правило за изчисляване на компенсацията към нет-

Например, при извършване на услуги по социално жилищно настаняване, нетните разходи могат да бъдат изчислени като сума на пропуснати приходи от наем (поради по-ниските стойности на наемните цени в сравнение с пазарната цена) и допълнителните разходи, произтичащи от задължението за обществена услуга (напр. разходи, направени при проверката на допустимостта на наемателите). В допълнение трябва да се приспадат получени приходи, които не биха били получени, ако жилището се предлага на свободния пазар.

ните разходи се прибавя разумната печалба. Т.е. тя може да бъде един от параметрите на компенсацията. Тук на първо място следва да се отбележи, че включването на разумна печалба не е задължително изискване. В много случаи публичното финансиране за УОИИ покрива само нетните разходи за услугата. Въпреки това, като принцип предприятието натоварено с УОИИ има право на разумна печалба като предвиждането ѝ спомага да се ограничи икономическата несигурност от управлението на една дефицитна и икономически неизгодна дейност, каквато представлява УОИИ. Разумната печалба е само границата, до която предоставеното публично финансиране за УОИИ е оправдано.

Например, когато общините в България определят такси за ползване на предоставяните от тях услуги на база на разходите за тяхното извършване, липсва изрична законова възможност да бъде предвидена разумна печалба.

Обратно, приема се, че когато за дадена услуга общинският съвет определя цена, а не такса, е допустимо при изчисляването да се включи и процент на печалба за предприятието.

Разумната печалба отговаря на нормата (процента) на възвръщаемост на инвестирания капитал, която би била очаквана от едно типично предприятие, което обмисля възможността да предоставя дадената УОИИ за целия период на възлагането, като се взема предвид и нивото на риска.

Нормата на възвръщаемост⁴² на капитала се определя като вътрешната норма на възвръщаемост, която предприятието получава върху инвестирания капитал по време на целия период на възлагането. Нивото на риска зависи от съответния сектор, вида на услугата и характеристиките на компенсацията.

Рамката и Решението за УОИИ въвеждат таван, под който се приема, че печалбата за доставчика на УОИИ е винаги разумна. Този праг представлява процентът на възвръщаемост на капитала, който не надхвърля съответния суапов процент плюс 100 базисни пункта:

Норма на възвръщаемост < Нивото на приложимия суап + 100 базисни пункта

Съответният суапов процент е суаповият процент, чийто падеж и валута съответстват на падежа и валутата на акта за възлагане. Този процент може да бъде увеличен с оглед на рисковете, които се поемат от доставчика на УОИИ.

⁴² Вж. член 5 §7 и §8 от Решението за УОИИ за повече детайли по отношение на нормата на възвръщаемост на капитала и възможността да се определи според други индикатори.

Нивото на риска зависи от съответния сектор, от вида на услугата и от характеристиките на компенсацията. Когато даден фактор е вече отчетен в методологията за изчисляване на компенсацията, той вече не представлява риск.

Когато предоставянето на услуга от общ икономически интерес не е свързано със значителен търговски или договорен риск, по-специално когато нетният разход, направен при предоставянето на услуга от общ икономически интерес, е като цяло напълно компенсиран, разумната печалба не може да надхвърля съответния суапов процент плюс 100 базисни пункта⁴³.

При някои обстоятелства не е подходящо да бъде използвана нормата на възвръщаемост на капитала. В такъв случай, очакваната разумна печалба може да бъде оценена на базата на други индикатори за нивото на печалба (например оперативен марж), ако това е надлежно доказано в разглеждания сектор.

За да се определи какво представлява разумна печалба, публичните органи могат да въведат стимулиращи критерии, свързани по-специално с качеството на услугата и/или ползите от повишаване на производствената ефективност. Според чл. 5, т. 6 от Решението за УОИИ: *„Увеличената ефективност не е за сметка на качеството на предоставената услуга. Възнаграждението за постигната увеличена производствена ефективност се определя на такова равнище, че да се позволи балансираното и споделяне между предприятието и държавата-членка и/или потребите-*

ПРИ КАКВИ ОБСТОЯТЕЛСТВА ДОСТАВЧИКЪТ НА УОИИ СЛЕДВА ДА ПРЕДОСТАВЯ РАЗУМНА ПЕЧАЛБА?

Предоставянето на разумна печалба може да бъде предпоставка за привличане на повече кандидати за осъществяване на обществената услуга, но се препоръчва най-вече в ситуации, когато доставчикът на УОИИ има предпоставки за по-голяма ефективност или може да допринесе за подобряване на качеството на услугите, ако е стимулиран с разумна печалба. Във всеки случай трябва да се вземе предвид равнището на икономически и оперативен риск, който доставчикът на УОИИ поема.

Решението за УОИИ не предлага примери за критерии за ефективност, публичните органи могат да се уповават на примерите, дадени в точки 40 и 41 на Рамката за УОИИ:

- определяне на предварително фиксирано ниво на компенсацията, предвиждащо повишаването на ефективността, които предприятието трябва да реализира през целия срок на възлагането,
 - определяне на целите за ефективност в размера на компенсацията по такъв начин, че нивото на компенсацията да бъде поставено в зависимост от степента, до която тези цели са постигнати.
-

⁴³ За целите на изчисление на разумната печалба следва да се ползва съответния суапов процент съгласно публикуваните от Комисията нива на адрес: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/swap_rates_en.html.

лите“. Определянето на стимули за ефективност при изчисляване на компенсацията е задължително при предоставяне на компенсация по Рамката за УОИИ.

5.2. Методи за контрол и преразглеждане на компенсацията и механизми за избягване и възстановяване на евентуална свръхкомпенсация

Публичните органи следва да контролират регулярно размера на компенсация и да предвидят правилата за това в акта за възлагане. Установяването на механизми за контрол, преразглеждане и възстановяване позволява да се ограничи рискът от свръхкомпенсация.

Според Решението и Рамката за УОИИ от пакета Алмуния контролът за свръхкомпенсация от страна на публичния орган следва да бъде упражняван най-малко на всеки 3 години по време на изпълнение на възлагането, както и задължително в края на периода. По отношение на компенсациите, които не са предоставени в резултат на процедура за обществена поръчка, включваща публикация⁴⁴, този контрол се упражнява на всеки две години. Държавите членки следва да имат готовност да представят на Комисията доказателства за осъществяването на този контрол, в случай на поискване.

В много случаи на практика, публичните органи предвиждат ежегоден контрол. Освен от съображения за сигурност, това се обосновава и от обстоятелството, че правилата на Решението за УОИИ допускат, когато свръхкомпенсацията не надвишава 10 на сто от размера на средната годишна компенсация, тя да бъде прехвърлена и приспадната от дължимата компенсация за следващия период. В този случай е

ЗАЩО Е НЕОБХОДИМО ДА СЕ КОНТРОЛИРА ФИНАНСОВАТА ПОДКРЕПА ЗА УОИИ?

Като всяко изключение, съответствието с режима на УОИИ следва да бъде гарантирано и контролирано.

Предоставянето на финансова подкрепа дава на едно предприятие предимство, което неговият конкурент няма. Контролът на компенсацията гарантира, че той не получава повече от необходимото за предоставянето на обществена услуга.

Например, културен център, който получава финансова подкрепа от общинския бюджет, би могъл да привлича клиенти от друг център за културни дейности, финансиран с частни средства. Двете организации се конкурират помежду си, но поради финансовата подкрепа само на една от тях, те нямат същите условия за дейността си.

Правилата за УОИИ, както и другите правила за държавните помощи, определят условията, при които отрицателното въздействие на такава финансова подкрепа върху функционирането на пазарната среда е ограничено до икономически приемливо и необходимо с оглед обществените потребности ниво.

⁴⁴ Като помощ, предоставена при вътрешно възлагане, процедури за обществена поръчка без обявление и др. - вж. т. 49 от Рамката за УОИИ.

необходимо да се гарантира, че няма да има свръхкомпенсиране за целия период на възлагане. Прехвърлянето на свръхкомпенсация не се допуска в края на периода на възлагане. Прехвърлянето не се допуска и в случая на компенсация, отпусната по Рамката за УОИИ.

В случай че дадено предприятие е получило свръхкомпенсация, надвишаваща 10 на сто от средния годишен размер на компенсацията, съответното предприятие следва да възстанови свръхкомпенсацията и параметрите за изчисляване на компенсацията следва да бъдат обновени за бъдеще. В този случай не е допустимо размерът на свръхкомпенсацията да бъде прехвърлен за следващия период.

Конкретните механизми за контрол следва да бъдат съобразени с правилата за бюджетен контрол, на които се подчинява публичният орган. Освен това те трябва да почиват и на общоприетите счетоводни стандарти. Не на последно място, установяването на правилата за контрол на свръхкомпенсацията и евентуалното ѝ възстановяване следва да отчитат и спецификите на съответната обществена услуга.

Например при използване на многогодишни договори може да бъде предвидено средство за контрол на размера на периодичните плащания, позволяващо връщане на една част от субсидията, в случай че се констатира, че тя надвишава това, което е необходимо за изпълнение на задълженията за обществена услуга.

В акта за възлагане могат да бъдат предвидени и процедури за промяна на параметрите за изчисляване на компенсацията, в случай на промяна в условията, при които е възложена услугата или в случай на непредвидени обстоятелства. Например - промяна на вида или количеството на необходимите ресурси за предоставяне на услугата, промяна в обхвата на самите услуги. Публичните органи могат да включат последващ механизъм за корекция, който предвижда периодично преразглеждане на параметрите на разходите. Също така може да се

Очакваните нетни разходи обикновено се прогнозира в началото на данъчна година. Практически това се прави в контекста на бизнес плана на предприятието. В случаите на предприятия под контрола на общината, той обикновено се одобрява от общинския съвет. Определените нетни разходи могат да бъдат периодично плащани през годината, като например на тримесечни авансови плащания. Размерът на всяко плащане следва да бъде финално определен въз основа на документи, оправдаващи направените разходи.

В този смисъл е налице възможност за извършване на периодичен контрол на разходването на средствата и техния размер спрямо направените разходи. След края на данъчната година, на база на годишните финансови отчети и разходооправдателните документи на предприятието, се уравнява размерът на действителните нетни разходи с предоставените авансови плащания.

предвиди възможност за актуализация на акта за възлагане, в случай че се окаже необходимо някой от параметрите на компенсацията да бъде променен.

В случай на установена свръхкомпенсация или неправомерна компенсация за УОИИ, тя следва да бъде възстановена на публичния орган. Правилата за възстановяване са по реда на глава шеста от Закона за държавните помощи. Възстановяването се извършва въз основа на влязъл в сила акт за установяване на публично вземане по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

КАКВИ СА ПОСЛЕДИЦИТЕ ОТ НАРУШАВАНЕТО НА ПРАВИЛАТА ЗА УОИИ?

Правилата за държавните помощи предвиждат обща забрана за отпускане на държавна помощ. Това означава, че, ако публичната помощ не е предоставена въз основа на изключение от забраната (каквото представляват правилата за УОИИ), помощта е неправомерна.

При установяване на неправомерно предоставена държавна помощта длъжи връщането, ведно с лихвите, считано от датата, от която помощта е била на разположение на получателя. За да се установи наличие на неправомерно предоставена държавна помощ, е необходимо да има решение на ЕК за това.

Съгласно чл. 162 от ДОПК неправомерно предоставената държавна помощ е публично държавно вземане, събира се от съответния държавен или общински орган.

В ОБОБЩЕНИЕ

- Компенсацията е помощ, предоставена с публични средства на предприятие за осъществяване на възложената му от публичен орган задача за УОИИ;
- На компенсирани подлежат нетните разходи, направени за изпълнение на задачата от общ интерес, както и разумна печалба за предприятието;
- В акта за възлагане следва да се предвидят параметрите, по които ще бъдат определени подлежащите на компенсация разходи за УОИИ, приходите от предоставяне на услугата, както и разумната печалба. Следва да се включи и описание на метода, по който точният размер на компенсацията ще бъде изчисляван;
- Основните методи за изчисляване на компенсацията са два: метод, основан на покриване на разходите и метод на нетните избегнати разходи. Публичните органи са длъжни да използват метода на нетните избегнати разходи само при възлагане на УОИИ по Рамката за УОИИ, освен когато този метод е доказано неподходящ;
- Публичните органи следва да предвидят в акта за възлагане и механизми за регулярен контрол на компенсацията и за възстановяване, в случай на констатиране на евентуална свръхкомпенсация.

6. ПРИЛОЖИМ РЕЖИМ КЪМ КОМПЕНСАЦИЯТА

Компенсациите, предоставени като насрещна престация за задълженията за обществена услуга, не се квалифицират задължително като държавна помощ.

На основата на съдебната практика на СЕС, Комисията последователно установява регламентация, определяща общите правила за финансиране на УОИИ. Тези правила поставят в различни отношения компенсацията на задължения за обществена услуга и държавните помощи, в зависимост от специфичните условия, при които е предоставено финансирането.

В своето решение по делото Алтмарк от 2003, СЕС прецизира условията, при които компенсацията за обществена услуга не представлява държавна помощ. Съдът поставя четири критерия към организацията и финансирането на УОИИ, при изпълнението на които се счита, че не е налице избиращо предимство за предприятието, натоварено със задълженията за обществена услуга. При кумулативното наличие на тези критерии правилата за държавните помощи не се прилагат изобщо. Това е т.нар. режим „непомощ“.

Освен това, компенсации на ниска стойност могат да бъдат предоставени по правния режим на минималната помощ и също да не представляват държавни помощи. Минималните помощи са помощи на ниска стойност, които не биха могли да застрашат или нарушат конкуренцията и заради това са изключени от приложното поле на държавните помощи. Когато компенсацията за обществена услуга представлява минимална помощ, отново е налице режим „непомощ“. Към момента действат два регламента за минимални помощи, които се прилагат към компенсации за УОИИ. Това са Общият регламент за минималната помощ⁴⁵ (“Общ регламент *de minimis*”) с праг от 200 000 евро за три последователни данъчни години и Регламентът за минимална помощ по отношение на УОИИ⁴⁶ (“Регламент *de minimis* за УОИИ”), когато сумата на компенсацията не надвишава таван от 500 000 евро за три последователни данъчни години.

⁴⁵ Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта *de minimis*.

⁴⁶ Регламент (ЕС) № 360/2012 на Комисията от 25 април 2012 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към минималната помощ (*de minimis*) за предприятия, предоставящи услуги от общ икономически интерес.

Когато компенсацията не попада в приложното поле на решението по делото Алтмарк и на регламентите за минималните помощи, доколкото са налице всички елементи от понятието за държавна помощ, тя представлява държавна помощ (режим „помощ“). По отношение на нея принципно важи забраната по чл. 107 от ДФЕС. Въпреки това е възможно компенсацията да бъде съвместима с договора, в случай, че е предоставена в съответствие с разпоредбите на Пакета Алмуния.

Пакетът Алмуния дава действащата регламентация за УОИИ, приета от Комисията през 2011г. се състои от четири акта:

- Съобщение⁴⁷ на Комисията за прилагането на правилата на Европейския съюз към компенсацията, предоставена за предоставянето на услуги от общ икономически интерес (Съобщението), което дава понятие за това какво са УОИИ;
- Регламент № 360/2012г. на Комисията (Регламент *de minimis* за УОИИ), посочен по-горе;
- Решение на Комисията от 20.12.2011г. относно прилагането на член 106, параграф 2 от ДФЕС за държавната помощ под формата на компенсация за УОИИ (Решението за УОИИ), което позволява да бъде освободена от нотификация компенсация за УОИИ в някои сектори или в размер под определен таван;
- Съобщение на Комисията - Рамка⁴⁸ на Европейския съюз за държавна помощ под формата на компенсации за обществени услуги (2011 г.) (Рамката за УОИИ), която изисква нотификация на компенсацията пред Комисията.

Допълнително Комисията е приела още един документ по отношение на режима на УОИИ - Ръководство⁴⁹ за прилагането на правилата на Европейския съюз в областта на държавната помощ, обществените поръчки и вътрешния пазар към услугите от общ икономически интерес, и, по-специално, към социалните услуги от общ интерес (Ръководство за УОИИ).

⁴⁷ Съобщение на Комисията за прилагането на правилата на Европейския съюз към компенсацията, предоставена за предоставянето на услуги от общ икономически интерес;

⁴⁸ Съобщение на Комисията — Рамка на Европейския съюз за държавна помощ под формата на компенсации за обществени услуги (2011 г.).

⁴⁹ Работен документ на службите на Комисията - Ръководство за прилагането на правилата на Европейския съюз в областта на държавната помощ, обществените поръчки и вътрешния пазар към услугите от общ икономически интерес, и по специално към социалните услуги от общ интерес.

6.1. Компенсация за УОИИ, която не се определя като държавна помощ

6.1.А. Съдебната практика по делото Алтмарк

Според съдебната практика, установена от СЕС в решението по делото Алтмарк от 2003 г., компенсацията, предоставена на предприятие, натоварено от публичен орган с управлението на УОИИ, не представлява държавна помощ, когато са изпълнени кумулативно 4 критерия:

- (1) Предприятието е изрично натоварено с ясно дефинирано задължение за обществена услуга;
- (2) Параметрите, въз основа на които се изчислява компенсацията, са предварително установени по обективен и прозрачен начин;
- (3) Компенсацията не води до свръхкомпенсиране;
- (4) Задачата за обществена услуга е поверена на предприятието в резултат от процедура за възлагане на обществена поръчка, позволяваща да се избере кандидатът, който е способен да предостави услугата при най-ниски разходи за общността, или при липса на такава процедура нивото на компенсацията е определено въз основа на анализ на разходите, които едно типично (средностатистическо) предприятие, добре управлявано и подходящо оборудвано, снабдено с необходимите ресурси, би направило, като се отчита и съответната разумна печалба.

Изпълнението на четирите критерия по решението по делото Алтмарк позволява да бъде избегнато прилагането на правилата за държавните помощи. Когато един от тези четири критерия не е изпълнен, предоставеното финансиране остава подложено на общите правила на режима на държавните помощи.

Условията за изпълнение на първите три критерия бяха разгледани в предходните части на Правилата. За тях е достатъчно да бъде изготвен акт за възлагане съобразно изложените по-горе изисквания. Тълкуването на четвъртия критерий, обаче, е доста деликатно на практика. Основната трудност при прилагане на изискванията на тази съдебна практика се състои в определянето на понятията „процедура за обществена поръчка“ и „най-ниски разходи“ и „добре управлявано типично предприятие“. Този критерий се оценява от Комисията индивидуално за всеки конкретен случай.

а) Понятията „процедура за обществена поръчка“ и „най-ниски разходи за общността“ по смисъла на четвъртия критерий от Алтмарк

В действителност, макар Комисията да счита, че най-лесният начин за

постигане на съответствие с четвъртия критерий е публичният орган да организира открита, прозрачна и недискриминационна процедура за възлагане на обществена поръчка, в съответствие с директивите на ЕС в областта на обществените поръчки, важно е да се подчертае, че не всички от процедурите, установени в тези директиви биха могли да удовлетворят тези изисквания.

Позоваването на „процедура за възлагане на обществена поръчка“ трябва да се разбира като широко понятие, включващо всяка процедура, която гарантира спазването на основните принципи на ДФЕС при избора на оператор с цел определяне на справедлив размер на компенсацията, а именно принципите за: състезателност, прозрачност, равно третиране и недискриминация.

Организацията на процедура за възлагане на открита, прозрачна и недискриминационна обществена поръчка, в съответствие с Директивите на ЕС по отношение на обществените поръчки и концесиите⁵⁰ по принцип изпълнява четвъртия критерий по делото Алтмарк. За тази цел е необходимо да бъде осигурено нужното ниво на публичност и процедурата да позволява подаване на оферта за участие от множество кандидати. Това гарантира в най-голяма степен избора на кандидат, способен да предоставя услугите при най-ниска цена за публичния орган. Ако е получена оферта само от един единствен кандидат, четвъртият критерий по делото Алтмарк няма да бъде изпълнен.

Комисията счита, че открита процедура позволява да се удовлетвори четвъртият критерий. Ограничена процедура може също да удовлетвори това изискване, освен ако операторите не са възпрепятствани да участват без основателна причина. От друга страна, състезателният диалог и процедурите на договаряне с обявление, предоставящи широко поле за преценка на възложителя и които би могло да ограничат участието на заинтересовани оператори, не се считат за изначално задоволяващи четвъртия критерий. Следователно, последните следва да бъдат оценявани за всеки конкретен случай⁵¹.

В действителност процедура за възлагане на обществена поръчка изключва съществуването на помощ, единствено когато позволява да бъде избран кандидат, предоставящ тези услуги „при най-ниски разходи за общността“⁵².

Други конкурсни процедури, които не са предвидени в Директивите на

⁵⁰ Директива 2014/24/ЕС за обществените поръчки; Директива 2014/25/ЕС относно възлагането на поръчки от възложители, извършващи дейност в секторите на водоснабдяването, енергетиката, транспорта и пощенските услуги; и Директива 2014/23/ЕС за възлагане на договори за концесия.

⁵¹ Вж. Съобщение на Комисията за УОИИ, точка 66.

⁵² Съобщение на Комисията за УОИИ, точки 63 до 68.

ЕС по отношение на обществените поръчки и концесиите, също биха могли да постигнат съответствие с четвъртия критерий на Алтмарк, в случай че осигуряват прилагане на принципите на ЕС в областта на обществените поръчки. Такива конкурсни процедури следва да отговарят на някои условия:

- Провеждане на процедурата при предварително установени ясни и точни условия, които не позволяват широка свобода на действие на възлагащия орган;
- Определяне на условия за участие, които не ограничават необосновано кръга на кандидатите;
- Гарантиране на значителна степен на ефективна конкуренция между офертите;
- Създаване на гаранции за избор на предприятието, което може да предостави услугите при най-изгодни условия;
- Осигуряване на подходящо ниво на публичност, в съответствие с принципите, залегнали в законодателството за обществените поръчки;
- Осигуряване необходимото ниво на защита на интересите на кандидатите, които са били отстранени от процедурата, чрез предвиждане на възможност за обжалване на действията на публичния орган.

Чрез изготвянето на спецификациите и публичната покана за участие другите конкурсни процедури могат да отговарят и на останалите критерии от решението Алтмарк. Договорът, сключен в резултат от такава процедура, систематично следва да определя задачата за УОИИ и съответните задължения за обществена услуга. По отношение на компенсацията, в него следва да се включват елементите, които позволяват предварително да се определи нейният размер, както и механизмите за контрол (например чрез задължение за водене на аналитично счетоводно отчитане на разходите) и за преразглеждане на компенсацията. Размерът на компенсацията сам по себе си може да бъде един от елементите, определени в спецификациите. По този начин договорите за възлагане, сключени в резултат на друга конкурсна процедура, биха могли да бъдат определени като актове за възлагане на УОИИ.

Понятието **„най-ниски разходи за общността“** не следва да се свежда единствено до критерия за възлагане на икономически най-изгодна оферта, свързан с „най-ниска цена“. Допустимо е да се заложат и други критерии за избор на „икономически най-изгодна оферта“, при условие че са свързани с предмета на услугата и позволяват икономически най-изгодната оферта да съответства на пазарната стойност. Това позволява при оценката да се вземат предвид, освен

цената, различни параметри като разходна ефективност, качествени, екологични или социални аспекти, относими към предмета на съответната услуга.

Управлението на УОИИ невинаги отговаря на изискването за управление при най-ниски разходи, което обяснява резервите при тълкуване на четвъртия критерий по делото Алтмарк.

Ето защо могат да бъдат взети под внимание и други фактори, които са характерни за УОИИ и са в полза на потребителите като качеството на услугата, достъпността и безопасността за потребителите, и, по-специално, опазването на околната среда.

б) Понятието за типично, добре управлявано и подходящо оборудвано предприятие

Когато публичният орган не използва процедура за обществена поръчка за възлагане на УОИИ, СЕС изисква размерът на компенсацията да бъде определен въз основа на анализ на разходите, които типично (средностатистическо) предприятие, добре управлявано и подходящо оборудвано, би понесло, за да изпълни това задължение, като се отчита и съответната разумна печалба.

Прилагането на този критерий към УОИИ повдига редица въпроси. Поради липсата на официално определение за „типично, добре управлявано и подходящо оборудвано предприятие“, публичните органи следва да прилагат обективни и икономически оправдани критерии, чрез които да бъде определено удовлетворяващото управление на едно предприятие. Всъщност, в някои случаи причината за съществуването на УОИИ може да се състои именно в липсата на каквото и да е пазарно предлагане на съответната услуга, например поради липсата на рентабилност на въпросната дейност. Тази концепция остава слабо използвана или не се използва изобщо за финансиране на малки по обем или местни УОИИ поради липсата на реални индикации за методологиите за дефиниране и осъществяване на такова обективно сравнение.

Поради съществуващата правна несигурност относно спазването на критериите по делото Алтмарк, използването на този подход остава ограничен в практиката. По-широко на европейско ниво се използват алтернативните възможности, включващи позоваване на актове от Пакета Алмуния при възлагане на УОИИ.

6.1.Б. Минимални помощи (*de minimis*)

Комисията изключва от кръга на държавните помощи помощите с ниска стойност. Таваните, под които помощите не нарушават или не заплашват да нарушават конкуренцията и се смятат за минимални, са

определени в два регламента. Единият е общ и се прилага по отношение на помощи за всякакви дейности, а другият е специален – по отношение на компенсациите за УОИИ.

В **Общия регламент *de minimis***, Комисията квалифицира като минимална помощ помощите, ненадвишаващи таван от 200 000 евро, предоставени на предприятия за период от 3 данъчни години.

Помощта, която отговаря на критериите на **Общия регламент *de minimis***, не може да се комбинира с друга държавна помощ по отношение на едни и същи допустими разходи, ако тази кумулация води до надвишаване на нивото на интензитет на помощта.

За да се ползва от освобождаването по **Общия регламент *de minimis***, преди предоставянето на помощта, публичният орган трябва да получи от предприятието декларация относно други помощи *de minimis*, които е получило през текущата данъчна година и двете предходни данъчни години. Ето защо, той трябва внимателно да провери дали новата помощ няма да доведе до общ размер на получената помощ *de minimis* над приложимия таван. За тази цел публичният орган може да направи и справка за получени минимални помощи в Регистъра на минималните помощи на следния адрес: <http://minimis.minfin.bg/>

В допълнение, за да отчете специфичните характеристики на УОИИ, Комисията е въвела специфичен праг, под който компенсацията, отпусната за финансиране на УОИИ, не се счита за държавна помощ. **Регламентът *de minimis* за УОИИ** квалифицира като минимални помощи компенсациите, които не надвишават таван от 500 000 евро, предоставени за една УОИИ на едно и също предприятие за период от 3 данъчни години. Такова финансиране не представлява държавна помощ, тъй като не засяга търговията между държавите членки и не нарушава или не заплашва да наруши конкуренцията в рамките на вътрешния пазар.

Таванът от 500 000 евро се прилага в случай, че на предприятието се предоставят парични компенсации (т.е. субсидии). Ако помощта е дадена в друга форма (като например заем или гаранция), таванът се прилага към брутния еквивалент безвъзмездни средства на помощта. Това представлява разликата между предоставянето, например, на заем при нормални пазарни условия и действително предоставените условия на заема.

В съответствие с чл. 2 § 4 от Регламента *de minimis* за УОИИ, условието е брутният еквивалент безвъзмездни средства на помощта да бъде пресметнат предварително („прозрачна помощ“). Само парични

грантове се считат за изначално прозрачни, тъй като общата сума на гранта представлява помощта. Специфичните правила за изчисляване на брутният еквивалент безвъзмездни средства на помощта за други видове помощи (заеми, гаранции, капиталови инжекции и мерки за рисков капитал) са определени в член 2 на Регламента *de minimis* за УОИИ.

Регламентът *de minimis* за УОИИ изисква още публичният орган да възложи УОИИ на предприятието получател чрез акт за възлагане. Актът за възлагане трябва да бъде писмен и да бъде ясно определен характерът на задължението за обществена услуга, поверено на предприятието. Следва да се посочи стойността на помощта и да бъде включено позоваване и връзка към Регламента *de minimis* за УОИИ. Не се изисква предвиждане на правила по отношение на свръхкомпенсацията, доколкото не е необходимо да се извършват и проверки за наличие на свръхкомпенсация. Чрез акта за възлагане бенефициерът следва да бъде информиран и за произтичащите от получената помощ задължения, включително необходимостта от деклариране на стойността на минималната помощ за УОИИ пред всеки орган, който поиска тази информация.

Предприятието може да бъде отново натоварено с предоставянето на УОИИ, при положение, че са спазени правилата, приложими към държавните помощи и обществените поръчки.

Минималната помощ за УОИИ не може да се кумулира с държавна помощ за едни и същи допустими разходи, ако тази кумулация води до надвишаване на нивото на интензитета на помощта, определено, според спецификите на всеки случай, с Регламент за освобождаване или Решение, приети от Комисията.

Помощта *de minimis*, предоставена по силата на Регламента за УОИИ, може да се комбинира с помощ *de minimis*, предоставена съгласно Общия регламент *de minimis* или по друг регламент за минимална помощ, до размера на тавана от 500 000 евро за три данъчни години. Таванът от 500 000 евро на предприятие за 3 данъчни години се прилага независимо дали сумата, предоставена по силата на Общия регламент *de minimis* е предоставена като компенсация за УОИИ или като друг вид помощ. Таванът се прилага за всяко предприятие, а не за всяка дейност, възложена на предприятие. В тази връзка публичните органи могат да направят

На публичните органи, организиращи УОИИ, се препоръчва, когато е възможно съфинансирани за дадена УОИИ, да бъде използвано Решението за УОИИ. Така би се улеснило съфинансирането и по-специално спазването на правилата за кумулиране на предоставените помощи.

справка за получените от предприятието минимални помощи в Регистъра на минималните помощи и/или да изискат от него декларация за получените през текущата и предходните три данъчни години помощи.

От друга страна, помощта *de minimis*, отпусната по силата на Регламента за УОИИ, не може да се комбинира с компенсация, свързана със същата УОИИ, независимо дали тя е държавна помощ. Т.е. не е възможно да се кумулират, за една и съща УОИИ и за един и същ период, помощ *de minimis* за УОИИ с друга компенсация, която изпълнява условията на решението по делото Алтмарк или по решението за освобождаване. За сметка на това е възможно едно предприятие да бъде натоварено с управлението на няколко УОИИ, финансирането за всяка от които да бъде индивидуализирано.

За да се ползва от освобождаването, публичният орган трябва да информира писмено предприятието бенефициер за потенциалния размер на брутния еквивалент безвъзмездни средства на помощта, за УОИИ, за която се предоставя, както и за нейния *de minimis* характер, чрез изрично позоваване на Регламента.

Преди предоставянето на помощта, публичният орган трябва също така да получи от предприятието, осъществяващо УОИИ, декларация, свързана с всяка друга помощ *de minimis*, получена за управлението на УОИИ, съгласно специалния Регламент *de minimis* за УОИИ или Общия регламент *de minimis*, през предходните две данъчни години и текущата данъчна година.

Публичният орган може да предостави новата помощ *de minimis* само след като провери дали не е надвишен общият размер на помощта *de minimis*, предоставена на предприятието, на което е възложена задачата за УОИИ, над тавана от 500 000 евро за три данъчни години и дали са спазени правилата за кумулация.

Компенсациите могат да се впишат в единия или в другия от тези режими. За улеснение на публичните органи при прилагането на режима на минималните помощи в Приложение № 3 към тези Правила е представена подробна информация за стъпките, които е необходимо да бъдат изпълнени при предоставяне на помощ в съответствие с Регламента *de minimis* за УОИИ, както и контролни листове.

Когато компенсациите не попадат в приложното поле на Алтмарк и регламентите *de minimis*, те могат да бъдат определени като държавни помощи.

6.2. Компенсация за обществени услуги, представляваща държавна помощ, съвместима с ДФЕС

Квалифицирането като държавна помощ не води задължително до заключение за несъвместимост на компенсацията за обществена услуга с ДФЕС. Пакетът Алмуния определя условията, при които компенсацията, непопадаща в приложното поле на Алтмарк и минималните помощи, може да бъде обявена за съвместима с ДФЕС.

Условията за съвместимост с вътрешния пазар на компенсациите за УОИИ, предоставени въз основа на правилата от пакета Алмуния, се основават на първите три критерия от Алтмарк и ги допълват. Това, което различава съществено Алтмарк и пакета Алмуния, е четвъртият критерий.

Съответствието на компенсациите за УОИИ почива следователно на следните три елемента:

- Съществуване на акт за възлагане, поверяващ задачата за УОИИ и определящ в детайли задълженията за обществена услуга, наложени на оператора;
- Предварително определяне на параметрите на компенсацията; и
- Липса на свръхкомпенсация в полза на оператора на УОИИ.

Пакетът Алмуния предвижда, че компенсациите следва да бъдат освободени от задължението за нотификация пред Комисията за някои сектори дейности или в случай, че са под определени прагове, определени в Решението за УОИИ от пакета.

Извън тези случаи, компенсациите следва да бъдат нотифицирани пред Комисията, която да провери тяхната съвместимост с изискванията на Рамката за УОИИ.

6.2.А. Компенсация за обществени услуги, представляваща държавна помощ, съвместима с ДФЕС и освободена от нотификация пред Комисията

Решението на Комисията от 20 декември 2011 г. (Решението за УОИИ) предвижда, че под определени прагове компенсациите, предоставени на предприятия, натоварени с УОИИ, не засягат развитието на търговията и на конкуренцията в степен, която би била в противоречие с интересите ЕС. Следователно, те се считат за принципно съвместими и не се нуждаят от предварително самостоятелно нотифициране. Същото важи и за компенсации, предоставени в определени сектори, независимо от техния размер. С други думи, режимът по Решението за УОИИ води до освобождаване от задължение за нотификация, поради което то се нарича още „Решението за освобождаване“.

Решението за УОИИ определя приложното поле на това освобожда-

ване по отношение на⁵³:

- Компенсации, които не надвишават размер от 15 млн. евро за предоставянето на УОИИ в сфери, различни от транспорт и транспортна инфраструктура;
- Компенсации, предоставени на болници;
- Компенсации предоставени за услуги, задоволяващи някои социални нужди (здравни грижи и дългосрочни грижи, грижи за деца, достъп и реинтеграция до пазара на труда, социално настаняване, грижи и социално включване на уязвими групи);
- Компенсации, предоставени за морски и въздушни връзки с островите, чийто среден годишен трафик не надвишава 300 000 пътници за двете години, предхождащи годината на възлагане на УОИИ;
- Компенсации, предоставени на летища и пристанища, чийто среден годишен трафик не надвишава 200 000 пътници за летища и 300 000 пътници за пристанища за двете години, предхождащи годината на възлагане на УОИИ.

За да се ползват от освобождаването от нотификация, тези компенсации трябва да отговарят на следните условия:

- Задачата за обществена услуга е поверена на съответното предприятие чрез акт за възлагане с необходимото минимално съдържание и позоваване на Решението за УОИИ;
- Продължителността на възлагане не надвишава 10 години. Изключение е предвидено за случаите, когато доставчикът на услугата следва да направи големи инвестиции, които трябва да бъдат амортизирани за по-дълъг период от време, в съответствие с общоприетите счетоводни принципи, например в хипотезите на социално жилищно настаняване или болници. В края на възлагането УОИИ може да бъде възложена на същото предприятие, при положение че са спазени правилата за държавните помощи и обществените поръчки;
- Размерът на компенсацията не надвишава необходимото за покриване на разходите, направени при изпълнение на задълженията за обществена услуга, като се вземат предвид съответните приходи и разумна печалба;

⁵³ Компенсацията за обществена услуга, предоставена на предприятия в сферата на наземния транспорт не попада в приложното поле на Решението. Тя се регулира от чл. 93 от ДФЕС, чиито норми са допълнително определени от Регламент 1370/2007 относно обществените железопътни и пътни транспортни услуги за превоз на пътници. Компенсациите, предоставени в сектора на наземния транспорт се освободени, доколкото изпълняват условията на Регламент 1370/2007.

- Публичният орган е предвидил механизми за проверка дали предоставената компенсация не води до свръхкомпенсиране.

Разходите, които следва да бъдат отчетени при изчисляване на компенсацията, включват всички разходи, произтичащи от управлението на УОИИ при спазване на принципите и критериите, които бяха подробно разгледани в част V, т. 1 по-горе.

Ако по време на изпълнение на задълженията за обществена услуга условията за прилагане на Решението престанат да бъдат изпълнявани, помощта трябва да бъде нотифицирана в съответствие с член 108, параграф 3 от ДФЕС.

За улеснение на публичните органи при прилагането на режима по Решението за УОИИ в Приложение № 4 към тези Правила е представена подробна информация за стъпките, които е необходимо да бъдат изпълнени от администраторите на помощ, както и контролен лист.

6.2.Б. Компенсации, които следва да бъдат нотифицирани на Комисията

Извън случаите, разгледани по-горе (компенсации, попадащи в приложното поле на делото Алтмарк или на регламент *de minimis* или на Решението за УОИИ) компенсациите следва да бъдат нотифицирани на Комисията, която проверява тяхната съвместимост с вътрешния пазар съгласно разпоредбите на Рамката за УОИИ от 20 декември 2011. За тази цел, Рамката за УОИИ от пакета Алмуния установява критериите, разглеждани от Комисията при оценяване на съвместимостта на компенсациите, които подлежат на предварителна нотификация.

Тази рамка не се прилага в някои сектори, по отношение на които са налице специфични правила: наземен транспорт⁵⁴, предприятия в затруднение⁵⁵, радио- и телевизионно разпространение⁵⁶.

a) Изисквания относно акта за възлагане

Тук важат общите изисквания за наличие на акт за възлагане, който изрично да поверява на предприятието задачата за УОИИ и да уточнява по-специално естеството и продължителността на задълженията за обществена услуга, описанието на компенсационния механизъм и параметрите за изчисляване, контрол и преразглеждане на компенсацията.

⁵⁴ Регламент № 1370/2007 на Европейския парламент и Съвета от 23 октомври 2007 относно обществените пътнически железопътни и пътни транспортни услуги.

⁵⁵ Насоки за държавна помощ за оздравяване и реструктуриране на нефинансови предприятия в затруднено положение (2014/С 249/01) и особено режима на нотифицирана помощ № SA.41259 относно помощите за оздравяване и реструктуриране на МСП в затруднение.

⁵⁶ Съобщение на Комисията относно прилагане на правилата за държавните помощи по отношение на обществената услуга радио- и телевизионно разпространение (2009/С 257/01).

Комисията е поставила допълнително условие по Рамката, свързано с продължителността на възлагането, която трябва да бъде обективно обоснована. Комисията посочва, че по принцип периодът на възлагане не трябва да надвишава периода, необходим за счетоводното амортизиране на основните активи, необходими за предоставянето на УОИИ.

Освен това правилата на Рамката за УОИИ изискват публичният орган да публикува в интернет или чрез други подходящи средства следната информация от акта за възлагане: същността и продължителността на задълженията за обществена услуга; предприятието и съответната територия; годишните суми, отговарящи на предоставената помощ на предприятието.

б) Изисквания по отношение на компенсационния механизъм

При изчисляване на компенсацията Рамката отдава предпочитание на метода на нетните избегнати разходи. При този метод нетните разходи, необходими за изпълнение на задълженията за обществена услуга, съответстват на разликата между нетните разходи, направени от доставчика на услуги при изпълнение на задълженията му и разходите или нетните приходи за същия доставчик на услуги, когато не е натоварен със задължение за обществена услуга.

Комисията признава, че използването на този метод в някои случаи може да бъде невъзможно или неподходящо и приема, когато е надлежно обосновано, използването на други методи, като например метода за разпределяне на разходите. Ето защо публичните органи следва да обосноват по подходящ начин избора на метод за компенсиране, различен от метода на нетните избегнати разходи.

Независимо от използвания метод за определяне на размера на компенсацията, публичните органи трябва да въведат стимули за ефективно предоставяне на висококачествени УОИИ. Това изискване се прилага доколкото не е доказано, че е невъзможно или неподходящо. Публичните органи разполагат с голяма гъвкавост при разработването на стимулите за ефективност.

Стимулите за ефективност трябва да се основават на обективни и измерими критерии, определени в акта за възлагане и подлежащи на прозрачна оценка от субект, независим от доставчика на УОИИ. Те трябва да бъдат включени в компенсационния механизъм по такъв начин, че параметрите за изчисляване на компенсацията да зависят от постигането на целите за ефективност. Ако предприятието не постигне поставените цели, компенсацията трябва да бъде намалена съгласно метод за изчисление, посочен в акта за възлагане. От друга

страна, ако тези цели бъдат преизпълнени, компенсацията трябва да бъде увеличена съгласно метод на изчисление, също посочен в акта за възлагане.

В зависимост от приложените стимули, параметрите на компенсацията могат да бъдат установени въз основа на:

- а) очакваните разходи и приходи;
- б) действително направените разходи и действително получените приходи;
- в) или комбинация от двете.

За насърчаване ефективността на доставчика, компенсацията следва да бъде основана на очакваните разходи (предварително определяне на размера на компенсацията) или на съчетание между очакваните и направените разходи (плащане според степента, в която са постигнати целите за ефективност).

Възможни са например следните подходи:

- включване в акта за възлагане на предварително фиксирано ниво на компенсация, включваща необходимото ниво на ефективност, която предприятието трябва да постигне по време на възлагането; или

- определяне на целите за ефективност в акта за възлагане, така че конкретното ниво на компенсацията се изчислява в зависимост от степента, в която тези цели са постигнати.

Разпоредбите на Рамката относно приходите, които следва да се вземат предвид⁵⁷ и разумната печалба⁵⁸, са подобни на тези в Решението от пакета Алмуния.

Задължението за ефективност не е идентично на контрола за ефективност, предвиден в решението по делото Алтмарк. За разлика от последния, по Рамката доставчикът не е задължен да бъде толкова ефективен, колкото едно добре управлявано средно предприятие; единственото задължение е да бъдат включени стимули за ефектив-

ВЪВЕЖДАНЕ НА СТИМУЛИ ЗА ДОСТАВЧИЦИТЕ НА УОИИ

Нивото на компенсация може да зависи от постигането на поставени цели за ефективност. Ако доставчикът на услугата не изпълни тези цели, компенсацията намалява и обратно.

- Когато направените разходи са по-малки от очакваните, компенсацията може да надвишава направените разходи. Това би увеличило печалбата на предприятието. Компенсацията въпреки това не може да надвишава очакваните разходи (включително и разумна печалба).

- Когато направените разходи са по-големи от очакваните, предоставената компенсация не може да покрие общия размер на направените разходи. Следователно предприятието следва да понесе част от загубите поради обстоятелството, че е било по-малко ефективно от предвиденото.

⁵⁷ Вж. точка 32 от Рамката за УОИИ.

⁵⁸ Вж. точки 33 до 38 от Рамката за УОИИ.

ност в механизма за компенсация с цел да направи доставчиците по-ефективни в полза както на потребителите, така и на публичните органи.

Когато даден орган възложи предоставянето на една и съща УОИИ на няколко предприятия, компенсацията трябва да бъде изчислена въз основа на един и същ метод за всяко от тях. Това изискване е продиктувано от необходимостта за ограничаване на дискриминацията.

в) Други специфични изисквания

В допълнение на изискванията, посочени по-горе, публичните органи следва да се съобразят и със следните условия на Рамката за УОИИ:

- Да могат да представят доказателство, че са взели предвид необходимостта от обществена услуга в тази сфера чрез провеждане на обществена консултация или по всякакъв друг подходящ начин, позволяващ да се отчетат интересите на ползвателите и на доставчиците на услуга⁵⁹. Освен това резултатите от тази публична консултация следва да бъдат публикувани в интернет или чрез други подходящи средства;
- При предоставянето на държавната помощ следва да бъдат спазени правилата на ЕС в областта на обществените поръчки, включително всички изисквания за прозрачност, равно третиране и недискриминация, произтичащи от правото на ЕС;

Рамката определя също така задълженията за прозрачност по отношение на компенсациите, попадащи в нейното приложно поле. Публичните органи следва да посочат в акта за възлагане задълженията за спазване на изискванията на Директива 2006/111/ЕК на Комисията относно прозрачността на финансовите отношения между държавите членки и публичните предприятия, както и финансовата прозрачност на някои предприятия.

Накрая, в случай на сериозен риск от нарушаване на конкуренцията, Комисията си запазва правото да наложи допълнителни изисквания.

6.3. Задължения, произтичащи от предоставянето на компенсация за УОИИ

6.3.А. Контрол на свръхкомпенсацията

Държавите членки следва да осъществяват регулярен контрол за липса на свръхкомпенсация най-малко на всеки три години от периода на възлагане и при неговото изтичане. Те трябва да могат да предоставят доказателства за извършването на контролни действия, в случай че това бъде поискано от Комисията. Според Рамката за УОИИ

⁵⁹ Вж. точка 14 от Рамката за УОИИ.

за помощи, които не са предоставени по процедура за възлагане на обществена поръчка с обявление, тези проверки трябва да се извършват на всеки две години.

Възможността за прехвърляне на сумата на свръхкомпенсацията, когато тя не надвишава 10% от размера на средната годишна компенсация, към следващия период и приспадането ѝ от размера на дължимото обезщетение за този период, не се прилага при компенсиране на УОИИ по режима на Рамката. От друга страна, Решението за УОИИ предвижда такава възможност за компенсации, които попадат в неговия обхват⁶⁰.

6.3.Б. Задължения за осигуряване на прозрачност

Целта на задълженията за осигуряване на прозрачност е да бъде насърчена отчетността на администраторите на помощ, както и да бъде намалена несигурността на пазара за държавни помощи, чрез предоставяне на достъп на гражданите и предприятията до основната информация за предоставена помощ, като име на бенефициера, размер, местоположение, сфера на дейност и цел.

Решението за УОИИ предвижда, че компенсация в размер над 15 млн. евро, предоставена на предприятие, което осъществява и други дейности извън обхвата на УОИИ, подлежат на обявяване чрез публикация от съответната държава членка в интернет или чрез други подходящи средства за информация. По-специално следва да бъдат публично оповестени актът за възлагане или негово обобщение, в което се съдържат всички негови задължителни реквизити (съдържанието и продължителността на задълженията за обществена услуга, предприятието и, където е приложимо — съответната територия, същността на всички изключителни или специални права, предоставени на предприятието от предоставящия орган, описание на компенсационния механизъм и параметрите за изчисляване, контролиране и преглед на компенсацията, мерките за избягване и възстановяване на свръхкомпенсации, позоваване на Решението за УОИИ), както и размерът на помощта, предоставена на предприятието, на годишна основа.

От друга страна, съгласно чл. 2.10. от Рамката за УОИИ за всяка компенсация за УОИИ, попадаща в приложното ѝ поле, следва да бъде публикувана информация в интернет или по друг подходящ начин. Изискването за публикуване по Рамката за УОИИ обхваща резултатите от обществената консултация или други подходящи инструменти за установяване необходимостта от услугата, съдържанието и продължителността на задълженията за предоставяне на обществена услуга;

⁶⁰ Вж. чл. 6, §2 от Решението за УОИИ.

предприятието и при необходимост — съответната територия, както и размера на помощта, предоставена на предприятието, на годишна основа.

Освен това всяка предоставена държавна помощ в размер, равен или превишаващ 500 000 евро, следва да бъде въведена от администратора на помощта в Модула за прозрачност на Комисията (State Aid Transparency Award Module)⁶¹. Въведените данни се публикуват автоматично на единен за ЕС уебсайт⁶², поддържан от Комисията и свободно и публично достъпен, на който всяко заинтересовано лице може да направи справка за получените държавни помощи от дадено предприятие.

В допълнение, в съответствие с процедурните правила относно съществуващите помощи, държавите членки трябва да представят на Комисията годишни доклади относно схемите за помощ, предоставени в следствие на решение на Комисията. Също така, Комисията може да включи в своите решения, установяващи съвместимостта на нотифицираните помощи, допълнителни условия, които осигуряват съвместимостта на помощта, както и задължения, които позволяват да бъде проследено спазването на тези условия. Това се отнася до случаите, в които евентуално е налице риск от сериозни последици за конкуренцията в рамките на Общия пазар. В този контекст могат да се изискват периодични доклади или други задължения в зависимост от конкретната ситуация на всяка услуга от общ икономически интерес.

6.3.В. Задължения за уведомяване

Когато планирано финансиране не попада в обхвата на Алтмарк, Регламент *de minimis* или Решението за УОИИ, то подлежи на задължение за нотификация пред Комисията, с цел тя да установи неговата съвместимост с правилата на вътрешния пазар. Комуникацията с Комисията се осъществява чрез Министерство на финансите и Дирекция „Държавни помощи и реален сектор“. Уведомленията се представят пред ЕК по електронен път чрез Системата за електронно уведомяване за държавна помощ на Европейската комисия „SANI 2“ от администратора на помощта. Администраторът на помощта изпраща на министъра на финансите копие от информацията в системата SANI 2 и по официален път. Всички уведомления и приложения към тях следва да се съгласуват предварително с Министъра на финансите, който предоставя писмено становище. Това се отнася и до случаите на нотификациите с цел осигуряване на правна сигурност.

Публичните органи, предоставили минимални или освободени от

⁶¹ Към момента няма техническа възможност държавни помощи за УОИИ да бъдат въведени в Модула за прозрачност на Комисията.

⁶² <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public/search/home/>

нотификация пред Комисията помощи, следва да уведомят Министъра на финансите за предоставеното финансиране в срок до три дни от предоставянето им.

6.3.Г. Задължения за докладване

Държавите членки трябва също така да представят на Комисията на всеки две години доклад за прилагането на Решението за УОИИ, включително подробно описание на условията за неговото прилагане във всички сектори, дейностите, извършвани от съответното предприятие, общия размер на предоставените помощи и посочване на евентуални трудности при прилагане на режима. Рамката за УОИИ също налага подобни задължения за прозрачност и осигуряване на информация.

Първият доклад е изпратен на Комисията през 2014 г., последван от доклади през 2016 и 2018 г. Докладът се изготвя и изпраща на Комисията от Министъра на финансите въз основа на предоставената информация от администраторите на помощи. Следователно е необходимо високо ниво на познаване на режима на УОИИ от страна на публичните органи с цел осигуряване на необходимата информация за предоставените компенсации за обществени услуги, попадащи в приложното поле на Решението и Рамката за УОИИ.

6.3.Д. Задължения за съхраняване на информация относно предоставени помощи

Специфичният Регламент *de minimis* за УОИИ установява задължението за публичните органи да документират и събират цялата информация относно прилагането на Регламента и да я съхраняват в продължение на десет години от датата на предоставяне на помощта.

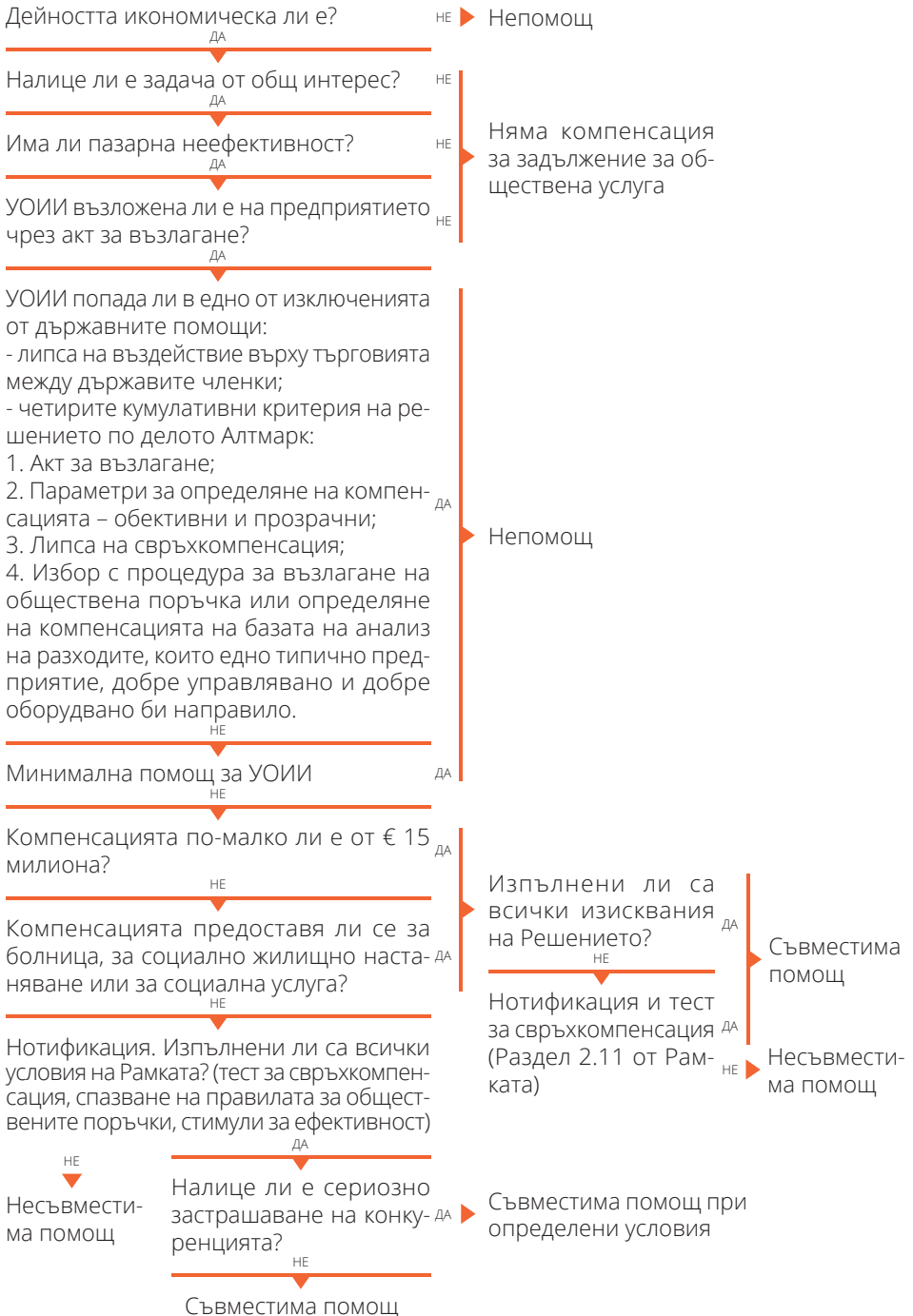
Решението и Рамката за УОИИ също така изискват от държавите членки да държат на разположение на Комисията по време на целия период на възлагане и най-малко 10 години след изтичането му, цялата информация, необходима за установяване на съвместимостта на компенсацията, предоставена в съответствие с тези документи.

Освен това администраторите на помощи са длъжни да водят собствени регистри на предоставените държавни помощи, както и на минималните помощи.

В ОБОБЩЕНИЕ

- Финансовата компенсация за обществени услуги не попада в обхвата на правилата за държавните помощи, ако са спазени четирите критерия на решението по делото Алтмарк или ако сумата е по-малка от 500 000 евро за период от три данъчни години съгласно условията на Регламент *de minimis* за УОИИ или Общ регламент *de minimis*;
- Финансовата компенсация за обществени услуги може да бъде съвместима с вътрешния пазар при предоставянето ѝ в съответствие с Решението за УОИИ или Рамката за УОИИ;
- И в двете хипотези прилагането на режима е обусловено от изискването за наличие на официален акт за възлагане, в който се уточняват по-специално естеството на конкретната задача от общ интерес, естеството на задълженията за обществена услуга и се установява механизъм за компенсиране и контрол на свръхкомпенсация.

ОБОБЩАВАЩА ДИАГРАМА

7. ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение № 1: Изключителни и специални права

Понятието за специални или изключителни права, предоставени от държавите членки на предприятия, се съдържа в член 106, §1 от ДФЕС, но не е дефинирано. Тази концепция е използвана както от вторичното право на ЕС, така и от съдебната практика на СЕС.

Така например Директива 2006/111/ЕО⁶³, транспонирана в българското законодателство чрез Наредба № Н-16 от 23.11.2006 г. за реда за осигуряване прозрачност на финансовите взаимоотношения между държавните органи и органите на местното самоуправление и държавните и общинските предприятия и финансовата прозрачност в рамките на определените предприятия, установява следните понятия:

Изключителни права означава правата, предоставени от държавата на дадено предприятие чрез закон, подзаконов нормативен акт или административен акт, който му запазва правото да предоставя услуги или да извършва дейност в рамките на определен географски регион;

Специални права означава правата, предоставени от държавата на ограничен брой предприятия чрез закон, подзаконов нормативен акт или административен акт, който в рамките на определен географски регион:

а) ограничава броя на предприятията, имащи правото да предоставят услуга или да извършват дейност до две или повече, но не на основата на обективни, пропорционални и недискриминационни критерии; или

б) определя няколко конкурентни предприятия като имащи правото да предоставят дадена услуга или да извършват определена дейност, но не на основата на обективни, пропорционални и недискриминационни критерии; или

в) предоставя на дадено предприятие или предприятия, но не на основата на обективни, пропорционални и недискриминационни критерии, нормативно или административно определени предимства, които съществено засягат възможността останалите

⁶³ Директива 2006/111/ЕО относно прозрачността на финансовите отношения между държавите членки и публичните предприятия, както и относно финансовата прозрачност в рамките на някои предприятия.

предприятия да предоставят същите услуги или да извършват същата дейност в същия географски регион при същите условия;

В решение *Ambulanz Glöckner*⁶⁴, специалните или изключителните права по смисъла на член 106, параграф 1 от ДФЕС се определят като „права, предоставени от органите на държава членка на предприятие или на ограничен брой предприятия, които значително засягат способността на други предприятия да извършват въпросната икономическа дейност на същата територия, при съществено равностойни условия“.

Изключително или специално право трябва да бъде обосновано, тъй като то ограничава установяването и свободното предоставяне на услуги от предприятия без такива права. Освен това, липсата на покана за участие в конкурентна процедура за предоставяне на тези права, доколкото това възпрепятства предприятията да кандидатстват за предоставяне на това право, също трябва да бъде обоснована.

ПРИМЕР ЗА СПЕЦИАЛНИ И ИЗКЛЮЧИТЕЛНИ ПРАВА:

С оглед на риска от определена епидемия публичният орган натоварва едно единствено медицинско заведение да разпространява определена ваксина в рамките на определена територия.

А) Предоставянето на ексклузивни права следва да бъде оправдано от задачата за УОИИ⁶⁵

За да се обоснове ограничението на свободата на установяване и на свободното предоставяне на услуги, трябва да се докаже, че задачата за УОИИ може да се осъществи само чрез предоставяне на изключително право на едно единствено предприятие. Изключителното право трябва да бъде необходимо и пропорционално, т.е. да може да гарантира преследваната цел, без да надхвърля необходимото за постигането на тази цел. Освен това предоставянето на изключително право не трябва да води до положение, при което упражняването на това право задължително води бенефициера му до злоупотреба с господстващо положение⁶⁶.

Например, предоставянето на изключително право е оправдано, ако е необходимо да се позволи на предприятието, което има това право, да изпълнява задачата за УОИИ при икономически приемливи условия чрез компенсиране между печеливши бизнес сектори и по-малко печеливши сектори⁶⁷.

⁶⁴ Решение на СЕС от 25 октомври 2001, по дело C-475/99 *Ambulanz Glöckner*.

⁶⁵ Следва да се има предвид, че изключителните и специалните права могат да бъдат оправдани и с други причини, които не притежават характер от общ интерес, доколкото икономическата дейност не представлява УОИИ.

⁶⁶ СЕС, решение от 21 септември 1999 по дело *Albany C-67/96*.

⁶⁷ СЕС, решение от 19 май 1993 по дело *Corbeau C-320/91*.

Б) Отсъствието на състезателна процедура за избора на доставчик на УОИИ, титуляр на изключително или специално право, също следва да бъде оправдано

Когато предоставянето на изключително или специално право е оправдано от изпълнението на задача за УОИИ, националните органи са задължени да спазват изискванията за прозрачност при избора на предприятието, на което е възложена тази задача.

Пакетът Алмуния, и правилата за държавните помощи като цяло, се прилагат без да се засягат другите разпоредби на ДФЕС.

Условията, при които дадена задача за обществена услуга трябва да бъде поверена на предприятие, независимо дали засягат изключителния или специалния характер на правата, предоставени на това предприятие, или начина, по който то е избрано, не са обхванати от пакета Алмуния. Актът за възлагане следва единствено да посочва същността на изключителните или специалните права, които евентуално са предоставени на предприятието.

Предоставянето на компенсация за УОИИ не изисква използването на процедура за възлагане на обществени поръчки, когато законодателството в тази сфера не е приложимо. Това не означава, че съвместимостта на финансирането за УОИИ със законодателството в областта на държавните помощи създава гаранция за съответствие с другите правила на ДФЕС и с вторичното законодателство.

Разпоредбите на пакета Алмуния се прилагат "без да се засягат разпоредбите относно обществените поръчки"⁶⁸. Следователно не е достатъчно съдържанието на акта за възлагане да отговаря на изискванията на пакета Алмуния. Освен това процедурите за възлагане трябва да са в съответствие с приложимите правила, например тези, свързани с обществените поръчки.

⁶⁸ Съображение 29 от Решението за УОИИ и точка 10b) от Рамката за УОИИ.

Приложение № 2: Практически насоки за преценка за пазарна неефективност

Преди вземане на решение за финансиране на УОИИ публичните органи трябва да проверят доколко е необходима държавна намеса. От особена важност е преценката дали конкретната услуга, за която ще се предоставя компенсация, се предоставя или би могла да се предостави задоволително на пазара без намеса на държавата или съответния местен орган. Идентифицирането на пазарната неефективност създава затруднения в процеса на определяне на УОИИ. Индикатори за наличието на пазарна неефективност могат да бъдат открити например в учредителните документи и годишните доклади за дейността на съответното предприятие, както и в съществуващите счетоводни отчети или други подобни документи.

Пазарна неефективност съществува в следните случаи:

- Пазарът не може да осигури определени обществени стоки или услуги при социално приемливи условия.
- Пазарните сили водят до негативни фактори и възпрепятстват положителните фактори, свързани с определени стоки или услуги от полза за обществото.

За да уточни този въпрос в Съобщението Комисията определя, че не може да представлява УОИИ „дейност, извършвана от предприятия по правилата на пазара, която вече се предоставя или може да бъде предоставена задоволително и при условия като цена, обективни качествени характеристики, непрекъснатост и достъп до услугата, отговарящи на публичния интерес, определен от държавата“.

На първо място публичните органи, които организират УОИИ, следва да направят пазарно проучване, за да проверят (i) дали дейностите, които ще бъдат определени като УОИИ, се извършват от предприятия, действащи на съответния пазар, (ii) дали държавната намеса на този пазар може да бъде оправдана и (iii) дали пазарната неефективност може да бъде доказано установена.

В това отношение е необходимо да бъдат взети предвид следните фактори:

- Секторът, в който се извършват услугите: например, конкуренцията е

След проведени предварителна процедура и пазарни консултации, провинция Noord-Brabant в Нидерландия е взела решение за възлагане на УОИИ за охраняем паркинг и осигуряване на пътна безопасност предвид следните индикации за пазарната неефективност и за уместността на мярката:

- Наличие на високи инвестиционни разходи за участниците на пазара, които не позволяват предлагане на социално приемливи условия, приемственост и сигурност в услугите.
- Доходоносна експлоатация не е възможна без публична подкрепа.
- Проектът е насочен към борба с престъпността.
- Мярката може да има стимулиращ ефект.

по-слаба по отношение на някои социални услуги, отколкото в областта на транспортните услуги.

- Регионът, в който се предлагат услугите: има ли местен, регионален, национален или европейски пазар?
- Общественият интерес на услугите: публичните органи трябва да обяснят защо услугите са от общ интерес и не могат да бъдат предлагани на пазара при конкурентни условия.

При определянето на УОИИ може да бъде проведено подготвително проучване, в рамките на което да се провери дали дадено задължение за обществена услуга се изпълнява в достатъчна степен от пазара. В резултат може да се окаже необходимо провеждане на пазарна консултация (с представените предприятия), за да се определи конкретна пазарна неефективност.

Приложение № 3: Сравнителна таблица на режимите, приложими към компенсацията за УОИИ

Режим	Условия за предоставяне на компенсация	Държавна помощ	Нотификация	Задължения за докладване и прозрачност
Алтмарк	<ul style="list-style-type: none"> Обществената услуга е УОИИ; Пазарна неефективност; Акт за възлагане; Обективно и прозрачно ex ante определяне на параметрите на компенсацията; Контрол за свръхкомпенсацията и установяване на мерки за възстановяване; Избор на изпълнител с ОП или определяне на компенсацията на база сравнителен анализ на разходите, които едно типично предприятие, добре управлявано и подходящо оборудвано, снабдено с необходимите ресурси, би направило. 	Не	Не	Задължение за пазене на информация (10 години)
Регламент <i>de minimis</i> за УОИИ	<ul style="list-style-type: none"> Обществената услуга е УОИИ; Пазарна неефективност; Акт за възлагане; Компенсация < 500 000 евро за три данъчни години на предприятието. 	Не	Не	Задължение за уведомяване на МФ и регистриране на предоставените минимални помощи в Регистъра на минималните помощи
Решение за УОИИ	<ul style="list-style-type: none"> Обществената услуга е УОИИ; Пазарна неефективност; Акт за възлагане; Обективно и прозрачно ex ante определяне на параметрите на компенсацията; Контрол за свръхкомпенсацията и установяване на мерки за възстановяване; Годишна компенсация < €15млн.; Годишната компенсация за со- 	Да	Не	Задължение за докладване на всеки 2 години. Задължение за пазене на информация (10 години).

	циални услуги, жилищно настаняване и болници може да надхвърли 15 млн. евро.			
Рамка за УОИИ	<ul style="list-style-type: none"> • Обществената услуга е УОИИ; • Пазарна неефективност; • Предварителна обществена консултация; • Акт за възлагане; • Обективно и прозрачно предварително определяне на параметрите на компенсацията; • Ex ante подход за контрол на свръхкомпенсация, стимули за ефективност, изчисляване въз основа на метода на нетните избегнати разходи; • Механизъм за възстановяване на свръхкомпенсация; • Приложим за годишни компенсации над 15 млн. евро и компенсации, които не попадат в обхвата на Решението за УОИИ; • Спазване на европейските правила за възлагане на обществени поръчки, когато е приложимо. 	Да	Да	Задължение за годишно докладване

Приложение № 4: Контролен лист за проверка за спазване на условията по Регламента *de minimis* за УОИИ

Информация за финансираните услуги	Да/ Не	Коментар / Референция
------------------------------------	-----------	--------------------------

Проверка за наличие на правилно дефинирана УОИИ по смисъла на чл. 10б, пар. 2 от ДФЕС

1а. Услугата насочена ли е към гражданите и в интерес на обществото като цяло?

1б. Налице ли е обществено обоснована нужда от тази услуга?

1в. Услугата не е предоставена или не би могла да бъде предоставена задоволително на пазара без намеса на държавата при условия като цена, обективни качествени характеристики, непрекъснатост и достъп до услугата, отговарящи на публичния интерес, определен от държавата?

Проверка за приложимостта на Регламента за УОИИ

1а. Финансираната услуга не попада в някой от посочените в Регламента за УОИИ сектори

- рибарство и аквакултури;
- първично производство на селскостопански продукти;
- преработка и търговия на селскостопански продукти, когато (i) размерът на помощта се определя въз основа на цената или количеството продукти, изкупувани от първичните производители или предлагани на пазара от съответните предприятия или (ii) когато помощта е свързана със задължението да бъде прехвърлена изцяло или частично на първичните производители;
- сектора на възледобива;
- сухопътен транспорт на товари за чужда сметка или срещу възнаграждение.

1б. Помощта не е за някоя от следните дейности:

- дейности, свързани с износ за трети държави или държави членки, по-конкретно помощите, свързани пряко с изнасяните количества, със създаването и функционирането на дистрибуторска мрежа или с други текущи разходи, свързани с експортната дейност;
- обвързани с условие за преференциално използване на национални пред вносни продукти.

1в. Финансираното предприятие не е:

- „Предприятие в затруднение“ по смисъла на Насоки за държавна помощ за оздравяване и реструктуриране на нефинансови предприятия в затруднено положение ([https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:52014XC0731\(01\)1](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:52014XC0731(01)1))
- Обект на неизпълнена заповед за възстановяване на помощ, която е обявена от Комисията за незаконна и несъвместима с общия пазар.

1г. Не е предоставена друга помощ за същите допустими разходи:

- Помощ *de minimis* за УОИИ може да се кумулира с други видове помощ *de minimis*, стига съответната помощ да не надвишава най-високия интензитет на помощта или приложимия размер на помощта;
- Помощ *de minimis* за УОИИ не може да се кумулира с компенсация за същата УОИИ, независимо от това дали представлява държавна помощ или не.

2. Компенсацията не надвишава 500 000 евро за период от три данъчни години.

Проверка за правилно възлагане

Акът за възлагане съдържа следните елементи:

- Съдържанието на задължението за обществена услуга (ЗОУ);
- Продължителността на ЗОУ;
- Данни за предприятието получател;
- Съответната територия (когато е приложимо);
- Позоваване на Регламента за УОИИ включително връзка към пълния текст на Регламента;
- Информирание на получателя на УОИИ за стойността на помощта и нейния *de minimis* характер, и определяне на неговите задължения.

Информация и докладване

Информацията относно предоставената помощ е предоставена в Регистъра на минималните помощи.

Приложение № 5: Контролен лист за проверка за спазване на условията по Решението за УОИИ

Информация за финансираните услуги	Да/ Не	Коментар / Референция
------------------------------------	-----------	--------------------------

Проверка за наличие на правилно дефинирана УОИИ по смисъла на чл. 106, пар. 2 от ДФЕС

1а. Услугата насочена ли е към гражданите и в интерес на обществото като цяло?

1б. Налице ли е обществено обоснована нужда от тази услуга?

1в. Услугата не е предоставена или не би могла да бъде предоставена задоволително на пазара без намеса на държавата при условия като цена, обективни качествени характеристики, непрекъснатост и достъп до услугата, отговарящи на публичния интерес, определен от държавата?

Проверка за приложимостта на Решението за УОИИ

2а. Финансираната услуга попада в някой от посочените в Решението за УОИИ сектори:

1. болници, предоставящи медицинско обслужване, включително, според случая, спешно обслужване;
2. осъществяване на въздушни или морски връзки с острови със среден годишен трафик по-малко от 300 000 пътници;
3. предоставяне на:
 - а. пристанища със среден годишен трафик по-малко от 300 000 пътници;
 - б. летища със среден годишен трафик по-малко от 200 000 пътници.
4. посрещане на социални нужди във връзка със:
 - а. здравеопазването и дългосрочните грижи,
 - б. грижите за децата,
 - в. достъпа до пазара на труда и реинтегрирането в него,
 - г. социалното жилищно настаняване и грижите и социалното включване на уязвимите групи.

2б. Финансираната услуга не попада:

- В областта на медицинските изследвания;
- В областта на сухопътния транспорт.

3. Компенсацията не надвишава средно 15 милиона евро годишно за периода на възлагане (извън посочените в Решението за УОИИ сектори по т. 2а по-горе).

4. Периодът на възлагане не надвишава 10 години.

Проверка за правилно възлагане

Акът за възлагане съдържа следните елементи:

- Съдържанието на задължението за обществена услуга (ЗОУ);
- Продължителността на ЗОУ;
- Данни за предприятието получател;
- Съответната територия (когато е приложимо);
- Същността на всички изключителни или специални права, предоставени на предприятието получател;
- Описание на методите за изчисляване, контрол и преглед на компенсацията;
- Мерките за избягване и възстановяване на свръхкомпенсация; и
- Позоваване на Решение 2012/21/ЕС за УОИИ.

Информация за докладване

Информацията относно предоставената помощ е предоставена на Министерство на финансите, Дирекция „Държавни помощи и реален сектор“.

ЧАСТ III.

**ТИПОВИ ПРИМЕРНИ ДОГОВОРИ ЗА
ВЪЗЛАГАНЕ НА УОИИ**

Този раздел от Наръчника включва разработени примерни договори за възлагане на УОИИ от общините. Договорите са типови, служещи като образец за примерно съдържание на акт за възлагане на УОИИ в договорна форма и нямат задължителен характер. Икономическите сектори, избрани за разработване на типови договори, са примерни и не ограничават свободата на общините да преценят кои услуги да определят като УОИИ, както и дали осъществяваните от тях услуги в конкретния сектор могат да бъдат квалифицирани като УОИИ. Общините могат да възлагат и услуги в други сектори по реда на УОИИ, когато преценят, че съответната икономическа дейност има такъв характер.

Подготвените примерни договори са базирани на два акта на правото на ЕС - Решението на ЕК за УОИИ и Регламента де минимис за УОИИ. Те отразяват всички основни реквизити, които се изискват от законодателството на ЕС. Включени са както клаузи, които би следвало да присъстват в такъв тип договор, така и разпоредби с примерен характер, които засягат спецификата на самата услуга и са обект на решение на възлагащия орган (като напр. конкретни задължения на страните, точен механизъм на плащане и отчитане на работата и др.). Подробно са разписани механизми за контрол на размера и целта на разходване на предоставените средства за дейността, които са от особена важност при възлагане на УОИИ, доколкото се касае за спазване на правилата за държавните помощи. С оглед примерния характер на договорите и за илюстриране на различни възможности при възлагането, са включени повече от един вариант за уреждане на някои от правата и задълженията на страните.

1. ПРИМЕРЕН ДОГОВОР ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА УСЛУГА ОТ ОБЩ ИКОНОМИЧЕСКИ ИНТЕРЕС В ОБЛАСТТА НА СОЦИАЛНОТО ЖИЛИЩНО НАСТАНЯВАНЕ

НА ОСНОВАНИЕ РЕШЕНИЕ НА ЕК 2012/21/ЕС

Днес, [.....], в _____, между:

ОБЩИНА _____, с адрес _____, код по Регистър БУЛСТАТ: _____ и номер по ЗДДС: _____, представлявана от _____, в качеството си на Кмет на Община [.....], наричана за краткост **ОБЩИНАТА**, от една страна,

и

наричано за краткост **ДОСТАВЧИК НА УОИИ**, от друга страна, заедно наричани **„Страните“**, а всеки от тях поотделно **„Страна“**,

Като взеха предвид следното:

А. При условията, посочени в Решение на ЕК 2012/21/ЕС относно прилагането на член 106, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз за държавна помощ под формата на компенсация за обществена услуга, предоставена на определени предприятия, натоварени с извършването на услуги от общ икономически интерес (по-долу „Решение за УОИИ“) е възможно предоставянето на държавна помощ под формата на компенсация на предприятия, на които е възложено предоставянето на УОИИ. Дейностите за посрещане на социални нужди във връзка със социалното жилищно настаняване и грижите и социалното включване на уязвими, малцинствени и социално слаби групи от населението и други групи в неравностойно положение са сред УОИИ, попадащи в обхвата на Решение за УОИИ (чл. 2, пар. 1, б. „в“).

Б. Съгласно [Наредба за условията и реда за настаняване и ползване на социални жилища в Община] [Наредба за условията и реда за ползване на социалната услуга “Социални жилища” в Община]⁷⁰,

⁷⁰ Посочва се конкретното наименование на наредбата на съответната община.

предоставянето на социални жилища на уязвими, малцинствени и социално слаби групи от населението и други групи в неравностойно положение на територията на Общината представлява социална услуга, която се предоставя от Община [...] и се управлява от Кмета на Общината. Съобразно чл. [...] от Наредбата дейността по предоставяне на социалната услуга „социални жилища“ представлява услуга от общ икономически интерес (УОИИ), съгласно Решението за УОИИ и се възлага от кмета на Общината като УОИИ.

В. Настоящият договор представлява акт за възлагане на услуга от общ икономически интерес по смисъла на Решението за УОИИ.

На основание Решението за УОИИ и при спазване на изискванията, заложен в него, Страните сключиха следния Договор за възлагане на услуга от общ икономически интерес в областта на социалното жилищно настаняване („Договора“):

РАЗДЕЛ I. ДЕФИНИЦИИ И ТЪЛКУВАНЕ

Чл. 1 Освен когато съдържанието не налага друго, по смисъла на този Договор посочените термини имат следното значение:

(1) **„Решение за УОИИ“** е Решение на Комисията от 20 декември 2011 година относно прилагането на член 106, параграф 2 от ДФЕС за държавната помощ под формата на компенсация за обществена услуга, предоставена на определени предприятия, натоварени с извършването на услуги от общ икономически интерес (ОВ L 7, 11.1.2012 г., стр. 7);

(2) **„Наредба за социално настаняване“** е Наредбата, приета от Общински съвет [...], регламентираща реда и условията за настаняване под наем в социални жилища на уязвими, малцинствени и социално слаби групи от населението и други групи в неравностойно положение на територията на Общината: [Наредба за];

(3) **„Компенсация“** означава финансовите средства, осигурени от общинския бюджет, които се предоставят на Доставчика на УОИИ за покриване на разходите за предоставяне на възложената УОИИ в съответствие с условията, подробно уредени в Договора;

(4) **„УОИИ“** са услугите по социално жилищно настаняване, посочени в чл. 2 и възложени на Доставчика на УОИИ по силата на този Договор;

(5) **„Жилища за социално настаняване“** означава жилищата/жилищната сграда/жилищните сгради и други активи, част от общинския жилищен фонд, предназначени за настаняване на уязвими, малцинствени и социално слаби групи от населението и други групи в неравностойно положение на територията на Община [...], които

се предоставят за експлоатация и управление на Доставчика на УОИИ и по-конкретно: [идентификация и описание на жилищата];

(6) **„Разумна печалба“**⁷¹ е разумната печалба, на която има право Доставчикът на УОИИ за изпълнението на УОИИ, изчислена в съответствие с изискванията на чл. 5, пар. 5 и 7 от Решението за УОИИ. Разумната печалба се изчислява като процент на възвръщаемост на капитала, който не надхвърля съответния суапов процент съгласно публикуваните от ЕК нива⁷² плюс премия от [максимум 100] базисни пункта;

(7) **„Годишен план за изпълнение на УОИИ“** е план, изготвен от Доставчика на УОИИ съгласно Раздел IV на Договора.

РАЗДЕЛ II. СЪДЪРЖАНИЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЯТА ЗА ОБЩЕСТВЕНА УСЛУГА

Чл. 2 (1) Общината възлага, а Доставчикът на УОИИ приема да изпълнява следните задължения като услуга от общ икономически интерес в областта на социалното настаняване⁷³:

1. Управление на Жилищата за социално настаняване и услугата по социално настаняване;
2. Картотекиране на нуждаещите се от социално жилищно настаняване и извършване на подбор на лицата с необходимост от настаняване;
3. Сключване на договори с ползвателите на услугата при спазване на изискванията на нормативната уредба и указанията на Общината;
4. Контрол върху изпълнението на задълженията на ползвателите на услугата при спазване на изискванията, заложиени в Наредбата за социално настаняване на Община [.....];
5. Осъществяване на поддръжка и ремонтни дейности на Жилищата за социално настаняване и прилежащите им пространства;
6. Осигуряване на охрана на Жилищата за социално настаняване;
7. Извършване на други дейности, необходими за изпълнението на УОИИ⁷⁴.

⁷¹ В случай че Доставчикът на УОИИ не е общинско предприятие или общинско звено, Компенсацията може да включва и разумна печалба. По смисъла на Решението за УОИИ „разумна печалба“ означава процентът на възвръщаемост на капитала, който би бил изискуван от типично предприятие, което обмисля дали да предоставя или не услуга от общ икономически интерес за целия срок на възлагането, като се взема предвид равнището на риска, който поема доставчика на услугата.

⁷² http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/swap_rates_en.html

⁷³ Представените задължения са примерни (базиращи на изискуемото задължително съдържание, посочено в Указания за осигуряване на съответствие на проектите за социални жилища по ОП „Региони в растеж“ с приложимия режим по държавна помощ и за съдържание на актовете за възлагане на услуги от общ икономически интерес) и следва да бъдат разглеждани и адаптирани съобразно спецификите на предоставяне на услугата от съответната община.

⁷⁴ Всички други дейности, които Общината реши да възложи на доставчика на УОИИ, следва да бъдат ясно описани в договора, с цел да бъде изяснено кои дейности подлежат на компенсация.

Чл. 3 (1) За целите на изпълнение на Договора Общината предоставя на Доставчика на УОИИ безвъзмездно за управление и експлоатация Жилищата за социално настаняване, за което се съставя приемно - предавателен протокол.

(2) Всички недвижими имоти и активи, представляващи Жилища за социално настаняване и предоставени от Общината на Доставчика на УОИИ за изпълнение на Договора, остават в собственост на Общината. Доставчикът на УОИИ се задължава да ползва предоставените Жилища за социално настаняване само за целите на Договора.

(3) Доставчикът на УОИИ се задължава да предаде на Общината Жилищата за социално настаняване в 15-дневен срок от прекратяване на Договора.

Чл. 4 (1) Доставчикът на УОИИ има право да събира от името на Общината постъпленията от наеми от ползването на Жилищата за социално настаняване.

Вариант 1

(2) Събраните постъпления от наеми се превеждат на Общината в срок от [...] дни от получаването им.

Вариант 2

(2) Събраните постъпления от наеми се получават като приходи от Доставчика и се отчитат при изчисляване на размера на Компенсацията съгласно Раздел V от Договора.

Чл. 5 (1) Доставчикът на УОИИ няма право да извършва други стопански дейности с предоставените му за опериране Жилища за социално настаняване.

(2) На Доставчика на УОИИ не се предоставят други специални или изключителни права, привилегии или предимства извън правото да ползва и оперира Жилищата за социално настаняване.

РАЗДЕЛ III. МЯСТО НА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА ДОГОВОРА

Чл. 6 Мястото на изпълнение на възложената с този Договор УОИИ е на територията на Община [...].

Чл. 7 Настоящият договор се сключва за срок от [...] ⁷⁵ години и действието му започва от [...] г.

⁷⁵ В съответствие с член 2, параграф 2 от Решението на ЕК за УОИИ, за да се предостави компенсация по силата на Решението срокът на възлагане обичайно не следва да надвишава десет години. Срокът на възлагане може да надвишава 10 години само когато от доставчика на услугата се изискват значителни инвестиции, които трябва да бъдат амортизирани през по-дълъг период от време в съответствие с общоприетите счетоводни принципи.

РАЗДЕЛ IV. ГОДИШЕН ПЛАН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА УОИИ

Чл. 8 (1) Доставчикът на УОИИ ежегодно изготвя и предлага за одобрение на Общината Годишен план за изпълнение на УОИИ.

(2) Годишният план за изпълнение на УОИИ определя прогнозния очакван размер на финансови средства, необходими за Компенсацията по дейности за всеки месечен/тримесечен период.

(3) Годишният план за изпълнение на УОИИ следва като минимум да включва:

1. Подробна програма за изпълнение на всяко от задълженията за обществена услуга, включени в УОИИ;
2. Прогнозен размер на разходите за всеки месец/тримесечие от календарната година;
3. Прогнозен размер на приходите от събрани наеми и/или други дейности, свързани с предоставянето на УОИИ⁷⁶;
4. Максимален размер на Разумна печалба, ако се предвижда такава;
5. Прогнозен размер на дължимата Компенсация.

Чл. 9 (1) Годишният план за изпълнение на УОИИ се предоставя за одобрение на Общината най-късно до месец [...] на предходната година.

(2) Първият Годишен план се изготвя в срок от един месец от влизане в сила на този Договор и включва периода от сключването до края на първата календарна година от Договора.

Чл. 10 (1) Общината одобрява Годишния план за изпълнение на УОИИ, предоставен от Доставчика на УОИИ, в срок от 1 (един) месец от получаването му. Общината може чрез уведомление до Доставчика на УОИИ да възрази срещу предложения, включени в Годишния план, като възраженията трябва да са основани на обективни съображения с оглед постигане на целите на възложената УОИИ.

(2) Прогнозният размер на Компенсацията, включен в Годишния план за изпълнение на УОИИ, се предвижда в общинския бюджет съобразно действащото законодателство.

(3) Ако в резултат на променени или непредвидени обстоятелства възникне обективна необходимост за увеличаване на размера на Компенсацията, предвидена в Годишния план за изпълнение на УОИИ, Доставчикът на УОИИ може да инициира промяна в плана.

⁷⁶ В случай че на Доставчика на УОИИ е предоставено правото да събира наеми или да получава приходи от други дейности, свързани с обществената услуга.

РАЗДЕЛ V. КОМПЕНСАЦИЯ

Чл. 11 (1) Общината се задължава да заплати на Доставчика на УОИИ компенсация за предоставянето на услугите, определена съобразно правилата на този Договор (наричана по-нататък „Компенсация“).

(2) Компенсацията ще бъде определена на базата на чл. 5 от Решението за УОИИ и покрива нетните разходи на Доставчика на УОИИ, [включително разумна печалба].

(3) Компенсацията за предоставянето на УОИИ ще се използва от Доставчика на УОИИ единствено за покриване на разходите за осъществяване на задълженията за обществена услуга по този Договор, съобразно уговореното в него.

РАЗДЕЛ VI. РАЗМЕР И ИЗПЛАЩАНЕ НА КОМПЕНСАЦИЯТА (ВАРИАНТ 1)⁷⁷

Чл. 12 (1) Размерът на Компенсацията се определя в съответствие с първата хипотеза на чл. 5, пар. 2 от Решението за УОИИ.

(2) Размерът на Компенсацията не може да надвишава нетните разходи за предоставяне на обществената услуга, които представляват разликата между разходите, необходими за извършването на УОИИ и приходите, генерирани при осъществяване на обществената услуга, [включително разумна печалба].

(3) Разходите, които подлежат на Компенсация, включват всички обосновани разходи, направени при извършването на УОИИ при съблюдаване на следните критерии:

1. Разходите са възникнали за изпълнение на УОИИ;
2. Разходите са извършени от Доставчика на УОИИ и са отразени в счетоводството му;
3. Счетоводяването на разходите отговаря на изискванията на действащото счетоводно законодателство и счетоводните политики на Доставчика на УОИИ;
4. За допустими разходи към други доставчици се считат такива, за които са спазени изискванията на законодателството в областта на обществените поръчки (доколкото са приложими) и условията на този Договор;
5. Разходи, свързани с инвестиции, могат да бъдат отчетени, когато е

⁷⁷ Чл. 5, ал. 2 от Решението на ЕК за УОИИ предвижда два метода за компенсация, които могат да бъдат използвани за изчисляване на нетните разходи за задължение за обществена услуга. Вариант 1 представя примерни клаузи за изчисление на компенсацията в първата хипотеза на чл. 5, ал. 2 от Решението за УОИИ, а Вариант 2 - за изчисление на компенсацията във втората хипотеза на чл. 5, ал. 2 - нетни избегнати разходи.

необходимо, за извършването на услугата от общ икономически интерес.

(3) Когато дейността на Доставчика на УОИИ е ограничена до УОИИ, Компенсацията включва всички разходи на Доставчика на УОИИ при условията на ал. 2 по-горе.

(4) Когато Доставчикът на УОИИ извършва и дейности извън обхвата на възложената УОИИ, разходите, които подлежат на Компенсация съгласно ал. 2 по-горе, могат да обхващат всички преки разходи за предоставянето на УОИИ, както и пропорционален дял от разходите, които са общи за УОИИ и другите дейности.

Чл. 13 (1) Размерът на Компенсацията се изчислява ежегодно предварително въз основа на съответния Годишен план за изпълнение на УОИИ, изготвен от Доставчика на УОИИ по реда на Раздел IV.

(2) Компенсацията се изплаща от Общината на Доставчика на УОИИ на тримесечни/ежемесечни вноски, определени на база на прогнозите на представения Годишен план за изпълнение на УОИИ. Тримесечните/ежемесечни вноски се изплащат авансово до 10 число на текущия месец/ първия месец от тримесечието, след представяне на фактура.

(3) Изравняване и възстановяване на авансово преведени средства като Компенсация се извършва след приключване на календарната година на база на представения отчет и копия на счетоводни документи от Доставчика на УОИИ при условията на Раздел VIII.

РАЗДЕЛ VI. РАЗМЕР И ИЗПЛАЩАНЕ НА КОМПЕНСАЦИЯТА (ВАРИАНТ 2)

Чл. 12 (1) Размерът на Компенсацията се определя в съответствие с втората хипотеза на чл. 5, пар. 2 от Решението за УОИИ.

(2) Размерът на Компенсацията не може да надвишава нетните разходи за предоставяне на обществената услуга, които представляват разлика между нетните разходи на Доставчика на УОИИ, при работа със задължение за извършване на УОИИ и без задължение за извършване на УОИИ по механизма, посочен по-долу.

(3) За изчисляване на нетните разходи Доставчикът на УОИИ/Общината разработва хипотетичен сценарий за осъществяване на дейността при липса на задължение за извършване на обществена услуга, който се прилага към Годишния план за изпълнение на УОИИ.

(4) Разходите, необходими за извършването на УОИИ, включват всички обосновани разходи, направени при извършването на УОИИ при съблюдаване на следните критерии:

1. Разходите са възникнали за изпълнение на УОИИ;

2. Разходите са извършени от Доставчика на УОИИ и са отразени в счетоводството му;

3. Счетоводяването на разходите отговаря на изискванията на действащото счетоводно законодателство и счетоводните политики на Доставчика на УОИИ;

4. За допустими разходи към други доставчици се считат такива, за които са спазени изискванията на законодателството в областта на обществените поръчки (доколкото са приложими) и условията на този Договор;

5. Разходи, свързани с инвестиции, могат да бъдат отчетени, когато е необходимо, за извършването на услугата от общ икономически интерес.

(5) Нетните разходи се изчисляват, като се използва методологията за нетните избегнати разходи по следната формула:

$$НР = (Пуои - Руои) - (Пхс - Рхс)$$

където:

- НР е размерът нетните разходи за съответната година;

- Пуои са приходите в лева, които се генерират при осъществяване на дейността със задължението за извършване на обществена услуга в областта на социалното жилищно настаняване, изчислени въз основа на определените от Общинския съвет преференциални наемни цени за Жилищата за социално настаняване;

- Руои са разходите, които са направени при осъществяване на дейността със задължение за извършване на обществена услуга в областта на социалното жилищно настаняване, изчислени въз основа на отчетените разходи, необходими за извършването на УОИИ; Руои включва всички разходи, свързани с осъществяване на услугата, вкл. специфични разходи за картотекиране на нуждаещите се, проверка за спазване на изискванията от потребителите и др.

- Пхс са приходите, които биха били генерирани при осъществяване на дейността без задължение за извършване на обществена услуга в областта на социалното жилищно настаняване, изчислени въз основа на пазарни наемни цени, определени на база на хипотетичен сценарий;

- Рхс са разходите, които биха били направени без задължение за извършване на обществена услуга в областта на социалното жилищно настаняване, изчислени въз основа на разходите, определени в хипотетичен сценарий.

(6) Когато дейността на Доставчика на УОИИ е ограничена до УОИИ, Компенсацията може да включва всички разходи на Доставчика на

УОИИ при условията на ал. 4 по-горе.

Чл. 13 (1) Компенсацията се изплаща от Общината на Доставчика на УОИИ на тримесечни/ежемесечни вноски, определени на база на прогнозите на представения Годишен план за изпълнение на УОИИ. Тримесечните/ежемесечни вноски се изплащат авансово до 10 число на текущия месец/ първия месец от тримесечието, след представяне на фактура.

(2) Изравняване и възстановяване на авансово преведени средства като Компенсация се извършва след приключване на календарната година на база на представения отчет и копия на счетоводни документи от Доставчика на УОИИ при условията на Раздел VIII.

РАЗДЕЛ VII. КОНТРОЛ НА КОМПЕНСАЦИЯТА И МЕХАНИЗЪМ ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА СУМИ

Чл. 14 (1) По предвидения в Договора ред Общината осъществява контрол върху размера на Компенсацията, която се предоставя на Доставчика на УОИИ за изпълнението на обществената услуга. Контролът се извършва с цел проверка дали Компенсацията е в съответствие с разпоредбите на Договора и на Решението за УОИИ.

(2) Контролът по този раздел се осъществява от Общината чрез звено [...] ⁷⁸ или назначени от Общината външни проверители/одитори. Проверки се извършват ежегодно на база на годишните доклади и представените счетоводни документи от Доставчика на УОИИ.

(3) За целите на контрола върху Компенсацията и проверките за липса на свръхкомпенсация или крос-субсидиране, Доставчикът на УОИИ разрешава на Общината и/или на одитори и техните служители да извършват финансови одити и проверки, включително до такава информация, каквато те разумно изискват.

Чл. 15 (1) Когато на база на годишните отчети по чл. 17 от Договора се установи, че реалният размер на направените разходи от Доставчика на УОИИ за осъществяване на УОИИ е по-малък от размера на платената авансово Компенсация, е налице свръхкомпенсация. Ако свръхкомпенсацията не надвишава 10% от сумата на средната годишна Компенсация, изчислена на база реално направените разходи, този излишък се пренася към следващия едногодишен период и се приспада от сумата на дължимата Компенсация по отношение на този период.

⁷⁸ В случай че Доставчикът на УОИИ е общинско предприятие или административно звено, контролът върху дейността трябва да се осъществява от друго административно звено в общината, което е функционално независимо от Доставчика. Могат да се използват и външни одитори/проверяващи за осигуряване на независимост на контрола.

(2) При установяване на свръхкомпенсация над 10% от размера на средната годишна Компенсация, Общината изпраща до Доставчика на УОИИ искане за възстановяване на сумата на свръхкомпенсацията.

(3) Искането за възстановяване на свръхкомпенсацията следва да съдържа основанията за неправомерност на получената компенсация, идентификация на получателя на компенсацията, паричния еквивалент на неправомерно отпуснатата компенсация, сумата, подлежаща на възстановяване, включително дължимите лихви и датата на предоставяне.

(4) Доставчикът на УОИИ заплаща сумата по чл. 15, ал. 2 в срок от 1 месец от датата на получаване на искането за възстановяване на свръхкомпенсацията.

Чл. 16 Ако въз основа на данни от годишните отчети по чл. 17 от Договора се установи, че реалният размер на направените разходи от Доставчика на УОИИ за осъществяване на Годишния план за изпълнение на УОИИ е по-голям от размера на платената авансово Компенсация, Общината възстановява разликата по сметка на Доставчика на УОИИ в рамките на 30 дни след приемане на годишния отчет по чл. 17, ал. 2.

РАЗДЕЛ VIII. ОТЧИТАНЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ

Чл. 17 (1) Доставчикът на УОИИ предоставя на Общината цялата необходима информация за изпълнението на УОИИ, като за тези цел изготвя междинни отчети, годишен отчет, както и окончателен отчет след изтичане срока на договора.

(2) Междинните отчети се изготвят на всеки три месеца до 15-число на месеца, следващ тримесечието. Годишният отчет се представя в срок от един месец след приключване на календарната година, а окончателният отчет в срок от един месец след приключване на договора.

(3) Всеки отчет съдържа техническа и финансова част със следните минимални реквизити:

1. техническата част съдържа описание на дейностите спрямо заложените в Годишния план за изпълнение на УОИИ;
2. финансова част съдържа описание на направените разходи по вид и дейност, по начин позволяващ сравнение между предвидените средства и направените разходи и постигнати резултати. Като приложения към финансовата част се включват разходооправдателни документи.

РАЗДЕЛ IX. РАЗДЕЛНО СЧЕТОВОДСТВО

Чл. 18 (1) Доставчикът на УОИИ се задължава да води отделна аналитична счетоводна отчетност за дейностите, представляващи УОИИ. Счетоводните отчети и разходите, свързани с Договора, трябва да подлежат на ясно идентифициране и проверка в съответствие с националното законодателство.

(2) Ако Доставчикът на УОИИ извършва дейности извън обхвата на възложената УОИИ, разходите и приходите за обществената услуга се отделят от другите дейности във вътрешното му счетоводство в съответствие с член 5, параграф 9 от Решението за УОИИ.⁷⁹

РАЗДЕЛ X. ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ДОСТАВЧИКА НА УОИИ

Чл. 19 (1) Доставчикът на УОИИ се задължава:

1. да предоставя УОИИ в съответствие с условията на настоящия Договор, като стриктно съблюдава разпоредбите на европейското и национално законодателство, както и приложимите подзаконовни нормативни актове, действащи по време на изпълнение на Договора, вкл. всички изисквания на Наредбата за социално настаняване;
2. да организира и предоставя възложената му УОИИ съобразно и в изпълнение на представения от него Годишен план за изпълнение на УОИИ и в съответствие с установените в нормативните актове критерии и стандарти за качествено предоставяне на услугата социално жилищно настаняване;
3. да поддържа и управлява с грижата на добър стопанин предоставените му за ползване Жилища за социално настаняване;
4. да събира наемната цена от ползвателите на социални жилища по съгласуван с Общината ред;
5. да изпълнява Договора с грижата на добър стопанин, при спазване на принципите на икономичност, ефикасност, ефективност, публичност и прозрачност, в съответствие с най-добрите практики в съответната област;
6. да води точна и редовна документация и счетоводни отчети, отразяващи изпълнението на Договора, така че да бъде осигурена разделна счетоводна отчетност само за дейностите част от УОИИ;
7. да предоставя на Общината периодични отчети по изпълнението на УОИИ, съобразно предвиденото в този Договор, като гарантира, че данните, посочени в тези отчети, отговарят на тези в счетоводната система и документация и са налични до изтичане на сроковете за съхранение на документацията;

⁷⁹ В случай че Доставчик на УОИИ е общинско предприятие или звено, задължението за поддържане на отделни сметки и отчетност е и на Общината.

8. да уведоми своевременно Общината, в случай че възникнат непреодолими затруднения, които могат да забавят или осуетят точното изпълнение на Договора;

9. да използва ефективно всички финансови, човешки и материални ресурси, необходими за пълното и точно изпълнение на Договора, като осигурява спазването на принципа на добро финансово управление;

10. да разходва средствата, получени от Общината като Компенсация единствено за предоставяне на УОИИ, [включително разумна печалба], в съответствие с планирания бюджет, описан в Годишния план за изпълнение на УОИИ;

11. да възстанови на Общината средствата, разходвани за цели, извън предмета на настоящия договор, заедно със законната лихва, считано от деня на неправомерното разходване на средствата;

12. да уведомява Общината за възникване на обстоятелства, пречещи или отлагащи изпълнението на Годишния план за изпълнение на УОИИ;

13. да осигури пълно съдействие и достъп до помещения, документите и информация на представители на Общината и назначени от Общината външни проверители/одитори за целите на контрол и проверка на разходването на отпуснатата Компенсация и изпълнението на УОИИ;

14. да спазва разумните указания, предоставяни периодично от Общината по отношение изпълнението на възложените УОИИ.

(2) Доставчикът на УОИИ няма право да превъзлага дейности от Годишния план за изпълнение на УОИИ на подизпълнители, освен с изричното писмено съгласие на Общината.

Чл. 20. (1) Доставчикът на УОИИ има право:

1. да ползва Жилищата за социално настаняване за целите на изпълнение на този Договор;

2. да получи договорената Компенсация, съгласно настоящия Договор;

3. да изисква от Общината предоставяне на необходимата информация и документация, както и оказване на съдействие във връзка с осъществяване на УОИИ.

(2) Доставчикът на УОИИ има право да извършва други дейности, извън възложената УОИИ, доколкото това не затруднява или застрашава по какъвто и да е начин предоставянето на УОИИ.

РАЗДЕЛ XI. ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ОБЩИНАТА

Чл. 21 (1) Общината има право:

1. да извършва контрол върху работата на Доставчика на УОИИ;
2. да дава препоръки по изпълнение на задълженията на Доставчика на УОИИ;
3. да изисква от Доставчика на УОИИ тримесечни междинни отчети за предоставянето на УОИИ и да осъществява проверка върху начина на използване на предоставената Компенсация;
4. да извършва проверки за качеството на предоставените от Доставчика на УОИИ услуги във връзка със законово установените критерии и стандарти;
5. да осъществява цялостен контрол за изпълнението на Годишния план за изпълнение на УОИИ.

(2) Общината се задължава:

1. да предостави Компенсация на Доставчика на УОИИ съгласно уговореното в този Договор;
2. да оказва на Доставчика на УОИИ необходимото съдействие за предоставяне на услугите и изпълнение на Годишния план за дейността.

РАЗДЕЛ XII. СПАЗВАНЕ НА ПРАВИЛАТА ЗА ДЪРЖАВНИТЕ ПОМОЩИ И ПРОЗРАЧНОСТ

Чл. 22 (1) Доставчикът на УОИИ трябва да осигури спазването на правилата за държавна помощ. Компенсацията, платима по настоящия Договор, се предоставя в съответствие с Решението за УОИИ, с оглед на което Доставчикът на УОИИ поема задължение да съблюдава и не нарушава изискванията на Решението.

(2) Страните са обвързани съгласно чл. 8 от Решението за УОИИ от задължението да съхраняват за срока на Договора и срок от десет години, считано от края на срока на възлагане на УОИИ, цялата информация, необходима за определяне на съвместимостта с Решението за УОИИ на предоставената Компенсация. В случай на поискване от Общината през определения в чл. 8 от Решението за УОИИ период, Доставчикът на УОИИ се задължава да предостави в срок от [7] дни информация и документи, свързани с предоставената Компенсация.

(3) Доставчикът на УОИИ гарантира изпълнение на задълженията за отчитане според изискванията на Наредба № Н-16 от 23.11.2006 г. за реда за осигуряване прозрачност на финансовите взаимоотношения между държавните органи и органите на местното самоуправление и държавните и общинските предприятия и финансовата прозрачност в рамките на определените предприятия, издадена от министъра

на финансите, обн., ДВ, бр. 99 от 8.12.2006 г. и Директива 2006/111/ЕС на Комисията от 16 ноември 2006 година относно прозрачността на финансовите отношения между държавите-членки и публичните предприятия, както и относно финансовата прозрачност в рамките на някои предприятия⁸⁰.

(4) Ако част или цялата компенсация, изплатена на Доставчика на УОИИ, съставлява неправомерна държавна помощ, Общината има право, при поискване, да получи от Доставчика на УОИИ предоставената компенсация изцяло, заедно със законово определена лихва.

РАЗДЕЛ XIII. ПРЕКРАТЯВАНЕ НА ДОГОВОРА

Чл. 23 (1) Настоящият Договор се прекратява:

1. с изтичане на срока на Договора;
2. при настъпване на пълна обективна невъзможност за изпълнение, за което обстоятелство засегнатата Страна е длъжна да уведоми другата Страна в срок до 10 (десет) дни от настъпване на невъзможността и да представи доказателства;
3. при прекратяване на Доставчика на УОИИ без правоприемство;
4. с едномесечно предизвестие от Общината, в случай на съществено неизпълнение от страна на Доставчика на УОИИ, вкл. когато:
 - Доставчикът на УОИИ регулярно не спазва задължението си във връзка с представянето на отчетите по Раздел VIII в предвидените срокове и форми;
 - ако осъществяваните услуги не съответстват на законодателните изисквания, което обстоятелство е установено с акт на компетентен орган;
 - други съществени нарушения на Договора.

(2) Доставчикът на УОИИ може да прекрати едностранно договора след едномесечно предизвестие, в случай че Общината не изпълнява задълженията си по този договор за предоставяне на необходимата Компенсация.

(3) Договорът може да бъде прекратен по взаимно съгласие на Страните, изразено в писмена форма. В този случай остатъкът от Компенсацията, която е била платена предварително, трябва да бъде възстановена на Общината.

⁸⁰ Задължението е в случай на приложимост към доставчика на Наредба № Н-16 от 23.11.2006г.

РАЗДЕЛ XIV. НЕИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДОГОВОРА И НЕУСТОЙКИ

Чл. 24 (1) В случай че Доставчикът на УОИИ преустанови по своя вина изпълнението на УОИИ, то той дължи на Общината неустойка в размер на [.....] Неустойката не изключва правото на Общината да претендира обезщетение за вреди по общия ред.

(2) Доставчикът на УОИИ възстановява на Общината средствата, разходвани за цели, извън предмета на настоящия договор, заедно със законната лихва, считано от деня на неправомерното разходване на средства.

(3) При неизвършване на възложените задължения в срок, установено с двустранен протокол, Доставчикът на УОИИ дължи неустойка в размер на [...] % на ден върху стойността на неизвършените дейности за всеки просрочен ден.

(4) При некачествено изпълнение на възложените задължения установено с двустранен протокол, Доставчикът на УОИИ дължи неустойка в размер на [...] % на ден върху стойността на възложените некачествено осъществени дейности.

(5) В случай на забава на превеждане на Компенсацията по вина на Общината, съобразно уговореното в Раздел VI от настоящия договор, Общината дължи неустойка в размер на [.....] от стойността на непреведената сума за всеки просрочен ден, но не повече от [.....].

Чл. 25 В едномесечен срок от прекратяване на Договора Доставчикът на УОИИ възстановява на Общината неизразходваните средства от авансово изплатена Компенсация, като представя окончателен отчет за изпълнение на Договора, придружен с необходимата техническа и финансова информация и разходооправдателни документи.

РАЗДЕЛ XV. ДРУГИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 26 Договорът може да бъде променян по взаимно писмено съгласие на страните или при промяна на нормативните актове, касаещи предоставяните услуги, с анекс.

Чл. 27 Страните разрешават споровете, възникнали по повод сключването, изпълнението и прекратяването на настоящия Договор, по взаимно съгласие по пътя на преговорите, а при невъзможност – по съдебен ред пред компетентния съд.

Чл. 28 Всички съобщения и уведомления между страните по този Договор трябва да бъдат в писмена форма за действителност. Писмената форма се смята за спазена, и когато уведомлението или съобщението е изпратено по факс или имейл на посочените по-долу адреси: [.....]

Чл. 29 За неуредени въпроси в настоящия договор се прилагат разпоредбите на действащото законодателство на Република България.

ОБЩИНА:

.....

ДОСТАВЧИК НА УОИИ:

.....

2. ПРИМЕРЕН ДОГОВОР ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА УСЛУГА ОТ ОБЩ ИКОНОМИЧЕСКИ ИНТЕРЕС – ОПЕРИРАНЕ НА ЛЕГЛОВА БАЗА

НА ОСНОВАНИЕ РЕШЕНИЕ НА ЕК 2012/21/ЕС

Днес, [.....], в гр.____, между:

ОБЩИНА_____, с адрес_____, код по Регистър БУЛСТАТ:_____ и номер по ЗДДС:_____, представлявана от _____, в качеството си на Кмет на Община [.....], наричана за краткост **ОБЩИНАТА**, от една страна,

и

_____ наричано за краткост **ДОСТАВЧИК НА УОИИ**, от друга страна, заедно наричани **„Страните“**, а всеки от тях поотделно **„Страна“**,

Като взеха предвид следното:

А. При условията, посочени в Решение на ЕК 2012/21/ЕС относно прилагането на член 10б, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз за държавна помощ под формата на компенсация за обществена услуга, предоставена на определени предприятия, натоварени с извършването на услуги от общ икономически интерес (по-долу „Решение за УОИИ“), е възможно предоставянето на държавна помощ под формата на компенсация на предприятия, на които е възложено предоставянето на УОИИ.

Б. Дейностите по краткотрайно настаняване на деца, ученици и младежи, както и лица от уязвими, малцинствени и социално слаби групи от населението и други групи в неравностойно положение, са обществено необходими за посрещане на нуждите на тези лица с цел участие в организирани мероприятия със спортен, културен, учебен или сходен обществен характер.

В. Обществената услуга предмет на този Договор не се предлага при задоволителни условия за качество и достъпна цена в Община [.....], предвид на което е налице пазарна неефективност⁸¹.

⁸¹ Посочва се референция към документ/информация, установяваща пазарна неефективност.

Г. С оглед на горното е необходимо предоставяне на компенсация за осъществяването на услуга от общ икономически интерес (УОИИ) по смисъла на член 106, параграф 2 от ДФЕС.

Д. Настоящият договор представлява акт за възлагане на услуга от общ икономически интерес по смисъла на Решението за УОИИ.

На основание Решението за УОИИ и при спазване на изискванията, заложи в него, Страните сключиха следния Договор за предоставяне на помощ за осъществяване на услуга от общ икономически интерес („Договора“):

РАЗДЕЛ I. ДЕФИНИЦИИ И ТЪЛКУВАНЕ

Чл. 1 Освен когато съдържанието не налага друго, по смисъла на този Договор посочените термини имат следното значение:

(1) „Решение за УОИИ“ е Решение на Комисията от 20 декември 2011 година относно прилагането на член 106, параграф 2 от ДФЕС за държавната помощ под формата на компенсация за обществена услуга, предоставена на определени предприятия, натоварени с извършването на услуги от общ икономически интерес (ОВ L 7, 11.1.2012 г., стр. 7);

(2) „Компенсация“ означава финансовите средства, осигурени от общинския бюджет, които се предоставят на Доставчика на УОИИ за покриване на разходите за предоставяне на възложената УОИИ в съответствие с условията, подробно уредени в Договора;

(3) „УОИИ“ са услугите по опериране на Легловата база, възложени на Доставчика на УОИИ по силата на този Договор;

(4) „Леглова база“ означава сградата/сградите и активите, предназначени за настаняване на Целевата група, които се предоставят за експлоатация и управление на Доставчика на УОИИ и по-конкретно: [идентификация и описание на базата];

(5) „Годишен капацитет на Легловата база“ означава капацитета на Легловата база, измерен като брой легла за настаняване на годишна база;

(6) „Целева група“ са деца, ученици и младежи, както и лица от уязвими, малцинствени и социално слаби групи от населението и други групи в неравностойно положение, които се настаняват с цел участие в организирани мероприятия със спортен, културен, учебен или сходен характер (като напр. спортни първенства, състезания, олимпиади, фестивали, културни инициативи, театрални постановки и фестивали и др.)

(7) „Други дейности“ са стопански дейности извън обхвата на УОИИ, предоставяни от Доставчика на УОИИ по време на действие на този Договор, вкл. стопанска дейност по предлагане на Легловата база за

свободно ползване на пазарни цени на лица извън Целевата група;

(8) „Разумна печалба“⁸² е разумната печалба, на която има право Доставчикът на УОИИ за изпълнението на УОИИ, изчислена в съответствие с изискванията на чл. 5, пар. 5 и 7 от Решението за УОИИ. Разумната печалба се изчислява като процент на възвръщаемост на капитала, който не надхвърля съответния суапов процент съгласно публикуваните от ЕК нива⁸³ плюс премия от [максимум 100] базисни пункта;

(9) „Бизнес план за изпълнение на УОИИ“ е план за изпълнение на УОИИ съгласно изискванията на Раздел IV на Договора.

РАЗДЕЛ II. ПРЕДМЕТ НА ДОГОВОРА

Чл. 2 (1) Общината възлага, а Доставчикът на УОИИ приема да изпълнява услуга от общ икономически интерес: опериране на леглова база за нуждите на настаняване на деца и младежи от Целевата група при организиране на културни, спортни и други събития („УОИИ“) съгласно уговореното с този Договор.

(2) За изпълнението на УОИИ Доставчикът ще получи Компенсация съгласно условията на този договор и приложенията към него, при спазване на изискванията на Решението за УОИИ.

(3) Предоставената Компенсация ще бъде използвана за следните цели:

1. Осигуряване на настаняване на лица от Целевата група по време на организирани семинари, обучения, лагери, спортни първенства и състезания и др.

2. Осигуряване на настаняване на [.....]⁸⁴

(4) За изпълнение на посочените цели, Доставчикът на УОИИ поема следните задължения като част от възложената УОИИ⁸⁵:

1. Цялостно управление и опериране на Легловата база;

2. Осъществяване на поддръжка и ремонтни дейности на Легловата база;

3. Поддържане на електронна платформа и/или други средства за осъществяване на резервациите и настаняването;

⁸² В случай че Доставчикът на УОИИ не е общинско предприятие или общинско звено, Компенсацията може да включва и разумна печалба. По смисъла на Решението за УОИИ „разумна печалба“ означава процентът на възвръщаемост на капитала, който би бил изискван от типично предприятие, което обмисля дали да предоставя или не услуга от общ икономически интерес за целия срок на възлагането, като се взема предвид равнището на риска, който поема доставчика на услугата.

⁸³ http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/swap_rates_en.html

⁸⁴ Посочва се, ако има друга група лица, които се настаняват безплатно или на преференциални цени.

⁸⁵ Представените задължения са примерни и следва да бъдат разглеждани и адаптирани съобразно спецификите на предоставяне на услугата от съответната община.

4. Осигуряване на охрана на Легловата база;

5. Други дейности, необходими за изпълнението на УОИИ.

Чл. 3 (1) Настаняването за целите на УОИИ се осъществява [безплатно / на преференциални цени] за лица от Целевата група. Преференциалните цени се определят от [...] / [съгласувано между Доставчикът на УОИИ и Общината].

Чл. 4 (1) За целите на изпълнение на Договора Общината предоставя на Доставчика на УОИИ за управление и експлоатация Легловата база, както е описана в Раздел I на Договора/ Приложение I.

(2) Всички активи, предоставени от Общината на Доставчика на УОИИ за изпълнение на Договора, остават в собственост на Общината. Доставчикът на УОИИ се задължава да ползва предоставените активи само за целите на Договора.

(3) Доставчикът на УОИИ се задължава да предаде обратно на Общината предоставените активи, представляващи Легловата база, в 15-дневен срок от прекратяване на Договора.

Чл. 5 (1) Доставчикът на УОИИ има право да осъществява и Други дейности, свързани с основния предмет на Договора, вкл. за стопанска дейност по предлагане на Легловата база за свободно ползване на пазарни цени на лица извън Целевата група;

(2) За осъществяването на Други дейности съгласно този член Доставчикът на УОИИ няма право на Компенсация.

(3) На Доставчика на УОИИ не се предоставят други специални или изключителни права, привилегии или предимства извън правото да ползва и експлоатира Легловата база.

(4) При изчисляване на Компенсацията се отчита предоставеното право на Доставчика на УОИИ да ползва Легловата база. За целта [...] от приходите, получени от осъществяване на Други дейности, се включват като част от Компенсацията⁸⁶.

Чл. 6 (1) Доставчикът на УОИИ има право да събира всички приходи от предоставяните УОИИ, както и приходите от осъществяване на Други дейности при ползване на Легловата база.

(2) Събраните приходи от УОИИ се приспадат от размера на дължимата Компенсация съгласно разпоредбите на Раздел V на Договора.

⁸⁶ Съгласно изискванията на Решението за УОИИ, предоставените специални права и предимства на доставчика трябва да се вземат предвид при изчисляване на компенсацията, като за целта биха могли да се предвидят и други подходящи механизми, свързани с риска, който носи доставчика, както и такива, които да имат стимулиращ ефект за по-добро оползотворяване на предоставените права.

РАЗДЕЛ III. МЯСТО НА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА ДОГОВОРА

Чл. 7 Мястото на изпълнение на възложената с този Договор УОИИ е на територията на Община [...].

Чл. 8 (1) Договорът влиза в сила от датата на подписването му от двете страни.

(2) Срокът на Договора е [...] години/месеци⁸⁷.

РАЗДЕЛ IV. БИЗНЕС ПЛАН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА УОИИ

Чл. 9 Изпълнението на УОИИ се осъществява въз основа на Бизнес план за изпълнение на УОИИ.

Чл. 10 (1) Бизнес планът за изпълнение на УОИИ определя прогнозния очакван размер на финансови средства, необходими като Компенсация по дейности за изпълнение на възложената услуга за една календарна година/за период от [...] години.

(2) Бизнес планът за изпълнение на УОИИ включва като минимум:

1. Подробна програма за изпълнение на всяко от задълженията за обществена услуга, включени в УОИИ;
2. Прогнозен размер на разходите, необходими за изпълнение на УОИИ;
3. Прогнозен размер на приходите, свързани с предоставянето на УОИИ;
4. Прогнозен размер на приходите, свързани с предоставянето на Други дейности;
5. Максимален размер на Разумна печалба, ако се предвижда такава;

Чл. 11 (1) Доставчикът на УОИИ изготвя и предлага за одобрение на Общината Бизнес планът за изпълнение на УОИИ до месец [...] на предходната година.

(2) Първият Бизнес план се изготвя в срок от един месец от влизане в сила на този Договор и включва периода от сключването до края на първата календарна година от Договора.

Чл. 12 (1) Общината одобрява Бизнес плана за изпълнение на УОИИ, предоставен от Доставчика на УОИИ, в срок от 1 (един) месец от получаването му. Общината може чрез уведомление до Доставчика на УОИИ да възрази срещу предложения, включени в Бизнес плана, като възраженията трябва да са основани на обективни съображения

⁸⁷ В съответствие с член 2, параграф 2 от Решението на ЕК за УОИИ, за да се предостави компенсация по силата на Решението срокът на възлагане обичайно не следва да надвишава десет години. Срокът на възлагане може да надвишава 10 години, само когато от доставчика на услугата се изискват значителни инвестиции, които трябва да бъдат амортизирани през по-дълъг период от време в съответствие с общоприетите счетоводни принципи.

с оглед постигане на целите на възложената УОИИ.

(2) Прогнозният размер на Компенсацията, включен в Бизнес плана за изпълнение на УОИИ, се предвижда в общинския бюджет съобразно действащото законодателство.

(3) Ако в резултат на променени или непредвидени обстоятелства възникне обективна необходимост за увеличаване на размера на Компенсацията, предвидена в Бизнес плана за изпълнение на УОИИ, Доставчикът на УОИИ може да инициира промяна в плана.

РАЗДЕЛ V. КОМПЕНСАЦИЯ

Чл. 13 (1) Общината се задължава да заплати на Доставчика на УОИИ компенсация за предоставянето на услугите, определена съобразно правилата на този Договор (наричана по-нататък „Компенсация“).

(2) Компенсацията ще бъде определена на базата на чл. 5 от Решението за УОИИ и покрива нетните разходи на Доставчика на УОИИ, [включително разумна печалба].

(3) Компенсацията за предоставянето на УОИИ ще се използва от Доставчика на УОИИ единствено за покриване на разходите за осъществяване на задълженията за обществена услуга по този Договор [вкл. разумна печалба] съобразно уговореното в него.

(4) Максималният размер на Компенсацията, която ще бъде предоставена по силата на този Договор, е [.....] лв. [словом в лева]⁸⁸

РАЗДЕЛ VI. РАЗМЕР И ИЗПЛАЩАНЕ НА КОМПЕНСАЦИЯТА (ВАРИАНТ 1)⁸⁹

Чл. 14 (1) Размерът на Компенсацията се определя в съответствие с първата хипотеза на чл. 5, пар. 2 от Решението за УОИИ.

(2) Размерът на Компенсацията не може да надвишава нетните разходи за предоставяне на обществената услуга, които представляват разликата между разходите, необходими за извършването на УОИИ и приходите, генерирани при осъществяване на обществената услуга, [включително разумна печалба].

(3) Разходите, които подлежат на Компенсация, включват всички обосновани разходи, направени при извършването на УОИИ при съблюдаване на следните критерии:

⁸⁸ Общата сума на компенсацията не може да надвишава 15 млн. евро на година.

⁸⁹ Чл. 5, ал. 2 от Решението на ЕК за УОИИ предвижда два метода за компенсация, които могат да бъдат използвани за изчисляване на нетните разходи за задължение за обществена услуга. Вариант 1 представя примерни клаузи за изчисление на компенсацията в първата хипотеза на чл. 5, ал. 2 от Решението за УОИИ, а Вариант 2 - за изчисление на компенсацията във втората хипотеза на чл. 5, ал. 2 - нетни избегнати разходи.

1. Разходите са възникнали за изпълнение на УОИИ;
2. Разходите са извършени от Доставчика на УОИИ и са отразени в счетоводството му;
3. Осчетоводяването на разходите отговаря на изискванията на действащото счетоводно законодателство и счетоводните политики на Доставчика на УОИИ;
4. За допустими разходи към други доставчици се считат такива, за които са спазени изискванията на законодателството в областта на обществените поръчки (доколкото са приложими) и условията на този Договор;
5. Разходи, свързани с инвестиции, могат да бъдат отчетени, когато е необходимо, за извършването на услугата от общ икономически интерес.

(4) Когато дейността на Доставчика на УОИИ е ограничена до УОИИ, Компенсацията включва всички разходи на Доставчика на УОИИ при условията на ал. 2 по-горе.

(5) Когато Доставчикът на УОИИ извършва и дейности извън обхвата на възложената УОИИ, разходите, които подлежат на Компенсация съгласно ал. 2 по-горе, могат да обхващат всички преки разходи за предоставянето на УОИИ, както и пропорционален дял от разходите, които са общи за УОИИ и другите дейности.

Чл. 15 (1) Прогнозният размер на Компенсацията се изчислява ежегодно предварително въз основа на съответния Бизнес план за изпълнение на УОИИ, изготвен от Доставчика на УОИИ по реда на Раздел IV.

(2) Компенсацията се изплаща от Общината на Доставчика на УОИИ на тримесечни/ежемесечни вноски, определени на база на прогнозите на представения Бизнес план за изпълнение на УОИИ. Тримесечните/ежемесечни вноски се изплащат авансово до [10то] число на текущия месец/ първия месец от тримесечието след представяне на фактура.

(3) Изравняване и възстановяване на авансово преведени средства като Компенсация се извършва след приключване на календарната година на база на представения отчет и копия на счетоводни документи от Доставчика на УОИИ при условията на Раздел VIII.

РАЗДЕЛ VI. РАЗМЕР И ИЗПЛАЩАНЕ НА КОМПЕНСАЦИЯТА (ВАРИАНТ 2)

Чл. 14 (1) Размерът на Компенсацията се определя в съответствие с втората хипотеза на чл. 5, пар. 2 от Решението за УОИИ.

(2) Размерът на Компенсацията не може да надвишава нетните разходи за предоставяне на обществената услуга, които представляват

разлика между нетните разходи на Доставчика на УОИИ, при работа със задължение за извършване на УОИИ и без задължение за извършване на УОИИ по механизма, посочен по-долу.

(3) За изчисляване на нетните разходи Доставчикът на УОИИ/Общината разработва хипотетичен сценарий за осъществяване на дейността при липса на задължение за извършване на обществена услуга, който се прилага към Бизнес плана за изпълнение на УОИИ.

(4) Разходите, необходими за извършването на УОИИ, включват всички обосновани разходи, направени при извършването на УОИИ при съблюдаване на следните критерии:

1. Разходите са възникнали за изпълнение на УОИИ;
2. Разходите са извършени от Доставчика на УОИИ и са отразени в счетоводството му;
3. Счетоводяването на разходите отговаря на изискванията на действащото счетоводно законодателство и счетоводните политики на Доставчика на УОИИ;
4. За допустими разходи към други доставчици се считат такива, за които са спазени изискванията на законодателството в областта на обществените поръчки (доколкото са приложими) и условията на този Договор;
5. Разходи, свързани с инвестиции, могат да бъдат отчетени, когато е необходимо, за извършването на услугата от общ икономически интерес.

(5) Нетните разходи се изчисляват, като се използва методологията за нетните избегнати разходи по следната формула:

$$НР = (Пуои - Руои) - (Пхс - Рхс)$$

където:

- НР е размерът нетните разходи за съответната година;
- Пуои са приходите в лева, които се генерират при осъществяване на дейността със задължението за извършване на обществена услуга в областта на леглово (хотелско) настаняване, изчислени въз основа на преференциални цени за настаняване в Легловата база;
- Руои са разходите, които са направени при осъществяване на дейността със задължение за извършване на обществена услуга, изчислени въз основа на отчетените разходи, необходими за извършването на УОИИ;
- Пхс са приходите, които биха били генерирани при осъществяване

на дейността без задължение за извършване на обществена услуга, изчислени въз основа на пазарни цени за хотелско (леглово) настаняване, определени на база на хипотетичен сценарий;

- Рхс са разходите, които биха били направени без задължение за извършване на обществена услуга, изчислени въз основа на разходите, определени в хипотетичен сценарий.

(6) Когато дейността на Доставчика на УОИИ е ограничена до УОИИ, Компенсацията може да включва всички разходи на Доставчика на УОИИ при условията на ал. 4 по-горе.

Чл. 15 (1) Компенсацията се изплаща от Общината на Доставчика на УОИИ на тримесечни/ежемесечни вноски, определени на база на прогнозите на представения Бизнес план за изпълнение на УОИИ. Тримесечните/ежемесечни вноски се изплащат авансово до 10 число на текущия месец/ първия месец от тримесечието, след представяне на фактура.

(2) Изравняване и възстановяване на авансово преведени средства като Компенсация се извършва след приключване на календарната година на база на представения отчет и копия на счетоводни документи от Доставчика на УОИИ при условията на Раздел VIII.

РАЗДЕЛ VII. КОНТРОЛ НА КОМПЕНСАЦИЯТА И МЕХАНИЗЪМ ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА СУМИ

Чл. 16 (1) По предвидения в Договора ред Общината осъществява контрол върху размера на Компенсацията, която се предоставя на Доставчика на УОИИ за изпълнението на обществената услуга. Контролът се извършва с цел проверка дали Компенсацията е в съответствие с разпоредбите на Договора и на Решението за УОИИ.

(2) Контролът по този раздел се осъществява от Общината чрез звено [...] ⁹⁰ или назначени от Общината външни проверители/одитори. Проверки се извършват ежегодно на база на годишните доклади и представените счетоводни документи от Доставчика на УОИИ.

(3) За целите на контрола върху Компенсацията и проверките за липса на свръхкомпенсация или крос-субсидиране, Доставчикът на УОИИ разрешава на Общината и/или на одитори и техните служители да извършват финансови одити и проверки, включително до такава информация, каквато те разумно изискват.

Чл. 17 (1) Когато на база на годишните отчети по чл. 19 от Договора

⁹⁰ В случай че Доставчикът на УОИИ е общинско предприятие или административно звено, контролът върху дейността трябва да се осъществява от друго административно звено в общината, което е функционално независимо от Доставчика. Могат да се използват и външни одитори/проверяващи за осигуряване на независимост на контрола.

се установи, че реалният размер на направените разходи от Доставчика на УОИИ за осъществяване на УОИИ е по-малък от размера на платената авансово Компенсация, е налице свръхкомпенсация. Ако свръхкомпенсацията не надвишава 10% от сумата на средната годишна Компенсация, изчислена на база реално направените разходи, се пренася към следващия едногодишен период и се приспада от сумата на дължимата Компенсация по отношение на този период. Пренасянето на излишък не се допуска през последната година от срока на възлагане.

(2) При установяване на свръхкомпенсация над 10% от размера на средната годишна Компенсация, Общината изпраща до Доставчика на УОИИ искане за възстановяване на сумата на свръхкомпенсацията.

(3) Доставчикът на УОИИ заплаща сумата по чл. 17, ал. 2 в срок от 1 месец от датата на получаване на искането за възстановяване на свръхкомпенсацията.

Чл. 18 Ако въз основа на данни от годишните отчети по чл. 19 от Договора се установи, че реалният размер на направените разходи от Доставчика на УОИИ за осъществяване на Бизнес плана за изпълнение на УОИИ е по-голям от размера на платената авансово Компенсация, Общината възстановява разликата по сметка на Доставчика на УОИИ в рамките на 30 дни след приемане на годишния отчет по чл. 19, ал. 2.

РАЗДЕЛ VIII. ОТЧИТАНЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ

Чл. 19 (1) Доставчикът на УОИИ предоставя на Общината цялата необходима информация за изпълнението на УОИИ, като за тези цел изготвя годишни отчети, както и окончателен отчет след изтичане срока на Договора.

(2) Годишният отчет се представя в срок от един месец след приключване на календарната година, а окончателният отчет в срок от един месец след приключване на договора.

(3) Всеки отчет съдържа техническа и финансова част със следните минимални реквизити:

1. техническа част, съдържаща описание на дейностите спрямо заложените в Бизнес плана за изпълнение на УОИИ;

2. финансова част, съдържаща описание на:

а) направените разходи по вид и дейност, по начин позволяващ сравнение между предвидените средства и направените разходи и постигнати резултати. Като приложения към финансовата част се включват разходооправдателни документи;

б) събраните приходи от осъществяване на УОИИ и Другите дейности.

РАЗДЕЛ ІХ. РАЗДЕЛНО СЧЕТОВОДСТВО

Чл. 20 Доставчикът на УОИИ се задължава да води отделна аналитична счетоводна отчетност за дейностите, представляващи УОИИ. Счетоводните отчети и разходите, свързани с Договора, трябва да подлежат на ясно идентифициране и проверка в съответствие с националното законодателство.

Чл. 21 Ако Доставчикът на УОИИ извършва дейности извън обхвата на възложената УОИИ, разходите и приходите за обществената услуга се отделят от другите услуги във вътрешното му счетоводство в съответствие с член 5, параграф 9 от Решението за УОИИ.

РАЗДЕЛ Х. ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ДОСТАВЧИКА

Чл. 22 (1) Доставчикът на УОИИ се задължава:

1. да предоставя УОИИ в съответствие с условията на настоящия Договор, като стриктно съблюдава разпоредбите на приложимото законодателство;
2. да организира и предоставя възложената му УОИИ съобразно Бизнес плана за изпълнение на УОИИ и в съответствие с установените в нормативните актове критерии и стандарти за качествено предоставяне на услугата, предмет на Договора;
3. да поддържа и управлява с грижата на добър стопанин предоставените му активи за осъществяване на дейността;
4. да изпълнява Договора с грижата на добър стопанин, при спазване на принципите на икономичност, ефикасност, ефективност, публичност и прозрачност, в съответствие с най-добрите практики в съответната област;
5. да води точна и редовна документация и счетоводни отчети, отразяващи изпълнението на Договора, така че да бъде осигурена разделна счетоводна отчетност само за дейностите част от УОИИ;
6. да предоставя на Общината периодични отчети по изпълнението на УОИИ, съобразно предвиденото в този Договор, като гарантира, че данните, посочени в тези отчети, отговарят на тези в счетоводната система и документация и са налични до изтичане на сроковете за съхранение на документацията;
7. да уведоми своевременно Общината, в случай че възникнат непреодолими затруднения, които могат да забавят или осуетят точното изпълнение на Договора;

8. да разходва средствата, получени от Общината като Компенсация единствено за предоставяне на УОИИ, [включително разумна печалба], в съответствие с планирания бюджет, описан в Бизнес плана за изпълнение на УОИИ;

9. да възстанови на Общината средствата, разходвани за цели извън предмета на настоящия Договор заедно със законната лихва, считано от деня на неправомерното разходване на средствата;

10. да уведомява Общината за възникване на обстоятелства, пречателни или отлагащи изпълнението на Бизнес плана за изпълнение на УОИИ;

11. да спазва разумните указания, предоставяни периодично от Общината по отношение изпълнението на възложените УОИИ.

(2) Доставчикът на УОИИ няма право да превъзлага дейности от Бизнес плана за изпълнение на УОИИ на подизпълнители, освен с изричното писмено съгласие на Общината и при спазване на действащото законодателство.

Чл. 23 (1) Доставчикът на УОИИ има право:

1. да ползва предоставените активи – Леглова база - за целите на изпълнение на този Договор;

2. да получи договорената Компенсация съгласно настоящия Договор;

3. да изисква от Общината предоставяне на необходимата информация и документация, както и оказване на съдействие във връзка с осъществяване на УОИИ.

(2) Доставчикът на УОИИ има право да извършва други дейности, извън възложената УОИИ, доколкото това не затруднява или застрашава по какъвто и да е начин предоставянето на УОИИ.

РАЗДЕЛ XI. ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ОБЩИНАТА

Чл. 24 (1) Общината има право:

1. да извършва контрол върху дейността на Доставчика на УОИИ;

2. да дава препоръки по изпълнение на задълженията на Доставчика на УОИИ;

3. да изисква от Доставчика на УОИИ годишни отчети за предоставянето на УОИИ и да осъществява проверка върху начина на използване на предоставената Компенсация;

4. да извършва проверки за качеството на предоставените от Доставчика на УОИИ услуги във връзка със законово установените

критерии и стандарти;

5. да осъществява цялостен контрол за изпълнението на Бизнес плана за изпълнение на УОИИ.

(2) Общината се задължава:

1. да предостави Компенсация на Доставчика на УОИИ съгласно уговореното в този Договор;

2. да оказва на Доставчика на УОИИ необходимото съдействие за предоставяне на услугите и изпълнение на Бизнес плана за дейността.

РАЗДЕЛ XII. СПАЗВАНЕ НА ПРАВИЛАТА ЗА ДЪРЖАВНИТЕ ПОМОЩИ И ПРОЗРАЧНОСТ

Чл. 25 (1) Доставчикът на УОИИ трябва да осигури спазването на правилата за държавните помощи. Компенсацията, платима по настоящия Договор, се предоставя в съответствие с Решението за УОИИ, с оглед на което Доставчикът на УОИИ поема задължение да съблюдава и не нарушава изискванията на Решението.

(2) Страните са обвързани съгласно чл. 8 от Решението за УОИИ от задължението да съхраняват за срока на Договора и срок от десет години, считано от края на срока на възлагане на УОИИ, цялата информация и документация, необходима за определяне на съвместимостта с Решението за УОИИ на предоставената Компенсация. В случай на поискване от Общината през определения в чл. 8 от Решението за УОИИ период, Доставчикът на УОИИ се задължава да предостави в срок от [7] дни информация и документи, свързани с предоставената Компенсация.

(3) Доставчикът на УОИИ гарантира изпълнение на задълженията за отчитане според изискванията на Наредба № Н-16 от 23.11.2006 г. за реда за осигуряване прозрачност на финансовите взаимоотношения между държавните органи и органите на местното самоуправление и държавните и общинските предприятия и финансовата прозрачност в рамките на определените предприятия, издадена от министъра на финансите, обн., ДВ, бр. 99 от 8.12.2006 г. и Директива 2006/111/ЕС на Комисията от 16 ноември 2006 година относно прозрачността на финансовите отношения между държавите-членки и публичните предприятия, както и относно финансовата прозрачност в рамките на някои предприятия.

(4) Ако част или цялата компенсация, изплатена на Доставчика на УОИИ, съставлява неправомерна държавна помощ, Общината има право, при поискване, да получи от Доставчика на УОИИ предоставената компенсация изцяло, заедно със законово определена лихва.

РАЗДЕЛ XIII. ПРЕКРАТЯВАНЕ НА ДОГОВОРА

Чл. 26 (1) Настоящият Договор се прекратява:

1. с изтичане на срока на Договора;
2. при настъпване на пълна обективна невъзможност за изпълнение, за което обстоятелство засегнатата Страна е длъжна да уведоми другата Страна в срок до 10 (десет) дни от настъпване на невъзможността и да представи доказателства;
3. при прекратяване на Доставчика на УОИИ без правоприемство;
4. с едномесечно предизвестие от Общината, в случай на съществено неизпълнение от страна на Доставчика на УОИИ, вкл. когато:
 - Доставчикът на УОИИ регулярно не спазва задължението си във връзка с представянето на отчетите по Раздел VIII в предвидените срокове и форми;
 - ако осъществяваните услуги не съответстват на законодателните изисквания, което обстоятелство е установено с акт на компетентен орган;
 - други съществени нарушения на Договора.

(2) Доставчикът на УОИИ може да прекрати едностранно договора след едномесечно предизвестие, в случай че Общината не изпълнява задълженията си по този договор за предоставяне на необходимата Компенсация.

(3) Договорът може да бъде прекратен по взаимно съгласие на Страните, изразено в писмена форма. В този случай остатъкът от Компенсацията, която е била платена предварително, трябва да бъде възстановена на Общината.

РАЗДЕЛ XIV. НЕИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДОГОВОРА И НЕУСТОЙКИ

Чл. 27 (1) В случай че Доставчикът на УОИИ преустанови по своя вина изпълнението на УОИИ, то той дължи на Общината неустойка в размер на [.....] Неустойката не изключва правото на Общината да претендира обезщетение за вреди по общия ред.

(2) В случай на забава на превеждане на Компенсацията по вина на Общината, съобразно уговореното в Раздел VI от настоящия договор, Общината дължи неустойка в размер на [.....] от стойността на непреведената сума за всеки просрочен ден, но не повече от [.....].

(3) Доставчикът на УОИИ възстановява на Общината средствата, разходвани за цели, извън предмета на настоящия договор, заедно със законната лихва, считано от деня на неправомерното разходване

на средства.

Чл. 28 В едномесечен срок от прекратяване на Договора Доставчикът на УОИИ възстановява на Общината неизразходваните средства от авансово изплатена Компенсация на база на представения окончателен отчет за изпълнение на Договора.

РАЗДЕЛ XV. ДРУГИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 29 Договорът може да бъде променян по взаимно писмено съгласие на страните или при промяна на нормативните актове, касаещи предоставяните услуги, с анекс.

Чл. 30 Страните разрешават споровете, възникнали по повод сключването, изпълнението и прекратяването на настоящия Договор, по взаимно съгласие по пътя на преговорите, а при невъзможност – по съдебен ред пред компетентния съд.

Чл. 31 Всички съобщения и уведомления между страните по този Договор трябва да бъдат в писмена форма за действителност. Писмената форма се смята за спазена, и когато уведомлението или съобщението е изпратено по факс или имейл на посочените по-долу адреси: [.....]

Чл. 32 За неуредени въпроси в настоящия Договор се прилагат разпоредбите на действащото законодателство на Република България.

ОБЩИНА:

ДОСТАВЧИК НА УОИИ:

.....

.....

3. ПРИМЕРЕН ДОГОВОР ЗА ВЪЗЛАГАНЕ НА УСЛУГА ОТ ОБЩ ИКОНОМИЧЕСКИ ИНТЕРЕС – ОПЕРИРАНЕ НА МНОГОФУНКЦИОНАЛНА СПОРТНО-КУЛТУРНА ЗАЛА

НА ОСНОВАНИЕ РЕШЕНИЕ НА ЕК 2012/21/ЕС

Днес, [.....], в гр.____, между:

ОБЩИНА _____, с адрес _____, код по Регистър БУЛСТАТ: _____ и номер по ЗДС: _____, представлявана от _____, в качеството си на Кмет на Община [.....], наричана за краткост **ОБЩИНАТА**, от една страна,

и

_____ наричано за краткост **ДОСТАВЧИК НА УОИИ**, от друга страна, заедно наричани „**Страните**“, а всеки от тях поотделно „**Страна**“,

Като взеха предвид следното:

А. При условията, посочени в Решение на ЕК 2012/21/ЕС относно прилагането на член 106, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз за държавна помощ под формата на обезщетение за някои предприятия, натоварени с предоставянето на услуги от общ икономически интерес (по-долу „Решение за УОИИ“), е възможно предоставянето на държавна помощ под формата на компенсация на предприятия, на които е възложено предоставянето на УОИИ.

Б. Дейностите по насърчаване на физическото възпитание на гражданите и особено на подрастващите и стимулиране на развитието на спорта за всички, на детско-юношеския спорт, ученическият спорт и студентския спорт, както и подкрепа на развитието и разпространението на културата на територията на Община [.....], са обществено необходими и насочени към задоволяване на основни нужди на обществото в областта на спорта и културата. Този тип дейности не се предлагат при задоволителни условия за качество и достъпна цена в Община [.....], предвид което е налице пазарна неефективност⁹¹.

В. С оглед на горното е необходимо предоставяне на компенсация

⁹¹ Посочва се референция към документ/информация, установяваща пазарна неефективност.

за осъществяването на услуга от общ икономически интерес (УОИИ) по смисъла на член 106, параграф 2 от ДФЕС.

Г. Настоящият договор представлява акт за възлагане на услуга от общ икономически интерес по смисъла на Решението за УОИИ.

На основание Решението за УОИИ и при спазване на изискванията, заложи в него, Страните сключиха следния Договор за предоставяне на помощ за осъществяване на услуга от общ икономически интерес („Договора“):

РАЗДЕЛ I. ДЕФИНИЦИИ И ТЪЛКУВАНЕ

Чл. 1 Освен когато съдържанието не налага друго, по смисъла на този Договор посочените термини имат следното значение:

(1) **„Решение за УОИИ“** е Решение на Комисията от 20 декември 2011 година относно прилагането на член 106, параграф 2 от ДФЕС за държавната помощ под формата на компенсация за обществена услуга, предоставена на определени предприятия, натоварени с извършването на услуги от общ икономически интерес (ОВ L 7, 11.1.2012 г., стр. 7);

(2) **„Компенсация“** означава финансовите средства, осигурени от общинския бюджет, които се предоставят на Доставчика на УОИИ за покриване на разходите за предоставяне на възложената УОИИ в съответствие с условията, подробно уредени в Договора;

(3) **„УОИИ“** са услугите по опериране на Многофункционалната зала, възложени на Доставчика на УОИИ по силата на този Договор;

(4) **„Многофункционална зала“** означава сградата/сградите, активите и инфраструктурата, представляващи Многофункционална спортно-културна зала, предназначени за организиране на спортни и културни събития, състезания и мероприятия, които се предоставят за експлоатация и управление на Доставчика на УОИИ и по-конкретно: [идентификация и описание на залата];

(5) **„Разумна печалба“**⁹² е разумната печалба, на която има право Доставчикът на УОИИ, изчислена в съответствие с изискванията на чл. 5, пар. 5 от Решението за УОИИ и чл. 6 по-долу;

(6) **„Бизнес план за изпълнение на УОИИ“** е план за изпълнение на УОИИ съгласно изискванията на Раздел IV на Договора.

РАЗДЕЛ II. ПРЕДМЕТ НА ДОГОВОРА

Чл. 2 (1) Общината възлага, а Доставчикът на УОИИ приема да изпъл-

⁹² В случай че Доставчикът на УОИИ не е общинско предприятие или общинско звено, Компенсацията може да включва и разумна печалба.

нява услуга от общ икономически интерес: опериране на Многофункционална спортно-културна зала („УОИИ“) съгласно уговореното с този Договор.

(2) За изпълнението на УОИИ Доставчикът ще получи Компенсация съгласно условията на този договор и приложенията към него, при спазване на изискванията на Решението за УОИИ.

(3) Предоставената Компенсация ще бъде използвана за следните цели:

1. Насърчаване на физическото възпитание на гражданите и особено на подрастващите и стимулиране на развитието на спорта за всички, на детско-юношеския спорт, ученическият спорт и студентския спорт чрез провеждане на спортни състезания и мероприятия, и др.
2. Подкрепа на развитието и разпространението на културата на територията на Община чрез провеждане на културни фестивали и събития и др.

(4) За изпълнение на посочените цели, Доставчикът на УОИИ поема следните задължения като част от УОИИ:⁹³

1. Цялостно управление и опериране на Многофункционалната зала;
2. Осъществяване на безопасна експлоатация, ремонт и поддържане в техническа изправно състояние на Многофункционалната зала в съответствие с действащото законодателство;
3. Осигуряване на охрана на Многофункционалната зала;
4. Сключване и изпълнение на договори за отдаване под наем на Многофункционалната зала за целите на договора;
5. Осигуряване на възможности за провеждане на спортни състезания, културни мероприятия и предоставяне на широк достъп до тях;
6. Осъществяване на маркетингови и рекламно-информационни дейности с цел популяризиране на залата за организиране на спортни и развлекателни мероприятия;
7. Извършване на други дейности, необходими за изпълнението на УОИИ.

Чл. 3 (1) За целите на изпълнение на Договора Общината предоставя на Доставчика на УОИИ за управление и експлоатация Многофункционалната зала, както е описана в Раздел I на Договора/ Приложение I.

(2) Всички активи, предоставени от Общината на Доставчика на УОИИ

⁹³ Представените задължения са примерни и следва да бъдат разглеждани съобразно спецификите на предоставяне на услугата от съответната община.

за изпълнение на Договора, остават в собственост на Общината. Доставчикът на УОИИ се задължава да ползва предоставените активи само за целите на Договора.

(3) Доставчикът на УОИИ се задължава да предаде обратно на Общината предоставените активи, представляващи Многофункционалната зала, в 15-дневен срок от прекратяване на Договора.

Чл. 4 (1) Доставчикът на УОИИ има право да събира всички приходи от предоставяните УОИИ, които се взимат предвид при изчисляване на дължимата Компенсация съгласно разпоредбите на Раздел V на Договора.

(2) При определяне на таксите и цените, заплащани от потребителите за ползване на Многофункционалната зала, Доставчикът на УОИИ е длъжен да спазва установените от Общинския съвет правила в [Наредба за определяне на такси и цени за услуги...]⁹⁴.

Чл. 5 (1) Доставчикът на УОИИ няма право да извършва други стопански дейности с предоставената му за опериране Многофункционална зала.

(2) На Доставчика на УОИИ не се предоставят други специални или изключителни права, привилегии или предимства извън правото да ползва и оперира Многофункционалната зала.

Чл. 6 (1) Доставчикът на УОИИ се задължава да осигури оптимална заетост и ефективност при управлението на Многофункционалната зала. Доставчикът на УОИИ е длъжен да поддържа следната минимална заетост на Многофункционалната зала: [...]

(2) Определянето на размера на печалба на Доставчика на УОИИ зависи от постигането на поставените цели за заетост по ал. 1.

1. При постигане на минималната заетост по ал. 1, Доставчикът на УОИИ има право на разумна печалба, определена като процент на възвръщаемост на капитала, равен на съответния суапов процент⁹⁵ плюс 100 базисни пункта.

2. При непостигане на минималната заетост по ал. 1, Доставчикът на УОИИ има право на разумна печалба, определена като процент на възвръщаемост на капитала, равен на съответния суапов процент плюс [...] базисни пункта.

⁹⁴ Посочва се конкретното заглавие на наредбата за определяне на местните такси и цени за услуги в съответната община.

⁹⁵ За целите на изчисление на разумната печалба следва да се ползва съответния суапов процент съгласно публикуваните от ЕК нива на адрес: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/swap_rates_en.html

РАЗДЕЛ III. МЯСТО НА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА ДОГОВОРА

Чл. 7 Мястото на изпълнение на възложената с този Договор УОИИ е на територията на Община [...].

Чл. 8 (1) Договорът влиза в сила от датата на подписването му от двете страни.

(2) Срокът на Договора е [...] години/месеци⁹⁶.

РАЗДЕЛ IV. БИЗНЕС ПЛАН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА УОИИ

Чл. 9 Изпълнението на УОИИ се осъществява въз основа на Бизнес план за изпълнение на УОИИ.

Чл. 10 (1) Бизнес планът за изпълнение на УОИИ определя прогнозния очакван размер на финансови средства, необходими като Компенсация по дейности за изпълнение на възложената услуга за една календарна година/за период от [...] години.

(2) Бизнес планът за изпълнение на УОИИ включва като минимум:

1. Подробна програма за изпълнение на всяко от задълженията за обществена услуга, включени в УОИИ;
2. Прогнозен размер на разходите, необходими за изпълнение на УОИИ;
3. Прогнозен размер на приходите, свързани с предоставянето на УОИИ;
4. Максимален размер на Разумна печалба (ако се предвижда такава);
5. Прогнозен размер на дължимата Компенсация.

Чл. 11 (1) Доставчикът на УОИИ изготвя и предлага за одобрение на Общината Бизнес планът за изпълнение на УОИИ до месец [...] на предходната година.

(2) Първият Бизнес план се изготвя в срок от един месец от влизане в сила на този Договор и включва периода от сключването до края на първата календарна година от Договора.

Чл. 12 (1) Общината одобрява Бизнес плана за изпълнение на УОИИ, предоставен от Доставчика на УОИИ, в срок от 1 (един) месец от получаването му. Общината може чрез уведомление до Доставчика на УОИИ да възрази срещу предложения, включени в Бизнес плана, като възраженията трябва да са основани на обективни съображения с оглед постигане на целите на възложената УОИИ.

⁹⁶ В съответствие с член 2, параграф 2 от Решението на ЕК за УОИИ, за да се предостави компенсация по силата на Решението срокът на възлагане обичайно не следва да надвишава десет години. Срокът на възлагане може да надвишава 10 години, само когато от доставчика на услугата се изискват значителни инвестиции, които трябва да бъдат амортизирани през по-дълъг период от време в съответствие с общоприетите счетоводни принципи.

(2) Прогнозният размер на Компенсацията, включен в Бизнес плана за изпълнение на УОИИ, се предвижда в общинския бюджет съобразно действащото законодателство.

(3) Ако в резултат на променени или непредвидени обстоятелства възникне обективна необходимост за увеличаване на размера на Компенсацията, предвидена в Бизнес плана за изпълнение на УОИИ, Доставчикът на УОИИ може да инициира промяна в плана.

РАЗДЕЛ V. КОМПЕНСАЦИЯ

Чл. 13 (1) Общината се задължава да заплати на Доставчика на УОИИ компенсация за предоставянето на услугите, определена съобразно правилата на този Договор (наричана по-нататък „Компенсация“).

(2) Компенсацията ще бъде определена на базата на чл. 5 от Решението за УОИИ и покрива нетните разходи на Доставчика на УОИИ, [включително разумна печалба].

(3) Компенсацията за предоставянето на УОИИ ще се използва от Доставчика на УОИИ единствено за покриване на разходите за осъществяване на задълженията за обществена услуга по този Договор, съобразно уговореното в него.

(4) Максималният размер на Компенсацията, която ще бъде предоставена по силата на този Договор, е [.....] лв. [словом в лева]⁹⁷

РАЗДЕЛ VI. РАЗМЕР И ИЗПЛАЩАНЕ НА КОМПЕНСАЦИЯТА (ВАРИАНТ 1)⁹⁸

Чл. 14 (1) Размерът на Компенсацията се определя в съответствие с първото предложение на чл. 5, пар. 2 от Решението за УОИИ.

(2) Размерът на Компенсацията не може да надвишава нетните разходи за предоставяне на обществената услуга, които представляват разликата между разходите, необходими за извършването на УОИИ и приходите, генерирани при осъществяване на обществената услуга, [включително разумна печалба].

(3) Разходите, които подлежат на Компенсация, включват всички обосновани разходи, направени при извършването на УОИИ при съблюдаване на следните критерии:

1. Разходите са възникнали за изпълнение на УОИИ;

⁹⁷ Общата сума на компенсацията не може да надвишава 15 млн. евро на година.

⁹⁸ Чл. 5, ал. 2 от Решението на ЕК за УОИИ предвижда два метода за компенсация, които могат да бъдат използвани за изчисляване на нетните разходи за задължение за обществена услуга. Вариант 1 представя примерни клаузи за изчисление на компенсацията в първата хипотеза на чл. 5, ал. 2 от Решението за УОИИ, а Вариант 2 - за изчисление на компенсацията във втората хипотеза на чл. 5, ал. 2 - нетни избегнати разходи.

2. Разходите са извършени от Доставчика на УОИИ и са отразени в счетоводството му;

3. Счетоводяването на разходите отговаря на изискванията на действащото счетоводно законодателство и счетоводните политики на Доставчика на УОИИ;

4. За допустими разходи към други доставчици се считат такива, за които са спазени изискванията на законодателството в областта на обществените поръчки (доколкото са приложими) и условията на този Договор;

5. Разходи, свързани с инвестиции, могат да бъдат отчетени, когато е необходимо, за извършването на услугата от общ икономически интерес.

(4) Когато дейността на Доставчика на УОИИ е ограничена до УОИИ, Компенсацията включва всички разходи на Доставчика на УОИИ при условията на ал. 2 по-горе.

(5) Когато Доставчикът на УОИИ извършва и дейности извън обхвата на възложената УОИИ, разходите, които подлежат на Компенсация съгласно ал. 2 по-горе, могат да обхващат всички преки разходи за предоставянето на УОИИ, както и пропорционален дял от разходите, които са общи за УОИИ и другите дейности.

Чл. 15 (1) Прогнозният размер на Компенсацията се изчислява ежегодно предварително въз основа на съответния Бизнес план за изпълнение на УОИИ, изготвен от Доставчика на УОИИ по реда на Раздел IV.

(2) Компенсацията се изплаща от Общината на Доставчика на УОИИ на тримесечни/ежемесечни вноски, определени на зала на прогнозите на представения Бизнес план за изпълнение на УОИИ. Тримесечните/ежемесечни вноски се изплащат авансово до 10 число на текущия месец/ първия месец от тримесечието, след представяне на фактура.

(3) Изравняване и възстановяване на авансово преведени средства като Компенсация се извършва след приключване на календарната година на зала на представения отчет и копия на счетоводни документи от Доставчика на УОИИ при условията на Раздел VIII.

РАЗДЕЛ VI. РАЗМЕР И ИЗПЛАЩАНЕ НА КОМПЕНСАЦИЯТА (ВАРИАНТ 2)

Чл. 14 (1) Размерът на Компенсацията се определя в съответствие с второто предложение на чл. 5, пар. 2 от Решението за УОИИ.

(2) Размерът на Компенсацията не може да надвишава нетните разходи за предоставяне на обществената услуга, които представляват разлика между нетните разходи на Доставчика на УОИИ, при работа

със задължение за извършване на УОИИ и без задължение за извършване на УОИИ по механизма, посочен по-долу.

(3) За изчисляване на нетните разходи Доставчикът на УОИИ/Общината разработва хипотетичен сценарий за осъществяване на дейността при липса на задължение за извършване на обществена услуга, който се прилага към Бизнес плана за изпълнение на УОИИ.

(4) Разходите, необходими за извършването на УОИИ, включват всички обосновани разходи, направени при извършването на УОИИ при съблюдаване на следните критерии:

1. Разходите са възникнали за изпълнение на УОИИ;
2. Разходите са извършени от Доставчика на УОИИ и са отразени в счетоводството му;
3. Осчетоводяването на разходите отговаря на изискванията на действащото счетоводно законодателство и счетоводните политики на Доставчика на УОИИ;
4. За допустими разходи към други доставчици се считат такива, за които са спазени изискванията на законодателството в областта на обществените поръчки (доколкото са приложими) и условията на този Договор;
5. Разходи, свързани с инвестиции, могат да бъдат отчетени, когато е необходимо, за извършването на услугата от общ икономически интерес.

(5) Нетните разходи се изчисляват, като се използва методологията за нетните избегнати разходи по следната формула:

$$NR = (Пуои - Руои) - (Пхс - Рхс)$$

където:

- NR е размерът нетните разходи за съответната година;
- Пуои са приходите в лева, които се генерират при осъществяване на дейността опериране на Многофункционална зала със задължението за извършване на УОИИ и предоставяне на залата за ползване на преференциални цени;
- Руои са разходите, които са направени при осъществяване на дейността със задължение за извършване на обществена услуга, изчислени въз основа на отчетените разходи, необходими за извършването на УОИИ;
- Пхс са приходите, които биха били генерирани при осъществяване на дейността без задължение за извършване на обществена услуга, изчислени въз основа на пазарни цени за отдаване под наем

и опериране на Многофункционалната зала, определени на база на хипотетичен сценарий;

- Рхс са разходите, които биха били направени без задължение за извършване на обществена услуга, изчислени въз основа на разходите, определени в хипотетичен сценарий.

(б) Когато дейността на Доставчика на УОИИ е ограничена до УОИИ, Компенсацията може да включва всички разходи на Доставчика на УОИИ при условията на ал. 4 по-горе.

Чл. 15 (1) Компенсацията се изплаща от Общината на Доставчика на УОИИ на тримесечни/ежемесечни вноски, определени на зала на прогнозите на представения Бизнес план за изпълнение на УОИИ. Тримесечните/ежемесечни вноски се изплащат авансово до 10 число на текущия месец/ първия месец от тримесечието, след представяне на фактура.

(2) Изравняване и възстановяване на авансово преведени средства като Компенсация се извършва след приключване на календарната година на зала на представения отчет и копия на счетоводни документи от Доставчика на УОИИ при условията на Раздел VIII.

РАЗДЕЛ VII. КОНТРОЛ НА КОМПЕНСАЦИЯТА И МЕХАНИЗЪМ ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА СУМИ

Чл. 16 (1) По предвидения в Договора ред Общината осъществява контрол върху размера на Компенсацията, която се предоставя на Доставчика на УОИИ за изпълнението на обществената услуга. Контролът се извършва с цел проверка дали Компенсацията е в съответствие с разпоредбите на Договора и на Решението за УОИИ.

(2) Контролът по този раздел се осъществява от Общината чрез звено [...] ⁹⁹ или назначени от Общината външни проверители/одитори. Проверки се извършват ежегодно на база на годишните доклади и представените счетоводни документи от Доставчика на УОИИ.

(3) За целите на контрола върху Компенсацията и проверките за липса на свръхкомпенсация или крос-субсидиране, Доставчикът на УОИИ разрешава на Общината и/или на одитори и техните служители да извършват финансови одити и проверки, включително до такава информация, каквато те разумно изискват.

Чл. 17 (1) Когато на база на годишните отчети по чл. 19 от Договора се установи, че реалният размер на направените разходи от Достав-

⁹⁹ В случай че Доставчикът на УОИИ е общинско предприятие или административно звено, контролът върху дейността трябва да се осъществява от друго административно звено в общината, което е функционално независимо от Доставчика. Могат да се използват и външни одитори/проверяващи за осигуряване на независимост на контрола.

чика на УОИИ за осъществяване на УОИИ е по-малък от размера на платената авансово Компенсация, е налице свръхкомпенсация. Ако свръхкомпенсацията не надвишава 10% от сумата на средната годишна Компенсация, изчислена на база реално направените разходи, този излишък се пренася към следващия едногодишен период и се приспада от сумата на дължимата Компенсация по отношение на този период. Пренасянето на излишък не се допуска през последната година от срока на възлагане, както е определен в чл. 8, ал. 2 по-горе.

(2) При установяване на свръхкомпенсация над 10% от размера на средната годишна Компенсация, Общината изпраща до Доставчика на УОИИ искане за възстановяване на сумата на свръхкомпенсацията.

(3) Доставчикът на УОИИ заплаща сумата по чл. 17, ал. 2 в срок от 1 месец от датата на получаване на искането за възстановяване на свръхкомпенсацията.

Чл. 18 Ако въз основа на данни от годишните отчети по чл. 19 от Договора се установи, че реалният размер на направените разходи от Доставчика на УОИИ за осъществяване на Бизнес плана за изпълнение на УОИИ е по-голям от размера на платената авансово Компенсация, Общината възстановява разликата по сметка на Доставчика на УОИИ в рамките на 30 дни след приемане на годишния отчет по чл. 19, ал. 2.

РАЗДЕЛ VIII. ОТЧИТАНЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ

Чл. 19 (1) Доставчикът на УОИИ предоставя на Общината цялата необходима информация за изпълнението на УОИИ, като за тези цел изготвя годишни отчети, както и окончателен отчет след изтичане срока на Договора.

(2) Годишният отчет се представя в срок от един месец след приключване на календарната година, а окончателният отчет в срок от един месец след приключване на договора.

(3) Всеки отчет съдържа техническа и финансова част със следните минимални реквизити:

1. техническа част, съдържаща описание на дейностите спрямо заложените в Бизнес плана за изпълнение на УОИИ;

2. финансова част, съдържаща описание на:

а) направените разходи по вид и дейност, по начин позволяващ сравнение между предвидените средства и направените разходи и постигнати резултати. Като приложения към финансовата част се включват разходооправдателни документи;

б) събраните приходи от осъществяване на УОИИ и Другите дейности.

РАЗДЕЛ IX. РАЗДЕЛНО СЧЕТОВОДСТВО

Чл. 20 Доставчикът на УОИИ се задължава да води отделна аналитична счетоводна отчетност за дейностите, представляващи УОИИ. Счетоводните отчети и разходите, свързани с Договора, трябва да подлежат на ясно идентифициране и проверка в съответствие с националното законодателство.

Чл. 21 Ако Доставчикът на УОИИ извършва дейности извън обхвата на възложената УОИИ, разходите и приходите за обществената услуга се отделят от другите услуги във вътрешното му счетоводство в съответствие с член 5, параграф 9 от Решението за УОИИ.

РАЗДЕЛ X. ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ДОСТАВЧИКА

Чл. 22 (1) Доставчикът на УОИИ се задължава:

1. да предоставя УОИИ в съответствие с условията на настоящия Договор, като стриктно съблюдава разпоредбите на приложимото законодателство;
2. да организира и предоставя възложената му УОИИ съобразно Бизнес плана за изпълнение на УОИИ и в съответствие с установените в нормативните актове критерии и стандарти за качествено предоставяне на услугата, предмет на Договора;
3. да поддържа и управлява с грижата на добър стопанин предоставените му активи за осъществяване на дейността;
4. да изпълнява Договора с грижата на добър стопанин, при спазване на принципите на икономичност, ефикасност, ефективност, публичност и прозрачност, в съответствие с най-добрите практики в съответната област;
5. да води точна и редовна документация и счетоводни отчети, отразяващи изпълнението на Договора, така че да бъде осигурена разделна счетоводна отчетност само за дейностите част от УОИИ;
6. да предоставя на Общината периодични отчети по изпълнението на УОИИ, съобразно предвиденото в този Договор, като гарантира, че данните, посочени в тези отчети, отговарят на тези в счетоводната система и документация и са налични до изтичане на сроковете за съхранение на документацията;
7. да уведоми своевременно Общината, в случай че възникнат непреодолими затруднения, които могат да забавят или осуетят точното изпълнение на Договора;

8. да разходва средствата, получени от Общината като Компенсация единствено за предоставяне на УОИИ, [включително разумна печалба], в съответствие с планирания бюджет, описан в Бизнес плана за изпълнение на УОИИ;

9. да уведомява Общината за възникване на обстоятелства, пречатващи или отлагащи изпълнението на Бизнес плана за изпълнение на УОИИ;

10. да спазва разумните указания, предоставяни периодично от Общината по отношение изпълнението на възложените УОИИ.

(2) Доставчикът на УОИИ няма право да превъзлага дейности от Бизнес плана за изпълнение на УОИИ на подизпълнители, освен с изричното писмено съгласие на Общината и при спазване на действащото законодателство.

Чл. 23 (1) Доставчикът на УОИИ има право:

1. да ползва предоставените активи – Многофункционална спортно-културна зала- за целите на изпълнение на този Договор;

2. да получи договорената Компенсация съгласно настоящия Договор;

3. да изисква от Общината предоставяне на необходимата информация и документация, както и оказване на съдействие във връзка с осъществяване на УОИИ.

(2) Доставчикът на УОИИ има право да извършва други дейности, извън възложената УОИИ, доколкото това не затруднява или застрашава по какъвто и да е начин предоставянето на УОИИ.

РАЗДЕЛ XI. ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ОБЩИНАТА

Чл. 24 (1) Общината има право:

1. да извършва контрол върху дейността на Доставчика на УОИИ;

2. да дава препоръки по изпълнение на задълженията на Доставчика на УОИИ;

3. да изисква от Доставчика на УОИИ годишни отчети за предоставянето на УОИИ и да осъществява проверка върху начина на използване на предоставената Компенсация;

4. да извършва проверки за качеството на предоставените от Доставчика на УОИИ услуги във връзка със законово установените критерии и стандарти;

5. да осъществява цялостен контрол за изпълнението на Бизнес плана за изпълнение на УОИИ.

(2) Общината се задължава:

1. да предостави Компенсация на Доставчика на УОИИ съгласно уговореното в този Договор;
2. да оказва на Доставчика на УОИИ необходимото съдействие за предоставяне на услугите и изпълнение на Бизнес плана за дейността.

РАЗДЕЛ XII. СПАЗВАНЕ НА ПРАВИЛАТА ЗА ДЪРЖАВНИТЕ ПОМОЩИ И ПРОЗРАЧНОСТ

Чл. 25 (1) Доставчикът на УОИИ трябва да осигури спазването на правилата за държавните помощи. Компенсацията, платима по настоящия Договор, се предоставя в съответствие с Решението за УОИИ, с оглед на което Доставчикът на УОИИ поема задължение да съблюдава и не нарушава изискванията на Решението.

(2) Страните са обвързани съгласно чл. 8 от Решението за УОИИ от задължението да съхраняват за срока на Договора и срок от десет години, считано от края на срока на възлагане на УОИИ, цялата информация и документация, необходима за определяне на съвместимостта с Решението за УОИИ на предоставената Компенсация. В случай на поискване от Общината през определения в чл. 8 от Решението за УОИИ период, Доставчикът на УОИИ се задължава да предостави в срок от [7] дни информация и документи, свързани с предоставената Компенсация.

(3) Доставчикът на УОИИ гарантира изпълнение на задълженията за отчитане според изискванията на Наредба № Н-16 от 23.11.2006 г. за реда за осигуряване прозрачност на финансовите взаимоотношения между държавните органи и органите на местното самоуправление и държавните и общинските предприятия и финансовата прозрачност в рамките на определените предприятия, издадена от министъра на финансите, обн., ДВ, бр. 99 от 8.12.2006 г. и Директива 2006/111/ЕС на Комисията от 16 ноември 2006 година относно прозрачността на финансовите отношения между държавите-членки и публичните предприятия, както и относно финансовата прозрачност в рамките на някои предприятия.

(4) Ако част или цялата компенсация, изплатена на Доставчика на УОИИ, съставлява неправомерна държавна помощ, Общината има право, при поискване, да получи от Доставчика на УОИИ предоставената компенсация изцяло, заедно със законово определена лихва.

РАЗДЕЛ XIII. ПРЕКРАТЯВАНЕ НА ДОГОВОРА

Чл. 26 (1) Настоящият Договор се прекратява:

1. с изтичане на срока на Договора;
2. при настъпване на пълна обективна невъзможност за изпълнение, за което обстоятелство засегнатата Страна е длъжна да уведоми другата Страна в срок до 10 (десет) дни от настъпване на невъзможността и да представи доказателства;
3. при прекратяване на Доставчика на УОИИ без правоприемство;
4. с едномесечно предизвестие от Общината в случай на съществено неизпълнение от страна на Доставчика на УОИИ, вкл. когато:
 - Доставчикът на УОИИ регулярно не спазва задължението си във връзка с представянето на отчетите по Раздел VIII в предвидените срокове и форми;
 - ако осъществяваните услуги не съответстват на законодателните изисквания, което обстоятелство е установено с акт на компетентен орган;
 - други съществени нарушения на Договора.

(2) Доставчикът на УОИИ може да прекрати едностранно договора след едномесечно предизвестие, в случай че Общината не изпълнява задълженията си по този договор за предоставяне на необходимата Компенсация.

(3) Договорът може да бъде прекратен по взаимно съгласие на Страните, изразено в писмена форма. В този случай остатъкът от Компенсацията, която е била платена предварително, трябва да бъде възстановена на Общината.

РАЗДЕЛ XIV. НЕИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДОГОВОРА И НЕУСТОЙКИ

Чл. 27. (1) В случай че Доставчикът на УОИИ преустанови по своя вина изпълнението на УОИИ, то той дължи на Общината неустойка в размер на [.....]. Неустойката не изключва правото на Общината да претендира обезщетение за вреди по общия ред.

(2) В случай на забава на превеждане на Компенсацията по вина на Общината, съобразно уговореното в Раздел VI от настоящия договор, Общината дължи неустойка в размер на [.....] от стойността на непреведената сума за всеки просрочен ден, но не повече от [.....].

(3) Доставчикът на УОИИ възстановява на Общината средствата, разходвани за цели, извън предмета на настоящия договор, заедно със законната лихва, считано от деня на неправомерното разходване

на средства.

Чл. 28 В едномесечен срок от прекратяване на Договора Доставчикът на УОИИ възстановява на Общината неизразходваните средства от авансово изплатена Компенсация на зала на представения окончателен отчет за изпълнение на Договора.

РАЗДЕЛ XV. ДРУГИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 29 Договорът може да бъде променян по взаимно писмено съгласие на страните или при промяна на нормативните актове, касаещи предоставяните услуги, с анекс.

Чл. 30 Страните разрешават споровете, възникнали по повод сключването, изпълнението и прекратяването на настоящия Договор, по взаимно съгласие по пътя на преговорите, а при невъзможност – по съдебен ред пред компетентния съд.

Чл. 31 Всички съобщения и уведомления между страните по този Договор трябва да бъдат в писмена форма за действителност. Писмената форма се смята за спазена, и когато уведомлението или съобщението е изпратено по факс или имейл на посочените по-долу адреси: [.....]

Чл. 32 За неуредени въпроси в настоящия Договор се прилагат разпоредбите на действащото законодателство на Република България.

ОБЩИНА:

ДОСТАВЧИК НА УОИИ:

.....

.....

4. ПРИМЕРЕН ДОГОВОР ЗА ВЪЗЛАГАНЕ НА УСЛУГА ОТ ОБЩ ИКОНОМИЧЕСКИ ИНТЕРЕС ПО ЕКСПЛОАТАЦИЯТА НА ИНСТАЛАЦИИ И ИЗВЪРШАВНЕ НА ДЕЙ- НОСТИ ЗА ПРЕРАБОТКА НА ОТПАДЪЦИ

НА ОСНОВАНИЕ РЕШЕНИЕ НА ЕК 2012/21/ЕС

Днес, [.....], в _____, между:

1. **ОБЩИНА** _____, с адрес _____, код по Регистър
БУЛСТАТ: _____, представлявана от _____, в качеството си на Кмет
на Община [.....],

2. **ОБЩИНА** _____, с адрес _____, код по Регистър
БУЛСТАТ: _____ и номер по ЗДДС: _____, представлявана от _____,
в качеството си на Кмет на Община [.....],

3. **ОБЩИНА** _____, с адрес _____, код по Регистър
БУЛСТАТ: _____ и номер по ЗДДС: _____, представлявана от _____,
в качеството си на Кмет на Община [.....],

наричана за краткост **ОБЩИНИТЕ**¹⁰⁰, от една страна,

и

4. _____

наричано за краткост **ДОСТАВЧИК НА УОИИ**, от друга страна,
заедно наричани **„Страните“**,

Като взеха предвид следното:

А. Общините са съсобственици на компостираща инсталация/ инста-
лация за предварително третиране, подробно описана в Приложение
1 към този Договор.

Б. Дейностите по компостиране и предварително третиране на отпа-
дъци представляват дейности, задоволяващи основни обществени
потребности на цялото население на Общините. Съгласно чл. 19 от
Закона за управление на отпадъците кметовете на общини организи-
рат управлението на битовите отпадъци, образувани на територията

¹⁰⁰ Съобразно изискванията на ОП „Околна среда“ 2014-2020 г. експлоатацията на инсталациите и предоставяне на услугите по компостиране и предварително третиране следва да се осъществи съвместно от Общините от дадено Регионално сдружение за управление на отпадъците.

на Общините, съгласно действащата нормативна уредба.

В. В рамките на територия на Регионално сдружение за управление на отпадъците регион [...] липсва предлагане на услуги по компостиране [и/или] по предварително третиране на битовите отпадъци при параметри и условия, които са задоволителни за постигане на поставените от Общините цели в областта на управлението на отпадъци.

Г. При условията, посочени в Решение на ЕК 2012/21/ЕС относно прилагането на член 106, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз за държавна помощ под формата на обезщетение за някои предприятия, натоварени с предоставянето на услуги от общ икономически интерес (по-долу „Решение за УОИИ“), е възможно предоставянето на държавна помощ под формата на компенсация на предприятия, на които е възложено предоставянето на УОИИ.

Д. Съгласно Закона за обществените поръчки възлагането на юридически лица по чл. 14, ал. 1, т. 7 от закона, каквото е Доставчикът на УОИИ¹⁰¹, е извън приложното поле на уредбата на обществените поръчки. С цел пълно съответствие с правилата за държавните помощи на ЕС, възлагането на икономическа дейност на Доставчика на УОИИ от Общините е на основание и при спазване на изискванията на Решението за УОИИ.

Е. С оглед на горното, настоящият договор представлява акт за възлагане на услуга от общ икономически интерес - по смисъла на Решението за УОИИ.

На основание Решението за УОИИ и при спазване на изискванията, заложи в него, Страните сключиха следния Договор за възлагане на услуга от общ икономически интерес - компостиране и предварително третиране на отпадъци на територията на Регионално сдружение за управление на отпадъците регион [...] (**„Договора“**):

РАЗДЕЛ I. ДЕФИНИЦИИ И ТЪЛКУВАНЕ

Чл. 1 Освен когато съдържанието не налага друго, по смисъла на този Договор посочените термини имат следното значение:

(1) **„УОИИ“** са услугите по компостиране и/или предварително третиране на отпадъци, посочени в чл. 2 и възложени на Доставчика на УОИИ по силата на този Договор;

¹⁰¹ Съобразно изискванията на ОП „Околна среда“ 2014-2020 г. доставчикът на УОИИ следва да бъде общинско дружество по чл. 14, ал. 1, т. 7 от ЗОП или оператор, избран по реда на Закона за обществените поръчки. Съгласно Насоките на Оперативната програма няма да се финансират проекти, при които изграждането и експлоатацията на инсталация се извършват от общинско предприятие, както и ако експлоатацията на инсталацията се извършва от общинско предприятие по смисъла на Закона за общинската собственост, ако в тази инсталация се третират битови отпадъци на повече от една община.

(2) **„Компенсация“** означава финансовите средства, осигурени от бюджетите на Общините, които се предоставят на Доставчика на УОИИ за покриване на разходите за предоставяне на възложената УОИИ в съответствие с условията, подробно уредени в Договора;

(3) **„Компостираща инсталация“** е инсталация, съсобственост на Общините, изградена по Проект [...] на Оперативна програма „Околна среда“ 2014-2020 г., подробно описана в Приложение 1 към Договора;

(4) **„Инсталация за предварително третиране на битови отпадъци“** е инсталация, съсобственост на Общините, изградена по Проект [...] на Оперативна програма „Околна среда“ 2014-2020 г., подробно описана в Приложение 1 към Договора;

(5) **„Други дейности“**¹⁰² са стопански дейности извън обхвата на УОИИ, предоставяни от Доставчика на УОИИ по време на действие на този Договор, при които се ползва и експлоатира Компостиращата инсталация/ Инсталацията за предварително третиране на битови отпадъци;

(6) **„Разумна печалба“** е разумната печалба, на която има право Доставчикът на УОИИ, изчислена в съответствие с изискванията на чл. 5, пар. 5 и 7 от Решението за УОИИ. Разумната печалба се изчислява като процент на възвръщаемост на капитала, който не надхвърля съответния суапов процент съгласно публикуваните от ЕК нива¹⁰³ плюс премия от [максимум 100] базисни пункта¹⁰⁴.

РАЗДЕЛ II. СЪДЪРЖАНИЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЯТА ЗА ОБЩЕСТВЕНА УСЛУГА

Чл. 2 (1) Общините възлагат, а Доставчикът на УОИИ приема, да изпълнява услуга от общ икономически интерес по компостиране и опериране на компостираща инсталация и/или предварително третиране на битови отпадъци и опериране на инсталация за предварително третиране на битови отпадъци – общинска собственост на територията на следните общини [...], представляваща част от територията/ цялата територия на Регионално сдружение за управление на отпадъците регион [...],

(2) Задължения за обществена услуга, с които е натоварен Доставчика на УОИИ, са¹⁰⁵:

- Управление и експлоатация на съоръженията, представляващи

¹⁰² В случай че Доставчикът на УОИИ ще има право да извършва други приходоносни дейности.

¹⁰³ http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/swap_rates_en.html

¹⁰⁴ По смисъла на Решението за УОИИ „разумна печалба“ означава процентът на възвръщаемост на капитала, който би бил изискван от типично предприятие, което обмисля дали да предоставя или не услуга от общ икономически интерес за целия срок на възлагането, като се взема предвид равнището на риска, който поема доставчика на услугата.

¹⁰⁵ Представените задължения са примерни и следва да бъдат разглеждани и адаптирани съобразно спецификите на предоставяне на конкретните услуги.

Компостираща инсталация / Инсталация за предварително третиране на битови отпадъци, подробно описани в Приложение 1 към този Договор;

- Извършване на дейности, необходими за осигуряване на нормалната експлоатация на Компостиращата инсталация / Инсталацията за предварително третиране на битови отпадъци, вкл. текущ ремонт и ремонтно – възстановителни дейности;
- Компостиране на зелени и/или биоразградими битови отпадъци, разделно събрани от Общините;
- Предварително третиране на смесено събрани битови отпадъци от Общините;
- Цялостна организация на дейността по предварително третиране на смесените битови отпадъци;
- Транспортиране и предаване на предварително третирани отпадъци за рециклиране на лица, притежаващи разрешителни за извършване на дейности по рециклиране на съответните видове отпадъци;
- Осъществяване на други дейности, необходими за изпълнението на УОИИ.

Чл. 3 (1) Всички активи, съоръжения и инфраструктура, представляващи Компостиращата инсталация/ Инсталацията за предварително третиране на битови отпадъци, които се оперират от Доставчика на УОИИ при изпълнение на Договора, остават в собственост на Общините. Доставчикът на УОИИ се задължава да експлоатира предоставените активи и съоръжения само за целите на Договора.

(2) Всички приращения и подобрения, направени от Доставчика на УОИИ и/или по негово възлагане на Компостиращата инсталация/ Инсталацията за предварително третиране на битови отпадъци, остават собственост на Общините.

(3) Произведеният продукт в процеса на компостиране (компост), както и всички отпадъци, преминали през предварително третиране, са собственост на Общините. По възлагане на Общините като част от УОИИ, Доставчикът на УОИИ може да организира продажбата на компост/отпадъци на пазарни цени.

Чл. 4 (1) Доставчикът на УОИИ няма право да извършва други стопански дейности с предоставената му за експлоатация Компостиращата инсталация/ Инсталацията за предварително третиране на битови отпадъци.

(2) На Доставчика на УОИИ не се предоставят други специални или

изключителни права, привилегии или предимства извън правото да ползва и експлоатира Компостиращата инсталация/ Инсталацията за предварително третиране на битови отпадъци.

РАЗДЕЛ III. МЯСТО НА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА ДОГОВОРА

Чл. 5 Мястото на изпълнение на възложената с този Договор УОИИ е на територията на Регионално сдружение за управление на отпадъците регион [...].

Чл. 6 Настоящият договор се сключва за срок от [...] години¹⁰⁶ и действието му започва от [...] г.

РАЗДЕЛ IV. КОМПЕНСАЦИЯ

Чл. 7 (1) Общините се задължават да заплатят на Доставчика на УОИИ компенсация за предоставянето на УОИИ, определена съобразно правилата на този Договор (наричана по-нататък „Компенсация“).

(2) Компенсацията ще бъде определена на базата на чл. 5 от Решението за УОИИ и покрива нетните разходи на Доставчика на УОИИ [включително разумна печалба].

(3) Компенсацията за предоставянето на УОИИ ще се използва от Доставчика на УОИИ единствено за покриване на разходите за осъществяване на задълженията за обществена услуга по този Договор, вкл. разумна печалба, съобразно уговореното в него.

Чл. 8 (1) Размерът на Компенсацията се определя в съответствие с първата хипотеза на чл. 5, пар. 2 от Решението за УОИИ¹⁰⁷.

(2) Размерът на Компенсацията не може да надвишава нетните разходи за предоставяне на обществената услуга, които представляват разликата между разходите, необходими за извършването на УОИИ, и приходите, генерирани при осъществяване на обществената услуга [включително разумна печалба].

(3) Разходите, които подлежат на Компенсация, включват всички обосновани разходи, направени при извършването на УОИИ при

¹⁰⁶ В съответствие с член 2, параграф 2 от Решението на ЕК за УОИИ, за да се предостави компенсация по силата на Решението срокът на възлагане обичайно не следва да надвишава десет години. Срокът на възлагане може да надвишава 10 години, само когато от доставчика на услугата се изискват значителни инвестиции, които трябва да бъдат амортизирани през по-дълъг период от време в съответствие с общоприетите счетоводни принципи.

¹⁰⁷ Чл. 5, ал. 2 от Решението за УОИИ предвижда два метода за компенсация, които могат да бъдат използвани за изчисляване на нетните разходи за задължение за обществена услуга – „метод на разпределение на разходите“ (първата хипотеза на чл. 5, ал. 2 от Решението за УОИИ), при който се покриват реално извършените разходи и метод на „нетните избегнати разходи“ (втората хипотеза на чл. 5, ал. 2). В този образец на договор е използван методът на разпределение на разходите.

съблюдаване на следните критерии:

1. Разходите са възникнали за изпълнение на УОИИ;
2. Разходите са извършени от Доставчика на УОИИ и са отразени в счетоводството му;
3. Осчетоводяването на разходите отговаря на изискванията на действащото счетоводно законодателство и счетоводните политики на Доставчика на УОИИ;
4. За допустими разходи към други доставчици се считат такива, за които са спазени изискванията на законодателството в областта на обществените поръчки (доколкото са приложими) и условията на този Договор;
5. Разходи, свързани с инвестиции, могат да бъдат отчетени, когато е необходимо, за извършването на услугата от общ икономически интерес.

(4) Когато дейността на Доставчика на УОИИ е ограничена до УОИИ, Компенсацията включва всички разходи на Доставчика на УОИИ при условията на ал. 2 по-горе.

(5) Когато Доставчикът на УОИИ извършва и дейности извън обхвата на възложената УОИИ, разходите, които подлежат на Компенсация съгласно ал. 2 по-горе, могат да обхващат всички преки разходи за предоставянето на УОИИ, както и пропорционален дял от разходите, които са общи за УОИИ и другите дейности.

(6) При изчисляване на Компенсацията се отчита предоставеното право на Доставчика на УОИИ да ползва Компостиращата инсталация/ Инсталацията за предварително третиране на битови отпадъци. За целта [...%] от приходите, получени от осъществяване на Други дейности, се включват като част от Компенсацията¹⁰⁸.

Чл. 9 (1) Компенсацията се изплаща от Общините на Доставчика на УОИИ на месечна база за [обработката на всеки тон приети за предварително третиране/компостиране смесени битови отпадъци в размер на ...].

(2) Компенсацията се изплаща от Общините на Доставчика на УОИИ за всеки месечен отчетен период по чл. 12, ал. 2 в срок до 14 дни работни дни след представяне на фактура.

(3) Изравняване и възстановяване на авансово преведени средства

¹⁰⁸ Съгласно изискванията на Решението за УОИИ, предоставените специални права и предимства на доставчика трябва да се вземат предвид при изчисляване на компенсацията, като за целта биха могли да се предвидят и други подходящи механизми, свързани с риска, който носи доставчика, както и такива, които да имат стимулиращ ефект за по-добро оползотворяване на предоставените права.

като Компенсация се извършва след приключване на календарната година на база на представения годишен отчет и копия на счетоводни документи от Доставчика на УОИИ.

РАЗДЕЛ V. КОНТРОЛ НА КОМПЕНСАЦИЯТА И МЕХАНИЗЪМ ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА СУМИ

Чл. 10 (1) По предвидения в Договора ред Общините осъществяват контрол върху размера на Компенсацията, която се предоставя на Доставчика на УОИИ за изпълнението на обществената услуга. Контролът се извършва с цел проверка дали Компенсацията е в съответствие с разпоредбите на Договора и на Решението за УОИИ.

(2) Контролът по този раздел се осъществява от Общините чрез звено [...] ¹⁰⁹ или назначени от Общините външни проверители/одитори. Проверки се извършват ежегодно на база на годишните доклади и представените счетоводни документи от Доставчика на УОИИ.

(3) За целите на контрола върху Компенсацията и проверките за липса на свръхкомпенсация или крос-субсидиране, Доставчикът на УОИИ разрешава на Общините и/или на одитори и техните служители да извършват финансови одити и проверки, включително осигурява достъп до такава информация, каквато те разумно изискват.

Чл. 11 (1) Когато на база на годишните отчети по чл. 12 от Договора се установи, че реалният размер на направените разходи от Доставчика на УОИИ за осъществяване на УОИИ е по-малък от размера на платената авансово Компенсация, е налице свръхкомпенсация. Ако свръхкомпенсацията не надвишава 10% от сумата на средната годишна Компенсация, изчислена на база реално направените разходи, се пренася към следващия едногодишен период и се приспада от сумата на дължимата Компенсация по отношение на този период.

(2) При установяване на свръхкомпенсация над 10% от размера на средната годишна Компенсация, Общините изпращат до Доставчика на УОИИ искане за възстановяване на сумата на свръхкомпенсацията.

(3) Искането за възстановяване на свръхкомпенсацията следва да съдържа основанията за неправомерност на получената компенсация, размерът на неправомерно отпуснатата компенсация, сумата, подлежаща на възстановяване, включително дължимите лихви и датата на предоставяне.

(4) Доставчикът на УОИИ заплаща сумата по чл. 11, ал. 2 в срок от 1 месец от датата на получаване на искането за възстановяване

¹⁰⁹ В случай че Доставчикът на УОИИ е общинско предприятие или административно звено, контролът върху дейността трябва да се осъществява от друго административно звено в общината, което е функционално независимо от Доставчика. Могат да се използват и външни одитори/проверяващи за осигуряване на независимост на контрола.

на свръхкомпенсацията.

РАЗДЕЛ VI. ОТЧИТАНЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ

Чл. 12 (1) Доставчикът на УОИИ предоставя на Общините цялата необходима информация за изпълнението на УОИИ, като за тези цел изготвя месечни отчети, годишен отчет, както и окончателен отчет след изтичане срока на договора.

(2) В срок до 10 календарни дни след приключване на всеки календарен месец от изпълнение на договора, Доставчикът на УОИИ представя на Общините месечен отчет за извършената дейност. Всеки месечен отчет съдържа техническа и финансова част със следните минимални реквизити:

1. техническата част съдържа описание на дейностите за изпълнение на УОИИ, осъществени през месеца [включително общо тегло приети битови отпадъци, тегло на обработени/компостиране отпадъци, тегло на предадените за рециклиране отпадъци, тегло на предадени за обезвреждане чрез депониране отпадъци] и разходооправдателни документи];

2. финансова част, съдържаща описание на:

а) направените разходи по вид и дейност, по начин позволяващ сравнение между предвидените средства и направените разходи и постигнати резултати. Като приложения към финансовата част се включват разходооправдателни документи;

б) събраните приходи от осъществяване на УОИИ¹¹⁰ и на Други дейности.

(3) При наличие на възражение по месечната справка и/или отчетните документи към нея, Доставчикът на УОИИ е длъжен в указан от общините срок да осигури допълнителна информация и документи за удостоверяване на извършената дейност.

(4) В срок до 30 календарни дни след приключване на всяка година от договора Доставчикът на УОИИ представя на Общините обобщен отчет с информация по изпълнението на поръчката за съответните 12 месеца.

РАЗДЕЛ VII. РАЗДЕЛНО СЧЕТОВОДСТВО

Чл. 13 (1) Доставчикът на УОИИ се задължава да води отделна аналитична счетоводна отчетност за дейностите, представляващи УОИИ. Счетоводните отчети и разходите, свързани с Договора, трябва да подлежат на ясно идентифициране и проверка в съответствие с националното законодателство.

(2) Ако Доставчикът на УОИИ извършва дейности извън обхвата на

¹¹⁰ Ако има такива, напр. продажба на компост.

възложената УОИИ, разходите и приходите за обществената услуга се отделят от другите услуги във вътрешното му счетоводство в съответствие с член 5, параграф 9 от Решението за УОИИ¹¹¹.

РАЗДЕЛ VIII. ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ДОСТАВЧИКА НА УОИИ

Чл. 14 (1) Доставчикът на УОИИ се задължава:

1. да предоставя УОИИ в съответствие с условията на настоящия Договор, като стриктно съблюдава разпоредбите на европейското и национално законодателство, както и приложимите подзаконовни нормативни актове, действащи по време на изпълнение на Договора, вкл. всички изисквания на Закона за управление на отпадъците, приложимите общински наредби и др.;
2. да не допуска замърсяване на околната среда и да осигури безопасните условия на труд;
3. да поддържа и оперира с грижата на добър стопанин Компостиращата инсталация/ Инсталацията за предварително третиране на битови отпадъци;
4. [да ползва/да не ползва] Компостиращата инсталация/ Инсталацията за предварително третиране на битови отпадъци за осъществяване на стопанска дейност, извън възложената УОИИ, като събира приходи от тази дейност;
5. да изпълнява Договора с грижата на добър търговец, при спазване на принципите на икономичност, ефикасност, ефективност, публичност и прозрачност, в съответствие с най-добрите практики в съответната област;
6. да води точна и редовна документация и счетоводни отчети, отразяващи изпълнението на Договора, така че да бъде осигурена разделна счетоводна отчетност само за дейностите по предоставяне на УОИИ;
7. да предоставя на Общините периодични отчети по изпълнението на УОИИ, съобразно предвиденото в този Договор, като гарантира, че данните, посочени в тези отчети, отговарят на тези в счетоводната система и документация и са налични до изтичане на сроковете за съхранение на документацията;
8. да уведоми своевременно Общините, в случай че възникнат непреодолими затруднения, които могат да забавят или осуетят точното изпълнение на Договора;

¹¹¹ В случай че Доставчик на УОИИ е общинско предприятие или звено, задължението за поддържане на отделни сметки и отчетност е и на Общината.

9. да разходва средствата, получени от Общините като Компенсация единствено за предоставяне на УОИИ, [включително разумна печалба] предмет на този договор;

10. да уведомява Общините за възникване на обстоятелства, пречещи или отлагащи изпълнението на възложените УОИИ;

11. да осигури пълно съдействие и достъп до помещения, документите и информация на представители на Общините и назначени от Общините външни проверители/одитори за целите на контрол и проверка на разходването на отпуснатата Компенсация и изпълнението на УОИИ;

12. да спазва разумните указания, предоставяни периодично от Общините по отношение изпълнението на възложените УОИИ.

(2) Доставчикът на УОИИ няма право да превъзлага дейности, свързани с изпълнението на УОИИ на подизпълнители, освен с изричното писмено съгласие на Общините.

Чл. 15 (1) Доставчикът на УОИИ има право:

1. да оперира и експлоатира Компостиращата инсталация/ Инсталацията за предварително третиране на битови отпадъци за целите на изпълнение на този Договор;

2. да получи договорената Компенсация, съгласно настоящия Договор;

3. да изисква от Общините предоставяне на необходимата информация и документация, както и оказване на съдействие във връзка с осъществяване на УОИИ.

(2) Доставчикът на УОИИ има право да извършва Други дейности, извън възложената УОИИ, вкл. като ползва и експлоатира за друга стопанска дейност Компостиращата инсталация/ Инсталацията за предварително третиране на битови отпадъци, доколкото това не затруднява или застрашава по какъвто и да е начин предоставянето на УОИИ.

РАЗДЕЛ XI. ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ОБЩИНИТЕ

Чл. 16 (1) Общините имат право:

1. да извършват контрол върху работата на Доставчика на УОИИ;

2. да дават препоръки по изпълнение на задълженията на Доставчика на УОИИ;

3. да изискват от Доставчика на УОИИ отчети за предоставянето на УОИИ и да осъществява проверка върху начина на използване на предоставената Компенсация;

4. да извършват проверки за качеството на предоставените от Доставчика на УОИИ услуги във връзка със законово установените критерии и стандарти;

5. да осъществяват цялостен контрол за изпълнението на възложените УОИИ.

(2) Общините се задължават:

1. да предоставят Компенсация на Доставчика на УОИИ съгласно уговореното в този Договор;

2. да оказват на Доставчика на УОИИ необходимото съдействие за предоставяне на възложените услуги.

РАЗДЕЛ IX. СПАЗВАНЕ НА ПРАВИЛАТА ЗА ДЪРЖАВНИТЕ ПОМОЩИ И ПРОЗРАЧНОСТ

Чл. 17 (1) Доставчикът на УОИИ трябва да осигури спазването на правилата за държавните помощи. Компенсацията, платима по настоящия Договор, се предоставя в съответствие с Решението за УОИИ, с оглед на което Доставчикът на УОИИ поема задължение да съблюдава и да не нарушава изискванията на Решението.

(2) Страните са обвързани съгласно чл. 8 от Решението за УОИИ от задължението да съхраняват за срока на Договора и срок от десет години, считано от края на срока на възлагане на УОИИ, цялата информация, необходима за определяне на съвместимостта с Решението за УОИИ на предоставената Компенсация. В случай на поискване от Общината през определения в чл. 8 от Решението за УОИИ период, Доставчикът на УОИИ се задължава да предостави в срок от [7] дни информация и документи, свързани с предоставената Компенсация.

(3) Доставчикът на УОИИ гарантира изпълнение на задълженията за отчитане според изискванията на Наредба № Н-16 от 23.11.2006 г. за реда за осигуряване прозрачност на финансовите взаимоотношения между държавните органи и органите на местното самоуправление и държавните и общинските предприятия и финансовата прозрачност в рамките на определени предприятия, издадена от министъра на финансите, обн., ДВ, бр. 99 от 8.12.2006 г. и Директива 2006/111/ЕС на Комисията от 16 ноември 2006 година относно прозрачността на финансовите отношения между държавите-членки и публичните предприятия, както и относно финансовата прозрачност в рамките на някои предприятия¹¹².

(4) Ако част или цялата компенсация, изплатена на Доставчика на УОИИ, съставлява неправомерна държавна помощ, Общините имат

¹¹² Задължението е в случай на приложимост към доставчика на Наредба № Н-16 от 23.11.2006г.

право, при поискване, да получат от Доставчика на УОИИ предоставената компенсация изцяло, заедно със законово определена лихва.

РАЗДЕЛ X. ПРЕКРАТЯВАНЕ НА ДОГОВОРА

Чл. 18 (1) Настоящият Договор се прекратява:

1. с изтичане на срока на Договора;
2. при настъпване на пълна обективна невъзможност за изпълнение, за което обстоятелство засегнатата Страна е длъжна да уведоми другата Страна в срок до 10 (десет) дни от настъпване на невъзможността и да представи доказателства;
3. при прекратяване на Доставчика на УОИИ без правоприемство;
4. с едномесечно предизвестие от Общините в случай на съществено неизпълнение от страна на Доставчика на УОИИ, вкл. когато:
 - Доставчикът на УОИИ регулярно не спазва задължението си във връзка с представянето на отчетите по Раздел VIII в предвидените срокове и форми;
 - ако осъществяваните услуги не съответстват на законодателните изисквания, което обстоятелство е установено с акт на компетентен орган;
 - други съществени нарушения на Договора.

(2) Доставчикът на УОИИ може да прекрати едностранно договора след Едномесечно предизвестие, в случай че Общините не изпълняват задълженията си по този договор за предоставяне на необходимата Компенсация.

(3) Договорът може да бъде прекратен по взаимно съгласие на Страните, изразено в писмена форма. В този случай остатъкът от Компенсацията, която е била платена предварително, трябва да бъде възстановена на Общините.

(4) В едномесечен срок от прекратяване на Договора, Доставчикът на УОИИ възстановява на Общините неизразходваните средства от авансово изплатена Компенсация на база на представения окончателен отчет за изпълнение на Договора.

РАЗДЕЛ XI. НЕИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДОГОВОРА И НЕУСТОЙКИ

Чл. 19 (1) В случай че Доставчикът на УОИИ преустановени по своя вина изпълнението на УОИИ, то той дължи на Общините неустойка в размер на [.....] Неустойката не изключва правото на Общините да

претендират обезщетение за вреди по общия ред.

(2) Доставчикът на УОИИ възстановява на Общините средствата, разходвани за цели, извън предмета на настоящия Договор, заедно със законната лихва, считано от деня на неправомерното разходване на средства.

Чл. 20 (1) При неизвършване на възложените задължения в срок, установено с двустранен протокол, Доставчикът на УОИИ дължи неустойка в размер на [...] % на ден върху стойността на неизвършените дейности за всеки просрочен ден.

(2) При некачествено изпълнение на възложените задължения установено с двустранен протокол, Доставчикът на УОИИ дължи неустойка в размер на [...] % на ден върху стойността на възложените некачествено осъществени дейности.

(3) В случай на забава на превеждане на Компенсацията по вина на Общините, съобразно уговореното в настоящия договор, Общините дължат неустойка в размер на [.....] от стойността на непреведената сума за всеки просрочен ден, но не повече от [.....].

РАЗДЕЛ XII. ДРУГИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 21 Договорът може да бъде променян по взаимно писмено съгласие на страните или при промяна на нормативните актове, касаещи предоставяните услуги, с анекс.

Чл. 22 Страните разрешават споровете, възникнали по повод сключването, изпълнението и прекратяването на настоящия Договор, по взаимно съгласие по пътя на преговорите, а при невъзможност – по съдебен ред пред компетентния съд.

Чл. 23 Всички съобщения и уведомления между страните по този Договор трябва да бъдат в писмена форма за действителност. Писмената форма се смята за спазена, и когато уведомлението или съобщението е изпратено по факс или имейл на посочените по-долу адреси:

[.....]

Чл. 24 За неуредени въпроси в настоящия договор се прилагат разпоредбите на действащото законодателство на Република България.

ОБЩИНА:

ДОСТАВЧИК НА УОИИ:

.....

.....

5. ПРИМЕРЕН ДОГОВОР ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА УСЛУГА ОТ ОБЩ ИКОНОМИЧЕСКИ ИНТЕРЕС – ДОМАШЕН СОЦИАЛЕН ПАТРОНАЖ

НА ОСНОВАНИЕ РЕШЕНИЕ НА ЕК 2012/21/ЕС

Днес, [.....], в гр.____, между:

ОБЩИНА _____, с адрес _____, код по Регистър БУЛСТАТ: _____ и номер по ЗДДС: _____, представлявана от _____, в качеството си на Кмет на Община [.....], наричана за краткост **ОБЩИНАТА**, от една страна,

и

_____ наричано за краткост **ДОСТАВЧИК НА УОИИ**, от друга страна, заедно наричани **„Страните“**, а всеки от тях поотделно **„Страна“**

Като взеха предвид следното:

А. При условията, посочени в Решение на ЕК 2012/21/ЕС относно прилагането на член 106, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз за държавна помощ под формата на компенсация за обществена услуга, предоставена на определени предприятия, натоварени с извършването на услуги от общ икономически интерес (по-долу „Решение за УОИИ“), е възможно предоставянето на държавна помощ под формата на компенсация на предприятия, на които е възложено предоставянето на УОИИ.

Б. Дейностите за посрещане на социални нужди във връзка със здравеопазването и дългосрочните грижи са сред УОИИ, попадащи в обхвата на Решение за УОИИ (чл. 2, пар. 1, б. „в“).

В. Съгласно чл. 36, ал. 2, т. г от Правилника за прилагане на Закона за социалното подпомагане домашният социален патронаж е вид социална услуга, която се предоставя в общността.

Г. Социалната услуга “домашен социален патронаж” не се предлага при задоволителни условия за качество и достъпна цена в Община [.....] без наличието на намеса на публичен орган, с оглед на

което е налице пазарна неефективност. С оглед на това е необходимо предоставяне на компенсация за осъществяването на услуга от общ икономически интерес (УОИИ) по смисъла на член 106, параграф 2 от ДФЕС.

Д. Настоящият договор представлява акт за възлагане на услуга от общ икономически интерес по смисъла на Решението за УОИИ.

На основание Решението за УОИИ и при спазване на изискванията, заложи в него, Страните сключиха следния Договор за предоставяне на помощ за осъществяване на услуга от общ икономически интерес („Договора“):

РАЗДЕЛ I. ДЕФИНИЦИИ И ТЪЛКУВАНЕ

Чл. 1 Освен когато съдържанието не налага друго, по смисъла на този Договор посочените термини имат следното значение:

(1) „Решение за УОИИ“ е Решение на Комисията от 20 декември 2011 година относно прилагането на член 106, параграф 2 от ДФЕС за държавната помощ под формата на компенсация за обществена услуга, предоставена на определени предприятия, натоварени с извършването на услуги от общ икономически интерес (ОВ L 7, 11.1.2012 г., стр. 7);

(2) „Компенсация“ означава финансовите средства, осигурени от общинския бюджет, които се предоставят на Доставчика на УОИИ за покриване на разходите за предоставяне на възложената УОИИ в съответствие с условията, подробно уредени в Договора;

(3) „УОИИ“ е услугата „домашен социален патронаж“, предоставяна на територията на община [...], възложена на Доставчика на УОИИ по силата на този Договор;

(4) „Потребители“ са лица, сключили договор за ползване на услугите „Домашен социален патронаж“ с Общината;

(5) „Разумна печалба“ е разумната печалба, на която има право Доставчикът на УОИИ, изчислена в съответствие с изискванията на чл. 5, пар. 5 и 7 от Решението за УОИИ¹¹³.

¹¹³ В случай че Доставчикът на УОИИ не е общинско предприятие или общинско звено, Компенсацията може да включва и разумна печалба. В този случай следва да се дефинира методът на изчислението ѝ. По смисъла на Решението за УОИИ „разумна печалба“ означава процентът на възвръщаемост на капитала, който би бил изискван от типично предприятие, което обмисля дали да предоставя или не услуга от общ икономически интерес за целия срок на възлагането, като се взема предвид равнището на риска, който поема доставчика на услугата.

Решението за УОИИ въвежда праг, под който се приема, че печалбата за доставчика на УОИИ е винаги разумна. Този праг представлява процента на възвръщаемост на капитала, който не надхвърля съответния суапов процент плюс 100 базисни пункта. За целите на изчисление на разумната печалба следва да се ползва съответния суапов процент съгласно публикуваните от ЕК нива на адрес: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/swap_rates_en.html

РАЗДЕЛ II. ПРЕДМЕТ НА ДОГОВОРА

Чл. 2 (1) Общината възлага, а Доставчикът на УОИИ приема да изпълнява следните задължения като услуга от общ икономически интерес: домашен социален патронаж („УОИИ“) съгласно уговореното с този Договор:

1. Доставка на готвена храна на Потребителите за всеки работен/календарен ден, при спазване на следните изисквания: [съобразена с диетата посочена в медицинското удостоверение на потребителя];
2. Съдействие за поддържане на личната хигиена и хигиената на жилищните помещения, обитавани от Потребителя;
3. Съдействие за снабдяване с помощно-технически средства при необходимост;
4. Съдействие при подготовка и представяне на документи за явяване на ТЕЛК, както и при осъществяване на други административни дейности при необходимост;
5. Съдействие за осъществяване на социални контакти, за посещения на културни, спортни и други събития;
6. Съдействие за закупуване на лекарства, предписани от личния лекар или лекар специалист;
7. Съдействие за закупуване на хранителни продукти, дребни стоки от първа необходимост, заплащане на електрическа и топлинна енергия, телефон;
8. Психо-социална интервенция;
9. Оказване на долекарска медицинска помощ от медицински специалист;
10. [...] ¹¹⁴

(2) УОИИ предмет на Договора следва да се предоставят от квалифициран персонал при спазване на всички нормативни изисквания за осъществяване на този тип социална услуга.

(3) За изпълнението на УОИИ Доставчикът ще получи Компенсация съгласно условията на този договор и приложенията към него, при спазване на изискванията на Решението за УОИИ.

Чл. 3 (1) Доставчикът на УОИИ има право да събира всички приходи от предоставяните УОИИ, а именно дължимите от Потребителите месечни такси, определени с Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община [...] ¹¹⁵.

¹¹⁴ Представените задължения са примерни и следва да бъдат разглеждани и адаптирани съобразно спецификите на предоставяне на услугата от съответната община.

¹¹⁵ Доколкото това е възможно съгласно действащото законодателство.

(2) Общината се задължава да уведоми Потребителите за реда за заплащане на дължимите месечни такси по банкова сметка на Доставчика на УОИИ.

Вариант 1

(3) Събраните приходи от такси от Потребителите се задържат от Доставчика на УОИИ, като се приспадат от размера на дължимата компенсация съгласно разпоредбите на Раздел IV на Договора.

Вариант 2

(3) Събраните приходи от такси от Потребителите се превеждат от Доставчика на УОИИ по сметка на Общината в срок до [...] от получаването им.

РАЗДЕЛ III. МЯСТО НА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА ДОГОВОРА

Чл. 4 Мястото на изпълнение на възложената с този Договор УОИИ е на територията на Община [...].

Чл. 5 (1) Договорът влиза в сила от датата на подписването му от двете страни.

(2) Срокът на Договора е [...] години/месеци¹¹⁶.

РАЗДЕЛ IV. КОМПЕНСАЦИЯ

Чл. 6 (1) Общината се задължава да заплати на Доставчика на УОИИ компенсация за предоставянето на услугите, определена съобразно правилата на този Договор (наричана по-нататък „Компенсация“).

(2) Компенсацията ще бъде определена на базата на чл. 5, пар. 2 от Решението за УОИИ и покрива нетните разходи на Доставчика на УОИИ, [включително разумна печалба].

(3) Компенсацията за предоставянето на УОИИ ще се използва от Доставчика на УОИИ единствено за покриване на разходите за осъществяване на задълженията за обществена услуга по този Договор, съобразно уговореното в него.

Чл. 7 (1) Размерът на Компенсацията не може да надвишава нетните разходи за предоставяне на обществената услуга, които представляват разликата между разходите, необходими за извършването на УОИИ и

¹¹⁶ В съответствие с член 2, параграф 2 от Решението на ЕК за УОИИ, за да се предостави компенсация по силата на Решението срокът на възлагане обичайно не следва да надвишава десет години. Срокът на възлагане може да надвишава 10 години, само когато от доставчика на услугата се изискват значителни инвестиции, които трябва да бъдат амортизирани през по-дълъг период от време в съответствие с общоприетите счетоводни принципи. Законът за социално подпомагане, както и Законът за социалните услуги, от своя страна, предвиждат нормативно ограничение до 5 години, което следва да се спазва.

приходите, генерирани при осъществяване на обществената услуга, [включително разумна печалба].

(2) Разходите, които подлежат на Компенсация, включват всички обосновани разходи, направени при извършването на УОИИ при съблюдаване на следните критерии:

1. Разходите са възникнали за изпълнение на УОИИ, като напр. разходите за доставяната храна, транспортни разходи, перилни и хигиенни материали, разходи за заплати за персонал и за специално облекло, както и съответната част от общите разходи за топлинна енергия, ел.енергия и ВиК услуги;
2. Разходите са извършени от Доставчика на УОИИ и са отразени в счетоводството му;
3. Счетоводяването на разходите отговаря на изискванията на действащото счетоводно законодателство и счетоводните политики на Доставчика на УОИИ;
4. За допустими разходи към други доставчици се считат такива, за които са спазени изискванията на законодателството в областта на обществените поръчки (доколкото са приложими) и условията на този Договор;
5. Разходи, свързани с инвестиции, могат да бъдат отчетени, когато е необходимо, за извършването на услугата от общ икономически интерес.

(3) Когато дейността на Доставчика на УОИИ е ограничена до УОИИ, Компенсацията включва всички разходи на Доставчика на УОИИ при условията на ал. 2 по-горе.

(4) Когато Доставчикът на УОИИ извършва и дейности извън обхвата на възложената УОИИ, разходите, направени за УОИИ съгласно ал. 2 по-горе, могат да обхващат всички преки разходи, направени за предоставянето на УОИИ, както и пропорционален дял от разходите, които са общи за УОИИ, така и за другите дейности.

Чл. 8 (1) Компенсацията се изплаща от Общината на Доставчика на УОИИ на ежемесечни вноски, определени на прогнозна база, както следва: [определя се максимална цена на ден за предоставяне на услуги на един Потребител, като се заплаща авансово на база на броя потребители за броя дни от съответния месец].

(2) Ежемесечните вноски се изплащат авансово до 10 число на текущия месец след представяне на фактура.

(3) Изравняване и възстановяване, при необходимост, на авансово преведени средства като Компенсация се извършва след приключ-

ване на календарната година на база на представения отчет и копия на счетоводни документи от Доставчика на УОИИ при условията на Раздел VI.

(4) Максималната цена на ден за предоставяне на услуги на един Потребител не може да бъде надвишавана при изчисляване на окончателния размер на общата годишна Компенсация.

РАЗДЕЛ V. КОНТРОЛ НА КОМПЕНСАЦИЯТА И МЕХАНИЗЪМ ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА СУМИ

Чл. 9 (1) По предвидения в Договора ред Общината осъществява контрол върху размера на Компенсацията, която се предоставя на Доставчика на УОИИ за изпълнението на обществената услуга. Контролът се извършва с цел проверка дали Компенсацията е в съответствие с разпоредбите на Договора и на Решението за УОИИ.

(2) Контролът по този раздел се осъществява от Общината чрез звено [...] ¹¹⁷ или назначени от Общината външни проверители/одитори. Проверки се извършват ежегодно на база на годишните доклади и представените счетоводни документи от Доставчика на УОИИ.

(3) За целите на контрола върху Компенсацията и проверките за липса на свръхкомпенсация или крос-субсидиране, Доставчикът на УОИИ разрешава на Общината и/или на одитори и техните служители да извършват финансови одити и проверки, включително до такава информация, каквато те разумно изискват.

Чл. 10 (1) Когато на база на годишните отчети по чл. 12 от Договора се установи, че реалният размер на направените разходи от Доставчика на УОИИ за осъществяване на УОИИ е по-малък от размера на платената авансово Компенсация, е налице свръхкомпенсация. Ако свръхкомпенсацията не надвишава 10% от сумата на средната годишна Компенсация, изчислена на база реално направените разходи, се пренася към следващия едногодишен период и се приспада от сумата на дължимата Компенсация по отношение на този период. Пренасянето на излишък не се допуска през последната година от срока на възлагане на УОИИ.

(2) При установяване на свръхкомпенсация над 10% от размера на средната годишна Компенсация, Общината изпраща до Доставчика на УОИИ искане за възстановяване на сумата на свръхкомпенсацията.

(3) Доставчикът на УОИИ заплаща сумата по чл. 10, ал. 2 в срок от 1 месец от датата на получаване на искането за възстановяване на

¹¹⁷ В случай че Доставчикът на УОИИ е общинско предприятие или административно звено, контролът върху дейността трябва да се осъществява от друго административно звено в общината, което е функционално независимо от Доставчика. Могат да се използват и външни одитори/проверяващи за осигуряване на независимост на контрола.

свърхкомпенсацията.

(4) По взаимно съгласие на Страните възстановяване на сумата на свърхкомпенсацията може да се уреди и по друг подходящ ред в съответствие с действащото законодателство.

Чл. 11 (1) Ако въз основа на данни от годишните отчети по чл. 12 от Договора се установи, че реалният размер на направените разходи от Доставчика на УОИИ за осъществяване на УОИИ е по-голям от размера на платената авансово Компенсация, Общината възстановява разликата по сметка на Доставчика на УОИИ в рамките на 30 дни след приемане на годишния отчет по чл. 12, ал. 2 и при съобразяване на максималния размер съгласно чл. 8, ал. 4.

(2) В едномесечен срок от прекратяване на Договора, Доставчикът на УОИИ възстановява на Общината неизразходваните средства от авансово изплатена Компенсация на база на представения окончателен отчет за изпълнение на Договора.

РАЗДЕЛ VI. ОТЧИТАНЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ

Чл. 12 (1) Доставчикът на УОИИ предоставя на Общината цялата необходима информация за изпълнението на УОИИ, като за тези цел изготвя годишни отчети, както и окончателен отчет след изтичане срока на Договора.

(2) Годишният отчет се представя в срок от един месец след приключване на календарната година, а окончателният отчет - в срок от един месец след приключване на Договора.

(3) Всеки отчет съдържа техническа и финансова част със следните минимални реквизити:

1. техническата част, съдържаща описание на извършените дейности;
2. финансова част, съдържаща описание на:

а) направените разходи по вид и дейност, по начин позволяващ сравнение между предвидените средства и направените разходи и постигнати резултати. Като приложения към финансовата част се включват разходооправдателни документи;

б) събраните приходи от Потребителите.

РАЗДЕЛ VII. РАЗДЕЛНО СЧЕТОВОДСТВО

Чл. 13 Доставчикът на УОИИ се задължава да води отделна аналитична счетоводна отчетност за дейностите, представляващи УОИИ. Счетоводните отчети и разходите, свързани с Договора, трябва да подлежат на ясно идентифициране и проверка в съответствие с

националното законодателство.

Чл. 14 Ако Доставчикът на УОИИ извършва дейности извън обхвата на възложената УОИИ, разходите и приходите за обществената услуга се отделят от другите услуги във вътрешното му счетоводство в съответствие с член 5, параграф 9 от Решението за УОИИ.

РАЗДЕЛ VIII. ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ДОСТАВЧИКА

Чл. 15 (1) Доставчикът на УОИИ се задължава:

1. да предоставя УОИИ качествено и своевременно в съответствие с условията на настоящия Договор, като стриктно съблюдава разпоредбите на приложимото законодателство;
2. да организира и предоставя възложената му УОИИ в съответствие с установените в нормативните актове критерии и стандарти за качествено предоставяне на услугата, предмет на Договора;
3. да изпълнява Договора с грижата на добър стопанин, при спазване на принципите на икономичност, ефикасност, ефективност, публичност и прозрачност, в съответствие с най-добрите практики в съответната област;
4. да води точна и редовна документация и счетоводни отчети, отразяващи изпълнението на Договора, така че да бъде осигурена разделна счетоводна отчетност само за дейностите част от УОИИ;
5. да предоставя на Общината периодични отчети по изпълнението на УОИИ, съобразно предвиденото в този Договор, като гарантира, че данните, посочени в тези отчети, отговарят на тези в счетоводната система и документация и са налични до изтичане на сроковете за съхранение на документацията;
6. да уведоми своевременно Общината, в случай че възникнат непреодолими затруднения, които могат да забавят или осуетят точното изпълнение на Договора;
7. да разходва средствата, получени от Общината като Компенсация единствено за предоставяне на УОИИ, [включително разумна печалба];
8. да уведомява Общината за възникване на обстоятелства, пречатващи или отлагащи изпълнението на УОИИ;
9. да спазва разумните указания, предоставяни периодично от Общината по отношение изпълнението на възложените УОИИ.

(2) Доставчикът на УОИИ няма право да превъзлага дейности на подизпълнители, освен с изричното писмено съгласие на Общината и при спазване на действащото законодателство.

Чл. 16 (1) Доставчикът на УОИИ има право:

1. да предоставя услугите по този Договор и да събира нормативно установените месечни такси от Потребителите;
2. да получи договорената Компенсация съгласно настоящия Договор;
3. да изисква от Общината предоставяне на необходимата информация и документация, както и оказване на съдействие във връзка с осъществяване на УОИИ.

(2) Доставчикът на УОИИ има право да извършва други дейности, извън възложената УОИИ, доколкото това не затруднява или застрашава по какъвто и да е начин предоставянето на УОИИ.

РАЗДЕЛ ІХ. ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ОБЩИНАТА

Чл. 17 (1) Общината има право:

1. да извършва контрол върху дейността на Доставчика на УОИИ;
2. да дава препоръки по изпълнение на задълженията на Доставчика на УОИИ;
3. да изисква от Доставчика на УОИИ годишни отчети за предоставянето на УОИИ и да осъществява проверка върху начина на използване на предоставената Компенсация;
4. да извършва проверки за качеството на предоставените от Доставчика на УОИИ услуги във връзка с нормативно установените критерии и стандарти;

(2) Общината се задължава:

1. да предостави Компенсация на Доставчика на УОИИ съгласно уговореното в този Договор;
2. да оказва на Доставчика на УОИИ необходимото съдействие за предоставяне на услугите предмет на Договора.

РАЗДЕЛ Х. СПАЗВАНЕ НА ПРАВИЛАТА ЗА ДЪРЖАВНИТЕ ПОМОЩИ И ПРОЗРАЧНОСТ

Чл. 18 (1) Доставчикът на УОИИ трябва да осигури спазването на правилата за държавна помощ. Компенсацията, платима по настоящия Договор, се предоставя в съответствие с Решението за УОИИ, с оглед на което Доставчикът на УОИИ поема задължение да съблюдава и не нарушава изискванията на Решението.

(2) Страните са обвързани съгласно чл. 8 от Решението за УОИИ от задължението да съхраняват за срока на Договора и срок от десет години, считано от края на срока на възлагане на УОИИ, цялата инфор-

мация, необходима за определяне на съвместимостта с Решението за УОИИ на предоставената Компенсация. В случай на поискване от Общината през определения в чл. 8 от Решението за УОИИ период, Доставчикът на УОИИ се задължава да предостави в срок от [7] дни информация и документи, свързани с предоставената Компенсация.

(3) Доставчикът на УОИИ гарантира изпълнение на задълженията за отчитане според изискванията на Наредба № Н-16 от 23.11.2006 г. за реда за осигуряване прозрачност на финансовите взаимоотношения между държавните органи и органите на местното самоуправление и държавните и общинските предприятия и финансовата прозрачност в рамките на определени предприятия, издадена от министъра на финансите, обн., ДВ, бр. 99 от 8.12.2006 г. и Директива 2006/111/ЕС на Комисията от 16 ноември 2006 година относно прозрачността на финансовите отношения между държавите-членки и публичните предприятия, както и относно финансовата прозрачност в рамките на някои предприятия¹¹⁸.

(4) Ако част или цялата компенсация, изплатена на Доставчика на УОИИ, съставлява неправомерна държавна помощ, Общината има право, при поискване, да получи от Доставчика на УОИИ предоставената компенсация изцяло, заедно със законово определена лихва.

РАЗДЕЛ XI. ПРЕКРАТЯВАНЕ НА ДОГОВОРА

Чл. 19 (1) Настоящият Договор се прекратява:

1. с изтичане на срока на Договора;
2. при настъпване на пълна обективна невъзможност за изпълнение, за което обстоятелство засегнатата Страна е длъжна да уведоми другата Страна в срок до 10 (десет) дни от настъпване на невъзможността и да представи доказателства;
3. при прекратяване на Доставчика на УОИИ без правоприемство;
4. с едномесечно предизвестие от Общината в случай на съществено неизпълнение от страна на Доставчика на УОИИ, вкл. когато:
 - Доставчикът на УОИИ регулярно не спазва задължението си във връзка с представянето на отчетите по Раздел VI в предвидените срокове и форми;
 - ако осъществяваните услуги не съответстват на нормативните изисквания;
 - други съществени нарушения на Договора.

(2) Доставчикът на УОИИ може да прекрати едностранно договора

¹¹⁸ Задължението е в случай на приложимост към доставчика на Наредба № Н-16 от 23.11.2006г.

след едномесечно предизвестие, в случай че Общината не изпълнява задълженията си по този договор за предоставяне на необходимата Компенсация.

(3) Договорът може да бъде прекратен по взаимно съгласие на Страните, изразено в писмена форма. В този случай остатъкът от Компенсацията, която е била платена предварително, трябва да бъде възстановена на Общината.

РАЗДЕЛ XII. НЕИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДОГОВОРА И НЕУСТОЙКИ

Чл. 20 (1) В случай че Доставчикът на УОИИ преустанови по своя вина изпълнението на УОИИ, то той дължи на Общината неустойка в размер на [.....]. Неустойката не изключва правото на Общината да претендира обезщетение за вреди по общия ред.

(2) Доставчикът на УОИИ възстановява на Общината средствата, разходвани за цели, извън предмета на настоящия Договор, заедно със законната лихва, считано от деня на неправомерното разходване на средства.

Чл. 21 (1) При неизвършване на възложените задължения в срок, установено с двустранен протокол, Доставчикът на УОИИ дължи неустойка в размер на [...] % на ден върху стойността на неизвършените дейности за всеки просрочен ден.

(2) При некачествено изпълнение на възложените задължения установено с двустранен протокол, Доставчикът на УОИИ дължи неустойка в размер на [...] % на ден върху стойността на възложените некачествено осъществени дейности.

(3) В случай на забава на превеждане на Компенсацията по вина на Общината, съобразно уговореното в Раздел VI от настоящия договор, Общината дължи неустойка в размер на [.....] от стойността на непреведената сума за всеки просрочен ден, но не повече от [.....].

РАЗДЕЛ XIII. ДРУГИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 22 Договорът може да бъде променян по взаимно писмено съгласие на страните или при промяна на нормативните актове, касаещи предоставяните услуги, с анекс.

Чл. 23 Страните разрешават споровете, възникнали по повод сключването, изпълнението и прекратяването на настоящия Договор, по взаимно съгласие по пътя на преговорите, а при невъзможност – по съдебен ред пред компетентния съд.

Чл. 24 Всички съобщения и уведомления между страните по този Дого-

вор трябва да бъдат в писмена форма за действителност. Писмената форма се смята за спазена, и когато уведомлението или съобщението е изпратено по факс или имейл на посочените по-долу адреси: [.....]

Чл. 25 За неуредени въпроси в настоящия Договор се прилагат разпоредбите на действащото законодателство на Република България.

ОБЩИНА:

.....

ДОСТАВЧИК НА УОИИ:

.....

6. ПРИМЕРЕН ДОГОВОР ЗА ВЪЗЛАГАНЕ НА УСЛУГА ОТ ОБЩ ИКОНОМИЧЕСКИ ИНТЕРЕС ПО УПРАВЛЕНИЕ И ПОДДЪРЖАНЕ НА УЛИЧНО ОСВЕТЛЕНИЕ НА ОСНОВАНИЕ РЕШЕНИЕ НА ЕК 2012/21/ЕС

Днес, [.....], в _____, между:

ОБЩИНА _____, с адрес _____, код по Регистър
БУЛСТАТ: _____ и номер по ЗДС: _____, представлявана от _____,
в качеството си на Кмет на Община [.....], наричана за краткост
ОБЩИНАТА, от една страна,

и

наричано за краткост **ДОСТАВЧИК НА УОИИ**, от друга страна,
заедно наричани **„Страните“**, а всеки от тях поотделно **„Страна“**,

Като взеха предвид следното:

А. При условията, посочени в Решение на ЕК 2012/21/ЕС относно прилагането на член 106, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз за държавна помощ под формата на компенсация за обществена услуга, предоставена на определени предприятия, натоварени с извършването на услуги от общ икономически интерес (по-долу „Решение за УОИИ“), е възможно предоставянето на държавна помощ под формата на компенсация на предприятия, на които е възложено предоставянето на УОИИ.

Б. Дейностите по организация и поддържане на уличното осветление на територията на Общината представляват дейности, задоволяващи основни обществени потребности на цялото население на Общината. Съгласно чл. 92 от Закона за устройство на територията външно изкуствено осветление на улици, площади, паркове, градини и други недвижими имоти - публична общинска собственост, задължително се осигурява от общините с цел създаване на условия за безопасно

нощно движение, както и на подходящ нощен облик на населените места.

В. Поддръжката на уличното осветление е дейност, осъществявана от частни субекти по силата на договори за обществени поръчки, концесии и др., но управлението и осъществяването им не биха се предоставяли на задоволително ниво по отношение достъпност, цена, равен достъп и качество на услугата без намеса на Общината като публичен орган, натоварен с това задължение.

Г. С цел пълно съответствие с правилата за държавните помощи на ЕС, възлагането на икономическата дейност по поддръжка на уличното осветление на Доставчика на УОИИ от Общината е на основание и при спазване на изискванията на Решението за УОИИ.

Д. С оглед на горното, настоящият договор представлява акт за възлагане на услуга от общ икономически интерес - по смисъла на Решението за УОИИ.

На основание Решението за УОИИ и при спазване на изискванията, заложи в него, Страните сключиха следния Договор за възлагане на услуга от общ икономически интерес - организиране и поддръжка на външното улично осветление на територията на Община [...]

(„Договора“):

РАЗДЕЛ I. ДЕФИНИЦИИ И ТЪЛКУВАНЕ

Чл. 1 Освен когато съдържанието не налага друго, по смисъла на този Договор посочените термини имат следното значение:

(1) **„Доставчик на УОИИ“** е общинско предприятие или юридическо лице, за което са изпълнени условията по чл. 14, ал. 1, т. 5 от Закона за обществените поръчки, а именно следните условия: „а) Общината упражнява върху Доставчика на УОИИ контрол, подобен на този, който упражнява върху собствените си структурни звена; б) повече от 80 на сто от дейността на Доставчика на УОИИ е формирана от изпълнението на дейности, възложени от възложителя или негови обособени структури или от други юридически лица, контролирани от възложителя; в) в Доставчика на УОИИ няма пряко частно капиталово участие, с изключение на такова, което не е свързано с контролни или блокиращи правомощия и не оказва решаващо влияние върху дейността на юридическото лице“;

(2) **„Компенсация“** означава финансовите средства, осигурени от общинския бюджет, които се предоставят на Доставчика на УОИИ за покриване на разходите за предоставяне на възложената УОИИ в съответствие с условията, подробно уредени в Договора;

(3) **„Наредба № Н-16 от 23.11.2006 г.“** е Наредба № Н-16 от 23.11.2006г за реда за осигуряване прозрачност на финансовите взаимоотношения между държавните органи и органите на местното самоуправление и държавните и общинските предприятия и финансовата прозрачност в рамките на определени предприятия, издадена от министъра на финансите, обн., ДВ, бр. 99 от 8.12.2006 г.;

(4) **„Разумна печалба“** е разумната печалба, на която има право Доставчика на УОИИ, изчислена в съответствие с изискванията на чл. 5, пар. 5 и 7 от Решението за УОИИ Разумната печалба се изчислява като процент на възвръщаемост на капитала, който не надхвърля съответния суапов процент съгласно публикуваните от ЕК нива¹¹⁹ плюс премия от [максимум 100] базисни пункта;

(5) **„Уличното осветление“** означава външното публично осветление на територията на Община [...];

(6) **„УОИИ“** са услугите по управление и поддръжка на Уличното осветление, посочени в чл. 2 и възложени на Доставчика на УОИИ по силата на този Договор.

РАЗДЕЛ II. СЪДЪРЖАНИЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЯТА ЗА ОБЩЕСТВЕНА УСЛУГА

Чл. 2 Общината възлага, а Доставчикът на УОИИ приема да изпълнява услуга от общ икономически интерес по организация и поддръжка на Уличното осветление – общинска собственост на територията на Общината, включващи по-специално следните задължения¹²⁰:

- Управление (вкл. включване и изключване) и поддръжка на Уличното осветление общинска собственост на територията на Общината;
- Изпълнение на [общинската програма за изграждане, реконструкция и рехабилитация на уличното осветление]¹²¹;
- Поддържане на осветителните тела в изправност, подмяна на неизправните светлинни източници, ремонт на стълбове, ремонт или смяна на разпределителни и хранващи електрически табла, поддържане и текущ ремонт на изградената система за управление на уличното осветление и електрическата хранващата мрежа за публично осветление и др.

¹¹⁹ http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/swap_rates_en.html

¹²⁰ Представените задължения са примерни и следва да бъдат разглеждани и адаптирани съобразно спецификите на предоставяне на услугата от съответната община.

¹²¹ Посочване на наименованието на съответния документ, предвиждащ развитието на Уличното осветление на територията на Общината.

- Извършване на дейности, необходими за осигуряване на нормалната експлоатация на Уличното осветление, вкл. текущ ремонт и ремонтно – възстановителни дейности по съоръженията от публичното осветление;
- Осъществяване на други дейности, целящи подобряване на ефективното използване на Уличното осветление.

Чл. 3 (1) Всички недвижими имоти, активи, съоръжения и инфраструктура, представляващи Улично осветление и които се оперират от Доставчика на УОИИ при изпълнение на Договора, остават в собственост на Общината. Доставчикът на УОИИ се задължава да експлоатира предоставените недвижими имоти, активи, инфраструктура и съоръжения само за целите на Договора.

(2) Общината е собственик на всички приращения и подобрения, изградени от Доставчика на УОИИ и/или по негово възлагане върху територията на Уличното осветление.

РАЗДЕЛ III. МЯСТО НА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА ДОГОВОРА

Чл. 4 Мястото на изпълнение на възложената с този Договор УОИИ е на територията на Община [...].

Чл. 5 Настоящият договор се сключва за срок от [...] години¹²² и действието му започва от [...] г.

РАЗДЕЛ IV. КОМПЕНСАЦИЯ

Чл. 6 (1) Общината се задължава да заплати на Доставчика на УОИИ компенсация за предоставянето на услугите, определена съобразно правилата на този Договор (наричана по-нататък „Компенсация“).

(2) Компенсацията ще бъде определена въз основа на първата хипотеза на чл. 5, пар. 2 от Решението за УОИИ и покрива нетните разходи на Доставчика на УОИИ, включително разумна печалба.

(3) Компенсацията за предоставянето на УОИИ ще се използва от Доставчика на УОИИ единствено за покриване на разходите за осъществяване на задълженията за обществена услуга по този Договор, съобразно уговореното в него.

¹²² В съответствие с член 2, параграф 2 от Решението на ЕК за УОИИ, за да се предостави компенсация по силата на Решението срокът на възлагане обичайно не следва да надвишава десет години. Срокът на възлагане може да надвишава 10 години, само когато от доставчика на услугата се изискват значителни инвестиции, които трябва да бъдат амортизирани през по-дълъг период от време в съответствие с общоприетите счетоводни принципи.

Чл. 7 (1) Разходите, които подлежат на Компенсация, включват всички обосновани разходи, направени при извършването на УОИИ при съблюдаване на следните общи критерии:

1. Разходите са възникнали за изпълнение на УОИИ;
2. Разходите са извършени от Доставчика на УОИИ и са отразени в счетоводството му;
3. Счетоводяването на разходите отговаря на изискванията на действащото счетоводно законодателство и счетоводните политики на Доставчика на УОИИ;
4. За допустими разходи към други доставчици се считат такива, за които са спазени изискванията на законодателството в областта на обществените поръчки (доколкото са приложими) и условията на този Договор;
5. Разходи, свързани с инвестиции, могат да бъдат отчетени, когато е необходимо, за извършването на услугата от общ икономически интерес.

(2) Когато дейността на Доставчика на УОИИ е ограничена до УОИИ, Компенсацията включва всички разходи на Доставчика на УОИИ при условията на ал. 1 по-горе.

(3) Когато Доставчикът на УОИИ извършва и дейности извън обхвата на възложената УОИИ, разходите, които подлежат на Компенсация съгласно ал. 1 по-горе, могат да обхващат всички преки разходи за предоставянето на УОИИ, както и пропорционален дял от разходите, които са общи за УОИИ и другите дейности.

Чл. 8 (1) Компенсацията се изплаща от Общината на Доставчика на УОИИ на ежемесечни вноски, както следва:

1. максимална месечна Компенсация за услугите по управление и поддръжка на Уличното осветление [определя се цена на месец за предоставяне на услуги за един брой осветително тяло];
2. Компенсация за осъществени дейности по основен ремонт и подмяна на части – на база реално направените разходи за дейности, приети от Общината с приемо-предавателен протокол.

(2) Месечната Компенсация по ал. 1, т. 1 на този член се изплаща авансово до [10]то число на текущия месец след представяне на фактура.

(3) Компенсацията по ал. 1, т. 2 на този член се изплаща в 10-дневен срок след представяне на фактура и справка за направените разходи.

Чл. 9 (1) Изравняване и възстановяване от Доставчика на УОИИ на неизразходвани средства се извършва по реда на чл. 11 след приключване на календарната година на база на представения годишен отчет и копия на счетоводни документи.

(2) Максималната месечна Компенсация по чл. 8, ал. 1, т. 1 на този член не може да бъде надвишавана при изчисляване на окончателния размер на общата годишна Компенсация.

(3) Максималният размер на Компенсацията за всички дейности, извършени от Доставчика на УОИИ, не може да надвишава сумата от 15 млн. евро за една година.

РАЗДЕЛ V. КОНТРОЛ НА КОМПЕНСАЦИЯТА И МЕХАНИЗЪМ ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА СУМИ

Чл. 10 (1) По предвидения в Договора ред Общината осъществява контрол върху размера на Компенсацията, която се предоставя на Доставчика на УОИИ за изпълнението на обществената услуга. Контролът се извършва с цел проверка дали Компенсацията е в съответствие с разпоредбите на Договора и на Решението за УОИИ.

(2) Контролът по този раздел се осъществява от Общината или назначени от Общината външни проверители/одитори. Проверки се извършват ежегодно на база на годишните доклади и представените счетоводни документи от Доставчика на УОИИ.

(3) За целите на контрола върху Компенсацията и проверките за липса на свръхкомпенсация или крос-субсидиране, Доставчикът на УОИИ разрешава на Общината и/или на одитори и техните служители да извършват финансови одити и проверки, включително до такава информация, каквато те разумно изискват.

Чл. 11 (1) Когато на база на годишните отчети по чл. 13 от Договора се установи, че реалният размер на направените разходи от Доставчика на УОИИ за осъществяване на УОИИ е по-малък от размера на платената авансово Компенсация, е налице свръхкомпенсация. Ако свръхкомпенсацията не надвишава 10% от сумата на средната годишна Компенсация, изчислена на база реално направените разходи, този излишък се пренася към следващия едногодишен период и се приспада от сумата на дължимата Компенсация по отношение на този период.

(2) При установяване на свръхкомпенсация над 10% от размера на средната годишна Компенсация, Общината изпраща до Доставчика на УОИИ искане за възстановяване на сумата на свръхкомпенсацията.

(3) Искането за възстановяване на свръхкомпенсацията следва да съдържа основанията за неправомерност на получената компенсация, размерът на неправомерно отпуснатата компенсация, сумата, подлежаща на възстановяване, включително дължимите лихви и датата на предоставяне.

(4) Доставчикът на УОИИ заплаща сумата по ал. 2 в срок от 1 месец от датата на получаване на искането за възстановяване на свръхкомпенсацията.

(5) По взаимно съгласие на Страните възстановяване на сумата на свръхкомпенсацията може да се уреди и по друг подходящ ред в съответствие с действащото законодателство.

Чл. 12 (1) Ако въз основа на данни от годишните отчети по чл. 13 от Договора се установи, че реалният размер на направените разходи от Доставчика на УОИИ за осъществяване на УОИИ е по-голям от размера на платената авансово Компенсация, Общината възстановява разликата по сметка на Доставчика на УОИИ в рамките на 30 дни след приемане на годишния отчет по чл. 13, ал. 2 и при съобразяване на максималния размер съгласно чл. 9, ал. 2.

(2) В едномесечен срок от прекратяване на Договора, Доставчикът на УОИИ възстановява на Общината неизразходваните средства от авансово изплатена Компенсация въз основа на представения окончателен отчет за изпълнение на Договора.

РАЗДЕЛ VI. ОТЧИТАНЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ

Чл. 13 (1) Доставчикът на УОИИ предоставя на Общината цялата необходима информация за изпълнението на УОИИ, като за тези цел изготвя годишни отчети, както и окончателен отчет след изтичане срока на Договора.

(2) Годишният отчет се представя в срок от един месец след приключване на календарната година, а окончателният отчет - в срок от един месец след приключване на Договора.

(3) Всеки отчет съдържа техническа и финансова част със следните минимални реквизити:

1. техническата част, съдържаща описание на извършените дейности;
2. финансова част, съдържаща описание на: направените разходи по вид и дейност, по начин позволяващ сравнение между предвидените средства и направените разходи и постигнати резултати. Като приложения към финансовата част се включват разходооправдателни документи.

РАЗДЕЛ VII. РАЗДЕЛНО СЧЕТОВОДСТВО

Чл. 14 Доставчикът на УОИИ се задължава да води отделна аналитична счетоводна отчетност за дейностите, представляващи УОИИ. Счетоводните отчети и разходите, свързани с Договора, трябва да подлежат на ясно идентифициране и проверка в съответствие с националното законодателство.

Чл. 15 Ако Доставчикът на УОИИ извършва дейности извън обхвата на възложената УОИИ, разходите и приходите за обществената услуга се отделят от другите услуги във вътрешното му счетоводство в съответствие с член 5, параграф 9 от Решението за УОИИ.

РАЗДЕЛ VIII. ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ДОСТАВЧИКА

Чл. 16 (1) Доставчикът на УОИИ се задължава:

1. да предоставя УОИИ качествено и своевременно в съответствие с условията на настоящия Договор, като стриктно съблюдава разпоредбите на приложимото законодателство;
2. да организира и предоставя възложената му УОИИ в съответствие с установените в нормативните актове критерии и стандарти за качествено предоставяне на услугата, предмет на Договора;
3. да изпълнява Договора с грижата на добър стопанин, при спазване на принципите на икономичност, ефикасност, ефективност, публичност и прозрачност, в съответствие с най-добрите практики в съответната област;
4. да води точна и редовна документация и счетоводни отчети, отразяващи изпълнението на Договора, така че да бъде осигурена разделна счетоводна отчетност само за дейностите част от УОИИ;
5. да предоставя на Общината периодични отчети по изпълнението на УОИИ, съобразно предвиденото в този Договор, като гарантира, че данните, посочени в тези отчети, отговарят на тези в счетоводната система и документация и са налични до изтичане на сроковете за съхранение на документацията;
6. да уведоми своевременно Общината, в случай че възникнат непреодолими затруднения, които могат да забавят или осуетят точното изпълнение на Договора;
7. да разходва средствата, получени от Общината като Компенсация единствено за предоставяне на УОИИ, [включително разумна печалба];
8. да уведомява Общината за възникване на обстоятелства, пречатващи или отлагачи изпълнението на УОИИ;

9. да спазва разумните указания, предоставяни периодично от Общината по отношение изпълнението на възложените УОИИ.

(2) Доставчикът на УОИИ няма право да превъзлага дейности на подизпълнители, освен с изричното писмено съгласие на Общината и при спазване на действащото законодателство.

Чл. 17 (1) Доставчикът на УОИИ има право:

1. да предоставя услугите по този Договор;
2. да получи договорената Компенсация съгласно настоящия Договор;
3. да изисква от Общината предоставяне на необходимата информация и документация, както и оказване на съдействие във връзка с осъществяване на УОИИ.

(2) Доставчикът на УОИИ има право да извършва други дейности, извън възложената УОИИ, доколкото това не затруднява или застрашава по какъвто и да е начин предоставянето на УОИИ.

РАЗДЕЛ ІХ. ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ОБЩИНАТА

Чл. 18 (1) Общината има право:

1. да извършва контрол върху дейността на Доставчика на УОИИ;
2. да дава препоръки по изпълнение на задълженията на Доставчика на УОИИ;
3. да изисква от Доставчика на УОИИ годишни отчети за предоставянето на УОИИ и да осъществява проверка върху начина на използване на предоставената Компенсация;
4. да извършва проверки за качеството на предоставените от Доставчика на УОИИ услуги във връзка с нормативно установените критерии и стандарти.

(2) Общината се задължава:

1. да предостави Компенсация на Доставчика на УОИИ съгласно уговореното в този Договор;
2. да оказва на Доставчика на УОИИ необходимото съдействие за предоставяне на услугите предмет на Договора.

РАЗДЕЛ Х. СПАЗВАНЕ НА ПРАВИЛАТА ЗА ДЪРЖАВНИТЕ ПОМОЩИ И ПРОЗРАЧНОСТ

Чл. 19 (1) Доставчикът на УОИИ трябва да осигури спазването на правилата за държавните помощи. Компенсацията, платима по настоящия Договор, се предоставя в съответствие с Решението за УОИИ, с оглед

на което Доставчикът на УОИИ поема задължение да съблюдава и не нарушава изискванията на Решението.

(2) Страните са обвързани съгласно чл. 8 от Решението за УОИИ от задължението да съхраняват за срока на Договора и срок от десет години, считано от края на срока на възлагане на УОИИ, цялата информация и документация, необходима за определяне на съвместимостта с Решението за УОИИ на предоставената Компенсация. В случай на поискване от Общината през определения в чл. 8 от Решението за УОИИ период, Доставчикът на УОИИ се задължава да предостави в срок от [7] дни информация и документи, свързани с предоставената Компенсация.

(3) Доставчикът на УОИИ гарантира изпълнение на задълженията за отчитане според изискванията на Наредба № Н-16 от 23.11.2006 г. за реда за осигуряване прозрачност на финансовите взаимоотношения между държавните органи и органите на местното самоуправление и държавните и общинските предприятия и финансовата прозрачност в рамките на определени предприятия, издадена от министъра на финансите, обн., ДВ, бр. 99 от 8.12.2006 г. и Директива 2006/111/ЕС на Комисията от 16 ноември 2006 година относно прозрачността на финансовите отношения между държавите-членки и публичните предприятия, както и относно финансовата прозрачност в рамките на някои предприятия¹²³.

(4) Ако част или цялата компенсация, изплатена на Доставчика на УОИИ, съставлява неправомерна държавна помощ, Общината има право, при поискване, да получи от Доставчика на УОИИ предоставената компенсация изцяло, заедно със законово определена лихва.

РАЗДЕЛ XI. ПРЕКРАТЯВАНЕ НА ДОГОВОРА

Чл. 20 (1) Настоящият Договор се прекратява:

1. с изтичане на срока на Договора;
2. при настъпване на пълна обективна невъзможност за изпълнение, за което обстоятелство засегнатата Страна е длъжна да уведоми другата Страна в срок до 10 (десет) дни от настъпване на невъзможността и да представи доказателства;
3. при прекратяване на Доставчика на УОИИ без правоприемство;
4. с едномесечно предизвестие от Общината в случай на съществено неизпълнение от страна на Доставчика на УОИИ, вкл. когато:
 - Доставчикът на УОИИ регулярно не спазва задължението си във връзка с представянето на отчетите по Раздел VI в предвидените срокове и форми;

¹²³ Задължението е в случай на приложимост към доставчика на Наредба № Н-16 от 23.11.2006г.

- ако осъществяваните услуги не съответстват на нормативните изисквания;

- други съществени нарушения на Договора.

(2) Доставчикът на УОИИ може да прекрати едностранно договора след едномесечно предизвестие, в случай че Общината не изпълнява задълженията си по този договор за предоставяне на необходимата Компенсация.

(3) Договорът може да бъде прекратен по взаимно съгласие на Страните, изразено в писмена форма. В този случай остатъкът от Компенсацията, която е била платена предварително, трябва да бъде възстановена на Общината.

РАЗДЕЛ XII. НЕИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДОГОВОРА И НЕУСТОЙКИ

Чл. 21 (1) В случай че Доставчикът на УОИИ преустановени по своя вина изпълнението на УОИИ, то той дължи на Общината неустойка в размер на [.....] Неустойката не изключва правото на Общината да претендира обезщетение за вреди по общия ред.

(2) Доставчикът на УОИИ възстановява на Общината средствата, разходвани за цели извън предмета на настоящия Договор, заедно със законната лихва, считано от деня на неправомерното разходване на средства.

Чл. 22 (1) При неизвършване на възложените задължения в срок, установено с двустранен протокол, Доставчикът на УОИИ дължи неустойка в размер на [...] % на ден върху стойността на неизвършените дейности за всеки просрочен ден.

(2) При некачествено изпълнение на възложените задължения, установено с двустранен протокол, Доставчикът на УОИИ дължи неустойка в размер на [...] % на ден върху стойността на възложените некачествено осъществени дейности.

(3) В случай на забава на превеждане на Компенсацията по вина на Общината, съобразно уговореното в Раздел VI от настоящия договор, Общината дължи неустойка в размер на [.....] от стойността на непреведената сума за всеки просрочен ден, но не повече от [.....].

РАЗДЕЛ XIII. ДРУГИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 23 Договорът може да бъде променян по взаимно писмено съгласие на страните или при промяна на нормативните актове, касаещи предоставяните услуги, с анекс.

Чл. 24 Страните разрешават споровете, възникнали по повод сключването, изпълнението и прекратяването на настоящия Договор, по взаимно съгласие по пътя на преговорите, а при невъзможност – по съдебен ред пред компетентния съд.

Чл. 25 Всички съобщения и уведомления между страните по този Договор трябва да бъдат в писмена форма за действителност. Писмената форма се смята за спазена, и когато уведомлението или съобщението е изпратено по факс или имейл на посочените по-долу адреси: [.....]

Чл. 26 За неуредени въпроси в настоящия Договор се прилагат разпоредбите на действащото законодателство на Република България.

ОБЩИНА:

.....

ДОСТАВЧИК НА УОИИ:

.....

7. ПРИМЕРЕН ДОГОВОР ЗА ВЪЗЛАГАНЕ НА УСЛУГА ОТ ОБЩ ИКОНОМИЧЕСКИ ИНТЕРЕС В ОБЛАСТТА НА СМЕТОСЪБИРАНЕ И СМЕТОИЗВОЗВАНЕ НА БИТОВИ ОТПАДЪЦИ

НА ОСНОВАНИЕ РЕШЕНИЕ НА ЕК 2012/21/ЕС

Днес, [.....], в _____, между:

ОБЩИНА _____, с адрес _____, код по Регистър
БУЛСТАТ: _____ и номер по ЗДДС: _____, представлявана от _____,
в качеството си на Кмет на Община [.....], наричана за краткост
ОБЩИНАТА, от една страна,

и

наричано за краткост **ДОСТАВЧИК НА УОИИ**, от друга страна,
заедно наричани **„Страните“**, а всеки от тях поотделно **„Страна“**,

Като взеха предвид следното:

А. При условията, посочени в Решение на ЕК 2012/21/ЕС относно прилагането на член 106, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз за държавна помощ под формата на компенсация за обществена услуга, предоставена на определени предприятия, натоварени с извършването на услуги от общ икономически интерес (по-долу „Решение за УОИИ“), е възможно предоставянето на държавна помощ под формата на компенсация на предприятия, на които е възложено предоставянето на УОИИ.

Б. Дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци на територията на Общината представляват дейности, задоволяващи основни обществени потребности на цялото население на Общината. Съгласно чл. 19 от Закона за управление на отпадъците Кметът на общината организира управлението на битовите отпадъци, образувани на територията на Общината съгласно действащата нормативна уредба.

В. Сметосъбирането и сметоизвозването на битови отпадъци е дейност, осъществявана от частни субекти по силата на договори за обществени поръчки, концесии и др., но управлението и осъществяването им не биха се предоставяли на задоволително ниво по отношение достъпност, цена, равен достъп и качество на услугата без намеса на Общината като публичен орган, натоварен с това задължение.

Г. С цел пълно съответствие с правилата за държавните помощи на ЕС, възлагането на икономическа дейност на Доставчика на УОИИ от Общината е на основание и при спазване на изискванията на Решението за УОИИ.

Д. С оглед на горното, настоящият договор представлява акт за възлагане на услуга от общ икономически интерес - по смисъла на Решението за УОИИ.

На основание Решението за УОИИ и при спазване на изискванията, заложен в него, Страните сключиха следния Договор за възлагане на услуга от общ икономически интерес - сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци на територията на Община [...] („Договора“):

РАЗДЕЛ I. ДЕФИНИЦИИ И ТЪЛКУВАНЕ

Чл. 1 Освен когато съдържанието не налага друго, по смисъла на този Договор посочените термини имат следното значение:

(1) **„Годишна прогноза за изпълнение на УОИИ“** е прогноза, изготвена при спазване на изискванията на Раздел IV на Договора;

(2) **„Доставчик на УОИИ“** е общинско предприятие или юридическо лице, за което са изпълнени условията по чл. 14, ал. 1, т. 5 от Закона за обществените поръчки, а именно следните условия: „а) Общината упражнява върху Доставчика на УОИИ контрол, подобен на този, който упражнява върху собствените си структурни звена; б) повече от 80 на сто от дейността на Доставчика на УОИИ е формирана от изпълнението на дейности, възложени от възложителя или негови обособени структури или от други юридически лица, контролирани от възложителя; в) в Доставчика на УОИИ няма пряко частно капиталово участие, с изключение на такова, което не е свързано с контролни или блокиращи правомощия и не оказва решаващо влияние върху дейността на юридическото лице“;

(3) **„Компенсация“** означава финансовите средства, осигурени от общинския бюджет, които се предоставят на Доставчика на УОИИ за покриване на разходите за предоставяне на възложената УОИИ в съответствие с условията, подробно уредени в Договора;

(4) **„Наредба № Н-16 от 23.11.2006 г.“** е Наредба № Н-16 от 23.11.2006г

за реда за осигуряване прозрачност на финансовите взаимоотношения между държавните органи и органите на местното самоуправление и държавните и общинските предприятия и финансовата прозрачност в рамките на определените предприятия, издадена от министъра на финансите, обн., ДВ, бр. 99 от 8.12.2006 г.;

(5) **„Разумна печалба“** е разумната печалба, на която има право Доставчикът на УОИИ, изчислена в съответствие с изискванията на чл. 5, пар. 5 и 7 от Решението за УОИИ Разумната печалба се изчислява като процент на възвръщаемост на капитала, който не надхвърля съответния суапов процент съгласно публикуваните от ЕК нива¹²⁴ плюс премия от [максимум 100] базисни пункта;

(6) **„Решение за УОИИ“** е Решение на Комисията от 20 декември 2011 година относно прилагането на член 106, параграф 2 от ДФЕС за държавната помощ под формата на компенсация за обществена услуга, предоставена на определени предприятия, натоварени с извършването на услуги от общ икономически интерес (ОВ L 7, 11.1.2012 г., стр. 7);

(7) **„УОИИ“** са услугите по сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци, посочени в чл. 2 и възложени на Доставчика на УОИИ по силата на този Договор.

РАЗДЕЛ II. СЪДЪРЖАНИЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЯТА ЗА ОБЩЕСТВЕНА УСЛУГА

Чл. 2 Общината възлага, а Доставчикът на УОИИ приема да изпълнява услуга от общ икономически интерес по сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци в населените места в Община [...], включващи по-специално следните задължения:

- Събиране на битови отпадъци от съдове - контейнери и кофи;
- Почистване на съдовете и падналите отпадъци около тях;
- Извозване на събраните отпадъци посредством специализирани автомобили до [защитен пункт за преработка на ТБО/ депо ... / линия за сепариране/ друго съоръжение, посочено от Общината] – по график, съгласуван с Общината;
- Разтоварване на събраните отпадъци
- [...]¹²⁵.

Чл. 3 (1) Доставчикът на УОИИ осъществява възложената услуга със собствени активи, вкл. специализирани автомобили.

¹²⁴ http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/swap_rates_en.html

¹²⁵ Представените задължения са примерни и следва да бъдат разглеждани и адаптирани съобразно спецификите на предоставяне на услугата от съответната община.

(2) Доставчикът на УОИИ изпълнява възложената обществена услуга съгласно графици, уточняващи местоизпълнението, сроковете за изпълнение и видовете работи, одобрени от Общината.

РАЗДЕЛ III. МЯСТО НА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА ДОГОВОРА

Чл. 4 Мястото на изпълнение на възложената с този Договор УОИИ е на територията на Община [...].

Чл. 5 Настоящият договор се сключва за срок от [...] години¹²⁶ и действието му започва от [...] г.

РАЗДЕЛ IV. ГОДИШНА ПРОГНОЗА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА УОИИ

Чл. 6 (1) Доставчикът на УОИИ ежегодно изготвя и предлага за одобрение на Общината Годишна прогноза за изпълнение на УОИИ.

(2) Годишната прогноза за изпълнение на УОИИ определя прогнозния очакван размер на финансови средства, необходими за Компенсацията по дейности за всеки месечен/тримесечен период и включва като минимум следните разходи:

1. разходи за трудови възнаграждения и осигуровки;
2. разходи за издръжка на дейността, включително: комунални услуги като вода, електричество, горива, съоръжения, оборудване, материали, доставки, работи по ремонт и поддръжка, механизация, необходими разрешителни, лицензи, разрешения или подобни документи, разходи за мониторинг, услуги и други;
3. максимален размер на Разумна печалба.

Чл. 7 (1) Годишната прогноза за изпълнение на УОИИ се предоставя от Доставчика на УОИИ за одобрение на Общината най-късно до края на месец [...] на текущата година.

(2) Първата Годишна прогноза се изготвя в срок от един месец от влизане в сила на този Договор и включва периода до края на първата календарна година от Договора.

Чл. 8 (1) Общината одобрява окончателният размер на Компенсацията на база на Годишната прогноза за изпълнение на УОИИ и въз основа на анализ на необходимите средства за покриване на всички разходи за изпълнение на УОИИ.

¹²⁶ В съответствие с член 2, параграф 2 от Решението на ЕК за УОИИ, за да се предостави компенсация по силата на Решението, срокът на възлагане обичайно не следва да надвишава десет години. Срокът на възлагане може да надвишава 10 години, само когато от доставчика на услугата се изискват значителни инвестиции, които трябва да бъдат амортизирани през по-дълъг период от време в съответствие с общоприетите счетоводни принципи.

(2) Прогнозният размер на Компенсацията, включен в Годишната прогноза за изпълнение на УОИИ, се предвижда в общинския бюджет съобразно действащото законодателство.

Чл. 9. Ако в резултат на променени или непредвидени обстоятелства възникне обективна необходимост за увеличаване на размера на Компенсацията, предвидена в Годишната прогноза за изпълнение на УОИИ, Доставчикът на УОИИ може да инициира промяна в плана.

РАЗДЕЛ V. КОМПЕНСАЦИЯ

Чл. 10 (1) Общината се задължава да заплати на Доставчика на УОИИ компенсация за предоставянето на услугите, определена съобразно правилата на този Договор (наричана по-нататък „Компенсация“).

(2) Компенсацията ще бъде определена на базата на чл. 5, пар. 2 от Решението за УОИИ и покрива нетните разходи на Доставчика на УОИИ, включително разумна печалба.

(3) Компенсацията за предоставянето на УОИИ ще се използва от Доставчика на УОИИ единствено за покриване на разходите за осъществяване на задълженията за обществена услуга по този Договор, съобразно уговореното в него.

Чл. 11 (1) Размерът на Компенсацията не може да надвишава нетните разходи за предоставяне на обществената услуга, които представляват разликата между разходите, необходими за извършването на УОИИ и приходите, генерирани при осъществяване на обществената услуга, включително разумна печалба.

(2) Разходите, които подлежат на Компенсация, включват всички обосновани разходи, направени при извършването на УОИИ при съблюдаване на следните общи критерии:

1. Разходите са възникнали за изпълнение на УОИИ;
2. Разходите са извършени от Доставчика на УОИИ и са отразени в счетоводството му;
3. Счетоводяването на разходите отговаря на изискванията на действащото счетоводно законодателство и счетоводните политики на Доставчика на УОИИ;
4. За допустими разходи към други доставчици се считат такива, за които са спазени изискванията на законодателството в областта на обществените поръчки (доколкото са приложими) и условията на този Договор;
5. Разходи, свързани с инвестиции, могат да бъдат отчетени, когато е необходимо, за извършването на услугата от общ икономически интерес.

(3) Когато дейността на Доставчика на УОИИ е ограничена до УОИИ, Компенсацията включва всички разходи на Доставчика на УОИИ при условията на ал. 2 по-горе.

(4) Когато Доставчикът на УОИИ извършва и дейности извън обхвата на възложената УОИИ, разходите, които подлежат на Компенсация съгласно ал. 2 по-горе, могат да обхващат всички преки разходи за предоставянето на УОИИ, както и пропорционален дял от разходите, които са общи за УОИИ и другите дейности.

Чл. 12 (1) Прогнозният размер на Компенсацията се изчислява ежегодно предварително въз основа на съответната Годишна прогноза за изпълнение на УОИИ, изготвена от Доставчика на УОИИ по реда на Раздел IV.

(2) Изравняване и възстановяване от Доставчика на УОИИ на неизразходвани средства се извършва по реда на чл. 14 след приключване на календарната година на база на представения годишен отчет и копия на счетоводни документи.

(3) Максималният размер на Компенсацията за всички дейности, извършени от Доставчика на УОИИ, не може да надвишава сумата от 15 млн. евро за една година.

РАЗДЕЛ VI. КОНТРОЛ НА КОМПЕНСАЦИЯТА И МЕХАНИЗЪМ ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА СУМИ

Чл. 13 (1) По предвидения в Договора ред Общината осъществява контрол върху размера на Компенсацията, която се предоставя на Доставчика на УОИИ за изпълнението на обществената услуга. Контролът се извършва с цел проверка дали Компенсацията е в съответствие с разпоредбите на Договора и на Решението за УОИИ.

(2) Контролът по този раздел се осъществява от Общината или назначени от Общината външни проверители/одитори. Проверки се извършват ежегодно на база на годишните доклади и представените счетоводни документи от Доставчика на УОИИ.

(3) За целите на контрола върху Компенсацията и проверките за липса на свръхкомпенсация или крос-субсидиране, Доставчикът на УОИИ разрешава на Общината и/или на одитори и техните служители да извършват финансови одити и проверки, включително до такава информация, каквато те разумно изискват.

Чл. 14 (1) Когато на база на годишните отчети по чл. 16 от Договора се установи, че реалният размер на направените разходи от Доставчика на УОИИ за осъществяване на УОИИ е по-малък от размера на платената авансово Компенсация, е налице свръхкомпенсация.

Ако свръхкомпенсацията не надвишава 10% от сумата на средната годишна Компенсация, изчислена на база реално направените разходи, този излишък се пренася към следващия едногодишен период и се приспада от сумата на дължимата Компенсация по отношение на този период. Пренасянето на излишък не се допуска през последната година от срока на възлагане на УОИИ.

(2) При установяване на свръхкомпенсация над 10% от размера на средната годишна Компенсация, Общината изпраща до Доставчика на УОИИ искане за възстановяване на сумата на свръхкомпенсацията.

(3) Доставчикът на УОИИ заплаща сумата по ал. 2 в срок от 1 месец от датата на получаване на искането за възстановяване на свръхкомпенсация.

Чл. 15 (1) Ако въз основа на данни от годишните отчети по чл. 16 от Договора се установи, че реалният размер на направените разходи от Доставчика на УОИИ за осъществяване на УОИИ е по-голям от размера на платената авансово Компенсация, Общината възстановява разликата по сметка на Доставчика на УОИИ в рамките на 30 дни след приемане на годишния отчет по чл. 16, ал. 2.

(2) В едномесечен срок от прекратяване на Договора, Доставчикът на УОИИ възстановява на Общината неизразходваните средства от авансово изплатена Компенсация на база на представения окончателен отчет за изпълнение на Договора.

РАЗДЕЛ VII. ОТЧИТАНЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ

Чл. 16 (1) Доставчикът на УОИИ предоставя на Общината цялата необходима информация за изпълнението на УОИИ, като за тези цел изготвя междинни отчети, годишен отчет, както и окончателен отчет след изтичане срока на договора.

(2) Междинните отчети се изготвят на всеки три месеца до [...] -число на месеца, следващ тримесечието. Годишният отчет се представя в срок от един месец след приключване на календарната година, а окончателният отчет в срок от един месец след приключване на договора.

(3) Всеки отчет съдържа техническа и финансова част със следните минимални реквизити:

1. техническата част, съдържаща описание на извършените дейности;
2. финансова част, съдържаща описание на: направените разходи по вид и дейност, по начин позволяващ сравнение между предвидените средства и направените разходи и постигнати резултати. Като приложения към финансовата част се включват разходооправдателни документи.

РАЗДЕЛ VIII. РАЗДЕЛНО СЧЕТОВОДСТВО

Чл. 17 Доставчикът на УОИИ се задължава да води отделна аналитична счетоводна отчетност за дейностите, представляващи УОИИ. Счетоводните отчети и разходите, свързани с Договора, трябва да подлежат на ясно идентифициране и проверка в съответствие с националното законодателство.

Чл. 18 Ако Доставчикът на УОИИ извършва дейности извън обхвата на възложената УОИИ, разходите и приходите за обществената услуга се отделят от другите услуги във вътрешното му счетоводство в съответствие с член 5, параграф 9 от Решението за УОИИ.

РАЗДЕЛ IX. ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ДОСТАВЧИКА

Чл. 19 (1) Доставчикът на УОИИ се задължава:

1. да предоставя УОИИ качествено и своевременно в съответствие с условията на настоящия Договор, като стриктно спазва всички приложими правила и изисквания, свързани с опазване на околната среда и/или всички други норми на приложимото законодателство;
2. да организира и предоставя възложената му УОИИ в съответствие с установените в нормативните актове критерии и стандарти за качествено предоставяне на услугата, предмет на Договора;
3. да изпълнява Договора с грижата на добър стопанин, при спазване на принципите на икономичност, ефикасност, ефективност, публичност и прозрачност, в съответствие с най-добрите практики в съответната област;
4. да води точна и редовна документация и счетоводни отчети, отразяващи изпълнението на Договора, така че да бъде осигурена разделна счетоводна отчетност само за дейностите част от УОИИ;
5. да предоставя на Общината периодични отчети по изпълнението на УОИИ, съобразно предвиденото в този Договор, като гарантира, че данните, посочени в тези отчети, отговарят на тези в счетоводната система и документация и са налични до изтичане на сроковете за съхранение на документацията;
6. да уведоми своевременно Общината, в случай че възникнат непреодолими затруднения, които могат да забавят или осуетят точното изпълнение на Договора;
7. да разходва средствата, получени от Общината като Компенсация единствено за предоставяне на УОИИ, [включително разумна печалба];
8. да уведомява Общината за възникване на обстоятелства, пречатващи или отлагащи изпълнението на УОИИ;

9. да спазва разумните указания, предоставяни периодично от Общината по отношение изпълнението на възложените УОИИ.

(2) Доставчикът на УОИИ няма право да превъзлага дейности на подизпълнители, освен с изричното писмено съгласие на Общината и при спазване на действащото законодателство.

Чл. 20 (1) Доставчикът на УОИИ има право:

1. да предоставя услугите по този Договор;
2. да получи договорената Компенсация съгласно настоящия Договор;
3. да изисква от Общината предоставяне на необходимата информация и документация, както и оказване на съдействие във връзка с осъществяване на УОИИ.

(2) Доставчикът на УОИИ има право да извършва други дейности, извън възложената УОИИ, доколкото това не затруднява или застрашава по какъвто и да е начин предоставянето на УОИИ.

РАЗДЕЛ X. ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ОБЩИНАТА

Чл. 21 (1) Общината има право:

1. да извършва контрол върху дейността на Доставчика на УОИИ;
2. да дава препоръки по изпълнение на задълженията на Доставчика на УОИИ;
3. да изисква от Доставчика на УОИИ междинни и годишни отчети за предоставянето на УОИИ и да осъществява проверка върху начина на използване на предоставената Компенсация;
4. да извършва проверки за качеството на предоставените от Доставчика на УОИИ услуги във връзка с нормативно установените критерии и стандарти.

(2) Общината се задължава:

1. да предостави Компенсация на Доставчика на УОИИ съгласно уговореното в този Договор;
2. да осигури на Доставчика на УОИИ необходимата информация, достъп или други необходими условия за изпълнение на възложените задачи;
3. да определи свои представители с права и задължения за извършване системен контрол за спазване на определените графици извършване на дейността и за одобряване на всички документи по изпълнение на настоящия Договор;

4. да оказва на Доставчика на УОИИ необходимото съдействие за предоставяне на услугите предмет на Договора.

РАЗДЕЛ XI. СПАЗВАНЕ НА ПРАВИЛАТА ЗА ДЪРЖАВНИТЕ ПОМОЩИ И ПРОЗРАЧНОСТ

Чл. 22 (1) Доставчикът на УОИИ трябва да осигури спазването на правилата за държавните помощи. Компенсацията, платима по настоящия Договор, се предоставя в съответствие с Решението за УОИИ, с оглед на което Доставчикът на УОИИ поема задължение да съблюдава и не нарушава изискванията на Решението.

(2) Страните са обвързани съгласно чл. 8 от Решението за УОИИ от задължението да съхраняват за срока на Договора и срок от десет години, считано от края на срока на възлагане на УОИИ, цялата информация и документация, необходима за определяне на съвместимостта с Решението за УОИИ на предоставената Компенсация. В случай на поискване от Общината през определения в чл. 8 от Решението за УОИИ период, Доставчикът на УОИИ се задължава да предостави в срок от [7] дни информация и документи, свързани с предоставената Компенсация.

(3) Доставчикът на УОИИ гарантира изпълнение на задълженията за отчитане според изискванията на Наредба № Н-16 от 23.11.2006 г. за реда за осигуряване прозрачност на финансовите взаимоотношения между държавните органи и органите на местното самоуправление и държавните и общинските предприятия и финансовата прозрачност в рамките на определени предприятия, издадена от министъра на финансите, обн., ДВ, бр. 99 от 8.12.2006 г. и Директива 2006/111/ЕС на Комисията от 16 ноември 2006 година относно прозрачността на финансовите отношения между държавите-членки и публичните предприятия, както и относно финансовата прозрачност в рамките на някои предприятия¹²⁷.

(4) Ако част или цялата Компенсация, изплатена на Доставчика на УОИИ, съставлява неправомерна държавна помощ, Общината има право, при поискване, да получи от Доставчика на УОИИ предоставената компенсация изцяло, заедно със законово определена лихва.

РАЗДЕЛ XII. ПРЕКРАТЯВАНЕ НА ДОГОВОРА

Чл. 23 (1) Настоящият Договор се прекратява:

1. с изтичане на срока на Договора;
2. при настъпване на пълна обективна невъзможност за изпълнение, за което обстоятелство засегнатата Страна е длъжна да уведоми дру-

¹²⁷ Задължението е в случай на приложимост към доставчика на Наредба № Н-16 от 23.11.2006г.

гата Страна в срок до 10 (десет) дни от настъпване на невъзможността и да представи доказателства;

3. при прекратяване на Доставчика на УОИИ без правоприемство;

4. с едномесечно предизвестие от Общината в случай на съществено неизпълнение от страна на Доставчика на УОИИ, вкл. когато:

- Доставчикът на УОИИ регулярно не спазва задължението си във връзка с представянето на отчетите по Раздел VI в предвидените срокове и форми;

- ако осъществяваните услуги не съответстват на нормативните изисквания;

- други съществени нарушения на Договора.

(2) Доставчикът на УОИИ може да прекрати едностранно договора след едномесечно предизвестие, в случай че Общината не изпълнява задълженията си по този договор за предоставяне на необходимата Компенсация.

(3) Договорът може да бъде прекратен по взаимно съгласие на Страните, изразено в писмена форма. В този случай остатъкът от Компенсацията, която е била платена предварително, трябва да бъде възстановена на Общината.

РАЗДЕЛ XIII. НЕИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДОГОВОРА И НЕУСТОЙКИ

Чл. 24 (1) В случай че Доставчикът на УОИИ преустанови по своя вина изпълнението на УОИИ, то той дължи на Общината неустойка в размер на [.....]. Неустойката не изключва правото на Общината да претендира обезщетение за вреди по общия ред.

(2) Доставчикът на УОИИ възстановява на Общината средствата, разходвани за цели, извън предмета на настоящия Договор, заедно със законната лихва, считано от деня на неправомерното разходване на средства.

Чл. 25 (1) При неизвършване на възложените задължения в срок, установено с двустранен протокол, Доставчикът на УОИИ дължи неустойка в размер на [...] % на ден върху стойността на неизвършените дейности за всеки просрочен ден.

(2) При некачествено изпълнение на възложените задължения установено с двустранен протокол, Доставчикът на УОИИ дължи неустойка в размер на [...] % на ден върху стойността на възложените некачествено осъществени дейности.

(3) В случай на забава на превеждане на Компенсацията по вина на

Общината, съобразно уговореното в Раздел VI от настоящия договор, Общината дължи неустойка в размер на [.....] от стойността на непреведената сума за всеки просрочен ден, но не повече от [.....].

РАЗДЕЛ XIV. ДРУГИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 26 Договорът може да бъде променян по взаимно писмено съгласие на страните или при промяна на нормативните актове, касаещи предоставяните услуги, с анекс.

Чл. 27 Страните разрешават споровете, възникнали по повод сключването, изпълнението и прекратяването на настоящия Договор, по взаимно съгласие по пътя на преговорите, а при невъзможност – по съдебен ред пред компетентния съд.

Чл. 28 Всички съобщения и уведомления между страните по този Договор трябва да бъдат в писмена форма за действителност. Писмената форма се смята за спазена, и когато уведомлението или съобщението е изпратено по факс или имейл на посочените по-долу адреси: [.....]

Чл. 29 За неуредени въпроси в настоящия Договор се прилагат разпоредбите на действащото законодателство на Република България.

ОБЩИНА:

.....

ДОСТАВЧИК НА УОИИ:

.....

8. ПРИМЕРЕН ДОГОВОР ЗА ВЪЗЛАГАНЕ НА УСЛУГА ОТ ОБЩ ИКОНОМИЧЕСКИ ИНТЕРЕС ПО ОРГАНИЗАЦИЯ И ПОДДРЪЖКА НА ЗОНИ ЗА ПАРКИРАНЕ

НА ОСНОВАНИЕ РЕШЕНИЕ НА ЕК 2012/21/ЕС

Днес, [.....], в _____, между:

ОБЩИНА _____, с адрес _____, код по Регистър БУЛСТАТ: _____ и номер по ЗДДС: _____, представлявана от _____, в качеството си на Кмет на Община [.....], наричана за краткост **ОБЩИНАТА**, от една страна,

и

_____ наричано за краткост **ДОСТАВЧИК НА УОИИ**, от друга страна, заедно наричани **„Страните“**, а всеки от тях поотделно **„Страна“**,

Като взеха предвид следното:

А. При условията, посочени в Решение на ЕК 2012/21/ЕС относно прилагането на член 106, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз за държавна помощ под формата на компенсация за обществена услуга, предоставена на определени предприятия, натоварени с извършването на услуги от общ икономически интерес (по-долу „Решение за УОИИ“) е възможно предоставянето на държавна помощ под формата на компенсация на предприятия, на които е възложено предоставянето на УОИИ.

Б. Дейностите по организация на зоните за паркиране на територията на Общината представляват дейности, задоволяващи основни обществени потребности на цялото население на общината, свързани с управлението на местата за обществено ползване, чиято организация е поверена в задължение на Общината в качеството ѝ на собственик на зоните за паркиране.

В. Съгласно Закона за движение по пътищата в населените места Общината, в качеството си на собственик и администрация, управляваща пътя, определя райони, пътища или части от пътища за зони за платено паркиране в определени часове на денонощието.

Общинският съвет определя цената за паркиране в тези зони, както и условията и реда за плащането ѝ от водачите на пътни транспортни средства. Правилата за организация на зоните за паркиране са определени в Наредба на Общинския съвет [...].

Г. Зоните за паркиране на територията на Общината се ползват по икономически начин. Места за паркиране срещу заплащане се оперират и от други предприятия на пазара, но дейностите по организацията им не се предоставят на задоволително ниво по отношение достъпност, цена, равен достъп и качество на услугата¹²⁸.

Д. С оглед на горното, организирането на дейността и поддръжката на зоните за паркиране на територията на Общината могат да се възложат като услуга от общ икономически интерес (УОИИ) съгласно Решението за УОИИ, която се предоставя от Община [...] и се управлява и възлага от Кмета на Общината.

Е. Настоящият договор представлява акт за възлагане на услуга от общ икономически интерес по смисъла на Решението за УОИИ.

На основание Решението за УОИИ и при спазване на изискванията, заложи в него, Страните сключиха следния Договор за възлагане на услуга от общ икономически интерес за опериране и поддръжка на зоните за паркиране в Община [...] („Договора“):

РАЗДЕЛ I. ДЕФИНИЦИИ И ТЪЛКУВАНЕ

Чл. 1 Освен когато съдържанието не налага друго, по смисъла на този Договор посочените термини имат следното значение:

(1) „Решение за УОИИ“ е Решение на Комисията от 20 декември 2011 година относно прилагането на член 10б, параграф 2 от ДФЕС за държавната помощ под формата на компенсация за обществена услуга, предоставена на определени предприятия, натоварени с извършването на услуги от общ икономически интерес (ОВ L 7, 11.1.2012 г., стр. 7);

(2) „Наредба за паркиране“ е Наредбата, приета от Общински съвет [...], регламентираща реда и условията за организиране и използване от населението на зоните за паркиране на територията на Общината: [Наредба за],

(3) „Компенсация“ означава финансовите средства, осигурени от общинския бюджет, които се предоставят на Доставчика на УОИИ за покриване на разходите за предоставяне на възложената УОИИ в съответствие с условията, подробно уредени в Договора;

¹²⁸ Посочва се допълнителна информация и доказателства за пазарната неефективност на услугата.

(4) „УОИИ“ са услугите по организация и поддръжка на зони за платено паркиране, посочени в чл. 2 и възложени на Доставчика на УОИИ по силата на този Договор;

(5) „Зони за паркиране“ означава определените с Решение на Общинския съвет райони, пътища или части от пътища за зони за платено паркиране в определени часове на денонощието на територията на Община [.....], в които Доставчикът на УОИИ осъществява възложените му по този договор дейности и по-конкретно: [идентификация и описание на територията и границите на зоните за паркиране]¹²⁹;

(6) „Разумна печалба“¹³⁰ е разумната печалба, на която има право Доставчикът на УОИИ за изпълнението на УОИИ, изчислена в съответствие с изискванията на чл. 5, пар. 5 и 7 от Решението за УОИИ. Разумната печалба се изчислява като процент на възвръщаемост на капитала, който не надхвърля съответния суапов процент съгласно публикуваните от ЕК нива¹³¹ плюс премия от [максимум 100] базисни пункта;

(7) „Годишен план за изпълнение на УОИИ“ е план, изготвен при спазване на изискванията на Раздел IV на Договора.

РАЗДЕЛ II. СЪДЪРЖАНИЕ НА ЗАДЪЛЖЕНИЯТА ЗА ОБЩЕСТВЕНА УСЛУГА

Чл. 2 Общината възлага, а Доставчикът на УОИИ приема да изпълнява услуга от общ икономически интерес по опериране и поддръжка¹³² на зоните за паркиране – общинска собственост на територията на Общината, включващи по-специално следните задължения за обществена услуга¹³³:

- поддръжка на зоните за паркиране общинска собственост на територията на Общината;
- изпълнение на [общинската програма за изграждане, реконструкция

¹²⁹ УОИИ може да бъде възложена по отношение на всички или на част от зоните за паркиране на територията на съответната община.

¹³⁰ В случай че Доставчикът на УОИИ не е общинско предприятие или общинско звено, Компенсацията може да включва и разумна печалба. По смисъла на Решението за УОИИ „разумна печалба“ означава процентът на възвръщаемост на капитала, който би бил изискван от типично предприятие, което обмисля дали да предоставя или не услуга от общ икономически интерес за целия срок на възлагането, като се взема предвид равнището на риска, който поема доставчика на услугата.

¹³¹ http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/swap_rates_en.html

¹³² В случай, че доставчик на УОИИ е общинско предприятие или звено или търговско дружество, притежавано или контролирано пряко от общината, с договора може да бъде възложено и управлението на зоните за паркиране, събирането на приходи от цени, такси и наеми за собствена сметка.

¹³³ Представените задължения са примерни и следва да бъдат разглеждани и адаптирани съобразно спецификите на предоставяне на услугата от съответната община. При посочване на възложените на доставчика на УОИИ задължения за обществена услуга следва да се държи сметка за разпоредбите на чл. 99 и чл. 167, ал. 2 от Закона за движение по пътищата, които запазват някои дейности под прекия контрол на Общината.

и рехабилитация на зоните за паркиране и съоръженията в тях]¹³⁴;

- осъществяване на дейности, необходими за осигуряване на нормалната експлоатация на зоните за паркиране, вкл. текущ ремонт и строително-монтажни работи с материали, изделия, продукти и други в съответствие със съществените изисквания към строежите;
- разработване, въвеждане, поддръжка и експлоатация на системата за самотаксуване и контрол на паркирането;
- събиране от името и за сметка на общината на цени, такси, наеми, получени от потребителите при експлоатацията на зоните за паркиране;
- осъществяване на оперативни действия по проверка на спазването на правилата за паркиране от водачите на пътни превозни средства в зоните за паркиране;
- сигнализиране и оказване на съдействие на компетентните общински служби за санкциониране на водачите на неправилно паркирани автомобили;
- осъществяване на други дейности, целящи подобряване на ефективното използване на общинските активи, необходими за изпълнение на общинската програма за паркиране.

Чл. 3 (1) Всички недвижими имоти, активи, съоръжения и инфраструктура, представляващи Зони за паркиране и които се оперират от Доставчика на УОИИ при изпълнение на Договора, остават в собственост на Общината. Доставчикът на УОИИ се задължава да ползва предоставените недвижими имоти, активи, инфраструктура и съоръжения само за целите на Договора.

(2) Общината е собственик на всички приращения и подобрения, изградени от Доставчика на УОИИ и/или по негово възлагане върху територията на Зоните за паркиране.

Чл. 4 (1) Доставчикът на УОИИ има право да събира от името на Общината постъпленията от цени, такси и наеми за ползването на Зоните за паркиране в размер, определен от Общината по съответния ред¹³⁵.

(2) Събраните постъпления от цени, такси и наеми се превеждат на Общината в срок от [...] дни от получаването им по следната банкова сметка: [...]

РАЗДЕЛ III. МЯСТО НА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА ДОГОВОРА

Чл. 5 Мястото на изпълнение на възложената с този Договор УОИИ

¹³⁴ Посочване на наименованието на съответния документ, предвиждащ развитието на зоните за паркиране на територията на Общината.

¹³⁵ В случай че такова право е предоставено на Доставчика на УОИИ.

е на територията на Община [...].

Чл. 6 Настоящият договор се сключва за срок от [...] години¹³⁶ и действието му започва от [...] г.

РАЗДЕЛ IV. ГОДИШЕН ПЛАН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА УОИИ

Чл. 7 (1) Доставчикът на УОИИ ежегодно изготвя и предлага за одобрение на Общината Годишен план за изпълнение на УОИИ.

(2) Годишният план за изпълнение на УОИИ определя прогнозния очакван размер на финансови средства, необходими за Компенсацията по дейности за всеки месечен/тримесечен период. При изготвянето на Годишния план Доставчикът на УОИИ следва да съобрази предвижданията на [Общинската програма за изграждане, реконструкция и рехабилитация на зоните за паркиране и съоръженията в тях]¹³⁷.

(3) Годишният план за изпълнение на УОИИ следва като минимум да включва:

1. Подробна програма за изпълнение на всяко от задълженията за обществена услуга, включени в УОИИ;
2. Прогнозен размер на разходите за изпълнение на задълженията за обществена услуга за всеки месец/тримесечие от календарната година;
3. Прогнозен размер на приходите от събрани цени, такси и наеми и/или други дейности, свързани с предоставянето на УОИИ¹³⁸;
4. Максимален размер на Разумна печалба, ако се предвижда такава;
5. Прогнозен размер на дължимата Компенсация.

Чл. 8 (1) Годишният план за изпълнение на УОИИ се предоставя за одобрение на Общината най-късно до [месец ...] на предходната година.

(2) Първият Годишен план се изготвя в срок от един месец от влизане в сила на този Договор и включва периода от сключването до края на първата календарна година от Договора.

Чл. 9 (1) Общината одобрява Годишния план за изпълнение на УОИИ, предоставен от Доставчика на УОИИ, в срок от 1 (един) месец от получаването му. Общината може чрез уведомление до Доставчика на УОИИ да възрази срещу предложения, включени в Годишния план,

¹³⁶ В съответствие с член 2, параграф 2 от Решението на ЕК за УОИИ, за да се предостави компенсация по силата на Решението срокът на възлагане обичайно не следва да надвишава десет години. Срокът на възлагане може да надвишава 10 години, само когато от доставчика на услугата се изискват значителни инвестиции, които трябва да бъдат амортизирани през по-дълъг период от време в съответствие с общоприетите счетоводни принципи.

¹³⁷ Посочване на наименованието на документа, приет от общината, предвиждащо развитието на зоните за паркиране.

¹³⁸ В случай че на Доставчика на УОИИ е предоставено правото да събира цените, таксите и наемите и/или да получава приходи от други дейности, свързани с обществената услуга.

като възраженията трябва да са основани на обективни съображения с оглед постигане на целите на възложената УОИИ.

(2) Прогнозният размер на Компенсацията, включен в Годишния план за изпълнение на УОИИ, се предвижда в общинския бюджет съобразно действащото законодателство.

Чл. 10 Ако в резултат на променени или непредвидени обстоятелства възникне обективна необходимост за увеличаване на размера на Компенсацията, предвидена в Годишния план за изпълнение на УОИИ, Доставчикът на УОИИ може да инициира промяна в плана.

РАЗДЕЛ V. КОМПЕНСАЦИЯ

Чл. 11 (1) Общината се задължава да заплати на Доставчика на УОИИ компенсация за предоставянето на услугите, определена съобразно правилата на този Договор (наричана по-нататък „Компенсация“).

(2) Компенсацията се предоставя на Доставчика на УОИИ под формата на безвъзмездна финансова помощ.

(3) Компенсацията ще бъде определена на базата на чл. 5 от Решението за УОИИ и покрива нетните разходи на Доставчика на УОИИ [включително разумна печалба].

(4) Компенсацията за предоставянето на УОИИ ще се използва от Доставчика на УОИИ единствено за покриване на разходите за осъществяване на задълженията за обществена услуга по този Договор, съобразно уговореното в него.

РАЗДЕЛ VI. РАЗМЕР И ИЗПЛАЩАНЕ НА КОМПЕНСАЦИЯТА¹³⁹

Чл. 12 (1) Размерът на Компенсацията се определя в съответствие с първата хипотеза на чл. 5, пар. 2 от Решението за УОИИ.

(2) Размерът на Компенсацията не може да надвишава нетните разходи за предоставяне на обществената услуга, които представляват разликата между разходите, необходими за извършването на УОИИ, и приходите, генерирани при осъществяване на обществената услуга [включително разумна печалба].

(3) Разходите, които подлежат на Компенсация, включват всички обосновани разходи, направени при извършването на УОИИ при съблюдаване на следните критерии:

¹³⁹ Чл. 5, ал. 2 от Решението на ЕК за УОИИ предвижда два метода за компенсация, които могат да бъдат използвани за изчисляване на нетните разходи за задължение за обществена услуга – „метод на разпределение на разходите“ (първата хипотеза на чл. 5, ал. 2 от Решението за УОИИ), при който се покриват реално извършените разходи и метод на „нетните избегнати разходи“ (втората хипотеза на чл. 5, ал. 2). В този образец на договор е използван методът на разпределение на разходите.

1. Разходите са възникнали за изпълнение на УОИИ;
 2. Разходите са извършени от Доставчика на УОИИ и са отразени в счетоводството му;
 3. Осчетоводяването на разходите отговаря на изискванията на действащото счетоводно законодателство и счетоводните политики на Доставчика на УОИИ;
 4. За допустими разходи към други доставчици се считат такива, за които са спазени изискванията на законодателството в областта на обществените поръчки (доколкото са приложими) и условията на този Договор;
 5. Разходи, свързани с инвестиции, могат да бъдат отчетени, когато е необходимо за извършването на услугата от общ икономически интерес.
- (4) Когато дейността на Доставчика на УОИИ е ограничена до УОИИ, Компенсацията включва всички разходи на Доставчика на УОИИ при условията на ал. 2 по-горе.
- (5) Когато Доставчикът на УОИИ извършва и дейности извън обхвата на възложената УОИИ, разходите, които подлежат на Компенсация съгласно ал. 2 по-горе, могат да обхващат всички преки разходи за предоставянето на УОИИ, както и пропорционален дял от разходите, които са общи за УОИИ и другите дейности.

Чл. 13 (1) Прогнозният размер на Компенсацията се изчислява ежегодно предварително въз основа на съответния Годишен план за изпълнение на УОИИ, изготвен от Доставчика на УОИИ по реда на Раздел IV.

(2) Компенсацията се изплаща от Общината на Доставчика на УОИИ на тримесечни/ежемесечни вноски, определени на база на прогнозите на представения Годишен план за изпълнение на УОИИ. Тримесечните/ежемесечни вноски се изплащат авансово до 10 число на текущия месец/първия месец от тримесечието, след представяне на фактура.

(3) Изравняване и възстановяване на авансово преведени средства като Компенсация се извършва след приключване на календарната година на база на представения отчет и копия на счетоводни документи от Доставчика на УОИИ при условията на Раздел VIII.

РАЗДЕЛ VII. КОНТРОЛ НА КОМПЕНСАЦИЯТА И МЕХАНИЗЪМ ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА СУМИ

Чл. 14 (1) По предвидения в Договора ред Общината осъществява контрол върху размера на Компенсацията, която се предоставя на Доставчика на УОИИ за изпълнението на обществената услуга. Контролът

се извършва с цел проверка дали Компенсацията е в съответствие с разпоредбите на Договора и на Решението за УОИИ.

(2) Контролът по този раздел се осъществява от Общината чрез звено [...] ¹⁴⁰ или назначени от Общината външни проверители/одитори. Проверки се извършват ежегодно на база на годишните доклади и представените счетоводни документи от Доставчика на УОИИ.

(3) За целите на контрола върху Компенсацията и проверките за липса на свръхкомпенсация или крос-субсидиране, Доставчикът на УОИИ разрешава на Общината и/или на одитори и техните служители да извършват финансови одити и проверки, включително осигурява достъп до такава информация, каквато те разумно изискват.

Чл. 15 (1) Когато на база на годишните отчети по чл. 17 от Договора се установи, че реалният размер на направените разходи от Доставчика на УОИИ за осъществяване на УОИИ е по-малък от размера на платената авансово Компенсация, е налице свръхкомпенсация. Ако свръхкомпенсацията не надвишава 10% от сумата на средната годишна Компенсация, изчислена на база реално направените разходи, този излишък се пренася към следващия едногодишен период и се приспада от сумата на дължимата Компенсация по отношение на този период. Пренасянето на излишък не се допуска през последната година от срока на възлагане на УОИИ.

(2) При установяване на свръхкомпенсация над 10% от размера на средната годишна Компенсация, Общината изпраща до Доставчика на УОИИ искане за възстановяване на сумата на свръхкомпенсацията.

(3) Искането за възстановяване на свръхкомпенсацията следва да съдържа основанията за неправомерност на получената компенсация, идентификация на получателя на компенсацията, паричния еквивалент на неправомерно отпуснатата компенсация, сумата, подлежаща на възстановяване, включително дължимите лихви и датата на предоставяне.

(4) Доставчикът на УОИИ заплаща сумата по чл. 15, ал. 2 в срок от 1 месец от датата на получаване на искането за възстановяване на свръхкомпенсацията.

Чл. 16 Ако въз основа на данни от годишните отчети по чл. 17 от Договора се установи, че реалният размер на направените разходи от Доставчика на УОИИ за осъществяване на Годишния план за изпълнение на УОИИ е по-голям от размера на платената авансово

¹⁴⁰ В случай че Доставчикът на УОИИ е общинско предприятие или административно звено, контролът върху дейността трябва да се осъществява от друго административно звено в общината, което е функционално независимо от Доставчика. Могат да се използват и външни одитори/проверяващи за осигуряване на независимост на контрола.

Компенсация, Общината възстановява разликата по сметка на Доставчика на УОИИ в рамките на 30 дни след приемане на годишния отчет по чл. 17, ал. 2.

РАЗДЕЛ VIII. ОТЧИТАНЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ

Чл. 17 (1) Доставчикът на УОИИ предоставя на Общината цялата необходима информация за изпълнението на УОИИ, като за тези цел изготвя междинни отчети, годишен отчет, както и окончателен отчет след изтичане срока на договора.

(2) Междинните отчети се изготвят на всеки три месеца до 15-число на месеца, следващ тримесечието. Годишният отчет се представя в срок от един месец след приключване на календарната година, а окончателният отчет в срок от един месец след приключване на договора.

(3) Всеки отчет съдържа техническа и финансова част със следните минимални реквизити:

1. техническата част съдържа описание на дейностите спрямо заложените в Годишния план за изпълнение на УОИИ;

2. финансова част, съдържаща описание на:

а) направените разходи по вид и дейност, по начин позволяващ сравнение между предвидените средства и направените разходи и постигнати резултати. Като приложения към финансовата част се включват разходооправдателни документи;

б) събраните приходи от осъществяване на УОИИ.

РАЗДЕЛ IX. РАЗДЕЛНО СЧЕТОВОДСТВО

Чл. 18 (1) Доставчикът на УОИИ се задължава да води отделна аналитична счетоводна отчетност за дейностите, представляващи УОИИ. Счетоводните отчети и разходите, свързани с Договора, трябва да подлежат на ясно идентифициране и проверка в съответствие с националното законодателство.

(2) Ако Доставчикът на УОИИ извършва дейности извън обхвата на възложената УОИИ, разходите и приходите за обществената услуга се отделят от другите услуги във вътрешното му счетоводство в съответствие с член 5, параграф 9 от Решението за УОИИ¹⁴¹.

РАЗДЕЛ X. ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ДОСТАВЧИКА НА УОИИ

Чл. 19 (1) Доставчикът на УОИИ се задължава:

1. да предоставя УОИИ в съответствие с условията на настоящия

¹⁴¹ В случай че Доставчик на УОИИ е общинско предприятие или звено, задължението за поддържане на отделни сметки и отчетност е и на Общината.

Договор, като стриктно съблюдава разпоредбите на европейското и национално законодателство, както и приложимите подзаконови нормативни актове, действащи по време на изпълнение на Договора, вкл. всички изисквания на Закона за движение по пътищата и Наредбата за паркиране;

2. да организира и предоставя възложената му УОИИ съобразно и в изпълнение на представения от него Годишен план за изпълнение на УОИИ и в съответствие с Общинската програма за изграждане, реконструкция и рехабилитация на зоните за паркиране и съоръженията в тях, както и с установените в нормативните актове критерии и стандарти за качествено предоставяне на услугите и строителството;

3. да поддържа и оперира с грижата на добър стопанин Зоните за паркиране;

4. да събира цени, такси и наеми от ползвателите на Зоните за паркиране по съгласуван с Общината ред;

5. да изпълнява Договора с грижата на добър търговец, при спазване на принципите на икономичност, ефикасност, ефективност, публичност и прозрачност, в съответствие с най-добрите практики в съответната област;

6. да води точна и редовна документация и счетоводни отчети, отразяващи изпълнението на Договора, така че да бъде осигурена разделна счетоводна отчетност само за дейностите по предоставяне на УОИИ;

7. да предоставя на Общината периодични отчети по изпълнението на УОИИ, съобразно предвиденото в този Договор, като гарантира, че данните, посочени в тези отчети, отговарят на тези в счетоводната система и документация и са налични до изтичане на сроковете за съхранение на документацията;

8. да уведоми своевременно Общината, в случай че възникнат непреодолими затруднения, които могат да забавят или осуетят точното изпълнение на Договора;

9. да разходва средствата, получени от Общината като Компенсация единствено за предоставяне на УОИИ, [включително разумна печалба], в съответствие с планирания бюджет, описан в Годишния план за изпълнение на УОИИ;

10. да уведомява Общината за възникване на обстоятелства, пречатващи или отлагащи изпълнението на Годишния план за изпълнение на УОИИ;

11. да осигури пълно съдействие и достъп до помещения, документите и информацията на представители на Общината и назначени от

Общината външни проверители/одитори за целите на контрол и проверка на разходването на отпуснатата Компенсация и изпълнението на УОИИ;

12. да спазва разумните указания, предоставяни периодично от Общината по отношение изпълнението на възложените УОИИ.

(2) Доставчикът на УОИИ няма право да превъзлага дейности от Годишния план за изпълнение на УОИИ на подизпълнители, освен с изричното писмено съгласие на Общината.

Чл. 20 (1) Доставчикът на УОИИ има право:

1. да оперира Зоните за паркиране за целите на изпълнение на този Договор;

2. да получи договорената Компенсация, съгласно настоящия Договор;

3. да изисква от Общината предоставяне на необходимата информация и документация, както и оказване на съдействие във връзка с осъществяване на УОИИ.

(2) Доставчикът на УОИИ има право да извършва Други дейности, извън възложената УОИИ, доколкото това не затруднява или застрашава по какъвто и да е начин предоставянето на УОИИ.

(3) По силата на настоящия Договор на Доставчика на УОИИ не се предоставят изключителни или специални права, извън тези произтичащи от възложената УОИИ.

РАЗДЕЛ XI. ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ОБЩИНАТА

Чл. 21 (1) Общината има право:

1. да извършва контрол върху работата на Доставчика на УОИИ;

2. да дава препоръки по изпълнение на задълженията на Доставчика на УОИИ;

3. да изисква от Доставчика на УОИИ тримесечни междинни отчети за предоставянето на УОИИ и да осъществява проверка върху начина на използване на предоставената Компенсация;

4. да извършва проверки за качеството на предоставените от Доставчика на УОИИ услуги във връзка със законово установените критерии и стандарти;

5. да осъществява цялостен контрол за изпълнението на Годишния план за изпълнение на УОИИ.

(2) Общината се задължава:

1. да предостави Компенсация на Доставчика на УОИИ съгласно уговореното в този Договор;
2. да оказва на Доставчика на УОИИ необходимото съдействие за предоставяне на услугите и изпълнение на Годишния план за дейността.

РАЗДЕЛ XII. СПАЗВАНЕ НА ПРАВИЛАТА ЗА ДЪРЖАВНИТЕ ПОМОЩИ И ПРОЗРАЧНОСТ

Чл. 22 (1) Доставчикът на УОИИ трябва да осигури спазването на правилата за държавните помощи. Компенсацията, платима по настоящия Договор, се предоставя в съответствие с Решението за УОИИ, с оглед на което Доставчикът на УОИИ поема задължение да съблюдава и да не нарушава изискванията на Решението.

(2) Страните са обвързани съгласно чл. 8 от Решението за УОИИ от задължението да съхраняват за срока на Договора и срок от десет години, считано от края на срока на възлагане на УОИИ, цялата информация и документация, необходима за определяне на съвместимостта с Решението за УОИИ на предоставената Компенсация. В случай на поискване от Общината през определения в чл. 8 от Решението за УОИИ период, Доставчикът на УОИИ се задължава да предостави в срок от [7] дни информация и документи, свързани с предоставената Компенсация.

(3) Доставчикът на УОИИ гарантира изпълнение на задълженията за отчитане според изискванията на Наредба № Н-16 от 23.11.2006 г. за реда за осигуряване прозрачност на финансовите взаимоотношения между държавните органи и органите на местното самоуправление и държавните и общинските предприятия и финансовата прозрачност в рамките на определени предприятия, издадена от министъра на финансите, обн., ДВ, бр. 99 от 8.12.2006 г. и Директива 2006/111/ЕС на Комисията от 16 ноември 2006 година относно прозрачността на финансовите отношения между държавите-членки и публичните предприятия, както и относно финансовата прозрачност в рамките на някои предприятия¹⁴².

(4) Ако част или цялата компенсация, изплатена на Доставчика на УОИИ, съставлява неправомерна държавна помощ, Общината има право, при поискване, да получи от Доставчика на УОИИ предоставената компенсация изцяло, заедно със законово определена лихва.

РАЗДЕЛ XIII. ПРЕКРАТЯВАНЕ НА ДОГОВОРА

Чл. 23 (1) Настоящият Договор се прекратява:

1. с изтичане на срока на Договора;

¹⁴² Задължението е в случай на приложимост към доставчика на Наредба № Н-16 от 23.11.2006г.

2. при настъпване на пълна обективна невъзможност за изпълнение, за което обстоятелство засегнатата Страна е длъжна да уведоми другата Страна в срок до 10 (десет) дни от настъпване на невъзможността и да представи доказателства;

3. при прекратяване на Доставчика на УОИИ без правоприемство;

4. с едномесечно предизвестие от Общината в случай на съществено неизпълнение от страна на Доставчика на УОИИ, вкл. когато:

- Доставчикът на УОИИ регулярно не спазва задължението си във връзка с представянето на отчетите по Раздел VIII в предвидените срокове и форми;

- ако осъществяваните услуги не съответстват на законодателните изисквания, което обстоятелство е установено с акт на компетентен орган;

- други съществени нарушения на Договора.

(2) Доставчикът на УОИИ може да прекрати едностранно договора след едномесечно предизвестие, в случай че Общината не изпълнява задълженията си по този договор за предоставяне на необходимата Компенсация.

(3) Договорът може да бъде прекратен по взаимно съгласие на Страните, изразено в писмена форма. В този случай остатъкът от Компенсацията, която е била платена предварително, трябва да бъде възстановена на Общината.

(4) В едномесечен срок от прекратяване на Договора, Доставчикът на УОИИ възстановява на Общината неизразходваните средства от авансово изплатена Компенсация на база на представения окончателен отчет за изпълнение на Договора.

РАЗДЕЛ XIV. НЕИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДОГОВОРА И НЕУСТОЙКИ

Чл. 24 (1) В случай че Доставчикът на УОИИ преустанови по своя вина изпълнението на УОИИ, то той дължи на Общината неустойка в размер на [.....] Неустойката не изключва правото на Общината да претендира обезщетение за вреди по общия ред.

(2) Доставчикът на УОИИ възстановява на Общината средствата, разходвани за цели, извън предмета на настоящия Договор, заедно със законната лихва, считано от деня на неправомерното разходване на средства.

Чл. 25 (1) При неизвършване на възложените задължения в срок, установено с двустранен протокол, Доставчикът на УОИИ дължи неустойка в размер на [...] % на ден върху стойността на неизвършените дейности за всеки просрочен ден.

(2) При некачествено изпълнение на възложените задължения установено с двустранен протокол, Доставчикът на УОИИ дължи неустойка в размер на [...] % на ден върху стойността на възложените некачествено осъществени дейности.

(3) В случай на забава на превеждане на Компенсацията по вина на Общината, съобразно уговореното в настоящия договор, Общината дължи неустойка в размер на [.....] от стойността на непреведената сума за всеки просрочен ден, но не повече от [.....].

РАЗДЕЛ XV. ДРУГИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 26 Договорът може да бъде променян по взаимно писмено съгласие на страните или при промяна на нормативните актове, касаещи предоставяните услуги, с анекс.

Чл. 27 Страните разрешават споровете, възникнали по повод сключването, изпълнението и прекратяването на настоящия Договор, по взаимно съгласие по пътя на преговорите, а при невъзможност – по съдебен ред пред компетентния съд.

Чл. 28 Всички съобщения и уведомления между страните по този Договор трябва да бъдат в писмена форма за действителност. Писмената форма се смята за спазена, и когато уведомлението или съобщението е изпратено по факс или имейл на посочените по-долу адреси: [.....]

Чл. 29 За неуредени въпроси в настоящия договор се прилагат разпоредбите на действащото законодателство на Република България.

ОБЩИНА:

ДОСТАВЧИК НА УОИИ:

.....

.....

9. ПРИМЕРЕН ДОГОВОР ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА УСЛУГА ОТ ОБЩ ИКОНОМИЧЕСКИ ИНТЕРЕС – "ДНЕВЕН ЦЕНТЪР ЗА СТАРИ ХОРА"

НА ОСНОВАНИЕ РЕШЕНИЕ НА ЕК 2012/21/ЕС

Днес, [.....], в гр.____, между:

ОБЩИНА _____, с адрес _____, код по Регистър БУЛСТАТ: _____ и номер по ЗДДС: _____, представлявана от _____, в качеството си на Кмет на Община [.....], наричана за краткост **ОБЩИНАТА**, от една страна,

и

_____ наричано за краткост **ДОСТАВЧИК НА УОИИ**, от друга страна, заедно наричани **„Страните“**, а всеки от тях поотделно **„Страна“**,

Като взеха предвид следното:

А. При условията, посочени в Решение на ЕК 2012/21/ЕС относно прилагането на член 106, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз за държавна помощ под формата на компенсация за обществена услуга, предоставена на определени предприятия, натоварени с извършването на услуги от общ икономически интерес (по-долу „Решение за УОИИ“), е възможно предоставянето на държавна помощ под формата на компенсация на предприятия, на които е възложено предоставянето на УОИИ.

Б. Дейностите за посрещане на социални нужди във връзка със здравеопазването и дългосрочните грижи са сред УОИИ, попадащи в обхвата на Решение за УОИИ (чл. 2, пар. 1, б. „в“).

В. Съгласно чл. 36, ал. 2, т. „ж“ от Правилника за прилагане на Закона за социалното подпомагане „Дневен център за стари хора“ е вид социална услуга, която се предоставя в общността.

Г. Социалната услуга „Дневен център за стари хора“ не се предлага при задоволителни условия за качество и достъпна цена в Община [.....] без наличието на намеса на публичен орган, с оглед на което е налице пазарна неефективност. С оглед на това е необходимо

предоставяне на компенсация за осъществяването на услуга от общ икономически интерес (УОИИ) по смисъла на член 106, параграф 2 от ДФЕС.

Д. Настоящият договор представлява акт за възлагане на услуга от общ икономически интерес по смисъла на Решението за УОИИ.

На основание Решението за УОИИ и при спазване на изискванията, заложи в него, Страните сключиха следния Договор за предоставяне на помощ за осъществяване на услуга от общ икономически интерес („Договора“):

РАЗДЕЛ I. ДЕФИНИЦИИ И ТЪЛКУВАНЕ

Чл. 1 Освен когато съдържанието не налага друго, по смисъла на този Договор посочените термини имат следното значение:

(1) „Решение за УОИИ“ е Решение на Комисията от 20 декември 2011 година относно прилагането на член 106, параграф 2 от ДФЕС за държавната помощ под формата на компенсация за обществена услуга, предоставена на определени предприятия, натоварени с извършването на услуги от общ икономически интерес (ОВ L 7, 11.1.2012 г., стр. 7);

(2) „Компенсация“ означава финансовите средства, осигурени от общинския бюджет, които се предоставят на Доставчика на УОИИ за покриване на разходите за предоставяне на възложената УОИИ в съответствие с условията, подробно уредени в Договора;

(3) „УОИИ“ по смисъла на този Договор е социалната услуга „Дневен център за стари хора“ - форма на социална услуга за подкрепа на лица, навършили възрастта за придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст съгласно чл. 68, ал. 1 – 3 от Кодекса за социално осигуряване, свързана с предоставяне на храна и подпомагане на социалното им включване;

(4) „Потребители“ са лица, ползващи услугите „Дневен център за стари хора“, с адрес: [.....];

(5) „Програма за развитие на услугата“ е програма, представена от Доставчика на УОИИ, която съдържа технически и финансов план за осъществяване на услугата.

(6) „Разумна печалба“ е разумната печалба, на която има право Доставчика на УОИИ, изчислена в съответствие с изискванията на чл. 5, пар. 5 и 7 от Решението за УОИИ¹⁴³.

¹⁴³ В случай че Доставчикът на УОИИ не е общинско предприятие или общинско звено, Компенсацията може да включва и разумна печалба. В този случай следва да се дефинира методът на изчислението ѝ. По смисъла на Решението за УОИИ „разумна печалба“ означава процентът на възвръщаемост на капитала, който би бил изискван от типично предприятие, което обмисля

РАЗДЕЛ II. ПРЕДМЕТ НА ДОГОВОРА

Чл. 2 (1) Общината възлага, а Доставчикът на УОИИ се задължава да управлява като услуга от общ икономически интерес социалната услуга в общността "Дневен център за стари хора" при условията на този Договор.

(2) Обхватът на предоставяните социални услуги е съобразен с представената при сключване на този договор Програма за развитие на услугата "Дневен център за стари хора" (Приложение 1).

(3) За всяка следваща финансова (календарна) година конкретният обхват на услугите се определя от Страните с актуализиране при необходимост на Програмата за развитие на услугата съобразно бюджетната субсидия от Републиканския бюджет за държавно делегирани дейности до края на месец [...] на предходната година.

Чл. 3 (1) За изпълнението на УОИИ Доставчикът на УОИИ ще получи Компенсация съгласно условията на този Договор и приложенията към него, при спазване на изискванията на Решението за УОИИ.

(2) Доставчикът на УОИИ е длъжен да събира дължимите от Потребителите месечни такси, определени в съответствие с Тарифата за таксите за социални услуги, финансирани от републиканския бюджет. Събраните приходи от такси от Потребителите се превеждат от Доставчика на УОИИ по бюджетната сметка на Министерството на труда и социалната политика до 25-о число на месеца, следващ месеца, за който се дължат.

(3) Услугата се предоставя в сграда, находяща се на адрес:, собственост на Общината. Сградата се предоставя за ползване на Доставчика на УОИИ за целите на предоставяне на УОИИ.

(4) Сградата по ал. 1, както и други активи, предоставени от Общината на Доставчика на УОИИ за изпълнение на Договора, остават в собственост на Общината. Доставчикът на УОИИ се задължава да ползва предоставената сграда и активи само за периода и целите на Договора.

РАЗДЕЛ III. МЯСТО НА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА ДОГОВОРА

Чл. 4 Мястото на изпълнение на възложената с този Договор УОИИ

дали да предоставя или не услуга от общ икономически интерес за целия срок на възлагането, като се взема предвид равнището на риска, който поема доставчика на услугата.

Решението за УОИИ въвежда праг, под който се приема, че печалбата за доставчика на УОИИ е винаги разумна. Този праг представлява процента на възвръщаемост на капитала, който не надхвърля съответния суапов процент плюс 100 базисни пункта. За целите на изчисление на разумната печалба следва да се ползва съответния суапов процент съгласно публикуваните от ЕК нива на адрес: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/swap_rates_en.html

е на територията на Община [...], адрес:

Чл. 5 (1) Договорът влиза в сила от датата на подписването му от двете страни.

(2) Срокът на Договора е [...] години/месеци¹⁴⁴.

РАЗДЕЛ IV. КОМПЕНСАЦИЯ

Чл. 6 (1) Общината се задължава да заплати на Доставчика на УОИИ Компенсация за предоставянето на УОИИ. Компенсацията ще бъде определена на базата на чл. 5, пар. 2 от Решението за УОИИ и покрива нетните разходи на Доставчика на УОИИ, [включително разумна печалба].

(2) Финансирането на УОИИ по този Договор ще се осъществява чрез общинския бюджет като делегирана от държавата дейност в рамките на средствата, предвидени по държавния стандарт за издръжка на съответната бюджетна година. Максималният размер на Компенсацията, се определя съобразно полученото от Общината финансиране от Републиканския бюджет, според установените в съответната финансова година стандарти за издръжка на делегирани от държавата дейности, определени в съответното Решение на Министерски съвет приемане на стандарти за делегираните от държавата дейности¹⁴⁵.

(3) Компенсацията за предоставянето на УОИИ ще се използва от Доставчика на УОИИ единствено за покриване на разходите за осъществяване на задълженията за обществена услуга по този Договор, съобразно уговореното в него.

Чл. 7 (1) Размерът на Компенсацията не може да надвишава нетните разходи за предоставяне на обществената услуга, които представляват разликата между разходите, необходими за извършването на УОИИ [и приходите, генерирани при осъществяване на обществената услуга], [включително разумна печалба].

(2) Разходите, които подлежат на Компенсация, включват всички обосновани разходи, направени при извършването на УОИИ при съблюдаване на следните критерии:

1. Разходите са възникнали за изпълнение на УОИИ;

¹⁴⁴ В съответствие с член 2, параграф 2 от Решението на ЕК за УОИИ, за да се предостави компенсация по силата на Решението срокът на възлагане обичайно не следва да надвишава десет години. Срокът на възлагане може да надвишава 10 години, само когато от доставчика на услугата се изискват значителни инвестиции, които трябва да бъдат амортизирани през по-дълъг период от време в съответствие с общоприетите счетоводни принципи. Законът за социално подпомагане, както и Законът за социалните услуги, от своя страна, предвиждат нормативно ограничение до 5 години, което следва да се спазва.

¹⁴⁵ Може да се определи и по-висок максимален размер на Компенсацията.

2. Разходите са извършени от Доставчика на УОИИ и са отразени в счетоводството му;

3. Осчетоводяването на разходите отговаря на изискванията на действащото счетоводно законодателство и счетоводните политики на Доставчика на УОИИ;

4. За допустими разходи към други доставчици се считат такива, за които са спазени изискванията на законодателството в областта на обществените поръчки (доколкото са приложими) и условията на този Договор;

5. Разходи, свързани с инвестиции, могат да бъдат отчетени, когато е необходимо, за извършването на услугата от общ икономически интерес.

(3) Когато дейността на Доставчика на УОИИ е ограничена до УОИИ, Компенсацията включва всички разходи на Доставчика на УОИИ при условията на ал. 2 по-горе и при спазване на максималния размер по чл. 6, ал. 2.

(4) Когато Доставчикът на УОИИ извършва и дейности извън обхвата на възложената УОИИ, разходите, направени за УОИИ съгласно ал. 2 по-горе, могат да обхващат всички преки разходи, направени за предоставянето на УОИИ, както и пропорционален дял от разходите, които са общи за УОИИ, така и за другите дейности.

Чл. 8 (1) Компенсацията се изплаща от Общината на Доставчика на УОИИ авансово на месечни вноски в размер на 80% от размера на месечните средства, определени съгласно чл. 6, ал. 2, до 10 число на текущия месец след представяне на фактура.

(2) Изравняване и възстановяване, при необходимост, на авансово преведени средства като Компенсация се извършва на всеки календарен месец/ на всяко тримесечие на база на представения отчет и копия на счетоводни документи от Доставчика на УОИИ при условията на Раздел VI.

РАЗДЕЛ V. КОНТРОЛ НА КОМПЕНСАЦИЯТА И МЕХАНИЗЪМ ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА СУМИ

Чл. 9 (1) По предвидения в Договора ред Общината осъществява контрол върху размера на Компенсацията, която се предоставя на Доставчика на УОИИ за изпълнението на обществената услуга. Контролът се извършва с цел проверка дали Компенсацията е в съответствие с разпоредбите на Договора и на Решението за УОИИ.

(2) Контролът по този раздел се осъществява от Общината чрез звено

[...] ¹⁴⁶ или назначени от Общината външни проверители/одитори. Проверки се извършват ежегодно на база на годишните доклади и представените счетоводни документи от Доставчика на УОИИ.

(3) За целите на контрола върху Компенсацията и проверките за липса на свръхкомпенсация или крос-субсидиране, Доставчикът на УОИИ разрешава на Общината и/или на одитори и техните служители да извършват финансови одити и проверки, включително до такава информация, каквато те разумно изискват.

Чл. 10 (1) Когато на база на годишните отчети по чл. 12 от Договора се установи, че реалният размер на направените разходи от Доставчика на УОИИ за осъществяване на УОИИ е по-малък от размера на платената авансово Компенсация, е налице свръхкомпенсация. Ако свръхкомпенсацията не надвишава 10% от сумата на средната годишна Компенсация, изчислена на база реално направените разходи, този излишък се пренася към следващия едногодишен период и се приспада от сумата на дължимата Компенсация по отношение на този период.

(2) При установяване на свръхкомпенсация над 10% от размера на средната годишна Компенсация, Общината изпраща до Доставчика на УОИИ искане за възстановяване на суми. Искането за възстановяване на свръхкомпенсацията следва да съдържа основанията за неправомерност на получената компенсация, идентификация на получателя на компенсацията, паричния еквивалент на неправомерно отпуснатата компенсация, сумата, подлежаща на възстановяване, включително дължимите лихви и датата на предоставяне.

(3) Доставчикът на УОИИ заплаща сумата по чл. 10, ал. 2 в срок от 1 месец от датата на получаване на искането за възстановяване на свръхкомпенсацията.

(4) В едномесечен срок от прекратяване на Договора, Доставчикът на УОИИ възстановява на Общината неизразходваните средства от авансово изплатена Компенсация на база на представения окончателен отчет за изпълнение на Договора.

РАЗДЕЛ VI. ОТЧИТАНЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ

Чл. 12 (1) Доставчикът на УОИИ предоставя на Общината цялата необходима информация за изпълнението на УОИИ, като за тези цел изготвя тримесечни/месечни и годишни отчети, както и окончателен отчет след изтичане срока на Договора.

(2) Годишният отчет се представя в срок от един месец след приключ-

¹⁴⁶ В случай че Доставчикът на УОИИ е общинско предприятие или административно звено, контролът върху дейността трябва да се осъществява от друго административно звено в общината, което е функционално независимо от Доставчика. Могат да се използват и външни одитори/проверяващи за осигуряване на независимост на контрола.

ване на календарната година, а окончателният отчет - в срок от един месец след приключване на Договора.

(3) Всеки отчет съдържа техническа и финансова част със следните минимални реквизити:

1. техническата част, съдържаща описание на извършените дейности;
2. финансова част, съдържаща описание на направените разходи по вид и дейност, по начин позволяващ сравнение между предвидените средства и направените разходи и постигнати резултати. Като приложения към финансовата част се включват разходооправдателни документи.

РАЗДЕЛ VII. РАЗДЕЛНО СЧЕТОВОДСТВО

Чл. 13 Доставчикът на УОИИ се задължава да води отделна аналитична счетоводна отчетност за дейностите, представляващи УОИИ. Счетоводните отчети и разходите, свързани с Договора, трябва да подлежат на ясно идентифициране и проверка в съответствие с националното законодателство.

Чл. 14 Ако Доставчикът на УОИИ извършва дейности извън обхвата на възложената УОИИ, разходите и приходите за обществената услуга се отделят от другите услуги във вътрешното му счетоводство в съответствие с член 5, параграф 9 от Решението за УОИИ.

РАЗДЕЛ VIII. ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ДОСТАВЧИКА

Чл. 15 (1) Доставчикът на УОИИ се задължава:

1. да предоставя УОИИ качествено в съответствие с условията на настоящия Договор, като стриктно съблюдава разпоредбите на приложимото законодателство и представената Програма за развитие на услугата;
2. да организира и предоставя възложената му УОИИ от квалифициран персонал в съответствие с установените в нормативните актове критерии и стандарти за качествено предоставяне на този тип социална услуга;
3. да изпълнява Договора с грижата на добър стопанин, при спазване на принципите на икономичност, ефикасност, ефективност, публичност и прозрачност, в съответствие с най-добрите практики в съответната област;
4. да води точна и редовна документация и счетоводни отчети, отразяващи изпълнението на Договора, така че да бъде осигурена разделна счетоводна отчетност само за дейностите част от УОИИ;

5. да предоставя на Общината периодични отчети по изпълнението на УОИИ, съобразно предвиденото в този Договор, като гарантира, че данните, посочени в тези отчети, отговарят на тези в счетоводната система и документация и са налични до изтичане на сроковете за съхранение на документацията;

6. да уведоми своевременно Общината, в случай че възникнат непреодолими затруднения, които могат да забавят или осуетят точното изпълнение на Договора;

7. да уведомява Общината за възникване на обстоятелства, пречателни или отлагащи изпълнението на УОИИ;

8. да спазва разумните указания, предоставяни периодично от Общината по отношение изпълнението на възложените УОИИ.

(2) Доставчикът на УОИИ няма право да превъзлага дейности на подизпълнители, освен с изричното писмено съгласие на Общината и при спазване на действащото законодателство.

Чл. 16 (1) Доставчикът на УОИИ има право:

1. да получи договорената Компенсация съгласно настоящия Договор;
2. да изисква от Общината предоставяне на необходимата информация и документация, както и оказване на съдействие във връзка с осъществяване на УОИИ.

(2) Доставчикът на УОИИ има право да извършва други дейности, извън възложената УОИИ, доколкото това не затруднява или застрашава по какъвто и да е начин предоставянето на УОИИ.

РАЗДЕЛ IX. ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ОБЩИНАТА

Чл. 17 (1) Общината има право:

1. да извършва контрол върху дейността на Доставчика на УОИИ;
2. да дава препоръки по изпълнение на задълженията на Доставчика на УОИИ;
3. да изисква от Доставчика на УОИИ периодични и годишни отчети за предоставянето на УОИИ и да осъществява проверка върху начина на използване на предоставената Компенсация;
4. да извършва проверки за качеството на предоставените от Доставчика на УОИИ услуги във връзка с нормативно установените критерии и стандарти;

(2) Общината се задължава:

1. да предостави Компенсация на Доставчика на УОИИ съгласно уговореното в този Договор;
2. да оказва на Доставчика на УОИИ необходимото съдействие за предоставяне на услугите предмет на Договора.

РАЗДЕЛ X. СПАЗВАНЕ НА ПРАВИЛАТА ЗА ДЪРЖАВНИТЕ ПОМОЩИ И ПРОЗРАЧНОСТ

Чл. 18 (1) Доставчикът на УОИИ трябва да осигури спазването на правилата за държавните помощи. Компенсацията, платима по настоящия Договор, се предоставя в съответствие с Решението за УОИИ, с оглед на което Доставчикът на УОИИ поема задължение да съблюдава и не нарушава изискванията на Решението.

(2) Страните са обвързани съгласно чл. 8 от Решението за УОИИ от задължението да съхраняват за срока на Договора и срок от десет години, считано от края на срока на възлагане на УОИИ, цялата информация, необходима за определяне на съвместимостта с Решението за УОИИ на предоставената Компенсация. В случай на поискване от Общината през определения в чл. 8 от Решението за УОИИ период, Доставчикът на УОИИ се задължава да предостави в срок от [7] дни информация и документи, свързани с предоставената Компенсация.

(3) Доставчикът на УОИИ гарантира изпълнение на задълженията за отчитане според изискванията на Наредба № Н-16 от 23.11.2006 г. за реда за осигуряване прозрачност на финансовите взаимоотношения между държавните органи и органите на местното самоуправление и държавните и общинските предприятия и финансовата прозрачност в рамките на определени предприятия, издадена от министъра на финансите, обн., ДВ, бр. 99 от 8.12.2006 г. и Директива 2006/111/ЕС на Комисията от 16 ноември 2006 година относно прозрачността на финансовите отношения между държавите-членки и публичните предприятия, както и относно финансовата прозрачност в рамките на някои предприятия¹⁴⁷.

(4) Ако част или цялата компенсация, изплатена на Доставчика на УОИИ, съставлява неправомерна държавна помощ, Общината има право при поискване да получи от Доставчика на УОИИ предоставената компенсация изцяло, заедно със законово определена лихва.

РАЗДЕЛ XI. ПРЕКРАТЯВАНЕ НА ДОГОВОРА

Чл. 19 (1) Настоящият Договор се прекратява:

¹⁴⁷ Задължението е в случай на приложимост към доставчика на Наредба № Н-16 от 23.11.2006г.

1. с изтичане на срока на Договора;
2. при настъпване на пълна обективна невъзможност за изпълнение, за което обстоятелство засегнатата Страна е длъжна да уведоми другата Страна в срок до 10 (десет) дни от настъпване на невъзможността и да представи доказателства;
3. при прекратяване на Доставчика на УОИИ без правоприемство;
4. с едномесечно предизвестие от Общината в случай на съществено неизпълнение от страна на Доставчика на УОИИ, вкл. когато:
 - Доставчикът на УОИИ регулярно не спазва задължението си във връзка с представянето на отчетите по Раздел VI в предвидените срокове и форми;
 - ако осъществяваните услуги не съответстват на нормативните изисквания;
 - други съществени нарушения на Договора.

(2) Доставчикът на УОИИ може да прекрати едностранно договора след едномесечно предизвестие, в случай че Общината не изпълнява задълженията си по този договор за предоставяне на необходимата Компенсация.

(3) Договорът може да бъде прекратен по взаимно съгласие на Страните, изразено в писмена форма. В този случай остатъкът от Компенсацията, която е била платена предварително, трябва да бъде възстановена на Общината.

РАЗДЕЛ XII. НЕИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДОГОВОРА И НЕУСТОЙКИ

Чл. 20 (1) В случай че Доставчикът на УОИИ преустанови по своя вина изпълнението на УОИИ, то той дължи на Общината неустойка в размер на [.....] Неустойката не изключва правото на Общината да претендира обезщетение за вреди по общия ред.

(2) Доставчикът на УОИИ възстановява на Общината средствата, разходвани за цели, извън предмета на настоящия Договор, заедно със законната лихва, считано от деня на неправомерното разходване на средства.

Чл. 21 (1) При неизвършване на възложените задължения в срок, установено с двустранен протокол, Доставчикът на УОИИ дължи неустойка в размер на [...] % на ден върху стойността на неизвършените дейности за всеки просрочен ден.

(2) При некачествено изпълнение на възложените задължения устано-

вено с двустранен протокол, Доставчикът на УОИИ дължи неустойка в размер на [...] % на ден върху стойността на възложените некачествено осъществени дейности.

(3) В случай на забава на превеждане на Компенсацията по вина на Общината, съобразно уговореното в Раздел VI от настоящия договор, Общината дължи неустойка в размер на [.....] от стойността на непреведената сума за всеки просрочен ден, но не повече от [.....].

РАЗДЕЛ XIII. ДРУГИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 22 Договорът може да бъде променян по взаимно писмено съгласие на страните или при промяна на нормативните актове, касаещи предоставяните услуги, с анекс.

Чл. 23 Страните разрешават споровете, възникнали по повод сключването, изпълнението и прекратяването на настоящия Договор, по взаимно съгласие по пътя на преговорите, а при невъзможност – по съдебен ред пред компетентния съд.

Чл. 24 Всички съобщения и уведомления между страните по този Договор трябва да бъдат в писмена форма за действителност. Писмената форма се смята за спазена, и когато уведомлението или съобщението е изпратено по факс или имейл на посочените по-долу адреси: [.....]

Чл. 25 За неуредени въпроси в настоящия Договор се прилагат разпоредбите на действащото законодателство на Република България.

ОБЩИНА:

ДОСТАВЧИК НА УОИИ:

.....

.....

10. ПРИМЕРЕН ДОГОВОР ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ПОМОЩ ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА УСЛУГА ОТ ОБЩ ИКОНОМИЧЕСКИ ИНТЕРЕС

НА ОСНОВАНИЕ РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 360/2012

Днес, [.....], в гр.____, между:

ОБЩИНА_____, с адрес_____, код по Регистър БУЛСТАТ:_____
и номер по ЗДДС:_____, представлявана _____, в качеството на кмет
на община, наричана за краткост **ОБЩИНАТА**, от една страна,

и

_____ 148

наричано за краткост **ДОСТАВЧИК НА УОИИ**, от друга страна,
заедно наричани **„Страните“**, а всеки от тях поотделно **„Страна“**,

Като взеха предвид следното:

А. При условията, посочени в Регламент (ЕС) № 360/2012 на Комисията от 25 април 2012 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към минималната помощ (*de minimis*) за предприятия, предоставящи услуги от общ икономически интерес (по-долу „Регламента за УОИИ“), е възможно предоставянето на държавна помощ в размер под 500 000 EUR за период от три данъчни години под формата на компенсация на предприятия, на които е възложено предоставянето на УОИИ.

Б. Дейностите за [наименование и кратко описание на услугата, която ще се възложи]^{149, 150} са обществено необходими за посрещане на [.....]

¹⁴⁸ По силата на Регламента за УОИИ, минимална помощ не може да бъде предоставена на предприятие в затруднение по смисъла на Насоки за държавна помощ за оздравяване и реструктуриране на нефинансови предприятия в затруднено положение ([https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:52014XC0731\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:52014XC0731(01))).

¹⁴⁹ Предмет на договора могат да бъдат УОИИ от всички сектори, с изключение на посочените в чл. 1, т. 2 от Регламента за УОИИ:

- рибарство и аквакултури;
- възледобив;
- първично производство, преработката и търговия на селскостопански продукти;
- сухопътен транспорт на товари за чужда сметка или срещу възнаграждение;
- дейности, свързани с износ за трети държави или държави членки, по-конкретно помощите, свързани пряко с изнасяните количества, със създаването и функционирането на дистрибуторска мрежа или с други текущи разходи, свързани с експортната дейност;
- дейности, обвързани с условие за преференциално използване на национални пред вносни продукти.

¹⁵⁰ Примерни дейности, които се финансират по правилата за минимални помощи в други дър-

нужди в Община [.....].

В. Обществената услуга предмет на този Договор не се предлага при задоволителни условия за качество в Община [.....], предвид на което е налице пазарна неефективност¹⁵¹.

Г. С оглед на горното е необходимо предоставяне на компенсация за осъществяването на услуга от общ икономически интерес (УОИИ) по смисъла на член 106, параграф 2 от ДФЕС.

Д. Настоящият договор представлява акт за възлагане на услуга от общ икономически интерес по смисъла на Регламента за УОИИ.

На основание Регламента за УОИИ и при спазване на изискванията, заложи в него, Страните сключиха следния Договор за предоставяне на помощ за осъществяване на услуга от общ икономически интерес („Договора“):

РАЗДЕЛ I. ДЕФИНИЦИИ И ТЪЛКУВАНЕ

Чл. 1 Освен когато съдържанието не налага друго, по смисъла на този Договор посочените термини имат следното значение:

(1) **„Регламент за УОИИ“** е Регламент (ЕС) № 360/2012 на Комисията от 25 април 2012 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към минималната помощ (*de minimis*) за предприятия, предоставящи услуги от общ икономически интерес (ОВ L 114, 26.04.2012);

(2) **„Компенсация“** означава финансовите средства, осигурени от общинския бюджет, които се предоставят на Доставчика на УОИИ за покриване на разходите за предоставяне на възложената УОИИ в съответствие с условията, подробно уредени в Договора и която представлява минимална помощ по смисъла на Регламента за УОИИ;

(3) **„УОИИ“** са услугите, възложени на Доставчика на УОИИ по силата на този Договор и подробно описани в Приложение 1;

(4) **„Разумна печалба“** е разумната печалба, на която има право Доставчикът на УОИИ при изпълнението на УОИИ¹⁵²;

(5) **„Бизнес план за изпълнение на УОИИ“** е план за изпълнение

жави членки, включват например:

- осигуряване на аптечна дейност и/или медицинска грижа в малки населени места, където такава не е налична на пазара;
- осигуряване предоставянето на услуги в сферата на културата;
- финансиране на спортни дейности и др.

¹⁵¹ Посочва се референция към документ/информация, установяваща пазарна неефективност.

¹⁵² В случай че Доставчикът на УОИИ не е общинско предприятие или общинско звено, Компенсацията може да включва и разумна печалба. С този случай следва да се дефинира методът на изчислението ѝ.

на УОИИ съгласно изкисванията на Раздел IV на Договора.

РАЗДЕЛ II. ПРЕДМЕТ НА ДОГОВОРА

Чл. 2 (1) Общината възлага, а Доставчикът на УОИИ приема да изпълнява Услуга от общ икономически интерес: [наименование и кратко представяне на Услугата], („УОИИ“), подробно описана в Приложение I към настоящия договор.

(2) За изпълнението на УОИИ Доставчикът ще получи финансова помощ под формата на Компенсация съгласно условията на този договор и приложенията към него, при спазване на изискванията на Регламента за УОИИ.

(3) Доставчикът декларира, че е уведомен за характера на предоставената Компенсация като помощ *de minimis* за УОИИ съгласно Регламента за УОИИ, както и че познава и приема условията на възлагането, като се задължава да изпълни всички произтичащи от това задължения.

Чл. 3 (1) За целите на изпълнение на Договора Общината предоставя на Доставчика на УОИИ за управление и експлоатация следните активи: [описание на активите]¹⁵³.

(2) Всички активи, предоставени от Общината на Доставчика на УОИИ за изпълнение на Договора, остават в собственост на Общината. Доставчикът на УОИИ се задължава да ползва предоставените активи само за целите на Договора.

(3) Доставчикът на УОИИ се задължава да предаде на Общината предоставените активи в 15-дневен срок от прекратяване на Договора.

Чл. 4 (1) Доставчикът на УОИИ има право да събира от името на Общината приходите от предоставяните УОИИ.

(2) Събраните постъпления от наеми се превеждат на Общината в срок от [...] дни от получаването им.

РАЗДЕЛ III. МЯСТО НА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА ДОГОВОРА

Чл. 5 Мястото на изпълнение на възложената с този Договор УОИИ е на територията на Община [...].

Чл. 6 (1) Договорът влиза в сила от датата на подписването му от двете страни.

¹⁵³ В случай че се предоставят такива активи, се включва описание в текста на договора или като приложение. Стойността на предоставеното право на ползване на активи следва да се отчете при определяне на максималния размер на компенсацията - в съответствие с член 2, параграф 3 от Регламента за УОИИ в случаите, в които помощта се дава под форма, различна от безвъзмездни средства, размерът на помощта е брутният еквивалент безвъзмездни средства на помощта.

(2) Срокът на Договора е [...] години/месеци¹⁵⁴.

РАЗДЕЛ IV. БИЗНЕС ПЛАН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА УОИИ

Вариант 1

Чл. 7 (1) Изпълнението на УОИИ се осъществява въз основа на Бизнес план за изпълнение на УОИИ, неразделна част от този Договор (Приложение №2).

Чл. 8 (1) Бизнес планът за изпълнение на УОИИ определя прогнозния очакван размер на финансови средства, необходими като Компенсация по дейности за годината/за целия период за изпълнение на възложената услуга.

(2) Бизнес планът за изпълнение на УОИИ включва като минимум:

1. Подробна програма за изпълнение на всяко от задълженията за обществена услуга, включени в УОИИ;
2. Прогнозен размер на разходите за изпълнение на УОИИ;
3. Прогнозен размер на приходите, свързани с предоставянето на УОИИ¹⁵⁵;
4. Максимален размер на Разумна печалба, ако се предвижда такава.

Чл. 9 (1) Прогнозният размер на Компенсацията, включен в Бизнес плана за изпълнение на УОИИ, се предвижда в общинския бюджет съобразно действащото законодателство.

(2) Ако в резултат на променени или непредвидени обстоятелства възникне обективна необходимост за увеличаване на размера на Компенсацията, предвидена в Бизнес плана за изпълнение на УОИИ, Доставчикът на УОИИ може да инициира промяна в плана.

Вариант 2

Чл. 7 (1) Доставчикът на УОИИ изготвя и предлага за одобрение на Общината Бизнес план за изпълнение на УОИИ.

(2) Бизнес планът за изпълнение на УОИИ определя прогнозния очакван размер на финансови средства, необходими като Компенсация по дейности за годината/за целия период за изпълнение на възложената услуга.

(3) Бизнес планът за изпълнение на УОИИ следва като минимум

¹⁵⁴ В съответствие с член 2, параграф 2 от Регламента за УОИИ, общият размер на минималната помощ, не може да надхвърля 500 000 EUR за период от три данъчни години. Регламентът не поставя изискване за продължителността на възлагането и изпълнението на услугите, доколкото се съблюдава прага на компенсацията в рамките на установените периоди.

¹⁵⁵ В случай че на Доставчика на УОИИ е предоставено правото да получава приходи от дейности, свързани с обществената услуга.

да включва:

1. Подробна програма за изпълнение на всяко от задълженията за обществена услуга, включени в УОИИ;
2. Прогнозен размер на разходите за изпълнение на УОИИ;
3. Прогнозен размер на приходите, свързани с предоставянето на УОИИ¹⁵⁶;
4. Максимален размер на Разумна печалба, ако се предвижда такава.

Чл. 8 (1) Бизнес планът за изпълнение на УОИИ се предоставя за одобрение на Общината най-късно до [...] на предходната година.

(2) Първият Бизнес план се изготвя в срок от един месец от влизане в сила на този Договор и включва периода от сключването до края на първата календарна година от Договора.

Чл. 9 (1) Общината одобрява Бизнес плана за изпълнение на УОИИ, предоставен от Доставчика на УОИИ, в срок от ... [...] месец/а от получаването му. Общината може чрез уведомление до Доставчика на УОИИ да възрази срещу предложения, включени в Бизнес плана, като възраженията трябва да са основани на обективни съображения с оглед постигане на целите на възложената УОИИ.

(2) Прогнозният размер на Компенсацията, включен в Бизнес плана за изпълнение на УОИИ, се предвижда в общинския бюджет съобразно действащото законодателство.

(3) Ако в резултат на променени или непредвидени обстоятелства възникне обективна необходимост за увеличаване на размера на Компенсацията, предвидена в Бизнес плана за изпълнение на УОИИ, Доставчикът на УОИИ може да инициира промяна в плана.

РАЗДЕЛ V. КОМПЕНСАЦИЯ

Чл. 10 (1) Общината се задължава да заплати на Доставчика на УОИИ компенсация за предоставянето на услугите, определена съобразно правилата на този Договор (наричана по-нататък „Компенсация“). Компенсацията представлява минимална помощ *de minimis* по Регламент (ЕС) № 360/2012 на Комисията от 25 април 2012 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към минималната помощ (*de minimis*) за предприятия, предоставящи услуги от общ икономически интерес (ОВ L 114, 26.04.2012) и §1, т. 15 от Допълнителните разпоредби на Закона за държавните помощи.

¹⁵⁶ В случай че на Доставчика на УОИИ е предоставено правото да получава приходи от дейности, свързани с обществената услуга.

(2) Администратор на минималната помощ е Община [...] Функциите на администратора, вкл. контрол за свръхкомпенсация, контрол на изпълнението и разходването на средствата по този договор се възлагат на [...] ¹⁵⁷ в качеството му на лице по чл. 9, ал. 5 от Закона за държавните помощи.

(3) Максималният размер на Компенсацията, която ще бъде предоставена по силата на този Договор, е [...] лв. [словом в лева] ¹⁵⁸. Стойността на правата, предоставени по чл. 3, ал. 1 от Договора, се включват при изчисление на максималния размер на Компенсацията.

(4) Окончателната сума на Компенсацията се определя на база на действително извършените разходи [включително разумна печалба] за осъществяване на УОИИ при спазване на разпоредбите на този Договор.

(5) Компенсацията за предоставянето на УОИИ ще се използва от Доставчика на УОИИ единствено за покриване на разходите за осъществяване на задълженията за обществена услуга по този Договор, съобразно уговореното в него.

Чл. 11 (1) Размерът на Компенсацията не може да надвишава нетните разходи за предоставяне на обществената услуга, които представляват разликата между разходите, необходими за извършването на УОИИ и приходите, генерирани при осъществяване на обществената услуга, [включително разумна печалба].

(2) Разходите, които подлежат на Компенсация, включват всички обосновани разходи, направени при извършването на УОИИ при съблюдаване на следните критерии:

1. Разходите са възникнали за изпълнение на УОИИ;
2. Разходите са извършени от Доставчика на УОИИ и са отразени в счетоводството му;
3. Счетоводяването на разходите отговаря на изискванията на действащото счетоводно законодателство и счетоводните политики на Доставчика на УОИИ;
4. За допустими разходи към други доставчици се считат такива, за които са спазени изискванията на законодателството в областта на

¹⁵⁷ Това може да бъде публичноправна организация, публичен орган или публично предприятие, което носи отговорност като администратор на помощ за възложените функции и изпълнява свързаните с тях задължения спрямо получателя на помощта (доставчика на УОИИ).

¹⁵⁸ Общата сума на компенсацията за период от 3 данъчни години не може да надвишава левовата равностойност на 500 000 евро. Размерът на предоставената помощ представлява брутен еквивалент на субсидия преди облагане с данъци и такси. Ако помощта се предоставя под форма, различна от финансова субсидия, размерът на помощта е брутният еквивалент на помощта.

обществените поръчки (доколкото са приложими) и условията на този Договор.

(3) Размерът на Компенсацията се изчислява ежегодно предварително въз основа на съответния Бизнес план за изпълнение на УОИИ.

Чл. 12 (1) Компенсацията се предоставя от Общината на Доставчика на УОИИ на тримесечни/ежемесечни авансови вноски, определени на база на прогнозите на Бизнес плана за изпълнение на УОИИ. Авансовите плащания се изплащат до [10] число на текущия месец/първия месец от тримесечието, след представяне на фактура.

(2) Изравняване и възстановяване на авансово преведени средства като Компенсация се извършва след приключване на календарната година на база на представения отчет и след представяне на първични разходооправдателни документи от Доставчика на УОИИ при условията на Раздел VIII.

РАЗДЕЛ VI. КОНТРОЛ НА КОМПЕНСАЦИЯТА И МЕХАНИЗЪМ ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА СУМИ

Чл. 13 (1) По предвидения в Договора ред Общината осъществява контрол върху размера на Компенсацията, която се предоставя на Доставчика на УОИИ за изпълнението на обществената услуга. Контролът се извършва с цел проверка дали Компенсацията е в съответствие с разпоредбите на Договора и на Регламента за УОИИ.

(2) Контролът по този раздел се осъществява от Общината чрез звено [...] ¹⁵⁹ или назначени от Общината външни проверители/одитори. Проверки се извършват ежегодно на база на годишните доклади и представените счетоводни документи от Доставчика на УОИИ.

(3) За целите на контрола върху Компенсацията и проверките за липса на свръхкомпенсация и крос-субсидиране, Доставчикът на УОИИ разрешава на Общината, Европейската Комисия и други компетентни органи на ЕС, вкл. на техните служители и/или назначени външни одитори да извършват финансови одити и проверки с достъп до такава информация, каквато те разумно изискват.

Чл. 14 (1) Когато на база на годишните отчети по чл. 16 от Договора се установи, че Доставчикът на УОИИ е получил свръхкомпенсация, която не надвишава 10% от сумата на средната годишна Компенсация за срока на Договора, размерът на свръхкомпенсацията се пренася към следващия едногодишен период и се приспада от сумата на дължимата Компенсация по отношение на този период.

¹⁵⁹ В случай че Доставчикът на УОИИ е общинско предприятие или административно звено, контролът върху дейността трябва да се осъществява от друго административно звено в общината, което е функционално независимо от Доставчика. Могат да се използват и външни одитори/проверяващи за осигуряване на независимост на контрола.

(2) При установяване на свръхкомпенсация над 10% от размера на средната годишна Компенсация, Общината изпраща до Доставчика на УОИИ искане за възстановяване на сумата на свръхкомпенсацията.

(3) Доставчикът на УОИИ заплаща сумата по чл. 14, ал. 2 в срок от 1 месец от датата на получаване на искането за възстановяване на свръхкомпенсацията.

РАЗДЕЛ VII. ОТЧИТАНЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ

Чл. 15 (1) Доставчикът на УОИИ предоставя на Общината цялата необходима информация за изпълнението на УОИИ, като за тези цел изготвя междинни отчети, както и годишен отчет.

(2) Междинните отчети се изготвят на всеки три месеца до 15-число на месеца, следващ тримесечието. Годишният отчет се представя в срок от един месец след приключване на календарната година.

(3) Всеки отчет съдържа техническа и финансова част със следните минимални реквизити:

1. техническата част съдържа описание на дейностите спрямо заложените в Бизнес плана за изпълнение на УОИИ;

2. финансова част съдържа описание на направените разходи по вид и дейност, по начин позволяващ сравнение между предвидените средства и направените разходи и постигнати резултати. Като приложения към финансовата част се включват разходооправдателни документи.

РАЗДЕЛ VIII. РАЗДЕЛНО СЧЕТОВОДСТВО

Чл. 16 Доставчикът на УОИИ се задължава да води отделна аналитична счетоводна отчетност за дейностите, представляващи УОИИ. Счетоводните отчети и разходите, свързани с Договора, трябва да подлежат на ясно идентифициране и проверка в съответствие с националното законодателство.

Чл. 17 Ако Доставчикът на УОИИ извършва дейности извън обхвата на възложената УОИИ, разходите и приходите за обществената услуга се отделят от другите услуги във вътрешното му счетоводство. Разходите, направени за УОИИ, могат да обхващат всички променливи разходи, направени за предоставянето на УОИИ, както и пропорционален дял от фиксираните разходи, които са общи за дейностите, свързани с УОИИ, и за тези, които не са свързани с УОИИ.

РАЗДЕЛ IX. ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ДОСТАВЧИКА

Чл. 18 (1) Доставчикът на УОИИ се задължава:

1. да предоставя УОИИ в съответствие с условията на настоящия Договор, като стриктно съблюдава разпоредбите на европейското

и национално законодателство, както и приложимите подзаконовни нормативни актове, действащи по време на изпълнение на Договора;

2. да организира и предоставя възложената му УОИИ съобразно Бизнес плана за изпълнение на УОИИ и в съответствие с установените в нормативните актове критерии и стандарти за качествено предоставяне на услугата, предмет на Договора;

3. да поддържа и управлява с грижата на добър стопанин предоставените му активи за осъществяване на дейността;

4. да изпълнява Договора с грижата на добър стопанин, при спазване на принципите на икономичност, ефикасност, ефективност, публичност и прозрачност, в съответствие с най-добрите практики в съответната област;

5. да води точна и редовна документация и счетоводни отчети, отразяващи изпълнението на Договора, така че да бъде осигурена разделна счетоводна отчетност само за дейностите част от УОИИ;

6. да предоставя на Общината периодични отчети по изпълнението на УОИИ, съобразно предвиденото в този Договор, като гарантира, че данните, посочени в тези отчети, отговарят на тези в счетоводната система и документация и са налични до изтичане на сроковете за съхранение на документацията;

7. да уведоми своевременно Общината, в случай че възникнат непреодолими затруднения, които могат да забавят или осуетят точното изпълнение на Договора;

8. да разходва средствата, получени от Общината като Компенсация единствено за предоставяне на УОИИ, [включително разумна печалба], в съответствие с планирания бюджет, описан в Бизнес плана за изпълнение на УОИИ;

9. да уведомява Общината за възникване на обстоятелства, пречатващи или отлагачи изпълнението на Бизнес плана за изпълнение на УОИИ;

10. да спазва разумните указания, предоставяни периодично от Общината по отношение изпълнението на възложените УОИИ.

(2) Доставчикът на УОИИ няма право да превъзлага дейности от Бизнес плана за изпълнение на УОИИ на подизпълнители, освен с изричното писмено съгласие на Общината и при спазване на действащото законодателство.

Чл. 19 (1) Доставчикът на УОИИ има право:

1. да ползва предоставените активи за целите на изпълнение на

този Договор;

2. да получи договорената Компенсация съгласно настоящия Договор;
3. да изисква от Общината предоставяне на необходимата информация и документация, както и оказване на съдействие във връзка с осъществяване на УОИИ.

(2) Доставчикът на УОИИ има право да извършва други дейности, извън възложената УОИИ, доколкото това не затруднява или застрашава по какъвто и да е начин предоставянето на УОИИ.

РАЗДЕЛ X. ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ОБЩИНАТА

Чл. 20 (1) Общината има право:

1. да извършва контрол върху дейността на Доставчика на УОИИ;
2. да дава препоръки по изпълнение на задълженията на Доставчика на УОИИ;
3. да изисква от Доставчика на УОИИ тримесечни междинни отчети за предоставянето на УОИИ и да осъществява проверка върху начина на използване на предоставената Компенсация;
4. да извършва проверки за качеството на предоставените от Доставчика на УОИИ услуги във връзка със законово установените критерии и стандарти;
5. да осъществява цялостен контрол за изпълнението на Бизнес плана за изпълнение на УОИИ.

(2) Общината се задължава:

1. да предостави Компенсация на Доставчика на УОИИ съгласно уговореното в този Договор;
2. да оказва на Доставчика на УОИИ необходимото съдействие за предоставяне на услугите и изпълнение на Бизнес плана за дейността.

РАЗДЕЛ XI. СПАЗВАНЕ НА ПРАВИЛАТА ЗА ДЪРЖАВНИТЕ ПОМОЩИ И ПРОЗРАЧНОСТ

Чл. 21 (1) Доставчикът на УОИИ потвърждава, че е уведомен и разбира, че Компенсацията по настоящия Договор се предоставя в съответствие с Регламента за УОИИ. С оглед на това Доставчикът на УОИИ поема задължение да съблюдава и не нарушава правилата за държавна помощ и конкретно изискванията на Регламента за УОИИ.

(2) В случай че Доставчикът получава или получи друга помощ, представляваща държавни ресурси, за подпомаганата дейност, независимо от това дали тази подкрепа е финансирана от местни, регионални,

национални или общностни източници, се прилагат правилата за таван на помощта съгласно чл. 2 от Регламента за УОИИ.

Чл. 22 (1) Страните са длъжни да съхраняват за срока на Договора и за срок от десет бюджетни години, считано от датата на предоставяне на Компенсацията, цялата информация, необходима за преценка дали са спазени условията по Регламента за УОИИ.

(2) В случай на поискване от Общината през определения в ал. 1 период, Доставчикът на УОИИ се задължава да предостави в срок от [7] дни информация и документи, свързани с предоставената Компенсация.

(3) Доставчикът на УОИИ се задължава да оказва съдействие в случай на проверки от страна на Европейската комисия, включително се съгласява, че Европейската комисия има право на достъп до всички документи и информация, предоставени на Общината във връзка с този Договор.

(4) Доставчикът на УОИИ гарантира изпълнение на задълженията за отчитане според изискванията на Наредба № Н-16 от 23.11.2006 г. за реда за осигуряване прозрачност на финансовите взаимоотношения между държавните органи и органите на местното самоуправление и държавните и общинските предприятия и финансовата прозрачност в рамките на определените предприятия, издадена от министъра на финансите, обн., ДВ, бр. 99 от 8.12.2006 г. и Директива 2006/111/ЕС на Комисията от 16 ноември 2006 година относно прозрачността на финансовите отношения между държавите-членки и публичните предприятия, както и относно финансовата прозрачност в рамките на някои предприятия¹⁶⁰.

(5) В случай на предоставяне на невярна или непълна информация относно получена помощ от Доставчика, довела до нарушаване на Регламента за УОИИ, или ако след изплащането на Компенсацията се окаже, че таванът на помощта за Доставчика е бил превишен, получените незаконосъобразни средства като Компенсация подлежат на възстановяване, заедно със законово определена лихва.

РАЗДЕЛ XII. ПРЕКРАТЯВАНЕ НА ДОГОВОРА

Чл. 23 (1) Настоящият Договор се прекратява:

1. с изтичане на срока на Договора;
2. при настъпване на пълна обективна невъзможност за изпълнение, за което обстоятелство засегнатата Страна е длъжна да уведоми другата Страна в срок до [10] дни от настъпване на невъзможността и да представи доказателства;

¹⁶⁰ Задължението е в случай на приложимост към доставчика на Наредба № Н-16 от 23.11.2006 г.

3. при прекратяване на Доставчика на УОИИ без правоприемство;
4. с едномесечно предизвестие от Общината, в случай на съществено неизпълнение от страна на Доставчика на УОИИ, вкл. когато:
 - Доставчикът на УОИИ регулярно не спазва задължението си във връзка с представянето на отчетите по Раздел VIII в предвидените срокове и форми;
 - ако осъществяваните услуги не съответстват на законодателните изисквания, което обстоятелство е установено с акт на компетентен орган;
 - други съществени нарушения на Договора.

(2) Доставчикът на УОИИ може да прекрати едностранно договора след едномесечно предизвестие, в случай че Общината не изпълнява задълженията си по този договор за предоставяне на необходимата Компенсация.

(3) Договорът може да бъде прекратен по взаимно съгласие на Страните, изразено в писмена форма. В този случай остатъкът от Компенсацията, която е била платена предварително, трябва да бъде възстановена на Общината.

РАЗДЕЛ XIII. НЕИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДОГОВОРА И НЕУСТОЙКИ

Чл. 24 (1) В случай че Доставчикът на УОИИ преустановени по своя вина изпълнението на УОИИ, то той дължи на Общината неустойка в размер на [.....] Неустойката не изключва правото на Общината да претендира обезщетение за вреди по общия ред.

(2) В случай на забава на превеждане на Компенсацията по вина на Общината, съобразно уговореното в Раздел VI от настоящия договор, Общината дължи неустойка в размер на [.....] от стойността на непреведената сума за всеки просрочен ден, но не повече от [.....].

(3) Доставчикът на УОИИ възстановява на Общината средствата, разходвани за цели, извън предмета на настоящия договор, заедно със законната лихва, считано от деня на неправомерното разходване на средства.

Чл. 25 В едномесечен срок от прекратяване на Договора Доставчикът на УОИИ възстановява на Общината неизразходваните средства от авансово изплатена Компенсация на база на представения окончателен отчет за изпълнение на Договора.

РАЗДЕЛ XIV. ДРУГИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 26 Договорът може да бъде променян по взаимно писмено съгласие на страните или при промяна на нормативните актове, касаещи

предоставяните услуги, с анекс.

Чл. 27 Страните разрешават споровете, възникнали по повод сключването, изпълнението и прекратяването на настоящия Договор, по взаимно съгласие по пътя на преговорите, а при невъзможност – по съдебен ред пред компетентния съд.

Чл. 28 Всички съобщения и уведомления между страните по този Договор трябва да бъдат в писмена форма за действителност. Писмената форма се смята за спазена, и когато уведомлението или съобщението е изпратено по факс или имейл на посочените по-долу адреси: [.....]

Чл. 29 За неуредени въпроси в настоящия договор се прилагат разпоредбите на действащото законодателство на Република България.

ОБЩИНА:

ДОСТАВЧИК НА УОИИ:

.....

.....

ЧАСТ IV.

**РЕЗУЛТАТИ ОТ ПРОВЕДЕНИ АНАЛИЗИ
НА ПРАКТИКИТЕ ПО ПРИЛОЖЕНИЕ НА
ПРАВИЛАТА ЗА УОИИ В БЪЛГАРИЯ И
ДРУГИ ДЪРЖАВИ ЧЛЕНКИ**

Като част от изпълнението на Проект „Ефективно прилагане на правилата на ЕС за държавните помощи при предоставяне на услуги от общ икономически интерес (УОИИ)“ са изготвени четири задълбочени анализа относно различни аспекти на приложението на режима на УОИИ в България и други държави членки на ЕС.

Анализите правят преглед от една страна на практиката и организацията на услугите, предоставяни от общините в България, както и националната нормативна уредба, в съпоставка с действащото законодателство на ЕС при предоставянето на УОИИ. От друга страна част от анализите е обзор на съществуващи практики и уредба в други държави членки в областта на УОИИ, включително идентифициране на тесните места в прилагането на режима на УОИИ и трудностите, срещани при практическото му прилагане.

Изготвените четири анализа включват:

- ▶ Анализ на съществуващата практика и организация на услугите, предоставяни от общините;
- ▶ Анализ на добри практики за услуги от общ икономически интерес в държави членки на ЕС;
- ▶ Анализ на цялостната нормативна уредба в Република България и нейната пряка или косвена съотносимост към европейското законодателство по държавните помощи с акцент върху нормативната уредба за общинските администрации при предоставянето на УОИИ;
- ▶ Анализ на тесните места в прилагането на режима на услугите от общ икономически интерес.

Наръчникът представя в следващите страници основните резултати от всеки от изготвените анализи.

1. РЕЗУЛТАТИ ОТ АНАЛИЗА НА СЪЩЕСТВУВАЩАТА ПРАКТИКА И ОРГАНИЗАЦИЯ НА УСЛУГИТЕ, ПРЕДОСТАВЯНИ ОТ ОБЩИНИТЕ

Анализът на съществуващата практика и организация на услугите, осъществявани от общините в България, има за цел да бъде установена практиката на общините по организиране и предоставяне на обществени услуги, включително по разходване и контрол на публични средства, предназначени за финансиране на местни дейности и дейности, делегирани от държавата. От обхвата на анализа са изключени услуги, възложени на болници (държавни и общински), услуги, свързани с наземен транспорт и административни услуги.

Като основа на анализа е използвана информацията, предоставена от петте най-големи общини в България – Варна, Бургас, Стара Загора, Пловдив и София, по специално подготвени по Проекта въпросници, както и допълнително събрана информация и документи. За пълнота е включена обществено достъпна информация за практиката на други общини в България.

Прегледът на услугите, осъществявани от общините, в анализа е по сфери на компетентност на общините съгласно ЗМСМА. За всяка сфера са направени предварителни общи бележки относно икономическия характер и обществения интерес на анализиранияте дейности. Определени са обхватът на услугите, начинът на възлагането им, методът на финансиране и контрол на разходването на публичните средства. На тази основа е направена преценка за наличие на основните предпоставки за определяне на всяка дейност като УОИИ.

1.1. Резултати от прегледа на осъществяваните от общините услуги по области

С цел подпомагане на правоприлагащите органи при работата с режима на УОИИ, ключовите изводи от анализа очертават особеностите на всяка разгледана услуга, които имат съществено значение за преценката на нейния икономически и обществен характер, както и за наличието на пазарна неефективност, т.е. за определянето ѝ като УОИИ. По-долу накратко са разгледани основните видове услуги.

1.1.1. Услуги, свързани с общинско имущество

Сред правомощията на общината съгласно ЗОБС е управление на общинското имущество, вкл. предоставяне на права на ползване и

отдаване под наем на имоти и вещи- общинска собственост. Управлението на имоти и вещи общинска собственост се осъществява винаги и само в интерес на населението на общината. С оглед на това дейностите, посочени от целевите общини в тази сфера, обичайно са такива с обществен характер.

Общинското имущество представлява публичен ресурс и предоставянето му за ползване на трети лица може да бъде държавна помощ, когато ползвателят извършва икономическа дейност и не заплаща пазарно възнаграждение за ползването. В този случай е налице отказ от публични средства. Това може да бъде УОИИ, когато представлява изпълнение на пазарно неефективна икономическа дейност по възлагане на общината.

Имотите и вещите - общинска собственост, се предоставят безвъзмездно за управление на юридически лица и звена на общинска бюджетна издръжка. Предоставянето за управление на общинското имущество обичайно не е свързано с възлагане извършването на конкретна публична услуга от икономически интерес. Дейностите по управление на имуществото се извършват в рамките на необходимото за осигуряване на помещения за работа на държавните и общински структури и за нормалното осъществяване на възложените им публични функции.

Съгласно действащото законодателство свободни нежилищни имоти - частна общинска собственост, които не са необходими за нуждите на органите на общината, се отдават под наем без търг или конкурс за нуждите на определени организации: юридически лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ), определени за осъществяване на общественополезна дейност, политически партии и синдикални организации. Предоставянето под наем на общинското имущество в тези хипотези не е свързано с възлагане извършването на конкретна публична услуга от икономически интерес или извършването на икономическа дейност, предвид което в общия случай не може да се счете, че би била налице услуга от общ икономически интерес.

По-различно е положението при отдаване под наем на общински търговски обекти и съоръжения, където дейността е икономическа - предоставя се услуга (ползване на търговски обект) на пазара срещу възнаграждение. Отдаването под наем на общински търговски обекти може да се определи като дейност от частен икономически интерес. От друга страна, законното изискване на ЗОБС за провеждане на търгове и конкурси при отдаване под наем на общинска собственост (чл. 8 и чл. 14 от ЗОБС) в общия случай би следвало да изключва наличието на държавна помощ по смисъла на чл. 107,

параграф 1 от ДФЕС при тази дейност. Провеждането на публично оповестен търг или конкурс при предварително определени равни и недискриминационни условия, съгласно прозрачни правила и по еднакви за всички участници пазарни цени, изключва възможността за предоставяне на икономическо предимство и за ограничаване на конкуренцията и засягане на търговията между държавите членки.

С оглед на горното, няма да бъде налице държавна помощ, когато общинското имущество се ползва за нестопански цели¹⁶¹ (например безвъзмездно ползване от лица на бюджетна издръжка за осъществяване на административни услуги), както и когато имуществото се ползва със стопанска цел, но ползвателят му заплаща на общината възнаграждение по пазарни цени. Във връзка с втората хипотеза, следва да се гарантира постигането на пазарна цена, например чрез провеждане на състезателна, открита, недискриминационна, конкурсна процедура.

От дейностите в този раздел като УОИИ би могло да се определи напр. изграждането и управлението на платени паркинги и зони за паркиране, някои случаи на предоставяне за експлоатация на общинско имущество за задоволяване на общи потребности чрез извършване на икономическа дейност и др., на база на детайлен анализ на условията на осъществяването на икономическата дейност и дефиниране като УОИИ.

1.1.2. Услуги в областта на устройството и развитието на територията

Разгледаните услуги в областта на устройството и развитието на територията като цяло не съставляват икономически дейности. Те включват или административни услуги, или услуги по изграждане на обществена пътно-транспортна инфраструктура, която не е предназначена за търговска експлоатация, не среща пряка конкуренция от други инфраструктури и за която липсва частно финансиране за сходни съоръжения. Съгласно разясненията на Европейската комисия при тези специфики не е налице помощ поради липса на засягане на конкуренцията между държавите членки¹⁶².

1.1.3. Услуги в областта на образованието

Анализираните услуги в областта на образованието **включват дейността на детски градини и училища и свързаните с тях спомагателни активности**. Те се организират по делегиране от страна на държавата, в рамките на националната образователна система, финансират се предимно с публични средства и се контролират от

¹⁶¹ Вж. т. 207 от Известието на Комисията;

¹⁶² По-подробно вж. т. 211 от Известието на Комисията;

държавата. При това положение се счита, че те не представляват икономическа дейност, а са част от публичната функция на държавата, която изпълнява своята мисия по отношение на населението в социалната, културната и образователната сфера¹⁶³. Това не се променя, когато потребителите заплащат такси, които покриват малка част от реалните разходи за образование, тъй като тези такси нямат ролята на реално възнаграждение. Това разбиране е възприето и в допълнителните разпоредби на Закона за предучилищното и училищното образование.

За сметка на това **допълнителните дейности в общинските детски градини и извънкласни дейности в общинските училища** не са част от държавния образователен стандарт и се предоставят от частни субекти срещу възнаграждение, заплащано от родителите. С оглед на това те са услуги с икономически характер, предоставяни свободно на пазара. За тях липсва установена пазарна неефективност, което не позволява възприемането им като УОИИ. От друга страна за финансирането на подобни дейности би могло да бъде обосновано отсъствие на държавна помощ, поради местния им характер и липсата на ефект върху търговията между държавите членки¹⁶⁴.

1.1.4. Услуги в областта на здравеопазването

Разгледаните дейности на общините във функция здравеопазване не са типично здравни, а имат по-скоро социална насоченост или са свързани с образователната сфера.

Дейността по Финансово подпомагане на семейства и двойки с репродуктивни проблеми касае пряко предоставяне на средства за ин витро лечение на семейства, което изключва наличието на държавна помощ, поради липсата на подпомагане на предприятие. Поддържането на здравните кабинети в общинските училища и детски градини е пряко свързано с образователната система, поради което няма икономически характер¹⁶⁵.

От друга страна услугите **„Детска ясла“** и **„Млечна кухня“**, които целят подпомагане на семействата при отглеждане на деца, се финансират предимно със средства от делегираните бюджети и общинския бюджет. Родителите и настойниците заплащат такси, покриващи част от разходите. Налице е пазар в по-големите общини, където детски ясли и кухни се организират и от частни лица.

Услугата Детска ясла е сходна на детските градини и би могла да

¹⁶³ Вж. т. 28-30 от Известието на Комисията;

¹⁶⁴ Вж. т. 196 от Известието на Комисията;

¹⁶⁵ Вж. изводите по отношение на услугите в образователната сфера и т. 24 от Известието на Комисията;

бъде изключена от обхвата на икономическите дейности като част от общественото образование¹⁶⁶. От друга страна детските кухни често се организират като част от яслите. Когато са самостоятелни комплекси, за тях може да се обоснове и местен характер - засягат ограничен местен пазар, ползват се само от местното население, не привличат и не се очаква да привлекат инвестиции от други държави-членки. Разбира се, при необходимост тези обстоятелства следва да бъдат проверени и подкрепени с конкретни фактически данни и анализ.

1.1.5. Услуги в областта на благоустрояването и комуналните дейности

Дейностите по благоустрояване и комуналните дейности като цяло са услуги, които преследват задоволяване на обществен интерес. Изключение правят някои от разгледаните дейности в тази област, които не могат да се определят като УОИИ, тъй като задоволяват частни интереси (предоставят се по договори с частни субекти срещу възнаграждение).

Дейностите по изграждане, поддръжка и експлоатация на обществена свободно достъпна инфраструктура, която не се ползва по търговски начин и не срещат пряка конкуренция от сходни инфраструктури, финансирани от частноправни субекти, не могат да засегнат конкуренцията и за тях няма държавна помощ¹⁶⁷ (*Строителство и проектиране с цел благоустройство на градската среда и Проектиране, благоустрояване, изграждане, ремонт, реконструкция и поддръжка на уличната мрежа, тротоари, алеи и други настилки*).

Така в сферата на благоустрояване и комунални дейности, при определени условия общините могат да определят като УОИИ дейностите по 1) озеленяване, ремонт, реконструкция, възстановяване и поддържане на паркове, градини, зелени площи; 2) поддържане и експлоатация на система за улично осветление; 3) почистване и миене на улични платна, площи, тротоари; 4) денонощно зимно поддържане на уличната мрежа.

1.1.6. Социални услуги

Анализираните социални услуги са насочени изцяло към повишаване качеството на живот на граждани в уязвимо положение в изпълнение на националните и местни политики в социалната сфера. Всяка от тези услуги е от обществен интерес, насочена към задоволяване на потребностите на обществото като цяло при възникнала социална нужда.

¹⁶⁶ Вж. т. 29 от Известието на Комисията.

¹⁶⁷ Вж. т. 211 от Известието на Комисията.

Квалификацията на социалните услуги като икономически или икономически е една от широко дискутираните теми на европейско ниво. От една страна те обичайно са част от публичната социална мисия на държавата по отношение на населението. От друга страна е възможно да се предоставят от частни оператори и в някои държави членки има развити пазари за тях.

Също така, в Решението за УОИИ ЕК определя, че социалните дейности, свързани със здравеопазване, дългосрочни грижи, грижи за деца, достъп до пазара на труда и реинтегрирането в него, както и социалното жилищно настаняване, могат да бъдат определени като УОИИ. При наличие на развит пазар за тези дейности и осъществяването им срещу възнаграждение, те следва да се разглеждат като икономически и могат да бъдат възлагани като УОИИ в случай на пазарна неефективност.

В българския контекст за социалните услуги следва да се направи преценка на организацията и средата на осъществяване, за да се прецени дали общините, когато действат като доставчици на социални услуги, осъществяват икономическа дейност или упражняват своите публични задължения към населението.

Липсва застрашаване на конкуренцията и засягане на търговията между държавите членки в случаите на чисто местни социални дейности. Наскоро ЕК е счела, че услугите на дом за възрастни хора в Португалия имат изцяло местно въздействие¹⁶⁸. При използване на аргументите от решението може да се обоснове и местно значение на някои социални услуги в България. Все пак, позоваването на изключението за местна помощ винаги крие известен риск. Макар да има редица решения на Комисията, които дават насоки, всеки отделен случай се разглежда според собствените си специфики.

Сред услугите, които се определят като УОИИ от общините, е социалното жилищно настаняване, каквото е изискването по ОПРР 2014-2020. Социалните жилища, финансирани по такива проекти, се разграничават от общия общински жилищен фонд чрез термина „социални жилища“ и се управляват отделно.

1.1.7. Услуги в областта на опазването на околната среда и рационалното използване на природните ресурси

Сред дейностите по опазване на околната среда и рационално използване на природните ресурси особен интерес представляват услугите по управление на отпадъците. Те са сред често определяните като УОИИ от държавите членки в ЕС, както и обичайно възприемани като икономически от ЕК. Приема се, че те имат икономическа същност,

¹⁶⁸ State aid SA.38920 (2014/NN) –Alleged State aid to Santa Casa de Misericordia de Tomar (SCMT).

като само някои държави¹⁶⁹ определят управлението на отпадъците като нестопанска публична функция, присъща само на общината.

Управлението на отпадъци включва различни дейности – събиране, транспортиране, съхраняване, оползотворяване и обезвреждане на отпадъци, изграждане, поддържане, управление и експлоатация на депа, инсталации и съоръжения за обезвреждане и оползотворяване на отпадъци. Така и обхватът на дейностите, включени в УОИИ по управление на отпадъците може да бъде различен. Всяка от тези дейности е сама по себе си услуга и може да се възложи като УОИИ отделно. Например във връзка с участието и получаването на финансиране по ОПОС¹⁷⁰, някои общини са определили като УОИИ изграждането на инсталации за компостиране.

Други дейности по опазването на околната среда не представляват услуги, които могат да се определят като УОИИ, тъй като се осъществяват в изпълнение на властнически правомощия (напр. Превантивна дейност за предотвратяване на вредните последствия от бедствия и аварии). Някои дейности са неикономически, тъй като се осъществяват изцяло без възнаграждение - Мобилните центрове за разделно събиране на отпадъци от домакинствата. Накрая част от услугите се извършват в частен интерес и се финансират изцяло с частни средства, което изключва УОИИ и държавна помощ - *Извозване на едрогабаритни и насипни отпадъци, ползване на техника и почистване на сняг по еднократни договори.*

1.1.8. Услуги в областта на културата

Общинските дейности в културната сфера обикновено се организират по нетърговски начин, което изключва наличието на истински пазар за тяхното предоставяне. Те не могат да бъдат УОИИ, а предоставеното за тях публично финансиране не се счита за държавна помощ.

Според ЕК естеството на културна дейност е нестопанско, когато тя е достъпна за обществеността безвъзмездно и преследва чисто социална и културна цел. Дори и посетителите на културна институция или участниците в културна дейност, открита за широката общественост, да плащат някаква сума, която покрива само една малка част от реалните разходи, това не променя нестопанското естество, тъй като платената сума не може да се счита за истинско възнаграждение за предоставената услуга.

Културни дейности, предоставяни по търговски начин и финансирани предимно от такси от посетителите или други търговски средства с цел извличане на печалба, биха били от стопанско естество – търговски

¹⁶⁹ Например Фламандския регион в Белгия.

¹⁷⁰ Оперативна програма Околна среда 2014-2020.

изложения, кинотеатри, търговски музикални изпълнения и фестивали, художествени школи, финансирани от такси. Предоставените за тях публични средства могат да бъдат държавна помощ.

Все пак, дори и при наличие на икономическа културна дейност може да се приеме, че държавна помощ не би била налице, когато тя има местен характер. ЕК определя, че само финансиране, предоставено на големи и известни културни институции и мероприятия, които са широко рекламирани извън техния „домашен“ регион, както и такива, които не изключват чуждестранната аудитория поради географски или езикови съображения, имат потенциала да засегнат търговията между държавите членки¹⁷¹. Така напр., ЕК е счела, че публичното финансиране на нов археологически музей в Крит не представлява държавна помощ. Обосновката е свързана с това, че той няма да бъде нова самостоятелна „атракция“ за привличане на туристи, тъй като посетителите от други държави членки биха взели решение да посетят Крит независимо от съществуването на новия музей.

За културните институции и организации, финансирани с публични средства у нас, обичайно биха могли да бъдат доказани сходни обстоятелства чрез конкретни статистически данни за всяка културна дейност - брой посетители (местни и чуждестранни), наличие на чуждестранни гостуващи организации с международна известност, представяне на културни събития на езици различни от български, реклама в други държави и други относими показатели.

1.1.9. Услуги в областта на развитието, поддържането и опазването на културни, исторически и архитектурни паметници

В сферата на развитието, поддържането и опазването на културни, исторически и архитектурни паметници са анализирани общинските дейности по съхранение, поддържане и популяризиране на историческото, археологическото, културното и духовното наследство. Всички те се изпълняват от културни институции (регионални и общински музеи). За тях като цяло важат изводите за дейностите в сферата на културата. Те имат принципно неикономически характер, поради специфичната си цел. Когато се извършват по начин, достъпен за обществото като цяло и без възнаграждение или срещу цена, покриваща малка част от стойността на услугата, естеството им е неикономическо.

В случай на спомагателно и ограничено осъществяване на икономическа дейност¹⁷², която се финансира с частни средства или е достъпна само за част от населението (отдаване на зали и други

¹⁷¹ Вж. т. 34-35 от Известието на Комисията.

¹⁷² Вж. т. 34 и т. 207 от Известието на Комисията.

помещения с архитектурна и културна стойност на отделни лица за частни поводи), неикономическият характер на основната дейност не се променя. Дори и при наличие на икономическа дейност, може да се приеме, че държавна помощ не би била налице, поради чисто местното ѝ въздействие¹⁷³.

1.1.10. Услуги в областта на развитието на спорта, отдиha и туризма

В тази сфера са анализирани общински дейности, свързани с изграждането, реконструкцията или оперирането на спортни и мултифункционални обекти за развлечение, които са общинска собственост, както и други случаи на финансиране на спортни и развлекателни дейности с общински средства.

Част от тях не могат да се определят като УОИИ, защото: 1) не преследват обществен интерес (*осигуряване на условия за отдиh в общински почивни бази*); 2) не са икономически, тъй като се ползват от цялото общество без възнаграждение (*информационно обслужване на туристите, изграждане на парк-фитнес площадки и тенис маси*); 3) не включват стопанска дейност, осъществявана от предприятие (*финансово подпомагане на физически лица за спортни заслуги или на нестопански спортни проекти по общински програми*).

Според ЕК строителството, ремонтът и експлоатацията на спортна инфраструктура и развлекателни обекти представляват икономическа дейност, когато се използват с търговска цел - потребителите заплащат такса за използването им или са отдадени под наем за организиране на различни събития срещу възнаграждение.

Не е налице държавна помощ за финансиране с публични средства на спортни съоръжения, достъпни за обществеността и използвани с търговска цел, когато съоръженията не срещат пряка конкуренция, дублирането им е икономически неоправдано и не е налице частно финансиране за сходни услуги в съответната община.

Финансирането на спортни и развлекателни съоръжения не е държавна помощ, когато инфраструктурата се ползва от местно население, с малка вероятност да привлече клиенти или инвестиции от други държави членки, тъй като не е в състояние да засегне търговията между държавите членки¹⁷⁴. Не представлява държавна помощ и финансирането на туристическа инфраструктура в области с малко съоръжения и ограничен туристически капацитет. Според ЕК от значение за тази преценка са 1) местоположението на съоръжението; 2) работното време; 3) предимно местните ползватели; 4) общ брой

¹⁷³ Вж. т. 34-35 от Известието на Комисията.

¹⁷⁴ Вж. т. 197 а) от Известието на Комисията.

и капацитет на съоръженията спрямо броя на местните ползватели;
5) други туристически съоръжения в района¹⁷⁵.

1.1.11. Услуги в други области

Сред услугите в други области са анализирани две основни дейности - сключване на граждански брак и траурни услуги. Първата от тях - сключване на граждански брак, представлява публична административна функция на общината и не е икономическа. Що се отнася до траурните услуги - те включват едновременно дейности с административен характер (напр. определяне на строителна линия) и такива с икономическа функция, които биха могли да се предоставят и от частни субекти (организация на различни траурни обреди). Публичното финансиране за икономическите траурни дейности не може да се определи категорично като държавна помощ, тъй като е силно вероятно те да имат изцяло местен характер. Все пак не е изключено да могат да се определят като УОИИ при липса на пазарна ефективност в съответната община. Такива случаи се срещат в някои държави членки.

1.2. Общи изводи относно съществуващата практика и организация на услугите, предоставяни от общините

1.2.1. Основни видове УОИИ, предоставяни от общините, и начин на идентифицирането им

На база на осъществения анализ са изведени следните услуги, конкретно идентифицирани от общините като УОИИ:

- Събиране, управление и оползотворяване на отпадъци;
- Социално жилищно настаняване.

Анализът показва, че съществуват и други видове услуги, които биха могли да се квалифицират като УОИИ при определени условия, сред които са следните:

- Услуги, свързани с благоустрояване и комунални дейности, като напр. озеленяване, поддържане на паркове, почистване на улици, поддръжка на улично осветление;
- Услуги по управление и експлоатация на зони за паркиране;
- Социални услуги;
- Услуги, свързани с опериране на активи общинска собственост.

Изследването показва, че в нито една от целевите общини не се прилагат специфични правила и процедури за определяне на УОИИ.

¹⁷⁵ Вж. т. 197 з) от Известието на Комисията.

Като цяло броят на общинските дейности, определени като УОИИ от общините, е ограничен и е продиктуван изцяло от изискванията на оперативни програми, съфинансирани от фондове на ЕС, например:

- Столична община е възложила на "Столично предприятие за третиране на отпадъци" - СПТО да изпълнява услуги по третиране на отпадъци, управление, експлоатация, поддръжка, ремонт и подмяната на съоръженията, придобити по проект "Интегрирана система от съоръжения за третиране на битовите отпадъци на Столична община" съгласно договори за безвъзмездна финансова помощ по оперативна програма "Околна среда 2007-2013";

- Приети понастоящем или в процес на изготвяне са наредби на различни общини, в които дейността по социално жилищно настаняване се квалифицира като УОИИ по смисъла на Решението на ЕК за УОИИ. Тази нова практика е свързана с кандидатстването по ОП „Региони в растеж“ 2014-2020, където има поставено изрично изискване за приемане на такива наредби от общините.

Ограниченият брой УОИИ, идентифицирани като такива от общините, показва, че като общо правило се вземат предвид само онези услуги, определени на национално ниво, особено, когато финансирането по оперативни програми е обусловено от възлагане на дадена дейност като УОИИ.

На база на събраната информация, може да се направи заключение, че общините нямат практика да извършват анализи, свързани с необходимостта от възлагане на услуги като УОИИ. При все това по информация на общините при първоначално учредяване на общински предприятия и поделения се прави подробен анализ на обичайните разходи и приходи от дейността. Самата концепция за осъществяване на дейността от общинско предприятие е да се постига съотношение качество-цена при предоставяне на услугата, задоволяване на обществените потребности при възможно най-ниски разходи, вкл. липса на печалба от дейността. Допълнително, основни принципи на управлението на местните финанси и общинския бюджет са икономичност, ефикасност, ефективност, отчетност и отговорност и прозрачност.

Правната несигурност при идентифицирането на УОИИ, както и по отношение конкретния механизъм на възлагане и организация, който да се следва, обяснява защо е толкова малък броят на идентифицираните услуги и изобщо защо местните органи на власт рядко пристъпват към възлагане на УОИИ при изпълнението на обществени услуги.

1.2.2. Определяне на обхвата на услугите

Услугите, които общините възлагат, са най-общо базирани на техните

законови правомощия по силата на ЗМСМА и секторното законодателство. Анализът показва, че е налице значително припокриване на видовете услуги, които общините предоставят в разгледаните пет целеви общини. Начинът на дефиниране на възлаганите от общините услуги също в голяма степен се характеризира с еднородност на определения обхват, с различия в зависимост от начина на възлагане, изпълнителя на дейността, продължителността и др.

Така например, обхватът на социалните услуги до голяма степен е предопределен от секторното законодателство и издадените методически указания на АСП. Подробна нормативна уредба регулира и обхвата на услугите, които следва да бъдат организирани от общините в областите на образованието, детските ясли и градини, културата, спортните дейности и туризма, управлението на отпадъците и др. Наличието на стандарти за делегираните дейности също уеднаквява типа дейности, за които общините имат делегиран бюджет, възлагат и организират.

Обхватът на услугите може да бъде определен в следните актове:

- В нормативен акт на национално ниво – социални услуги, управление на отпадъците, образование, здравеопазване и др.;
- В нормативен акт на местно ниво – напр. наредби на общинския съвет за жилищно настаняване, финансиране на спортни и културни събития и др.;
- В правилници за организацията и дейността на общински предприятия, създадени на основание чл. 51 от ЗОС за извършване на определена дейност;
- В договори с изпълнители на услугата – както външни, така и звена на общината / общински предприятия, вкл. договори за обществени поръчки по ЗОП. В някои случаи общините сключват и договори с общински предприятия за разписване подробно на задълженията им по осъществяване на конкретна дейност.

1.2.3. Начин на възлагане на услугите

В рамките на правомощията на местните власти е да определят формата за възлагане на УОИИ. Формата на възлагане се решава отделно за всеки вид услуга на база на сектора, в който се предоставя, дали се извършва от самата община с вътрешно звено или по възлагане на външен оператор. Не бяха идентифицирани възлагания конкретно по Решението за УОИИ, Рамката за УОИИ или Регламента *de minimis* за УОИИ.

При иницирираните процеси за възлагане по Решението за УОИИ в

областта на управлението на отпадъци и социалното жилищно настаняване са използвани следните актове:

- Наредба на общинския съвет за уреждане на условията и реда за установяване на жилищни нужди и за настаняване под наем, когато общината е изпълнител на услугата по социално жилищно настаняване и в допълнение договор, когато услугата е възложена на външно предприятие.

- Правилник за организацията на дейността на общинско предприятие /ОП/ "Столично предприятие за третиране на отпадъци" – СПТО, но в него не се споменава изрично, че възложената дейност е УОИИ и няма референция към акт на ЕС за УОИИ. По информация, предоставена от Столична община услугите, предоставяни от предприятието, могат да се квалифицират като УОИИ.

По отношение на другите услуги в общ интерес, осъществявани от общините, които понастоящем не са идентифицирани като УОИИ, се наблюдават следните начини на възлагане:

- Възлагане по Решение на общински съвет, когато услугите се възлагат на звено на общината или на общинско предприятие. Допълнително акт за възлагане биха могли да представляват и наредба на общинския съвет, регулираща конкретната дейност (например жилищно настаняване), правилник за организацията на дейността на общинското предприятие, заповед на кмета на общината за създаване, преобразуване и закриване на общинското предприятие или звено след решение на общинския съвет.

- Възлагане по Решение на общински съвет, когато услугите се след проведен конкурс за осигуряване на финансиране по общинска програма, обявен с решение на общинския съвет. Изборът на кандидатите също става по решение на общинския съвет. Към акта за възлагане може да се причислят и правилата на програмата и сключения договор от кмета на общината с избраните кандидати.

- Възлагане по договор с общински структури – такова възлагане има например при предоставяне на общински имоти за управление и/или ползване от звена на общинската администрация или общински предприятия. Тези договори се предхождат от взето от общинския съвет решение и заповед на кмета.

- Възлагане по договор за обществена поръчка, когато дейността се възлага на външен изпълнител и попада в обхвата на ЗОП. Сключването на договора също се предхожда от заповед на кмета на общината за избор на съответния участник в процедурата за определяне на изпълнител.

- Възлагане след проведен конкурс е обичайната практика при възлагане на социални услуги по ЗСП и ППЗСП.

Като обобщение може да се посочи, че актовете за възлагане изпълняват изискването да имат правнообвързваща сила съгласно националното законодателство. В тях са изброени ясно и конкретно избрания изпълнител, възложените му дейности и се съдържа задължение за осъществяването им. Липсата на позоваване в актовете за възлагане на някой от документите от пакета за УОИИ се обяснява с това, че самите услуги не се определят от общините като УОИИ.

1.2.4. Продължителност на възлагането

Възлагането от общините на услуги е обичайно в следните времеви рамки:

- При осъществяване на дейността вътрешно от общината чрез общинско звено или предприятие възлагането обичайно не е ограничено със срок. Те изпълняват възложените им обществени услуги до момента на изрично преустановяване на дейността и закриване на предприятието/звеното с нарочно решение на общинския съвет.

- Възлагането на дейностите на ОП "Столично предприятие за третиране на отпадъци" е за период от 15 години, считано от датата на създаването му. Този период е обусловен от средната продължителност на използване на възложените за опериране съоръжения.

- При възлагане на социални услуги е налице законово определяне на възможната продължителност на договорите до 5 години. Практиката на общините при възлагане на тези дейности е в синхрон с това законово изискване.

- При възлагане на договори по ЗОП се спазва разпоредбата на чл. 113 от ЗОП срокът на договорите за услуги с продължително изпълнение да не надвишава 5 години. По изключение възложителите могат да сключват договори за по-дълъг срок, когато това се налага поради естеството на предмета на поръчката, необходимостта от възвращаемост на инвестицията или поради техническа причина, като възложителят посочва мотивите за това в решението за откриване.

- При предоставяне на програмно финансиране по общински програми в областта на културата, спорта и образованието периодът на възлагане се определя в рамките на съответната програмна сесия и в зависимост от необходимото време за изпълнение на финансираните проектни предложения. Обикновено времетраенето на възлагането е от порядъка на няколко месеца (например при спортните дейности и при извънкласните дейности в училищата).

Като общ коментар по отношение на периода на възлагане може да се обобщи, че общините не възлагат изпълнението на услугите за периоди, надвишаващи ограниченията, въведени със законодателството на ЕС за УОИИ. По-различна е ситуацията с общинските предприятия и звена от администрацията, при които не се определя срок на възлагане.

1.2.5. Методи на компенсация и механизми, чрез които общините ги одобряват

Държавите членки имат определена степен на свобода по отношение на метода на изчисляване на компенсацията, който най-добре отговаря на възлаганите дейности. На база на анализа, бяха установени следните методи на компенсиране:

• Финансиране на общински предприятия или звена

В случаите, когато дейността се осъществява от структурирано общинско звено или общинско предприятие, тя е бюджетна дейност, ръководена от управител и със собствен бюджет като второстепенен разпоредител с бюджетни кредити. Начинът на формиране на бюджета за извършване на дейността е базиран на общия процес на изготвяне на бюджетите на общините. Планирането и разпределянето на средствата в бюджета се извършва от директорите. Общинското предприятие/звено изготвя справка за необходимите му бюджетни средства за следващата година на база на предходната, която внася в общината за разглеждане и утвърждаване през текущата година, в сроковете по съставяне на бюджета. Като общ принцип бюджетът се определя от общинския съвет по предложение на кмета на общината съобразно с предложението на директора на общинското предприятие. Всички събрани от общинското предприятие/звено наеми и такси постъпват като приходи в бюджета на съответната община. Предприятията съставят отчети за изпълнение на бюджетната си сметка.

В тези случаи методът на компенсиране е базиран на покриването на всички необходими разходи при осъществяването на задълженията по обществените услуги, като не се предвижда печалба. Това е обичаен метод за компенсация не само в България, но и в Европа като цяло.

• Компенсация за услуги - делегирани от държавата дейности

Размерът на предоставената компенсация под формата на делегиран бюджет се определя въз основа на единните разходни стандарти. Средствата за социални услуги, делегирани от държавата дейности, се изплащат от държавния бюджет чрез бюджетите на общините по определените с Решение на Министерски съвет стандарти с натурални и стойностни показатели за съответната година. Определянето на

размера на стандартите за делегираните от държавата дейности се разработват съвместно от съответния министър, Националното сдружение на общините в Република България и министъра на финансите като отчитат различни макро- и микро- икономически показатели. Стандартите служат за определяне на общия размер на средствата за финансиране на делегираните от държавата дейности и за разпределението им по общини като се разчитат на базата на капацитета на услугата - брой ползватели и брой услуги, а не са разбити по конкретен вид разход и по икономически елементи.

При някои услуги (например финансирането на детските ясли, градини, млечни кухни и някои социални услуги) разходите за заплати, други възнаграждения и плащания за персонала и задължителни осигурителни вноски от работодатели са част от делегираните бюджети, докато текущата издръжка за осъществяване на дейността се покрива от общинския бюджет. В случаите, в които предоставените делегирани бюджети не са достатъчни за покриване на разходите, необходими за издръжка на дейността, тя се дофинансира със средства от общината. Такива разходи са свързани с ремонти на сгради общинска собственост, които общините предоставят на доставчиците на обществените услуги за изпълнение на дейностите им. Това при всички случаи са капиталови разходи, които са ограничени както по размер, така и по целите си.

Таксите, заплащани от потребителите на делегираните социални услуги се определят с Тарифата за таксите за социалните услуги, финансирани от държавния бюджет. Те се формират като процентна част от дохода на ползвателите въз основа на принципа на солидарността. Услугите се предоставят, независимо дали доходът на лицето позволява заплащане на реално извършените разходи. Целият размер на получените такси от потребители за делегираните дейности постъпва в държавния бюджет. Важна особеност на финансирането на тези дейности е, че няма взаимовръзка между приходи и разходи от дейността. Покриването на разходите от съответната дейност не е свързано с размера на получените приходи. Важно законово ограничение в Тарифата е, че заплащаната от потребителя такса не може да надвишава действителните месечни разходи, направени за издръжка на едно лице. Следователно е възможно тя да е под размера на разходите, но не и в по-голям размер. Освен това, някои групи потребители са освободени от заплащане на такса - лица до 18-годишна възраст и до завършване на средно образование, лица, настанени в приюти и в кризисни центрове.

• Финансиране на местни дейности

Местни дейности по ЗПФ са дейностите по предоставяне от общините на публични и други услуги въз основа на закон и/или решение на общинския съвет и които не се финансират като делегирани от държавата дейности. Примери за това са домашният социален патронаж, зоните за платено паркиране, специализираните библиотечни услуги, използването на съоръжения със спортно предназначение, траурните дейности и др.

Те се финансират от такси от потребителите по Закона за местните данъци и такси и приета общинска наредба, както и от средства от общинския бюджет. Всички приходи от такси, се внасят в приход на съответната община. Всички разходи се извършват съгласно Единната бюджетна класификация на разходите по бюджетите на общините и одобрения от съответния общински съвет бюджет за съответната година.

Методът на компенсиране е базиран на покриването на всички необходими разходи за задълженията за обществените услуги като не се предвижда печалба.

• **Компенсация за услуги, възложени на външни изпълнители**

- Възлагане чрез обществени поръчки

Размерът на компенсацията при възлагане на услуги по ЗОП се определя въз основа на анализ на разходите или методика за изготвяне и оценка на предложенията. Конкретните условия и срокове за плащане към изпълнителя се уговарят в договора за обществена поръчка. Заплащането на изпълнителите може да включва разходо-ориентирани компоненти, но като принцип изпълнителят има право на плащане съгласно ценовата оферта.

- Възлагане на социални услуги

При външно възлагане на социални услуги кметът на общината е длъжен да предостави на доставчика целия размер на финансовите средства, съставляващи финансовия стандарт за съответните делегирани от държавата дейности. В същото време, кметът на общината е длъжен да осъществява контрол за целесъобразното разходване на предоставените средства. Средствата за делегираните от държавата дейности, съставляващи финансовия стандарт за пълния капацитет на услугата се предоставят авансово, в сроковете на предоставяне на субсидиите от държавния бюджет, по банкова сметка, след предоставяне на фактура от изпълнителя. Финансирането на местните дейности е според приетата с Решение на Общински съвет Социална програма за съответната година.

Важна особеност е, че подлежат на компенсиране единствено реално

извършените разходи, т.е. ако предвидените финансови средства, съставляващи финансовия стандарт за съответните дейности надвишават реално извършените и отчетени разходи, остатъкът подлежи на връщане. За целта се изискват периодични отчети на разходите, подкрепени с разходооправдателни документи. Изрично са определени и разходите, които подлежат на компенсация. Не се предвижда включване на „разумна печалба“.

При някои случаи на възлагане на външни изпълнители е предвидено задължение за изпълнителя да предостави допълнително финансиране за собствена сметка за осъществяване на услугите, а от други се изисква да разполагат с необходима за осъществяване на услугата сграда/помещение.

- Възлагане по проектни предложения, финансирани по общински програми

При предоставяне на програмно финансиране за осъществяване на проектни предложения по общински програми размерът на средствата за всеки проект се определя в рамките на определен по програмата максимален бюджет за един проект. Размерът на предоставената компенсация се определя според Методика за оценка на ефективността на проектите, по която се присъждат точки и според тях се определя конкретният размер на средствата. Сумата на всички предоставени средства в рамките на една сесия за програмно финансиране не може да надвишава определения с правилата на програмата максимален бюджет.

На финансиране подлежат единствено необходимите разходи. За целта се изискват периодични отчети на разходите, подкрепени с разходооправдателни документи. Направените разходи се приемат само при представяне на надлежни според българското законодателство разходооправдателни документи и отчети. Изрично са определени и разходите, които подлежат на компенсация. Не се предвижда включване на „разумна печалба“.

1.2.6. Способи за извършване на контрол на компенсацията

• Способи за контрол при бюджетни предприятия

Прилаганите способности за контрол на предоставеното финансиране на звената на общините и общинските предприятия включват общи инструменти и механизми за бюджетен контрол. Съставянето и отчитането на бюджета за тези изпълнители на услуги е подчинен на фискалните правила по действащото законодателство включително:

- Общинските съвети и кметовете при съставянето, приемането и изпълнението на бюджетите на общините са длъжни да спазват

съответните фискални правила по ЗПФ.

- Общинският бюджет е публичен и се контролира от местната общност по ред, определен от общинския съвет и от определените със закон компетентни органи.

- Общинските съвети приемат наредби за съставяне, изпълнение, отчитане и контрол на бюджета на общината с подробни правила по съставянето и контрола на бюджета.

- Законът за финансовото управление и контрол в публичния сектор урежда обхвата и осъществяването на финансовото управление и контрол, както и принципите и изискванията към системите за финансово управление и контрол в организациите от публичния сектор, вкл. за общините.

• **Способи за контрол при възлагане с обществени поръчки**

Способите за контрол както на изпълнението, така и на плащанията при възлагане с обществена поръчка, могат да варират значително с оглед конкретния тип услуга. Конкретните условия, ред и срокове за плащане към изпълнителя се уговарят в договора за обществена поръчка.

В допълнение, в случаите на приложение на процедурите по ЗОП, доколкото е проведена състезателна, прозрачна, недискриминационна и безусловна процедура по смисъла на Известието на Комисията (пар. 89-96), не би следвало да има възможност за свръхкомпенсация, тъй като е избрана най-изгодната в икономическо отношение оферта.

• **Способи за контрол при възлагане изпълнението на социални услуги с конкурс**

Прилаганите способности за контрол са предварително дефинирани в сключените договори с външните доставчици, на които е възложено да организират и управляват предоставянето на определени социални услуги. Договорите с доставчиците съдържат подробни и конкретни задължения за предоставяне на периодични отчети. Обичайно срещани са следните изисквания към изпълнителите:

- Задължение за предоставяне на ежемесечен финансов отчет за изразходваните бюджетни средства по видове разходи и справка за неразплатени разходи по пълна бюджетна класификация;

- Задължение за предоставяне след приключване на всяка календарна

година на подробен финансов отчет за разходването на средствата, съобразно предвидените разходи по програмата за развитие на социалната услуга, придружен с копия от съответните отчетни документи.

Стандартно условие в договорите е, че се възстановяват само направените разходи, удостоверено с надлежни според българското законодателство оправдателни документи. Предоставени средства, които не са оползотворени в рамките на изпълнението на услугата за годината, се възстановяват на общината в края на всяка календарна година.

Някои общини имат приети специални правила и процедури за условията и реда за финансиране и отчитане на социални услуги, предоставяни от външни доставчици. Съгласно Процедура за условията и реда за кандидатстване, финансиране и отчитане на социални услуги, предоставяни от външни доставчици и на проекти на неправителствени организации на територията на община Варна, могат да се изведат следните правила, релевантни по отношение на метода на компенсиране и способите за контрол на свръхкомпенсацията:

- Финансирането на делегираните от държавата дейности е според установените в съответната финансова година единни стандарти, приети с решение на Министерски съвет. Финансирането за всяка следваща година на делегираните от държавата дейности при промяна на единните стандарти или в нормативната база се урежда с анекс.

- Финансирането на местните дейности е според приетата с Решение на Общински съвет Социална програма за съответната година. Финансирането за всяка следваща година на местните дейности при промяна на Социалната програма се урежда с анекс.

- Средствата за делегираните от държавата дейности, съставляващи финансовия стандарт за пълния капацитет на услугата се предоставят авансово, в рамките на сроковете, в които се осъществява предоставянето на субсидиите от държавния бюджет, по банкова сметка, след издаване на фактура от страна на изпълнителя.

- Изравняване/ възстановяване на авансово преведените средства се извършва, съгласно изискванията на сключения с конкретната организация договор в края на календарната година.

- Доставчиците, които организират и управляват предоставянето на социалните услуги, като делегирани от държавата дейности предоставят ежемесечни отчети. Съдържат се и конкретни правила относно съдържанието на отчетите.

- Финансовият отчет трябва да съдържа опис на всички разходо-оправдателни документи с междинни и крайни сборове, като описанието да дава възможност за сравнение между планираните и разходвани средства.

- Направените разходи се приемат само при представяне на надлежни според българското законодателство разходооправдателни документи.

• Способи за контрол при предоставяне на финансиране на проектни предложения, избрани по общински програми

Прилаганите способности за контрол са предварително дефинирани в правилата на съответната програма, както и в сключените договори с избраните кандидати, на които е предоставено финансиране за конкретен проект. Финансирането, контролът по изпълнението и мониторингът на проектните дейности се възлагат на Координатор на Програмата, който е част от общинската администрация. Сред идентифицираните мерки се открояват следните общи правила:

- прилагат се мерки за прозрачност, включващи публикуване на информация за правилата на програмата, класирането на проектите, размера на финансирането и отчитането на изпълнението на интернет страницата на общината;

- при одобряване на всеки конкретен проект се определя отговорен, наблюдаващ експерт от администрацията на общината, който осъществява текущ контрол по изпълнението на проекта;

- изпълнението на проектите се отчита съгласно условията и срока на договора с краен съдържателен и финансов отчет;

- създава се план-график за посещения на място с цел мониторинг на изпълнението на одобрените проекти, включително на разходването на предоставените целеви бюджетни средства;

- след приключване на проектните дейности избраният член на администрацията, осъществяващ функциите на координатор на програмата, представя отчетен доклад пред общинския съвет.

В обобщение, сред основните проблеми, свързани с възлагането и организирането на УОИИ, които са идентифицирани при осъществяване на анализа и които са валидни и приложими на общоевропейско ниво, могат да бъдат посочени следните:

- трудности при идентифицирането и квалифицирането на услуги като УОИИ,

- наличие на комплексна и силно регулирана нормативна среда за предоставяне на повечето услуги от общините;
- необходимост от по-добро познаване на правилата в областта на УОИИ;
- необходимост от допълнително ниво на правна сигурност при прилагане на правилата в областта на държавните помощи, включително правилата на ЕС за УОИИ и др.

2. РЕЗУЛТАТИ ОТ АНАЛИЗА НА ДОБРИ ПРАКТИКИ ЗА УСЛУГИ ОТ ОБЩ ИКОНОМИЧЕСКИ ИНТЕРЕС В ДЪРЖАВИ ЧЛЕНКИ НА ЕС

Анализът на добри практики за услуги от общ икономически интерес в държави членки на ЕС представя проучените добри чуждестранни практики в рамките на ЕС при предоставяне и разходване на публични средства за реализирането на УОИИ.

В анализа е разгледан съществуващият опит по отношение дефинирането, възлагането и изпълнение на УОИИ от чуждестранни администрации в рамките на ЕС. Представен е преглед на нормативната среда, в която са създадени съответните добри практики, с цел да се постигне по-добро разбиране на техния контекст. Основната част от представянето на добрите практики се съсредоточава върху проучения опит на посетените в рамките на изпълнението на Проекта държави членки – Унгария и Полша. С оглед осигуряване на оптимална пълнота на анализа са разгледани и добри практики в други държави членки, притежаващи богат опит при прилагането на режима на държавните помощи при възлагане на УОИИ.

Главните теми на проучените по време на посещенията добри практики включват:

- преглед на нормативната среда и процедурните правила, прилагани от държавите членки при финансирането и възлагането на УОИИ;
- обобщение на практиката по прилагане на режима на УОИИ и по-конкретно на използваните методи за дефиниране, възлагане и оценка за съответствие с европейското право, предварителен и последващ контрол, прозрачност, продължителност на възлагането, използваните методологии за компенсиране, включително параметри на изчисляване, контролиране и мониторинг на компенсацията, методи за изчисление на разумна печалба;
- представяне на практически примери за прилагане на режима на УОИИ в специфични икономически сектори.

2.1. Нормативни изисквания и обхват на УОИИ в държавите членки

2.1.1. Нормативна основа за УОИИ в националните законодателства

Законодателните органи на държавите членки обичайно не прибегват

до въвеждане в националните законодателства на общи дефиниции за понятието за УОИИ. Основната причина за това е директната приложимост на правото на ЕС. Не по-малко важен е фактът, че всеки публичен орган на държава членка в рамките на своите правомощия може да определи дали дадена дейност, извършвана от него или поверена в негова отговорност, следва да бъде разглеждана като задача от общ интерес и организирана при спазване на правилата за УОИИ. Следователно, счита се, че въвеждането на по-конкретно определение или на списък с дейности, определени като УОИИ на национално ниво, би било ограничаващо в известна степен компетентността на тези органи и не би съответствало на широтата на дискрецията, установена в правото на ЕС. В тази връзка единодушно държавите членки избират да не прибегват до подобен нормативен подход.

От друга страна, анализът на практиките в другите държави членки показва, че често е налице недостатъчна информираност относно правилата и последиците от прилагането на режима на УОИИ, установен в европейското законодателство. Този фактор, в съчетание с липсата на конкретика в националното право на държавите членки при дефиниране на това понятие, има за последица по-слабото прилагане и използване на преимуществата на тази възможност от националните публични органи, най-вече на регионално и местно ниво. Ето защо, много от държавите членки избират вместо да дадат обща дефиниция на понятието за УОИИ, да въведат специфични законодателни разпоредби за използването на този режим по отношение на онези услуги, които са дефинирани като такива от законодателството на ЕС (като например универсалната пощенска услуга), както и за онези, които с оглед спецификите на националната организация най-общо могат да бъдат разглеждани като УОИИ. Подобен подход позволява да се придаде известна яснота за публичните органи на държавата членка на понятието за УОИИ и същевременно да се остави свобода на преценка за всеки национален публичен орган (централен, местен или регионален) дали съответната услуга може да се възложи като УОИИ.

Съществува и обратен, негативен подход, при който на национално ниво, макар и невинаги законодателно, се закрепва разбирането, че дадена дейност не може да се квалифицира като УОИИ, било то защото представлява изпълнение на властнически функции от страна на публичните органи или поради липса на икономическо измерение на услугата.

Тези подходи могат да бъдат и са използвани и у нас при дефинирането на УОИИ от националното законодателство. Така например по

отношение на универсалната пощенска услуга в Закона за пощенските услуги е определено, че тя представлява изпълнение на УОИИ, а за дейностите по социално жилищно настаняване през новия програмнен период общините в наредби въвеждат изискване за възлагане на услугата по Решението за УОИИ. Обратният подход също намира приложение в българското законодателство – например в допълнителните разпоредби на Закона за училищното и предучилищното образование се определя кои дейности по този закон нямат икономически характер, а се осъществяват в изпълнение на държавната политика в образователната сфера.

По отношение на конкретните правила за прилагане на режима на УОИИ в държавите членки се използва най-общо правото на ЕС и неговите достижения без въвеждане на допълнителни национални правно-обвързващи правила за възлагане, изпълнение, предоставяне, компенсиране, контрол и наблюдение на УОИИ. В повечето държави членки са създадени насоки и препоръки на национално или местно ниво за прилагане на пакета за УОИИ, базирани на установените в него правила и практиката на Комисията и Съда на ЕС. В други държави е избрано да бъдат дадени насоки само в определени сектори. Освен това за улеснение на администраторите на помощ, националните органи, отговарящи за мониторинг на държавните помощи в държавата членка, са снабдени с правомощия да преглеждат и да дават становища по изготвени актове за възлагане на УОИИ.

2.1.2. Обхват на УОИИ

Налице са съществени различия в обхвата на услугите и във формите на организация на УОИИ в държавите членки. Причина за това са съществуващите национални разбирания, особености на социално-икономическите ситуации и законодателни рамки. Често общият термин УОИИ се тълкува като понятие само на законодателството на ЕС, на което държавите членки могат да се позовават по смисъла на първия критерий от делото Алтмарк или по смисъла на член 14 и член 106 (2) от ДФЕС. Именно това обстоятелство поражда необходимостта от адаптиране на националните представи за обществени услуги с икономически характер към европейските правила за организирането им.

Наблюдават се съществени различия в обхвата на едни и същи по своето естество услуги в различните държави членки. Това различие много ясно проличава например при социалните услуги, които в някои държави изобщо не се разглеждат като УОИИ (в тази връзка подходящ пример са Полша и Унгария), докато в други държави членки почти всички дейности по предоставяне на услуги от соци-

ално естество са докладвани пред ЕК в двугодишните национални доклади (например Чехия).

Същевременно под влиянието на практиката на ЕК и СЕС в пакета за УОИИ е установено разбирането, че социалната услуга по предоставяне на жилищно настаняване на социално уязвими групи следва да се разглежда като УОИИ.

По този начин практиката на институциите на ЕС определя до голяма степен обхвата на тази дейност. Въпреки това и при нея, както и при други общоприети УОИИ, се среща широка гама от конкретни дефиниции на обхвата на услугата (в различните държави тя включва всички или някои от следните дейности: строителство и/или покупка на жилища, тяхното управление, настаняването на нуждаещи се лица, експлоатацията на имотите, ремонт, реновиране, събиране на наеми и такси и други).

Формите на организация на изпълнението на тези дейности също е разнообразно, до голяма степен осъществявано под влияние на дългогодишни традиции в конкретния сектор. Подобни различия са налице и в други сектори като управление на отпадъците, образование, грижи за деца, култура, управление и експлоатация на обществено достъпни градски пространства, транспорт, болнична помощ и други.

Докато всяка държава членка разполага със собствена концепция и организация на УОИИ, които предоставя, ЕК има правомощието да контролира избора на държавите членки единствено по отношение на евентуалното допускане на явна грешка при дефинирането на услугата. Така оспорване на възлагането на дадена дейност като УОИИ се прилага само на основата на определени критерии (ограничаване на цените, даване на приоритет на достъпа на някои потребители и др.). В тази връзка например, ЕК след като изследва въпроса със социалното жилищно настаняване в Нидерландия, изисква поставяне на таван на доходите, необходими за осигуряване на достъп до социалните жилища. Практически ЕК се намесва във вътрешната политика на държавите членки (разбира се, доколкото подобна намеса би била в съответствие с правомощията ѝ) и установява определени задължителни елементи за някои УОИИ – например социалното жилищно настаняване като УОИИ според разбиранията на ЕК не следва да цели задоволяването на жилищна нужда на други домакинства, освен населението с най-ниски доходи.

Общият извод на база на прегледа на практиките в други държави членки показва, че като цяло в сферата на определяне на обхвата на УОИИ няма конкретна успешна или максимално безопасна формула за определяне на задачите за обществена услуга, които да бъдат въз-

ложени. Опитът на държавите членки показва, че тази част от организирането на дадена дейност при спазване на режима на УОИИ е от съществено значение, тъй като предоставя основата за определяне на останалите основни параметри – начинът на избор на изпълнител, формулирането на акта за възлагане, параметрите за изчисляване на компенсацията и нейната форма, както и механизмите за текущ и последващ контрол за свръхкомпенсация.

Дефинирането на обхвата на конкретната задача зависи от правилата за държавните помощи на ЕС, но следва да бъде съобразено с цялостния контекст, в който е поставено изпълнението на дадена услуга, от социална, финансова, икономическа и законодателна гледна точка.

Ето защо, до голяма степен въпросът дали дадена услуга се определя или не като УОИИ и дали това разбиране съответства на заложените идеи в европейското законодателство, е политически и може да бъде предмет на дългогодишни изследвания и дискусии между Комисията и съответната държава членка.

За илюстрация на различния обхват на УОИИ в държавите членки по-долу в табличен вид са представени:

- сравнение на онези услуги, предоставяни от общините в България, които се предоставят или потенциално могат да бъдат предоставяни като УОИИ от общините в България и подобни услуги, които държавите членки са докладвали пред ЕК.
- УОИИ, докладвани от други държави членки в сфери, в които не са идентифицирани конкретни дейности, осъществявани от общините в България, които могат да се определят като УОИИ.

Информацията е извлечена от двугодишните доклади до ЕК и публично достъпна информация за тези услуги.

ВИД УОИИ, КОИТО СЕ ПРЕДОСТАВЯТ ИЛИ ПОТЕНЦИАЛНО МОГАТ ДА БЪДАТ ПРЕДОСТАВЯНИ КАТО УОИИ ОТ ОБЩИНИТЕ В БЪЛГАРИЯ

Събиране, управление и оползотворяване на отпадъци

СХОДНИ УОИИ В ДРУГИ ДЪРЖАВИ ЧЛЕНКИ НА ЕС

(СПОРЕД ИНФОРМАЦИЯТА ОТ ДОКЛАДИТЕ ДО ЕК ЗА ПЕРИОДА 2014-2015 Г.)

Чехия: Събиране на отпадъци; Почистване на градовете и зелените площи, събиране на отпадъци

Германия: Предоставяне на вода и електричество, изхвърляне на отпадъци; Рециклиране

Унгария: Управление на отпадъците

Латвия: Управление на отпадъците

Полша: Управление на отпадъците

Румъния: Управление на отпадъците
Словения: Управление на отпадъците и водоснабдяване

Благоустрояване и комунални услуги

Чехия: Почистване на градовете и зелените площи, събиране на отпадъци;
Германия: Грижа за плажовете и зелените площи; Предоставяне на вода и електричество;
Унгария: Публично осветление; Услуги по градския облик; Озеленяване и напояване.

Социално жилищно настаняване

Белгия: Жилищно настаняване в региона Валония;
Чехия: Жилищно настаняване;
Дания: Услуги в областта на жилищата;
Финландия: Жилищно настаняване в Еланд;
Франция: Жилищно настаняване;
Германия: Жилищно настаняване;
Гърция: Управление на жилищното настаняване под формата на хостели или апартаменти за уязвими групи;
Ирландия: Финансиране за програми и институции за жилищно настаняване като Жилищната финансова агенция;
Италия: Жилищно настаняване;
Люксембург: Жилищно настаняване; Услуга по отворени жилища- дава се помощ на лица, които имат моментни финансови затруднения;
Нидерландия: Комбинация между дълготрайни грижи, социално жилищно настаняване и грижа за уязвими групи; Жилищно настаняване;
Полша: Социално жилищно настаняване;
Словения: Социални апартаменти;
Испания: Социално жилищно настаняване;
Обединено кралство: Социално жилищно настаняване; Социално жилищно настаняване, грижа и социална интеграция на уязвими групи;

Други социални услуги

Белгия: Социално кредитиране; Социални домове, общежития и подслон за семейства; Услуги, свързани с грижа за стари хора; Услуги, свързани с подпомагането и грижата за зависими; Центрове за терапии за семейства и двойки; Услуги за интеграция на малцинства и др.; Социални услуги

и грижа за социално включване на специални групи; Социални услуги/ детски градини и занимални: частни и публични

Чехия: Дълготрайна грижа за нуждаещи се; Грижа за социална интеграция на уязвими групи; Достъп и реинтеграция на работния пазар; Домове за инвалиди; Детски градини/ занимални (като част от услугите по Здравеопазване и дълготрайна грижа)

Франция: Реинтеграция на трудовата борса

Германия: Грижа и социална интеграция за уязвими групи; Социални услуги - целодневни и почасови, дълготрайни и краткотрайни; Реинтеграция на работния пазар; Услуги, свързани с предоставянето на грижа за деца

Гърция: Социални услуги вкл. комунална взаимопомощ, предоставяне на хранителни стоки, лекарства и топла храна;

Люксембург: Услуга по отворени жилища - помощ на лица, които имат моментни финансови затруднения; Услуги за възрастни хора, самотни родители и хора с увреждания;

Нидерландия: Комбинация между дълготрайни грижи, социално жилищно настаняване и грижа за уязвими групи; Грижа за уязвими групи; Реинтеграция на работния пазар;

Полша: Осигуряване на храна за хора с риск от бедност и магинализация;

Словения: Домашна помощ за семейства; Грижа и социална интеграция на уязвими групи; Достъп и реинтеграция на работния пазар;

Испания: Услуги, свързани с интеграцията на хора с увреждания в работния пазар

Латвия: Социални услуги - здравеопазване и дълготрайна грижа

Литва: Дълготрайни и краткотрайни социални грижи;

Румъния: Социални услуги: здравеопазване и дълготрайна грижа; детски грижи; достъп до реинтеграция на работния пазар; грижа и социална интеграция на уязвими групи;

Швеция: Достъп и реинтеграция до работния пазар

Обединено кралство: Грижа и социална интеграция на уязвими групи

Управление и експлоатация на зони за платено паркиране

Германия: предлагане на паркоместа и управлението им

Полша: Управление на паркоместата

ДРУГИ УСЛУГИ, ПРЕДОСТАВЯНИ ОТ ОБЩИНИТЕ В БЪЛГАРИЯ

УСЛУГИ В СЪЩАТА СФЕРА, ПРЕДОСТАВЯНИ КАТО УОИИ В ДЪРЖАВИ ЧЛЕНКИ НА ЕС

(СПОРЕД ИНФОРМАЦИЯТА ОТ ДОКЛАДИТЕ ДО ЕК ЗА ПЕРИОДА 2014-2015 Г.)

Осигуряване на диетично и диабетично хранене

Германия: Управление на столови, доставки на храни, препоръки за учители и наставници да купуват здравословни храни в почивките.

Гърция: социално предоставяне на хранителни стоки; услуги по предоставяне на топла храна

Детска млечна кухня

Германия: Управление на столови, доставки на храни, препоръки за учители и наставници да купуват здравословни храни в почивките.

Полша: „Млечни барове“

Осъществяване на траурни услуги

Чехия: Гробищна администрация

Унгария: Погребални услуги

Литва: Погребални услуги

Услуги в областта на спорта, отдиха и туризма

Белгия: Подпомагане на туристически дейности в региона Брюксел

Чехия: Предлагане на спортни центрове и игрища; Покрити публични басейни; Администрация на спортни игрища и заведения; Спа услуги; Физическо възпитание и спорт; Туризм

Германия: Разпространение на спортове; Плувни басейни; Разпространение на туризма

Услуги в областта на културата

Чехия: Подпомагане на управлението на културни заведения като театри, музикални институции и паметници на културата; на музикалните, театрални и танцови изпълнения, концерти и изобщо всякакви културни и образователни събития.

Германия: Финансиране на театри и оркестри; закупуване, реставрация, модернизация и ремонтни дейности на културни забележителности; Предоставяне и управление на публични сгради за културни и спортни събития; Управление на културни сгради, организация и управление на културни събития; Разпространение на изкуство и култура

Португалия: Договор между Азорските острови и Театро Микаелензе за културно сътрудничество

Румъния: Култура

Швеция: Говорещи вестници

Услуги в областта на опазването на околната среда

Белгия: Подпомагане, реставрация и управление на околната среда

Чехия: Предлагане на услуги в областта на опазване на околната среда

Германия: Запазване на околната среда; Защита на климата

2.2. Практики при възлагане на УОИИ

2.2.1. Форми на възлагане

В повечето случаи възлагането на УОИИ е въз основа или във връзка с правителствен акт, независимо от факта, че не е нужно възлагането да има нормативна природа. Съгласно докладите до ЕК за периода 2012 – 2013 г. тенденция е възлагането да се извършва на база правителствен акт. В последващите периоди това не е така - всяка държава използва поне по два метода за възлагане на УОИИ.

Сред най-често използваните са форми за възлагане чрез акт на национален или местен орган на изпълнителната власт (10 държави), но най-често използваният способ е чрез договор или споразумение, които реферират и към конкретен нормативен документ. По-малък е процентът на докладвани УОИИ, възложени чрез обществени поръчки, концесии или други форми на тръжни процедури.

Практиката показва, че методът за възлагане зависи най-вече от това дали дадената услуга ще бъде изпълнявана вътрешно (in house) или е избрано да бъде търсен външен изпълнител. По отношение на актовете за възлагане също се наблюдават разнообразни форми – от законодателни актове и актове на публичен орган до различни видове договори и споразумения, включително издаване на лицензи и разрешителни, както и комбинации между тези.

В обобщение на гореизложеното УОИИ могат да бъдат възлагани по няколко начина, а именно:

ВИДОВЕ ФОРМИ НА ВЪЗЛАГАНЕ

Законов акт

Законодателят възлага на предприятие да предоставя УОИИ по силата на закон.

Решение на общински съвет

Общината възлага на предприятие задължение за предоставяне на УОИИ чрез решение на Общинския съвет.

Създаване от общината на Доставчик на обществена услуга

При тази форма общината създава предприятие за предоставяне на УОИИ. Учредителният акт на предприятието трябва да включва целта за неговото създаване.

Договор за обществена услуга

Общината сключва договор с доставчик на обществена услуга за предоставяне на УОИИ. Тази форма за възлагане е типичният начин на възлагане.

От гледна точка на процедурата за избор на доставчик на услуга се прилагат два вида възлагане: вътрешно (“in house”) възлагане и възлагане чрез обществена поръчка. Макар и администраторите на помощ да се явяват обичайно възложители на обществени поръчки, не се провежда обществена поръчка за услуги, предоставяни от образувания, контролирани от администратора на помощта. Това е така, тъй като законодателството в областта на обществените поръчки изключва от приложението си “in house” доставчиците.

2.2.2. Съдържание на актовете за възлагане

Често част от задължителното съдържание на акта за възлагане се съдържа в един документ. Например:

- обхват на услугата;
- конкретното предприятие, натоварено с изпълнението ѝ
- продължителността на възлагането;
- съответната територия, когато е приложимо.

Финансовите параметри могат да бъдат изнесени в допълнителен документ като например договор или споразумение или анекс към тях. Това се дължи както на технически причини, така и на обстоятелството, че финансовите параметри на възлагането са по-спорни и се установяват в резултат на по-задълбочени преговори, както и подлежат на по-често преразглеждане и преоценка.

2.2.3. Период на възлагане

По отношение на периода на възлагане, не се наблюдават съществени отклонения от установения максимален 10-годишен срок според пакета за УОИИ в държавите членки. Изключения за възлагания за

по-дълъг период се наблюдават, когато се очаква да бъдат направени по-големи инвестиции в инфраструктура, за периода, необходим за нейната амортизация. Когато за избора на изпълнител е използвана обществена поръчка, периодът на възлагане е по-кратък – от 1 до 5 години. Същевременно по-кратък период се предвижда и при прилагане на други процедури за избор на изпълнител, включително и при директно възлагане на вътрешно предприятие (in house).

Често пъти периодът на възлагане зависи най-вече от плановете на публичния орган, от предоставения му бюджет, особено когато става въпрос за делегирани от държавата, а не за местни дейности. В много случаи е трудно за местните органи да предвидят с какъв бюджет ще разполагат за период по-продължителен от бюджетната година. Ето защо те срещат трудности при планиране на дългосрочни договори за възлагане на услуги. Поради тази причина се прилага метод на възлагане на УОИИ чрез рамкови договори, които се сключват веднъж и се подновяват ежегодно при същите параметри. Предимството на Рамковите договори е свързано с осигуряване на:

- гъвкавост при конкретизиране на задачите на годишна база;
- възможност да се вземе предвид и финансовото състояние на общината за конкретната година.
- възможност да се включат впоследствие допълнителни задачи при възлагане на услугата за съответната година, които да са в съответствие с последващо възникнали обществени нужди или отразяващи други основни проблеми.

Добър пример за подобни договори е например сключен договор за възлагане на услуга по осигуряване на публично осветление в община Будапеща, Унгария.

Нерядко са и случаи, в които няколко общини обединяват усилията си и възлагат заедно, при условията на общинско сътрудничество, на конкретно предприятие да предоставя определена услуга от обществен интерес. Пример за подобна практика е често наблюдаван например при възлагането на услуги по управление на отпадъци.

Накрая, по отношение на конкретните форми и процедури за възлагане на УОИИ, от разгледаните добри практики може да се обобщи, че всеки възлагащ орган използва онези процедури и актове за възлагане, които има компетентност да прилага по националното законодателство като решаващ фактор при избора на най-подходящите е съобразяването с конкретните специфики на възлаганата услуга. В тази връзка се използват и множество комбинации от процедури и актове, с цел да се създаде правна сигурност и яснота.

2.2.4. Методи за изчисляване на компенсация

Най-често срещаните компенсаторни механизми са предоставянето на бюджетни субсидии и пряка помощ (безвъзмездна помощ).

Рядко държавите членки прибегват до компенсация за УОИИ под формата на гаранции и безлихвени или заеми при други преференциални условия. Подобни подходи се прилагат най-вече в случаите на възлагане на УОИИ на вътрешни предприятия, чиито единствен или мажоритарен собственик е възлагащият орган.

Точните методологии за изчисление на размера на предоставените публични средства рядко се цитират, но от включената информация може да се заключи, че преобладават методите за компенсиране на база на покриването на всички необходими разходи.

Макар повечето държави да използват и методологията за нетните избегнати разходи, а някои от тях да прилагат и двата метода, но за различни услуги, според докладите към ЕК по-приложим е методът за покриване на нетните разходите. Това е обосновано от факта, че използването на този метод съгласно изискванията на Решението за УОИИ е по-опростено и по-лесно приложимо за по-големия брой от възлаганите услуги. Обичайно методът за компенсиране на нетните избегнати разходи се използва единствено в случаите на предоставяне на публични средства за УОИИ, възложени по реда на Рамката, поради това че е посочен като предпочитан метод за компенсация в този документ. В това отношение следва да се има предвид, че публичните органи на държавите членки рядко прибегват до използване на режима по Рамката.

Конкретните предварително установени параметри за изчисление на размера на предоставяните за обществената услуга публични средства зависят от спецификите на самата услуга. Обичайно те се ограничават до действителните разходи за предоставяне на цялата услуга в пълен размер или само част от тях. Конкретните видове се определят или като процент от общия размер на разходите или по определени пера (например само консумативни разходи или режимни, разходи за персонал и други). Доколкото компенсаторният механизъм трябва да бъде определен предварително, често пъти за тази цел се взимат предвид предходни финансови години, очакваните разходи за услугата, подписани договори или договорени, планирани приходи и разумна печалба.

Много често параметрите за изчисляване на компенсацията не включват изобщо разумна печалба. Това се дължи до голяма степен на липсата на достатъчно публични средства за организацията на

УОИИ и ограничаването им до размера на необходимите разходи за предоставяне на услугата. Изключването на разумната печалба от компенсацията се прилага най-вече при възлагане на вътрешни публични предприятия. При възлагане на УОИИ на частни предприятия подобен подход рядко е приложим.

В случаите на възлагане на УОИИ чрез обществени поръчки, изчислението на разумната печалба се определя и извършва от самите участници в процедурата. Проблемът с изчисляването възниква основно в случаите, в които услугите не се възлагат чрез открита процедура за възлагане на обществена поръчка.

Методът за изчисляване чрез сравнение на доставчика на услуги с аналогични компании на пазара е трудно приложим поради липсата на подходящи сравними конкурентни предприятия. Ето защо добър метод за изчисляване на разумна печалба, който често се използва, е изчисляване на вътрешната норма на възвращаемост (IRR) или възвращаемост на собствения капитал (ROE).

Що се отнася до начинът на залагане на разумната печалба като част от компенсацията – налице са два подхода:

- определяне като точен процент от компенсацията на разходите или възнаградението - предвидената печалба е ограничена до размера на разумното, напр. до 5-6% от възнаградението за услугата;
- или определяне като т. нар. сигурна печалба (safe harbor) - сигурната печалба се дефинира като процент на възвращаемост на капитала, който не надхвърля съответния суапов процент (swap rate) плюс 100 базисни пункта. Този процент също така е горната граница на печалба, ако предоставянето на услугите не е свързано със значителен риск.

У нас използваните инструменти за компенсиране и методологии за изчисление на размера на компенсацията не се различават значително от тези, установени като добри практики и най-често приложимите решения в останалите държави членки от ЕС.

Основните използвани инструменти в България са предоставянето на компенсация под формата на бюджетни субсидии и преки безвъзмездни помощи. Най-често УОИИ в държавите членки и в България се възлагат въз основа на Решението за УОИИ.

Все пак се наблюдава обща тенденция за рядко използване на методологията на нетните избегнати разходи, поради по-komplицирания подход за прилагането ѝ.

Конкретната форма на предоставяне на компенсацията, както и методите за изчисляването ѝ и предварително заложените параметри

зависят:

- от възлаганата услуга;
- различните възможности за нейното финансиране;
- изборния изпълнител; и
- цялостния модел на организацията на възложената УОИИ.

2.2.5. Механизъм за контрол на компенсацията

Всяка държава използва различен метод за избягване на свръхкомпенсацията, съобразен с личната ѝ практика, както и със съществуващите законови възможности. Не се откроява един конкретен метод, използван във всички или в повечето държави членки.

Повечето държави членки посочват в докладите си, че прилагат механизми за избягване на свръхкомпенсацията през целия период на предоставяне на услугата и дори след изтичане на срока на договора или задължението за предоставяне.

Прилаганите практики са различни, но като цяло във всички държави се следват обичайните способности за бюджетен контрол в публичната сфера. В отделните страни членки прилаганите способности се различават най-вече с оглед особеностите на организация на държавното управление и устройство. Те се различават понякога дори и в рамките на една и съща държава в зависимост от това дали изпълнителят, на когото е възложена услугата, е публично или частно предприятие или пък е избран посредством обществена поръчка или в резултат на друга състезателна процедура.

В случаите на възлагане в резултат на обществена поръчка обичайно рискът от свръхкомпенсиране се счита ограничен изначално с оглед предвидените в процедурата параметри за определяне на цената по договора. Въпреки това, подобно изключване или поне ограничаване на възможността за възникване на свръхкомпенсация е възможно единствено при внимателно определяне в документацията за обществената поръчка на отделните параметри при формиране на ценовите предложения. В тази връзка не може да се определи конкретен единен подход на държавите, тъй като това зависи от множество фактори, които определят спецификите на възлаганата публична услуга.

По отношение на останалите методи за контрол и мониторинг на компенсацията се залагат основно задължения за документиране на разходите, за представяне на доказателства за извършването им и за представяне на годишни (или на междинни – на три или шест месеца) финансови отчети.

Към контрола може да се причислят и задълженията за водене на разделно счетоводство, които като цяло следва да са приложими за всяка УОИИ, независимо от другите поставени изисквания в акта за възлагане или законодателството. Освен това в много актове за възлагане се предвиждат и задължения за одитиране на финансовите отчети от независими външни финансови одитори.

В държавите, в които са налице национални правила за прилагане на режима на УОИИ, се предвижда задължение за администраторите на помощи, освен да включат в проектните си договори клаузи относно отчитането и контрола на свръхкомпенсация, още и да уведомяват бенефициерите отделно за тези задължения. Освен това, в държавите, в които има създадени модели на актове за възлагане на УОИИ, например какъвто е случаят в Унгария, такива клаузи са предварително разписани и се предоставят на администраторите готови за включване в съответния акт. Също така компетентните национални органи предоставят разяснения и съгласуват с администраторите на помощи техните задължения по контрол и мониторинг на размера на компенсацията.

2.2.6. Често срещани трудности от държавите членки

Независимо от предоставената техническа помощ и опита, натрупан от администраторите на помощ, често се наблюдават следните затруднения:

ТЕМИ, СВЪРЗАНИ С УОИИ

ПРОБЛЕМИ ОТ ПРАКТИКАТА

Смесени дефиниции

Предоставящите помощ и бенефициерите срещат трудности при разграничаването между УОИ (услуги от общ интерес) и УОИИ (услуги от общ икономически интерес) или обществена функция и обществена услуга.

Много често, когато страните подготвят договори за УОИИ, те покриват критериите за съдържание, но формалните изисквания (такива като заглавие на договора) не са съобразени, което затруднява идентифицирането на договори за УОИИ.

Преглед на договори при изменения

Предоставящите помощ обикновено не преминават през процес на преглед с оглед изискванията за УОИИ на договорните условия, когато е налице изменение в обхвата и обема на възложената услуга или мерките за подпомагане.

Дефиниция за УОИИ

Поради широката дефиниция за публични/об-

щински задължения, предоставящите помощ често считат, че:

- Всички публични/общински задължения се определят и могат да бъдат финансирани като УОИИ,
- Компенсациите за обществени услуги могат автоматично да се разглеждат като такива, които не представляват държавна помощ,
- Могат да финансират в рамките на договора и други дейности, които не са в обхвата на УОИИ (без да прилагат принципите на отделното счетоводство и финансиране).

Период на възлагане

Системи на бюджетиране, които се фокусират върху изготвяне на годишни бюджети както на централно, така и на местно ниво не позволяват на вземащите решения законово да се споразумеят за дългосрочни (многогодишни) ангажименти и ограничават продължителността на възлагането.

Компенсации

Предоставящите помощ не се фокусират върху разделянето на разходите за УОИИ и изчисляването на необходимата компенсация, а по-скоро се фокусират върху това с колко финансиране разполагат и в съответствие с това определят компенсацията (този подход е в противоречие с логиката за УОИИ), където първо задачата е дефинирана, след което е изготвен бюджет.

Често откривана грешка е, че администраторите на помощи не са сигурни как да калкулират компенсациите и да определят разходите.

Бенефициерите и предоставящите помощ обикновено имат притеснения за началната дата на допустимост на компенсиране на разходите. Често не е ясно, че не се предоставят компенсации за УОИИ за разходи, възникнали преди възлагането.

2.3. Някои примери за УОИИ

2.3.1. Социално жилищно настаняване

Концепциите за социално жилищно настаняване в 27-те държави членки от ЕС не са хомогенни и поради тази причина положението на пазара на настаняване във всяка от тях е много специфично. Определената днес цел на социалните жилища остава дълбоко свързана

с културите и социалните модели на държавите членки, както и със състоянието на съществуващите социални жилища и местните възможности за развитието му. Поради това тя в голяма степен зависи от избора на организация, направен в миналото, въпреки че в много държави членки са имали доста значителни прекъсвания в определянето на целите на социалното жилищно настаняване, както в Обединеното кралство през 80-те години, или в последно време в новите държави членки. Те са тясно свързани и с други инструменти на жилищната политика, ориентирани към частния сектор, както и със степента на регулиране на пазара на жилища от страна на публичните органи.

Специфичните цели, придадени на социалното жилищно настаняване от публичните органи в държавите членки, могат да бъдат най-общо разделени на три вида:

- цели, свързани с покриване на социалната нужда, останала незадоволена по естествен път от съществуващите пазарни условия;
- такива относими към въздействието върху пазара по предоставяне на настаняване и по-специално установяването на регулации върху частния сектор; и
- цели, относими към евентуално съществуващите допирни точки между настаняването и частния сектор и европейското конкурентно законодателство, особено що се отнася до възможността за оценка от страна на ЕК за съществуването на явна грешка при дефинирането на дадена дейност като УОИИ.

Концепциите, стоящи зад тези цели, могат да бъдат обобщени по следния начин:

- Остатъчна концепция - целите са строго дефинирани във връзка с жилищното настаняване на хора в неравностойно положение и социални групи, ясно определени чрез тяхното действително или потенциално изключване от пазара на жилища, поради различни причини (дискриминация, неотговарящо на търсенето предлагане). Тази концепция не е предназначена да повлияе на функционирането на пазара на жилища, а напротив да изиграе своята роля като избере социално приемливи рискове, отговарящи на социалното търсене, което не може да бъде посрещнато от пазара и по този начин е "в нужда". Концепцията се проявява чрез налагането на доста строги задължения за предоставяне на обществена услуга при предоставянето на жилищата, най-вече чрез пряко разпределение от местните власти и при почти пълното управление на наемите от системите за социално подпомагане, от която зависи и определянето на дома-

кингствата получатели. Тази логика на сегментиране и свръхсоциална специализация не оказва по естество никакво реално влияние върху частния сектор и напълно съответства на определението за УОИ за социални жилища, формулирана в решенията на ЕК. Към този вид организация може да причисли и българския пазар.

- **Обща концепция:** Целите, поставени пред организацията на социалното жилищно настаняване, са по-глобално дефинирани във връзка с осигуряването на жилища за хора, срещащи трудности при достъпа до жилище при преобладаващите условия на пазара, поради недостатъчния размер на доходите им. Тази концепция се отнася до по-разнородна група бенефициери, макар и обусловена от социалната им нужда, като включва както хората в неравностойно положение, така и всяко домакинство с ниски доходи, като понятието за ниски доходи може да варира, макар и дефинирано чрез поставяне на тавани, които обуславят достъпа до социални жилища. Задълженията за предоставяне на обществена услуга по отношение на разпределението на социалните жилища са по-гъвкави и по принцип се възложени в отговорност на собственика наемодател при спазване на определени правила и процедури.

- **Универсална концепция:** Резултатът от тази концепция представлява осигуряване на жилища в обществена полза, чиято мисия е да осигуряват предлагане на имоти, отговарящи на цялото търсене, включително и социалното, в допълнение на съществуващото предлагане на пазара на имоти, без конкретна насоченост към задоволяване на определено социално търсене. Основната цел на тази концепция е да повлияе на пазарните условия чрез прилагане на методи за формиране на наемните цени на базата на действителните разходи, а не въз основа на пазарните стойности. При нея не се прави избор на рискови клиенти при разпределение на жилищата и предлагайки условия на сигурност на наемното отношение, които не могат да бъдат предоставени от частния сектор на пазара. Тази концепция по дефиниция довежда до определени сблъсъци с частния сектор, например в Швеция и Нидерландия са подадени жалби за нарушаване на правилата на конкуренцията от частни инвеститори. Според практиката на ЕК този подход не отговаря на дефиницията за обществена услуга за социално жилищно настаняване, тъй като тя стига по-далеч от задоволяването на социалната необходимост. Тази концепция повече съответства на услуга от общ интерес за жилищно настаняване, а не на социални жилища, като се имат предвид нейните универсални цели към общото търсене на жилища и целта ѝ за регулиране на пазара. С приемането на конкретни мерки от страна на Нидерландия и особено въвеждането на таван на доходите, осигуряващ достъп до социално

жилище, прилаганата до този момент универсална концепция се доближава все повече до общата концепция и разбирането на ЕК за социално жилищно настаняване.

С оглед на горното, въздействието на правото на ЕС върху системите за социални жилища на държавите членки не е еднакво. То зависи от характера на конкретните цели, които са придадени на социалните жилища и техните оператори във връзка със задоволяването на социалното търсене.

През последните години пред ЕК и съда на ЕС бяха подадени различни жалби относно дейностите по предоставяне на социално жилищно настаняване в Нидерландия, Франция и Швеция. Естеството на отговора на институциите на ЕС или реакцията на съответната държава членка повдига въпроси относно рамките, в които дадено предприятие (институция, предоставяща социално жилищно настаняване) може да получи държавна помощ, за да осигури жилищно настаняване на групи със средни или по-високи доходи.

ЕС дава гъвкавост на държавите членки, но решенията по разглежданите казуси, повдигнати пред европейските институции, поставят под въпрос възможността за приемане на универсален модел на предоставяне на публични средства за финансиране на социално жилищно настаняване. Строгото тълкуване на това какво е социалното жилищно настаняване затруднява страните с богата традиция в жилищното настаняване като Нидерландия да осигурят подходящи смесени социални политики. Казусът на Нидерландия показва ефекта от законодателството на ЕС, което се променя с цел осигуряване на най-добрите видове социална закрила и играе съществена роля при определянето и засягането на развитието на политиката за жилищно настаняване в държавите членки на ЕС.

2.3.2. Управление на отпадъците

Услугите по управление на отпадъците в разгледаните държави членки са възложени в отговорност на общините. Въпреки това, обхватът на услугите се различава. Така в някои държави управлението на отпадъците, организирано от общините, обхваща цялата верига от дейности (например Германия, Полша). В други държави само част от дейностите са задължение на общините – само събирането и/или оползотворяването. На следващо място в някои държави не всички отпадъци са обхванати от задължението за обществена услуга. Събирането на битовите отпадъци е задължителна част от дейностите по управление на отпадъците, докато останалите видове отпадъчни потоци са включени в задължението на местните органи само в някои държави (Италия, Франция, Испания). Трета основна

разлика се наблюдава по отношение на начина на организация на изпълнението на публичната услуга и включването на частни предприятия в този процес. Така в Полша и Испания по-голямата част от общините възлагат изпълнението на тези дейности на външни частни предприятия чрез провеждане на конкурсни процедури (обществени поръчки). Във Франция битовите отпадъци пък се събират основно от публични предприятия. В Нидерландия, Италия и Германия управлението на отпадъците и най-вече тяхното събиране се осъществява както от публични, така и от частни предприятия.

Основните форми на предоставяне на публично финансиране за дейностите по управление на отпадъци са директното финансиране и предоставянето на капитал (бюджет), когато е налице публична собственост върху предприятията и/или инфраструктурата. Публичната собственост е характерна за всяка от дейностите, но основно по отношение на събирането, изгарянето и депонирането на отпадъците. Директните плащания в случаите на публични предприятия се осъществяват чрез бюджетни помощи и чрез възстановяване на разходи за възложените услуги, в случаите на изпълнители частни предприятия.

Според разгледаните проучвания на пазара по управление на отпадъците в държавите от ЕС, рискът от предоставяне на свръхкомпенсация в държавите членки е ограничен. Изводите от анализите показват, че възлагането на услугите чрез обществени поръчки е основен механизъм за избор на частен изпълнител, а в някои случаи се прилага и за публични изпълнители. С оглед широкото му използване, както и ограничената продължителност на сключваните договори (обичайно от 1 до 5 години), е налице нисък риск от свръхкомпенсиране на доставчиците на услуги. Все пак, винаги следва да бъдат отчетени и заложените параметри на обществената поръчка.

Риск за ефективната конкуренция създава напрежението между публичното и частното предоставяне на услуги. То основно се създава от обществените възгледи за ролята на правителството при изпълнението на определени задачи. Публичното предоставяне на дадена услуга обикновено е наложено от традиционни причини (така например в Белгия, където услугата се счита за изконна публична функция и изобщо не се разглежда като икономическа дейност). Обратно, в Германия някои общини преразглеждат виждането си за събирането на търговските (индустриалните) отпадъци поради повишеното обществено внимание към нарушаването на пазарния принцип и някои от тях спират да осъществяват тази дейност. Типичните икономически съображения, както например наличието на пазарна неефективност, често не се взимат предвид при прецен-

ката как да се организира осъществяването на тези дейности. Някои традиционни публични услуги също могат да бъдат предоставяни от частни предприятия като например изгарянето (Нидерландия и Полша) и рециклирането (в Нидерландия и Испания). Накрая, основното напрежение се наблюдава там, където публичното и частното предлагане на пазара се срещат – поради недостатъчната яснота по отношение на обхвата на публичната услуга и като цяло липсата на достатъчно прилагане на разходоориентирани ценови политики, се открояват ясни рискове за нарушаване на конкуренцията на пазара на управление на отпадъците.

3. РЕЗУЛТАТИ ОТ АНАЛИЗА НА ЦЯЛОСТНАТА НОРМАТИВНА УРЕДБА В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ И НЕЙНАТА ПРЯКА ИЛИ КОСВЕНА СЪОТНОСИМОСТ КЪМ ЕВРОПЕЙСКОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО ПО ДЪРЖАВНИТЕ ПОМОЩИ С АКЦЕНТ ВЪРХУ НОРМАТИВНАТА УРЕДБА ЗА ОБЩИНСКИТЕ АДМИНИСТРАЦИИ ПРИ ПРЕДОСТАВЯНЕТО НА УОИИ

Анализът на нормативната уредба е изготвен в контекста на съответствието ѝ с пряко или косвено относимото законодателство на ЕС по държавните помощи и по-специално предоставянето на УОИИ и релевантната практика на компетентните органи (включително съдебната практика на съда на ЕС и решенията и документите, издадени от ЕК) във връзка с държавните помощи. За по-голяма яснота е направен обзор на приложимите европейски правила, регулиращи УОИИ, които по силата на членството ни в ЕС практически представляват част от националното ни законодателство.

Основните теми от анализа включват нормативните правила относно функциите на органите на местно самоуправление, правомощията им свързани с предоставяне на УОИИ, методите и формите на финансиране на тези дейности (вкл. делегирани от държавата дейности и местни дейности), редът за предоставяне на финансиране от общинските бюджети.

Анализът прави съпоставка на българската уредба със законодателството и практики на ЕС, за да установи наличието или липсата на ясни и точни правила във връзка със следните аспекти на регулацията:

- предоставяне на публични ресурси за УОИИ;
- определяне на УОИИ;
- актовете за възлагане на УОИИ;
- параметрите на компенсацията и начина за нейното определяне;
- мерките за избягване предоставянето на свръхкомпенсация;
- задължения за прозрачност и докладване на бенефициерите.

3.1. Предоставяне на публични ресурси за УОИИ

3.1.1. Предоставяне на публични ресурси за УОИИ през призмата на законодателството на ЕС

Подкрепата, предоставена пряко или непряко чрез държавни ресурси, и нейната относимост към държавата са условия за наличието на държавна помощ по смисъла на член 107, параграф 1 от ДФЕС. Националните публични ресурси на държавите членки на ЕС са държавни ресурси по смисъла на член 107, параграф 1 от ДФЕС. Ресурсите, отпускани от бюджета на ЕС, също се считат за държавни ресурси (и са относими към държавата), ако националните органи разполагат с правото да ги използват по собствена преценка.

Законодателството на ЕС не определя ограничителни механизми, посредством които могат да се предоставят публични ресурси за осъществяване на УОИИ. Съгласно практиката на ЕК и СЕС в областта на държавните помощи предоставянето на финансова помощ може да включва всяко предоставяне на държавни ресурси, независимо от конкретната форма. Трансферът на държавни ресурси може да се осъществи под различни форми като преки безвъзмездни помощи, заеми, гаранции, преки инвестиции в капитала на дружествата и плащания в натура¹⁷⁶. Като държавни ресурси се считат и всички мерки, които имат отрицателно въздействие¹⁷⁷ или представляват риск за бюджета. Ресурсите могат да принадлежат както пряко на държавата, така и да са под контрола ѝ, така че разходването им да зависи от нейната преценка.

Българското законодателство не урежда изрично възможностите за предоставяне на публични ресурси конкретно за УОИИ. ЗДП общо дефинира понятието „държавна помощ“ като всяка помощ, попадаща в обхвата на чл. 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз, предоставена от държавата или от общината, или за сметка на държавни или общински ресурси, пряко или чрез други лица, под каквато и да е форма, която нарушава или застрашава да наруши свободната конкуренция чрез поставяне в по-благоприятно положение на определени предприятия, производството или търговията на определени стоки или предоставянето на определени услуги, доколкото се засяга търговията между държавите - членки на Европейския съюз.

Общата уредба на въпроса е дадена в ЗПФ – съгласно чл. 21 от ЗПФ ръководителите на бюджетни организации са отговорни за извършването на оценка за съответствие със законодателството в областта

¹⁷⁶ Параграф 51 от Известието на Комисията.

¹⁷⁷ Дело С-83/98 Р Франция срещу Ладбуок Рейсинг Лтд и Комисията [2000] ECR I-3271, параграф. ⁴⁸ до 51.

на държавните помощи в случаите, когато се отпускат средства за сметка на съответните бюджети в полза на лица - небюджетни организации, включително в следните случаи:

- разходи, субсидии и възмездно финансиране, в т.ч. при преференциални условия;
- гаранции, капиталови трансфери и пропуснати приходи и ползи, както и за други форми на подпомагане;
- частично освобождаване от плащания към бюджета под каквато и да е форма;
- получаване или предоставяне на права, активи или услуги при условия, различни от пазарните;
- получаване на селективни преференции и облекчения.

Видно от наличната уредба, ЗПФ изчерпателно покрива случаите на предоставяне на публични ресурси, при които е необходимо да се изследва необходимостта от прилагане на правилата за държавните помощи, когато ресурсите се предоставят на небюджетни организации. Случаите, обаче, при които предоставянето на ресурси е към бюджетни организации, и при които може да възникне въпросът за приложимост на законодателството на ЕС по държавните помощи, не е засегнат в българската нормативна уредба.

3.2. Определяне на УОИИ

3.2.1. Изисквания на европейското законодателство за определяне на УОИИ

Съгласно основния принцип, залегнал в член 106 (2) от ДФЕС, компетенцията за обществена услуга е съвместима с вътрешния пазар, само ако е необходима за предоставянето на УОИИ и не засяга развитието на търговията до степен, която би била в противоречие с интересите на ЕС.

Държавите членки имат широки възможности да определят кои услуги са УОИИ, доколкото съблюдават дали тези услуги са:

- насочени към гражданите и в интерес на обществото като цяло;
- наложени от обществено обоснована нужда от тази услуга;
- предоставени или биха могли да бъдат предоставени задоволително на пазара без намеса на държавата.

Допълнително, основен ограничителен фактор за държавите членки са достиженията на правото на ЕС в конкретен сектор. Когато съществуват специфични за определен тип услуги правила на ЕС, като напри-

мер в сектора на телекомуникациите или в пощенския сектор, те трябва да бъдат взети предвид от държавата при определянето на съответните секторни услуги като УОИИ.

В съдебната практика на СЕС обичайно тези критерии се конкретизират и доразвиват при разглеждането им в сравнение с особеностите на отделни казуси, в резултат на което се открояват общи правила. Така например, СЕС е имал повод да се произнесе, че общественият икономически интерес по чл. 106 параграф 2 от ДФЕС следва се отличава със специални характеристики в сравнение с други икономически дейности¹⁷⁸. Именно тези специални характеристики на обществения характер на услугата оправдават дерогацията от правилата на конкуренцията на ЕС към съответния вид услуги и съвместимостта на осигуреното им публично финансиране с правилата за вътрешния пазар. Това, че операторът на даден вид дейност е определен в една държава членка като предприятие, на което е възложено предоставянето на услуга от общ икономически интерес, не означава автоматично, че тази дейност съставлява УОИИ или в частност, че всяка задача, предоставяна при изпълнението на съответната дейност, също ще има характера на УОИИ¹⁷⁹.

Съдебната практика поставя изискване дефинираната УОИИ да включва възлагане на специфична задача¹⁸⁰. Възлагането на „специфична задача за обществена услуга“ е свързано с извършването на услуги, които едно предприятие не би поело или не би поело в същата степен или при същите условия, ако изхождаше от своя търговски интерес. Последното е възприето от Европейския Парламент и Съвета при дефинирането на понятието за „задължение за извършване на обществена услуга“ в Регламент 1370/2007 на Европейския парламент и Съвета от 23 октомври 2007 г. относно обществените услуги за пътнически превоз с железопътен и автомобилен транспорт. Според съдебната практика на СЕС, доколкото всяка държава членка разполага със свободата да определя и организира услугите, които предоставя и възлага, основата за определяне наличието на обществена задача (УОИИ) е наличие на действителна, доказуема обществена необходимост от нея, предоставянето ѝ да е обосновано именно с постигането на преследваната цел от обществен интерес и да не бъде дискриминационно¹⁸¹.

¹⁷⁸ Така дело C-266/96, *Corsica Ferries France SA* [1998] Recueil, стр. I-3949 и C-179/90 *Merci convenzionali porto di Genova* [1991] ECR I-5889.

¹⁷⁹ Така дела C-179/90 *Merci convenzionali porto di Genova* [1991] ECR I-5889, и C-242/95 *GT-Link A/S* [1997] Recueil I-4449, параграф 52-53;

¹⁸⁰ Дело C-127/73 *BRT v SABAM*.

¹⁸¹ Дело C-205/99 *Analir* [2001].

3.2.2. Определяне на УОИИ съгласно българската нормативна уредба

В българското законодателство няма дефиниция на УОИИ, нито обща дефиниция на услуга от общ интерес с оглед приложението на правото в областта на държавните помощи. Правила в това отношение са се съдържали в Правилника за прилагане на Закона за държавните помощи, отменен с ДВ бр. 26 от 27.03.2007 г.

Законът за администрацията и Законът за електронното управление дава дефиниция на "Обществени услуги" - образователни, здравни, водоснабдителни, канализационни, топлоснабдителни, електроснабдителни, газоснабдителни, телекомуникационни, пощенски, банкови, финансови и удостоверителни по смисъла на Регламент (ЕС) № 910/2014 или други подобни услуги, предоставени за задоволяване на обществени потребности, включително като търговска дейност, по повод на чието предоставяне могат да се извършват административни услуги¹⁸². Уредбата е въведена във връзка с предоставянето конкретно на административни услуги и издаването на административни актове, но би могла да има връзка и с понятието за обществена услуга като цяло и във връзка с държавните помощи.

Във връзка с дефинирането на понятието услуга, трябва да се отбележи и определението на „услуга“ съгласно Закона за дейностите по предоставяне на услуги, а именно - „стопанска дейност, извършвана срещу възнаграждение или за собствена сметка от доставчик на услуги.“

Секторното законодателство определя конкретни дейности като услуги от общ интерес: така напр. В и К услугите съгласно Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги са „дейности от обществен интерес“, а Наредба за възлагане и изпълнение на задълженията за извършване на обществени превозни услуги в железопътния транспорт определя "Обществен пътнически превоз" като услуги за превоз на пътници от общ икономически интерес, предоставяни на обществеността регулярно и на недискриминационна основа.

Услугите, които общините възлагат, са най-общо базирани на техните законови правомощия по силата на ЗМСМА и секторното законодателство, които изрично посочват осигуряването на кои дейности е задължение на местните органи и администрация. Начинът на дефиниране на възлаганите от общините услуги в разгледаните пет целеви общини също в голяма степен се характеризира с еднородност на определения обхват, с различия в зависимост от начина на възлагане, изпълнителя на дейността, продължителността и др.

¹⁸² т. 12 от Допълнителните разпоредби.

Доколкото българското законодателство не съдържа уредба, която да регулира по ограничителен начин какви са формите, с които може да се определя и възлага УОИИ, то няма ограничение в този аспект. На базата на общата уредба, обхватът на конкретната услуга може да бъде определен с всеки от следните актове:

• **В нормативен акт на национално ниво**

С нормативен акт обичайно се определят обхвата, стандартите за качество и изискванията за изпълнението на обществени услуги, които държавните и общински органи предоставят. Така например детайлна регулация съществува по отношение на редица дейности като социалните услуги, управлението на отпадъците, водоснабдителните и канализационните (ВиК) услуги, образованието, здравеопазването, пощенски услуги, библиотечни услуги, медийни услуги, застрахователни услуги, транспортни услуги и др.

Със законов акт в някои случаи се определя изрично възлагането на УОИИ. Така напр. с §4а от Преходните и заключителни разпоредби на ЗВ е определено, че задължението за извършване на обществената услуга за защита от вредното въздействие на водите се възлага на „Напоителни системи“ ЕАД чрез договор от министъра на земеделието и храните на основание Решението на Комисията.

При прегледа на националното секторно законодателство беше открита специфична законодателна техника за негативно дефиниране на икономически дейности в § 1, т. 5 от Допълнителните разпоредби на Закона за предучилищното и училищното образование. Този подход може да се използва за разграничаване на услуги, които са организирани по начин, който изключва възможността да съставляват УОИИ. В цитираната разпоредба в съответствие с практиката на ЕК и на СЕС е установено, че дейностите в образователната сфера обект на държавна политика, определени с държавния образователен стандарт за финансирането на институциите и финансирани изцяло или частично от държавния бюджет при условия, по ред и в размери, определени от Министерския съвет, не представляват икономически дейности. По този начин законодателят още на ниво нормативен акт установява, че организацията на този вид дейности цели изпълнението на негови публични функции за задоволяване на интересите на обществото, а не извличането на печалба. Подобен подход може да се окаже подходящ и в други сфери с цел правоприлагащите органи да бъдат улеснени при дефинирането на УОИИ.

• **В нормативен акт на местно ниво**

С наредби на общинските съвети общините регулират предоставя-

нето на конкретни услуги като напр. социално жилищно настаняване, финансиране на спортни и културни събития и др. В приетите проекти на наредби за условията и реда за установяване на жилищни нужди и настаняване в общински жилища, дейността по настаняване в социално жилище изрично се определя като услуга от общ икономически интерес (УОИИ) съгласно приложното поле на чл. 2, параграф 1, б. „в“ на Решение на Европейската комисия от 20 декември 2011 г.

• В ненормативни актове на общински органи

С решения на общинските съвети и заповеди на кметовете могат да се определят конкретни задължения за обществена задача, които представляват УОИИ. Възлагането на конкретен изпълнител впоследствие може да бъде осъществено и с други актове на тези органи.

Така също конкретно дефиниране на определени услуги се осъществява и с правилници за организацията и дейността на общински предприятия, създадени на основание чл. 51 от ЗОС за извършване на определена дейност. В този тип правилници се разписват детайлно видът услуга, обхватът и задълженията на конкретното предприятие за възложената му дейност. Правилниците се издават въз основа на взето решение на общинския съвет и заповед на кмета на общината.

• В договори с изпълнители на услугата

Правна форма, с която може да се определя и възлага УОИИ е също договорната. Договори с изпълнители на обществени услуги могат да се сключват както с външни изпълнители, така и звена на общината / общински предприятия. За целта, обхватът и предназначението на услугата трябва детайлно да са разписани в сключените договори.

Договори с изпълнители на обществени услуги могат да се сключват както след провеждане на определена процедура (така напр. обществени поръчки съгласно ЗОП, конкурс по ЗСП и ППЗСП, по общински програми за финансиране на конкурсни предложения), така и без конкурс (напр. при сключване на договори с общински предприятия с цел разписване подробно на задълженията им по осъществяване на конкретна дейност, която е част от обхвата на общо възложените им задължения).

Когато се възлага изпълнение на УОИИ по Решението на Комисията или Рамката, е необходимо договорът да съдържа и задължителните реквизити на съответния акт.

3.3. Актове за възлагане на УОИИ

3.3.1. Изкисвания на законодателството на ЕС относно актовете за възлагане на УОИИ

• **Общи изисквания по делото Алтмарк**

Според изискването по първия критерий на делото Алтмарк, за да има УОИИ, на предприятието изпълнител трябва да е изрично и ясно възложена обществена услуга за изпълнение, т.е. трябва да има официален акт със задължителна правна сила съгласно националното право, който да създава задължение за оператора да предоставя услугата и съдържанието на тези задължения да бъде ясно дефинирано.

Съгласно допълнителните разяснения на Съобщението за УОИИ, този акт може да бъде под формата на законодателен или регулаторен инструмент или договор в зависимост от законодателството в държавите членки, както и практически да бъде съставен от няколко акта. Без значение е дали необходимите елементи на акта на възлагане се вмъкват пряко в решението на публичния орган за възлагане на задължение за осъществяване на услугата на конкретно предприятие или се въвеждат с отделен правен акт, напр. договор.

Съобщението за УОИИ определя задължителните елементи, които следва да бъдат част от акта за възлагане. Те включват основните параметри, необходими за ясното дефиниране на обхвата на възложената обществена задача, предприятието на което тя е възложена, и териториалния и времевия обхват на възлагането, всички изключителни и специални права, които са предоставени на предприятието от публичния орган, параметрите за определяне размера на компенсацията, нейното контролиране и преразглеждане и мерките за избягване и възстановяване на свръхкомпенсация.

• **Решението на Комисията за УОИИ**

Възлагането на УОИИ по Решението следва да бъде извършено чрез един или повече актове, чиято форма може да се определя от всяка държава членка. Актът следва да има задължителна юридическа сила и да обвързва публичния орган и предприятието със задължение за осъществяване на съответната УОИИ.

Актът за възлагане следва да включва най-малко съдържанието и продължителността на задълженията за обществена услуга; предприятието и където е приложимо — съответната територия; същността на всички изключителни или специални права, предоставени на предприятието от предоставящия орган; описание на компенсационния механизъм и параметрите за изчисляване, контролиране и преглед на компенсацията; мерките за избягване и възстановяване на свръхкомпенсации; и позоваване на Решението на Комисията за УОИИ.

Тези изисквания към в акта за възлагане са кумулативни и взаимно-обвързани. Според съображение 14 от преамбюла на Решението на

Комисията за УОИИ размерът на компенсацията може да бъде точно изчислен и проверен само ако задълженията за предоставяне на обществени услуги, възложени на предприятията, и всички задължения, възложени на държавата, са ясно определени в един или повече актове на компетентните публични органи в съответната държава членка. За да се гарантира прозрачност във връзка с прилагането на Решението на Комисията за УОИИ, в акта на възлагането следва да се съдържа и позоваване на него.

• Рамката за УОИИ

В т. 2.3. от Рамката за УОИИ се определя необходимостта от възлагане на отговорността за предоставяне на УОИИ на съответното предприятие с един или повече актове за възлагане, в които да се посочват задълженията за осъществяване на обществена услуга и методите за изчисляване на компенсацията. Формата на акта може да се определи от всяка държава членка (съответно нейните централни, регионални и местни органи, възлагащи услугата).

Конкретното минимално съдържание на акта за възлагане по силата на Рамката за УОИИ съвпада с това, определено в Решението на Комисията за УОИИ. Посочва се допълнително, че в акта за възлагане следва да се уточнят очакваните разходи и приходи, на които се основава компенсацията.

Съгласно т. 14 от Рамката за УОИИ държавите членки следва да докажат, че са разгледали надлежно нуждите за обществени услуги чрез обществена консултация или други подходящи инструменти, за да вземат предвид интересите на потребителите и на доставчиците. Това изискване не се прилага, когато е ясно, че една нова консултация няма да донесе значителна добавена стойност към проведеното наскоро допитване.

Държавите членки могат също да зададат в акта за възлагане различни стимули за ефективност и цели за производствена ефективност, при което равнището на компенсация се обвързва със степента, до която те са постигнати. Тези механизми за въвеждане на стимули за подобряване на ефективността трябва да се основават на обективни и измерими критерии, посочени в акта за възлагане и подлежащи на прозрачно последващо оценяване, извършено от орган, независим от доставчика на УОИИ.

• Регламент *de minimis* за УОИИ

Според изискванията на Регламента *de minimis* за УОИИ предприятието получател следва да бъде натоварено със задължението за извършване на услугата от общ икономически интерес, по отношение

на която се предоставя помощта чрез писмен акт. За конкретните параметри на възлагането, които задължително следва да бъдат включени в писмения акт, Регламентът *de minimis* за УОИИ препраща към Решението за УОИИ, без да поставя свои специфични допълнителни изисквания.

3.3.2. Уредба на актовете за възлагане на УОИИ съгласно българското законодателство

Националното ни законодателство, доколкото не съдържа конкретни общи правила за определяне на УОИИ и формите и начините за тяхното възлагане, не включва регулация и на видовете актове за възлагане.

На съответните публични органи, възлагащи УОИИ, е предоставено да изберат най-подходящата форма на правнообвързващия акт, с който да натоварят предприятието със задължение за изпълнение на определената обществена услуга. Ето защо, се наблюдават различни форми на актове за възлагане на УОИИ според различните видове актове, които публичният орган има правомощие по закон да издава и с тях да създава задължения за трето лице.

Така например у нас съществуват УОИИ, възложени по силата на нормативен акт и допълнително сключен договор и/или издадена лицензия от оправомощен публичен орган. Като примери за подобен подход от страна на законодателя могат да бъдат отбелязани:

- Напоителни системи

В § 4а. от Закона за водите се определя, че на "Напоителни системи" – ЕАД се възлага задължението за извършване на обществената услуга за защита от вредното въздействие на водите чрез договор сключен с министъра на земеделието, храните и горите (МЗХГ). Компенсацията за обществена услуга се предоставя на държавното дружество на основание чл. 2, параграф 1, буква "а" от Решение на Комисията от 20 декември 2011 г. относно прилагането на чл. 10б, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз за държавната помощ под формата на компенсация за обществена услуга, предоставена на определени предприятия, натоварени с извършването на услуги от общ икономически интерес. Компенсацията се предоставя авансово за текущата година и се отчита чрез бюджета на Министерството на земеделието, храните и горите. МЗХГ предвижда необходимите авансови средства в тригодишните бюджетни прогнози и проектите на бюджет на министерството. В § 4б. от ЗВ са определени и допълнителни задължения за предприятието по отношение на ежегодното отчитане на направените разходи, контрола за свръхкомпенсация,

начина на възстановяване.

С тази разпоредба, още на законово ниво са включени основните елементи от възлагането на УОИИ, представляващи минималното съдържание на акта за възлагане по реда на Решението. Законът, заедно със склучения от МЗХГ договор, в своята цялост съставляват акт за възлагане на УОИИ като в тях са определени всички задължителни параметри на възлагането съгласно изискванията на Решението.

- Универсална пощенска услуга

По силата на Закона за пощенските услуги и по-специално глава шеста се определя съдържанието на задачите, осъществявани при предоставянето на универсална пощенска услуга, начинът на определяне на операторите, правилата за предоставяне на услугата, начинът на компенсиране на разходите. В допълнение на Комисията за регулиране на съобщенията е възложено да издава лицензии на операторите, с които се възлага на конкретните предприятия да извършват УОИИ. Така двата акта заедно оформят акта за възлагане на УОИИ и включват всички задължителни реквизити съгласно Решението на Комисията за УОИИ.

По отношение на подхода към издаването на актове за възлагане на УОИИ, прилаган от органите на местно самоуправление, на база на анализирания национално и европейско законодателство следва да се посочи, че в рамките на правомощията на местните власти е да определят формата за възлагане на УОИИ. Формата на възлагане се решава отделно за всеки вид услуга на база на сектора, в който се предоставя, дали се извършва от самата община с вътрешно звено или по възлагане на външен оператор.

На база на изследваната практика на общините в рамките на Проекта са идентифицирани следните подходи, използвани от общините за възлагане на УОИИ:

- Възлагане на основание на наредба, приета от общинския съвет – така се уреждат условията и реда за установяване на жилищни нужди и за настаняване под наем в случаите, когато самата община е изпълнител на услугата по социално жилищно настаняване. Възлагането на изпълнението на услугата социално жилищно настаняване на външно предприятие се предвижда да бъде при условията на договор, сключен за целта в рамките и на основание приетата общинска наредба.

По отношение на другите услуги в общ интерес, осъществявани от общините, които понастоящем не са идентифицирани като УОИИ, се наблюдават следните начини на възлагане:

- Възлагане по силата на Решение на общински съвет – когато услугите

се възлагат на звено на общината или на общинско предприятие. Допълнително въз основа на решението може да бъде приет и акт за възлагане, представляващ наредба на общинския съвет, регулираща конкретната дейност (например жилищно настаняване). Дейността на общинските предприятия, от друга страна, се регламентира с правилници за организацията на дейността, приети по решение на общинския съвет, които уреждат конкретните дейности, които се извършват, както и структурата и числеността на персонала. Самото създаване, преобразуване и закриване на общинското предприятие или звено е на основание заповед на кмета на общината след решение на общинския съвет.

- Възлагане по силата на Решение на общински съвет – когато услугите се възлагат вследствие на проведен конкурс за осигуряване на финансиране по общинска програма, обявен с решение на общинския съвет. Изборът на кандидатите също става по решение на общинския съвет. Същевременно към акта за възлагане може да се причислят и правилата на програмата, включително тези, които се отнасят до последващия контрол за разходване на предоставеното финансиране, както и допълнително сключения договор от кмета на общината с избраните кандидати.

- Възлагане по силата на договор с общински структури – такова възлагане има например при предоставяне на общински имоти за управление и/или ползване от звена на общинската администрация или общински предприятия. Характерно за тези договори е, че са безвъзмездни. В тях се определят задълженията на съответната структура по отношение на предоставения ѝ имот. Тези договори се предхождат от взето от общинския съвет решение и заповед на кмета на общината. В своята съвкупност тези документи също могат да бъдат част от акт за възлагане.

- Възлагане по силата на договор след провеждане на процедура за обществена поръчка се наблюдава при възлагане съгласно законодателството в областта на обществените поръчки, когато дейността се възлага на външен изпълнител и попада в обхвата на ЗОП. Сключването на договора също се предхожда от заповед на кмета на общината за откриване на процедурата и за избор на съответния участник за изпълнител на обществената поръчка. Съгласно правилата за обществените поръчки неразделна част от сключения договор представляват техническото и ценовото предложение на съответния участник или кандидат в обществената поръчка.

- Възлагане на база на проведен конкурс е обичайната практика при възлагане на социални услуги по ЗСП и ППЗСП. В резултат от конкурса,

с избраните доставчици на социални услуги кметът на общината сключва договор за възлагане на предоставянето на съответната услуга. Този договор също притежава основните задължителни характеристики на акт за възлагане.

Като обобщение може да се посочи, че актовете за възлагане изпълняват изискването да имат правнообвързваща сила съгласно националното законодателство и като цяло се придържат към установените в европейското законодателство реквизити. Откроява се разнообразие в техните форми, в зависимост от правомощията на възлагащия публичен орган и сферата на възлаганата услуга. В актовете са определени ясно и конкретно възложените дейности за изпълнение на обществената услуга и избрания изпълнител и се създава задължение за осъществяването им.

Често срещано е размерът и/или параметрите за изчисляване на компенсацията, начините за контрол, наблюдение и преизчисляване, както и механизмите за избягване и възстановяване на свръхкомпенсации да са включени в отделни актове или като приложения към основния акт. Подобен подход е допустим и често използван при оформяне на актовете за възлагане и в други държави от ЕС. Като цяло се наблюдава трудност в един акт да се включат всички необходими реквизити. Именно поради това и в европейското законодателство изрично е подчертана възможността актът за възлагане да не представлява единен документ.

3.4. Параметри на компенсацията и начин за нейното определяне

3.4.1. Изисквания на европейското законодателство за параметрите на компенсацията и начина за нейното определяне

Съгласно законодателството на ЕС и практиката на ЕК и СЕС държавите членки имат определена степен на свобода по отношение на метода на изчисляване на компенсацията за УОИИ.

Критериите от решението по делото Алтмарк предвиждат основни изисквания за националните органи, които следва да се вземат предвид при определяне на компенсацията за УОИИ. Тези критериите определят рамка, при следване на която компенсацията трябва да бъде предварително обективно и по прозрачен начин изчислена при недопускане на свръхкомпенсация. Вторият критерий по делото Алтмарк конкретно изисква параметрите за изчисляване на компенсациите да се установяват предварително по обективен и прозрачен начин. Това изключва възможността за промяна на параметрите на изчисление на компенсацията след възлагане и започване на

изпълнение на дейността. Целта е да се избегне ситуация, при която предприятието натрупва загуби и впоследствие се компенсира за загубите си, независимо дали те действително се отнасят до действието на УОИИ. Предварителното установяване на параметрите на компенсацията не означава, че размерът на обезщетението трябва да е предварително фиксиран.

Решението на Комисията за УОИИ в член 5 уточнява това, като посочва, че сумата на компенсацията не следва да надвишава това, което е необходимо за покриване на нетния разход, направен при изпълнение на задълженията за обществена услуга, включително разумна печалба.

Рамката за УОИИ в точка 22 посочва, че размерът на компенсацията може да се установи въз основа на очакваните разходи и приходи, въз основа на действително понесените разходи и приходи или въз основа на съчетание от двете, в зависимост от стимулите за ефективност, които държавата членка желае да въведе от самото начало.

Съгласно Регламент (ЕС) № 360/2012 общият размер на минималната помощ, предоставена на предприятие, предоставящо услуги от общ икономически интерес, не може да надхвърля 500 000 EUR за период от три данъчни години. Сумата на тавана е определена като парична безвъзмездна помощ в брутно изражение, преди приспадане на данъци или други отчисления. В случаите, в които помощта се дава под форма различна от безвъзмездни средства, размерът на помощта е брутният еквивалент безвъзмездни средства на помощта.

3.4.2. Уредба, свързана с параметрите на компенсацията и начина за нейното определяне съгласно българското законодателство

Както бе посочено по-горе, понастоящем в българското законодателство няма изрична уредба на УОИИ, включително на параметрите на компенсацията на такива услуги. При възлагането на обществени услуги общините следват общата уредба на бюджетната рамка в Република България съгласно ЗПФ и специалното законодателство, включително това в областта на обществените поръчки, социалното подпомагане и др.

• Параметри на компенсацията за услуги - делегирани от държавата дейности

Съществена част от дейностите, осъществявани от общините, представляват делегирани от държавата дейности, поради което внимание заслужава и начинът по който се осъществява компенсацията за изпълнението на тези дейности. Съгласно дефиницията на ЗПФ

„делегираны от държавата дейности" са дейностите по предоставяне на държавни публични услуги, до които населението следва да има осигурен равностоен достъп в съответствие с действащото законодателство и които се финансират изцяло или частично от държавния бюджет чрез бюджетите на общините.

Размерът на предоставената компенсация под формата на делегиран бюджет се определя въз основа на единните разходни стандарти. Средствата за социални услуги, делегирани от държавата дейности, се изплащат от държавния бюджет чрез бюджетите на общините по определените с Решение на МС стандарти с натурални и стойностни показатели за съответната година. Определянето на размера на стандартите за делегираните от държавата дейности се разработват съвместно от съответния министър, Националното сдружение на общините в Република България и министъра на финансите като отчитат различни макро и микро икономически показатели. Стандартите служат за определяне на общия размер на средствата за финансиране на делегираните от държавата дейности и за разпределението им по общини като се разчитат на базата на капацитета на услугата - брой ползватели и брой услуги, а не са разбити по конкретен вид разход и по икономически елементи.

Важна особеност на финансирането на тези дейности е, че няма взаимовръзка между приходи и разходи от дейността. Таксите, които се заплащат от потребителите на услугите на делегираните социални услуги, се определят с Тарифата за таксите за социалните услуги, финансирани от държавния бюджет. Целият размер на получените такси от потребители за делегираните дейности постъпва в държавния бюджет. Така, покриването на разходите от съответната дейност не е свързано с размера на получените приходи.

• Параметри на компенсацията за услуги - местни дейности

Съгласно дефиницията на ЗПФ „местни дейности" са дейностите по предоставяне на публични и други услуги, които общините предоставят въз основа на закон и/или решение на общинския съвет и които не се финансират като делегирани от държавата дейности. Сред тези дейности са: домашният социален патронаж, зоните за платено паркиране, специализираните библиотечни услуги, използването на съоръжения със спортно предназначение, траурните дейности и др.

Този тип дейности се финансират от такси от потребителите съгласно Закона за местните данъци и такси и приета общинска наредба, както и от средства от общинския бюджет. Всички приходи, реализирани от такси, се внасят в приход на бюджета на съответната община. Всички разходи се извършват съгласно Единната бюджетна класификация

на разходите по бюджетите на общините, като бюджетните средства се използват само по предназначение съгласно одобрения от съответния общински съвет бюджет за съответната година. Печалба не се предвижда и не се получава.

• Параметри на компенсацията за обществени услуги, извършвани от бюджетни организации

Законът за публичните финанси определя параметрите на бюджетите на бюджетните организации - постъпления и плащания за дейността им за съответната година. В случаите, когато дейността се осъществява от структурно общинско звено или общинско предприятие, тя е бюджетна дейност, ръководена от управител и със собствен бюджет като второстепенен разпоредител с бюджет.

Съгласно Закона за публичните финанси разпоредителите с бюджет от по-ниска степен се определят от общинския съвет по предложение на кмета на общината, които могат да бъдат и ръководители на структурно звено на бюджетна организация, което не е юридическо лице. Като общ принцип бюджетът на общинските предприятия се определя от общинския съвет по предложение на кмета на общината съобразно с предложението на директора на общинското предприятие. Общинското предприятие/ звено изготвя справка за необходимите му бюджетни средства за следващата година на база на предходната, която внася в общината за разглеждане и утвърждаване през текущата година, в сроковете по съставянето на бюджета. Така в действителност параметрите на компенсацията за изпълняваните услуги се определя на принципа на възстановяване на необходимите за дейността разходи.

По бюджетите на второстепенните и от по-ниска степен разпоредители по бюджетите на общините не се предвиждат приходи, с изключение на помощи и дарения. Всички събрани наеми и такси постъпват като приходи в бюджета на съответната община.

• Параметри на компенсацията за обществени услуги, извършвани от небюджетни организации

- Възлагане по ЗОП

Основен законов способ за възлагане на услуги от общините на външни изпълнители са обществените поръчки.

С измененията на ЗОП от март 2019 г. се предвижда възложителите да изчисляват прогнозната стойност на обществените поръчки съобразно пазарната стойност на предстоящите за възлагане дейности, определена в резултат на пазарни проучвания или консултации (чл. 21, ал. 2). Това изискване е ново за българската уредба в областта на

обществените поръчки и цели съобразяване на прогнозните стойности, съответно предвидените компенсации на изпълнителите на обществени услуги, с пазарната стойност. Подобно изискване е от съществено значение за случаите на избор на изпълнител, при които изборът не е на база най-ниска цена или не е проведена състезателна процедура (например „пряко договаряне“). Новата разпоредба внася допълнителна степен на съответствие на българската нормативна уредба със законодателството на ЕС в областта на държавните помощи.

Конкретните условия за ред и срокове за плащане към изпълнителя се уговарят в договора за обществена поръчка. Заплащането на изпълнителите по ЗОП би могло да включва разходо-ориентирани компоненти, но като принцип изпълнителят има право да получи плащане в размер съгласно направената ценова оферта.

- Възлагане на управлението на социални услуги

Важна особеност на начина, по който целевите общини компенсират външни изпълнители на социални услуги, е, че подлежат на компенсиране единствено реално извършените разходи, т.е. ако предвидените финансови средства, съставляващи финансовия стандарт за съответните делегирани от държавата или местни дейности, надвишава реално извършените и отчетени разходи, то остатъкът подлежи на връщане. За целта се изискват периодични отчети на разходите, подкрепени с разходооправдателни документи. Направените разходи се приемат само при представяне на надлежни според българското законодателство разходооправдателни документи. Изрично са определени и разходите, които подлежат на компенсация. Не се предвижда включване на „разумна печалба“. Новоприетият Закон за социалните услуги, в сила от 01.01.2019 г., също посочва, че общините и частните доставчици на социални услуги нямат право да получават приходи от предоставянето на социални услуги, които се финансират от държавния бюджет.

С оглед на гореизложеното може да се направи изводът, че в големия брой случаи параметрите на компенсацията за обществени услуги, управлявани от общините (всички услуги, предоставяни от общински звена и предприятия), се определят на база покриване на всички необходими разходи от осъществяване на дейността. Важна особеност също така е, че не се предвижда и получава печалба.

Трябва също да се отбележи, че това е обичаен метод за компенсация не само в България, но и в Европа като цяло. Според доклада Преглед на докладите на държавите членки по изпълнението на Решението на ЕК относно предоставянето на държавна помощ при предоставянето

на услуги от общ икономически интерес¹⁸³: „...най-често използваният механизъм за компенсация, докладван от държавите членки е директна субсидия, следвана от компенсация. Точните методологии за компенсиране рядко се посочват, но изводите на база на докладваната информация показват, че на този етап основният метод е заплащане на направените разходи за дейността на изпълнителя.“

3.5. Мерки за избягване предоставянето на свръхкомпенсация

3.5.1. Изисквания на европейското законодателство във връзка с мерките за избягване предоставянето на свръхкомпенсация

Съгласно чл. 6 от Решението на Комисията държавите членки трябва да гарантират и при поискване от страна на Комисията да могат да представят доказателства, че компенсацията, предоставена за извършване на УОИИ, е изчислена в съответствие с механизма за изчисляване и не надхвърля определената с акта за възлагане сума.

Като контрол за избягване предоставянето на свръхкомпенсация трябва да се извършват редовни проверки най-малко на всеки три години през периода на възлагане, както и в края на този период.

Получена свръхкомпенсация трябва да бъде върната обратно. Изключение се допуска, когато сумата на свръхкомпенсацията не надвишава 10 % от сумата на средната годишна компенсация. Тогава тази свръхкомпенсация може да се пренесе към следващия период и да се приспадне от сумата на дължимата за този период компенсация. Разбирането на Комисията в Решението е, че даден изпълнител на УОИИ може да получи свръхкомпенсация за определена година, стига да няма свръхкомпенсиране за цялата продължителност на договора.

Съгласно Рамката за УОИИ тестът за свръхкомпенсация също изисква преценката да се прави на база на цялата продължителност на договора. Рамката допълнително предвижда изискване за включване на стимули за ефективност в механизма на компенсация. Това може да стане, например, като се определи предварително фиксирано равнище на компенсация, което предвижда и включва увеличаване на ефективността, което предприятието трябва да постигне.

3.5.2. Изисквания на българското законодателство във връзка с мерките за избягване предоставянето на свръхкомпенсация

• Мерки за избягване предоставянето на свръхкомпенсация при услуги, изпълнявани от бюджетни предприятия

¹⁸³ Доклад „Review of Member States' reports on the implementation of the EC Decision on the provision of State aid to the provision of services of general economic interest“, изготвен по възлагане на Европейския икономически и социален комитет от ESTAT, 2017, стр. 7, наличен: <https://www.eesc.europa.eu/et/node/51919>.

Законът за публичните финанси урежда бюджетната рамка в Република България, общото устройство и структурата на публичните финанси. В него са дефинирани процедурите и сроковете за съставянето, приемането, изпълнението на бюджетите, ролите и отговорностите на отделните институции, както и текущото наблюдение и отчитане на консолидираната фискална програма и изготвянето на годишните отчети за изпълнението на държавния бюджет и на общинските бюджети.

Общинските съвети и кметовете при съставянето, приемането и изпълнението на бюджетите на общините са длъжни да спазват съответните фискални правила по ЗПФ. Съгласно ЗПФ кметът на общината изготвя годишния отчет за изпълнението на бюджета по показателите, по които е приет, придружен с доклад за изпълнението, който се приема от общинския съвет и подлежи на одит от Сметната палата. За целта общинските съвети приемат наредби за съставяне, изпълнение, отчитане и контрол на бюджета на общината с подробни правила по съставянето и контрола на бюджета, които представляват основната нормативна уредба на местно ниво по отношение съставянето и отчитане на бюджета.

Законът за финансовото управление и контрол в публичния сектор установява цялостна система за държавен вътрешен финансов контрол, в изпълнение на ангажиментите в тази област, произтичащи от присъединяването ни към ЕС. В чл. 13 от ЗФУКПС са посочени минимално необходимите контролни дейности, които трябва да бъдат установени във всяка организация от публичния сектор, сред които са и процедури за разрешаване и одобряване; предварителен контрол за законосъобразност; процедури за пълно, вярно, точно и своевременно осчетоводяване на всички операции; докладване и проверка на дейностите - оценка на ефикасността и ефективността на операциите; процедури за наблюдение; правила за документиране и други.

Второстепенните разпоредители с бюджет са длъжни да съставят ежемесечни, тримесечни и годишни отчети за изпълнение на бюджетната си сметка, както и всички останали отчетни форми и документи, изискващи се от първостепенния разпоредител.

С оглед на гореизложеното може да се обобщи, че при бюджетните организации, вкл. звената на общините и общинските предприятия, мерките за избягване предоставянето на свръхкомпенсация включват общи инструменти и механизми за бюджетен контрол. Съставянето и отчитането на бюджета за тези изпълнители на услуги е подчинен на фискалните правила по действащото законодателство.

Използването на общите способности на бюджетен контрол се наблюдава като основна практика и в другите държави членки.

• **Мерки за избягване предоставянето на свръхкомпенсация при услуги, изпълнявани от небюджетни организации**

- Контрол за свръхкомпенсация при изпълнението на дейности, възложени по ЗОП

Способите за контрол както на изпълнението, така и на плащанията при възлагане с обществена поръчка, могат да варират значително предвид конкретния тип услуга, която се осъществява. Конкретните условия, ред и срокове за плащане към изпълнителя се уговарят в договора за обществена поръчка. В допълнение, в случаите на приложение на процедурите по ЗОП, доколкото е проведена състезателна, прозрачна, недискриминационна и безусловна процедура по смисъла на Известието на Комисията (пар. 89-96), при тези договори не би следвало да има възможност за свръхкомпенсация, тъй като е избрана най-изгодната в икономическо отношение оферта.

- Контрол за свръхкомпенсация при изпълнението на социални услуги, възложени с конкурс

При възлагане изпълнението на социални услуги с конкурс по ЗСП законът изрично предвижда, че кметът на общината е длъжен да предостави на доставчика целия размер на финансовите средства, съставляващи финансовия стандарт за съответните делегирани от държавата дейности, в рамките на сроковете, в които се осъществява предоставянето на субсидиите от държавния бюджет (чл. 18а, ал. 7). Задължение на кмета е и осъществяването на контрол за целесъобразното разходване на предоставените средства.

Някои от общините имат приети специални правила и процедури за условията и реда за финансиране и отчитане на социални услуги, предоставяни от външни доставчици, които съдържат конкретни правила за контрол на свръхкомпенсация, вкл. изравняване/ възстановяване на авансово преведените средства в края на всяка календарна година.

Не на последно място, способности за контрол на финансирането и разходването на средствата са предварително дефинирани в сключените договори с външните доставчици, на които е възложено да организират и управляват предоставянето на социални услуги. Договорите с доставчиците съдържат подробни и конкретни задължения за предоставяне на периодични отчети и документация за извършените разходи.

3.6. Задължения за прозрачност и докладване

Прозрачността е основен принцип при предоставяне на държавните помощи, изразяващ се в осигуряване на правила за публичност при предоставянето и разходването на публични средства по начин, който позволява достъп, използване и анализ на информация за финансовите взаимоотношения и който дава възможност за извършване на наблюдение, координация и контрол. Изискванията за прозрачност и докладване при предоставяне на УОИИ по националното законодателство в по-голямата си част представляват норми, въвеждащи в българската правна система изисквания на вторичното европейско законодателство, които произтичат предимно от директиви и от актове с незадължителна сила на европейските институции (Решения на ЕК).

3.6.1. Изисквания на европейското законодателство за прозрачност и докладване при предоставяне на УОИИ, както и във връзка с финансовите отношения между държавите членки и публичните предприятия

Основните задължения за докладване и осигуряване на прозрачност в областта на предоставянето на държавна помощ под формата на компенсация за осъществяване на УОИИ са установени в Директива 2006/111/ЕО на Комисията от 16 ноември 2006 г. относно прозрачността на финансовите отношения между държавите членки и публичните предприятия, както и за финансовата прозрачност в определени предприятия, Решението на Комисията за УОИИ и Рамката на ЕС за УОИИ.

Директива 2006/111/ЕО поставя изисквания към прозрачността по отношение на финансовите взаимоотношения между държавните органи (централни и местни) и публичните предприятия, предприятията на които са предоставени изключителни или специални права и предприятията на които са предоставени компенсации за УОИИ и които извършват и други дейности. Целта на Директивата е да се постигне яснота по отношение на предоставените публични средства и реалните цели, за които са използвани. Поставя се изискване за отразяване в отделни счетоводни документи на финансовата и организационната структура на всяко предприятие, от което се изисква водене на отделно счетоводство, така че да могат да се проследят разходите и приходите, свързани с отделните дейности и методите на определяне или разпределяне на разходите и приходите по отделните дейности. За целите на финансовата прозрачност при воденето на отделно счетоводство се изисква вътрешните сметки, отговарящи на отделните дейности, са обособени; всички разходи и приходи да са обособени или са разпределени правилно на основата на последователно прилагани и обективно обосновани принципи за отчитане на

разходите и принципите за осчетоводяване на разходите, на чиято основа се водят отделните сметки, да са ясно установени.

Дефинирано е понятието „предприятие, от което се изисква воденето на отделно счетоводство“ като предприятие, което разполага със специални или изключителни права, предоставени му от държава членка или на което е възложено извършването на услуга от общ икономически интерес по силата на член 106, параграф 2 от Договора, и което получава компенсация за публичната услуга под каквато и да е форма във връзка с тази услуга, и което осъществява други дейности.

Членове 7-9 от Решението на Комисията за УОИИ поставят изискване при възлагане на УОИИ в съответствие с неговите правила, с цел спазване на критериите, посочени в чл. 106 параграф 2 от ДФЕС, възлагането да се осъществява винаги с акт за възлагане, издаден от компетентен публичен орган. Конкретното съдържание на акта включва ясно определяне на съдържанието и продължителността на задълженията за предоставяне на УОИИ, предприятието на което се възлага и съответната територия, предоставянето на изключителни или специални права, описание на компенсационния механизъм и параметрите за определяне на компенсацията и за избягване и възстановяване на свръхкомпенсация и точно изчисляване на размера на компенсацията. Не на последно място правилата за осигуряване на прозрачност изискват актът за възлагане да съдържа и позоваване на Решението на Комисията за УОИИ. За компенсациите, надхвърлящи 15 млн. евро, предоставени на предприятие, което извършва и други дейности извън обхвата на възложената УОИИ, се поставя изискване държавата членка да публикува в интернет или по друг подходящ начин акта за възлагане или негово обобщение и размера на помощта, предоставена на предприятието, на годишна основа. Държавите членки следва да съхраняват цялата информация, необходима за определяне на съвместимостта на предоставената компенсация с Решението на Комисията за УОИИ по време на целия срок на възлагането и най-малко десет години след това и да я предоставят на ЕК при поискване.

Рамката за УОИИ в точки 60-65 определя правилата относно осигуряването на прозрачност. За всяка компенсация за УОИИ, попадаща в приложното поле на Рамката, държавите членки следва да публикуват информация в интернет или по друг подходящ начин следната информация: резултатите от обществената консултация или други подходящи инструменти, съдържанието и продължителността на задълженията за предоставяне на УОИИ, предприятието и съответна територия, размера на помощта, предоставен на предприятието на годишна основа. По-нататък в рамката са определени и задълженията за докладване пред ЕК.

Както Решението, така и Рамката на ЕС за УОИИ предвиждат задължение за държавите членки на всеки две години да представят пред ЕК

доклад с подробен преглед на изпълнението на двата акта, за различните категории услуги, попадащи в приложното им поле. Докладът се изготвя по образец предоставен от ЕК и съдържа информация за предоставени компенсации за УОИИ, възложени по реда на Решението на Комисията за УОИИ и Рамката на ЕС за УОИИ, общо за периода и по специфични сектори/конкретни услуги (болници, социални услуги, пощенски услуги, енергетика, събиране на отпадъци, ВиК, култура и др.). В доклада се посочват и описват обхватът на услугите, типичните форми на възлагане, средната продължителност на възлагането, предоставените изключителни и специални права, инструментът на помощта, механизмът на компенсация, мерките за избягване и възстановяване на свръхкомпенсации и прилаганите мерки за осигуряване на прозрачност, срещнатите трудности при прилагане на Рамката и Решението, подадените жалби от трети страни. В Рамката на ЕС за УОИИ се предвижда представянето и на годишни доклади относно предоставената помощ вследствие на решение на Комисията, основано на Рамката. Предоставените пред ЕК доклади се публикуват на интернет страницата ѝ.

3.6.2. Изисквания за прозрачност и докладване при предоставяне на УОИИ, както и във връзка с финансовите отношения между държавите членки и публичните предприятия съгласно българската нормативна уредба

Правилата относно прозрачността във финансовите отношения между държавите членки и публичните предприятия и по-специално предприятията, на които са предоставени специални или изключителни права и на които е възложено предоставянето на УОИИ срещу компенсация, въведени с Наредба № Н-16 от 23.11.2006 г. за реда за осигуряване прозрачност на финансовите взаимоотношения между държавните органи и органите на местното самоуправление и държавните и общинските предприятия и финансовата прозрачност в рамките на определените предприятия на министъра на финансите, представляват мерки по транспониране в националното ни законодателство на Директива 2006/111/ЕО на Комисията от 16 ноември 2006 година.

С Наредба № Н-16 по отношение на предприятията, предоставящи УОИИ, са предвидени конкретни правила за осигуряване на финансова прозрачност при водене на счетоводството, така че финансовата и организационната им структура да бъде правилно отразена в техните отделни счетоводни сметки. Идеята е да бъдат ясно показани приходите и разходите, свързани с осъществяването на възложената УОИИ и останалите им дейности. Прозрачността се осигурява чрез поддържане на отделните счетоводни сметки на предприятията по начин, при който относимите към различните дейности аналитични

сметки са разделени, всички приходи и разходи са коректно отнесени или разпределени на базата на ясно установени, обективно определени и последователно прилагани принципи за отчитане на разходите. Въведените изисквания следват точно Директива 2006/111/ЕО, предвид което не може да се установи конкретно несъответствие с европейското законодателство в тази област.

Изискванията за прозрачност и докладване на УОИИ са установени на национално ниво най-вече със Закона за държавните помощи и правилника за прилагането му. Администраторите на помощи са задължени да осигурят и поддържат достатъчен капацитет за осъществяване на дейностите по планиране, разработване, уведомяване, документиране, предоставяне и управление, докладване и контрол на предоставянето на държавни помощи и минимални помощи. Те, както и публичните органи като цяло, са длъжни да предоставят на министъра на финансите годишен доклад за администрираните от тях държавни помощи по отчетни данни за предходната година и да го публикуват интернет страницата си. За осигуряване на прозрачност администраторите на помощ са длъжни да предоставят информация за обявяване в регистрите, водени от ЕК чрез директно въвеждане на записи в Модула на Европейската комисия за осигуряване на прозрачност на държавните помощи - State Aid Transparency Award Module. Предвидена е и административнонаказателна отговорност за непредоставяне на годишен доклад от администратора на помощ и отговорните длъжностни лица.

В тях се предвижда още, че Министърът на финансите като национален орган, отговорен за наблюдението, прозрачността и координацията на държавните и минималните помощи и взаимодействието с ЕК осигурява прозрачност на държавните помощи, като изисква, обобщава и съхранява информация от всички администратори на помощ и изготвя годишен доклад и тематични доклади за държавните помощи и ги изпраща на ЕК. Сред тематичните доклади до ЕК, изготвяни от МФ е и двугодишния доклад за предоставените компенсации за извършване на УОИИ. Той се изготвя и представя на база получената информация от администраторите на помощ и публичните органи.

4. РЕЗУЛТАТИ ОТ АНАЛИЗА НА ТЕСНИТЕ МЕСТА В ПРИЛАГАНЕТО НА РЕЖИМА НА УСЛУГИТЕ ОТ ОБЩ ИКОНОМИЧЕСКИ ИНТЕРЕС

Анализът на тесните места в прилагането на режима на услугите от общ икономически интерес разглежда специфични аспекти на режима на УОИИ, във връзка с които възникват практически проблеми при прилагането на уредбата от местните органи. Анализът представя последователно идентифицираните тесни места при прилагане на режима на УОИИ както в контекста на европейското законодателство и практика, така и относимите аспекти на проблема спрямо българската нормативна среда и практики.

4.1. Дефиниране на понятието „предприятие“ и „икономическа дейност“

Идентифицирането на дадена услуга като УОИИ и дефинирането на икономическия ѝ характер е една от установените съществени трудности и тесни места на уредбата. Това е така, тъй като УОИИ по съществото си са специфични услуги от общ интерес и често са сред изрично възложените със законодателен акт функции на публични органи. Разграничителният критерий, между УОИ и УОИИ често остава неясен, включително в практиката на Съда на ЕС. Това разграничение обаче е от изключително важно значение, защото предопределя дали към начина на възлагане и предоставяне на съответната услуга се прилагат европейските правила за конкуренцията (в това число и правилата за държавните помощи) и вътрешния пазар.

Конкретна дефиниция на "икономическа дейност" и изброяване какви дейности се възприемат като икономически не се съдържа в законодателен акт на европейско ниво, а се извлича от съдебната практика.

При липсата на определение за икономическа дейност на законодателно ниво, съдебната практика предлага различни критерии за целта. Следните принципи от практиката на ЕК и СЕС могат да се изведат в това отношение:

- СЕС в постоянната си практика приема, че всяка дейност, състояща се в предлагането на стоки и услуги на даден пазар, е икономическа дейност.
- Ако съществува пазар, макар и ограничен, за съответната дейност, тогава дейността трябва да се счита за икономическа.

- Макар и в дадена държава членка да не съществува пазар за определена икономическа дейност, ако други оператори, вкл. от други държави членки, биха желали и са в състояние да предоставят услугата на съответния пазар, то би следвало да не се изключва наличието на икономическа дейност.

- Решението на даден орган да възложи определена услуга изключително на един единствен оператор (например защото желае да предоставя услугата вътрешно) не изключва наличието на пазар и икономическа дейност.

Въпросът дали в дадена държава членка съществува пазар за определени услуги може да зависи от начина, по който тези услуги са организирани на нейната територия. Съществен елемент при определяне дали е налице съществуващ пазар представлява възнаграждението за дадена услуга. От практиката на СЕС се извежда, че основополагащи в това отношение са следните фактори:

- услугата не се предоставя без възнаграждение (критерий за възнаграждение) и

- операторът на услугата има автономност при вземане на решения и поема икономически риск при предоставянето на услугата (критерий поемане на риск).

Съдът на ЕС дава широко тълкуване на горните фактори. Така напр. фактът, че услугата се предоставя без реализиране на печалба или не се заплаща от тези, които я получават (например, защото е публично финансирана), не изключва икономическият ѝ характер. За да може дадено плащане да се разглежда като възнаграждение, от решаващо значение е дали операторът се ангажира да предоставя конкретната услуга без него. С други думи, преценката трябва да бъде от гледна точка на оператора. Не е необходимо услугата да се заплаща директно на доставчика от потребителите, но е задължително той да получава възнаграждение за предоставянето ѝ. Приема се, че и в случаите, в които публичният възложител на услугата заплаща изцяло разходите за предоставянето ѝ вместо потребителите, тя запазва икономическия си характер.

Без съмнение не е необходимо предоставянето на стоки и услуги да носи печалба, за да се квалифицира дейността като икономическа. Некоректно е също така да се счита, че поради факта, че дадена дейност е социална или от публичен интерес, тя не е и икономическа. За всеки отделен случай трябва да бъдат разгледани всички особености на въпросната дейност, по-специално начинът по който тя действително се упражнява, организира и финансира от съответната

държава членка.

Комплицираната уредба и практика на ниво ЕС поражда за органите на местно самоуправление, вкл. българските общини, редица неясноти и правна несигурност относно случаите, в които дадена услуга може да се определи като УОИИ и трябва да се възложи като такава. Особено сериозен е този въпрос, когато съответната услуга от години (в някои случаи десетилетия) се осъществява по еднотипен начин като обхват и компенсация от самата община (чрез обособено звено или общинско предприятие). Изследването на практиките на българските общини показва, че в преобладаващия брой случаи, когато дадена дейност е законово делегирана за изпълнение от органите на местно самоуправление, тя се приема за неикономическа. Преобладаващото разбиране на национално ниво е, че доколкото общините посредством общински звена и предприятия изпълняват нормативно възложени функции, е налице ясно изразена властническа и обществена функция, което изключва икономическия характер на дейността.

Трябва да се наблегне и на факта, че това е проблем, който не е специфичен за българските органи на местно самоуправление, а е идентифициран и широко обсъждан на общоевропейско ниво.

Нещо повече, изследването на практиките в различните европейски страни показва, че един и същ тип услуга в различни държави може да се възприема както като икономическа, така и като неикономическа.

Важни изводи и идентифицирани тесни места предвид нормативната уредба и практики в България се поставят във връзка с квалификацията като „предприятия“ на общинските звена и общинските предприятия по смисъла на чл. 52 от Закона за общинската собственост. От особено значение е въпросът - следва ли да се разглеждат като икономически възложените им функции и дейности от общините.

От гледна точка на правото на ЕС в областта на държавните помощи обаче е важно също да се подчертае принципното разбиране в практиката на ЕК, че когато държавен/местен орган чрез свои структури осъществява стопанска дейност - като общо положение се квалифицира като „предприятие“. Обстоятелството, че дадена дейност се осъществява самостоятелно от общината/държавата не означава само по себе си, че не е налице икономическа дейност или е относима към въпроса дали е налице УОИИ.

СЕС най-общо определя предприятията като субекти, извършващи стопанска дейност, независимо от техния правен статут, правно-организационна форма и начина, по който те се финансират.

Статутът на предприятието съгласно националното законодателство не е решаващ. Например, предприятие, което е класифицирано като организация с нестопанска цел или спортен клуб съгласно националното законодателство, може въпреки това да се разглежда като предприятие по смисъла на ДФЕС. Същото важи и за субект, който официално е част от публичната администрация. Тази класификация зависи изцяло от естеството на осъществяваните дейности. Единственият релевантен критерий е дали се осъществява икономическа дейност.

В този смисъл дейността на общинските предприятия като цяло не може да се изключи от обхвата на законодателството в областта на държавните помощи и конкуренцията. Необходимо е да се прави индивидуална преценка дали осъществяваната конкретна дейност от дадено общинско предприятие, в зависимост от това как се финансира и на какъв пазар се осъществява, би могла да се квалифицира като икономическа.

Съгласно точка 9 от Съобщението и т. 44 от Ръководството за прилагането на правилата на Европейския съюз в областта на държавната помощ - прилагането на правилата за конкуренцията, и по-специално на правилата за държавната помощ, не зависи от правния статут или от естеството на предприятието/ведомството, което предоставя услуги от общ икономически интерес, а от икономическия характер на дейността, упражнявана от това предприятие/ведомство.

Практиката в областта на УОИИ и по-конкретно тълкуването на понятието „икономическа дейност“ продължава да се развива. С оглед на това преценката относно стопанския характер на дадена дейност, съответно статута на „предприятие“ на извършващото я лице, следва да се извършва във всеки конкретен случай.

4.2. Наличие на неефективност на пазара като условие за възлагане на УОИИ

За да съществува услуга от общ икономически интерес, на първо място тя трябва да бъде "истински и правилно дефинирана"¹⁸⁴. Съществуват определени изисквания, които трябва да се спазват при определянето на УОИИ. В своето Съобщение за УОИИ, ЕК предоставя насоки относно изискванията, свързани с определението за услуга от общ икономически интерес. Държавите членки имат широки възможности да определят кои услуги са УОИИ, доколкото съблюдават дали тези услуги са:

- насочени към гражданите и в интерес на обществото като цяло;¹⁸⁵

¹⁸⁴ Точка 2.1, пар. 12 от Съобщението

¹⁸⁵ Параграф 50 от Съобщението.

- наложени от обществено обоснована нужда от тази услуга;
- не са предоставени или не биха могли да бъдат предоставени задоволително на пазара без намеса на държавата¹⁸⁶.

От особена важност е преценката дали конкретната услуга се предоставя или би могла да се предостави задоволително на пазара без намеса на държавата или съответния местен орган. Т.е. за да може да се възложи УОИИ трябва да е налице неефективност на пазара. Задължението да представи доказателства за наличието на празнина на пазара е на възлагащия услугата орган. Достатъчно доказателство в тази насока е липсата на частна инициатива. Важно е също така, че съществуването на пазарна неефективност има обективна природа и причините за липса на частна инициатива не са от значение.

4.3. Местно въздействие и липса на ефект върху търговията между държавите членки

Важен критерий при определяне за това дали осигуреното публично финансиране под формата на компенсация за предоставяне на УОИИ е държавна помощ, е обстоятелството дали предоставяната услуга има изключително местен характер, който изключва възможността чрез предоставените публични средства да се окаже влияние върху търговията между държавите членки. Доколкото такъв изключително местен характер е налице, компенсацията за предоставяне на услугата не представлява държавна помощ.

Това е така, защото публичното подпомагане на дадено предприятие представлява държавна помощ по смисъла на член 107, параграф 1 от Договора, само доколкото „засяга търговията между държавите членки“. Търговията между държавите членки не се засяга, когато осъществяваната дейност е с чисто местен характер и конкуренцията за пазара не е отворена за предприятия от други държави членки.

Не са налични общоприети критерии относно това в кои случаи дадена дейност винаги е с местен характер. С оглед на това този въпрос също може да бъде идентифициран като едно от тесните места в областта на приложение на правилата за УОИИ.

В същото време, възможността за прилагане на изключението от правилата за държавните помощи за местни дейности предлага на общините удачен подход за действие в редица случаи. Местните власти предоставят финансиране за дейности и проекти, с които обслужват своите местни нужди и затова често е актуален въпросът - засягат ли се конкуренцията и търговията на ниво ЕС. Публична подкрепа за конкретен проект действително ще представлява държавна

¹⁸⁶ Параграф 48 от Съобщението.

помощ, само ако засяга търговията между държавите членки. Това е така, когато подпомагането на местния бизнес укрепва позициите му и го прави по-конкурентоспособен спрямо другите участници, които осъществяват същата дейност и са част от трансграничната търговия в рамките на ЕС. Може да има ефект върху търговията, дори ако подпомаганият бизнес не е ангажиран в трансграничната търговия. Самият факт, че местният орган е подпомогнал бизнеса може да затрудни конкуренцията да навлезе на пазара или да се конкурира ефективно.

Следва да се отбележи, че местният характер на дадена дейност трябва винаги да може да се докаже с конкретни факти, т.е. не се предполага изцяло местната природа на дейността.

В своето Известие относно понятието за държавна помощ Комисията дава обяснение как преценява дали помощта има чисто местни последици и следователно не оказва влияние на търговията между държавите членки. Въведени са два ключови критерия, за да може помощта да се квалифицира като такава с местен характер, като и двата следва да бъдат изпълнени кумулативно:

- Подкрепяната стопанска дейност трябва да доставя своите стоки или услуги само в ограничен район на дадена държава членка и да е малка вероятността за привличане на клиенти от други държави членки;
- Предоставената подкрепа от местните власти следва да няма повече от незначително влияние върху условията за трансграничните инвестиции или установяване.

Първият критерий се преценява на база на типа клиенти, които биха потребявали конкретните стоки или услуги, съответно целевите потребители за бъдещи дейности. В случай, че броят на чуждестранните клиенти е малък, това би могло да не окаже конкретно влияние.

Вторият критерий- предоставената подкрепа от местните власти да няма повече от незначително влияние върху условията за трансграничните инвестиции или установяване, може да е по-труден за прилагане. Колкото повече доказателства има за действителна трансграничната търговия в съответния сектор, толкова по-малка е вероятността той да бъде изпълнен. Дори към изследвания момент да няма трансгранична търговия, то една бъдеща такава може да е проблематична. Трудно е да се предвиди как Комисията или съдилищата ще приложат втория критерий. Принципното изискване е да "няма предвидим ефект". Но не е ясно колко отдалечено в бъдещето трябва да се направи преценката, тъй като за много услуги, стартирани като местни, с времето се отварят нови възможности за привличане на чуждестранни клиенти.

Много от предоставяните обществени услуги от общините в България, биха могли с оглед на конкретните обстоятелства да бъдат квалифицирани като такива с чисто местно значение. Сред тях са: организиране и провеждане на публични културни събития, музейни дейности и галерии, театрални дейности, читалища и др.

В много от случаите на предоставяне на изброените дейности може да се твърди, че финансирането би имало чисто местно въздействие и следователно не би оказало въздействие върху търговията между държавите членки. Като общо правило при евентуално разследване/ проверка на Комисията би се проверило, по-специално: (i) дали доставчиците-получатели на финансирането доставят стоки или услуги в ограничен район на страната и би било малко вероятно да привлекат клиенти от други държави членки, както и (ii) дали би могло да се предвиди, че финансирането на услугата ще има повече от незначително влияние върху условията за трансграничните инвестиции или установяване.

Според практиката на съда на ЕС и тълкуванията в решенията на Комисията културни продукти, чиято аудитория поради езикови и географски съображения е ограничена на местно равнище - имат изцяло местно значение и предоставената за тях публична подкрепа не е в състояние да засегне търговията между държавите членки. ЕК счита, че само финансиране, предоставено на големи и известни културни институции и мероприятия в държава членка, които са широко рекламирани извън техния „домашен“ регион, имат потенциала да засегнат търговията между държавите членки¹⁸⁷. По аргумент от горното не е налице потенциална или реална възможност публичното финансиране на местни театрални дейности у нас да засегне търговията между държавите членки. Предвид това се изключва възможността компенсиранието им да бъде определено като държавна помощ.

Важно значение с оглед българската нормативна уредба и практики има преценката за наличие на чисто местно въздействие по отношение на социалните услуги. Такъв ще бъде случаят, когато социалната услуга има изцяло местен обхват и не би могла да засили позицията на дадено предприятие в сравнение с други конкурентни предприятия в рамките на ЕС. Съответно, ако социалната услуга не може да повлияе на трансграничните инвестиции, като (i) затрудни навлизането на пазара на доставчици от други държави членки, (ii) поддържа или увеличава местното предлагане и/или (iii) като привлече ползватели от други държави.

4.4. Проблемни аспекти при определяне на параметрите на компенсацията и наличието на свръхкомпенсация

¹⁸⁷ Вж. в тази връзка точка 197 б) и г) от Известието на ЕК за понятието държавна помощ.

Принцип съгласно законодателството на ЕС е, че компенсацията не следва да надвишава необходимото за покриване на нетните разходи, направени при изпълнение на задълженията за обществена услуга, включително разумна печалба. Над тази граница доставчикът получава "свърхкомпенсация", която не може да бъде оправдана от необходимостта да се предостави УОИИ.

Решението за УОИИ в член 5 уточнява, че сумата на компенсацията не следва да надвишава това, което е необходимо за покриване на нетните разходи, направени при изпълнение на задълженията за обществена услуга, включително разумна печалба. Най-общо:

Компенсация ≤ нетни разходи + разумна печалба

Член 5, параграф 2 от Решението за УОИИ предвижда две методологии, които могат да се използват за изчисляване на нетните разходи за задължение за обществена услуга:

1) Нетният разход може да се изчисли като разликата между разходите и приходите, т.е. метод базиран на покриването на разходите. В този случай, следните изисквания трябва да са спазени:

- Размерът на компенсацията да не надвишава това, което е необходимо за покриване на нетния разход, направен при изпълнение на задълженията за обществена услуга, включително разумна печалба.
- В разходите да се съдържат всички разходи за УОИИ;
- В приходите да са включени всички приходи от УОИИ;
- Разумната печалба да е равна на вътрешната норма на възвръщаемост на типично предприятие, предоставящо УОИИ.
- Да се поддържат отделни счетоводни сметки за УОИИ, при изпълнение и на други дейности.

2) Като алтернатива, той може да се изчисли като разликата между нетния разход, понесени от предприятието при изпълнение на задължението за обществена услуга, и нетния разход или печалба на същото предприятие, когато функционира без задължение за обществена услуга – т.е. метод на нетните избегнати разходи.

Методът на нетните избегнати разходи изчислява нетната себестойност на УОИИ чрез сравняване на нетните разходи на доставчика, предоставящ УОИИ, с хипотетичен сценарий, при което същия доставчик действа без това задължение. Практическото приложение на този метод повдига редица въпроси, по които има ограничена практика на Комисията и съдебна практика.

Сред проблемните аспекти на този метод, които биха могли да дове-

дат до допускане на грешки от възложителите при ползването му, са следните:

- Определянето на реалистичен сравнителен сценарий не е лека задача. За целта е необходимо да се предвидят условни компоненти на изчисляването, особено като се има предвид, че този тип дейности не се предоставят обичайно при нормални, нефинансирани от публичен сектор, условия. Така напр. трудно биха могли относително точно да се предвидят разходите, които вероятно ще бъдат спестени и приходите, които вероятно ще бъдат загубени, ако операторът вече не трябва да предоставя УОИИ.

- Прилагането на методологията за избягване на нетните разходи е проблематично в контекста на предприятия, предоставящи различни услуги (като пример може да се даде съчетание на пощенски и допълнителни платежни услуги). Ако предприятието предоставя само една конкретна УОИИ се предполага, че нито един от тези разходи не би бил направен, ако не му е възложена УОИИ, поради което на възстановяване следва да подлежат всички постоянни разходи. От друга страна, предприятие, което работи в по-широка сфера като предоставя както УОИИ, така и услуги, които не представляват УОИИ, и за които споделя едни основни постоянни разходи, би било възпрепятствано да възстанови по-голямата част от постоянните си разходи. Тази особеност намалява стимула от диверсификация на предоставяните услуги и в много случаи на постигане на по-ефективен бизнес модел.

Действащите предприятия, които извършват както УОИИ, така и други дейности трябва да водят счетоводство, което показва поотделно разходите и приходите, свързани с УОИИ, и разходите и приходите от другите услуги. Така се осигурява възможност за онагледяване и доказване, че отпуснатата компенсация за извършване на УОИИ не надвишава нетните разходи за тази цел.

За да реши дали възнаграждението, предоставено на дадено предприятие, води до свръхкомпенсиране, Комисията взема предвид не само нетните разходи за УОИИ, но и "разумната печалба", на която доставчикът има право. За да се намали несигурността в това отношение, ЕК е въвела праг, под който печалбата за доставчика на УОИИ е винаги разумна. Този праг представлява процентът на възвръщаемост на капитала, който не надхвърля съответния суапов процент, публикуван на интернет страницата на ЕК плюс 100 базисни пункта¹⁸⁸.

Когато на изпълнителите на УОИИ са предоставени специални или изключителни права, това е свързано с някои особености. На първо

¹⁸⁸ За целите на изчисление на разумната печалба следва да се ползва съответния суапов процент съгласно публикуваните от ЕК нива на адрес: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/swap_rates_en.html.

място, предоставянето на такива права както според Решението, така и според Рамката трябва да бъде включено в акта за възлагане на услугата. Освен това, е необходимо приходите от тези права да се отразят при изчисляване на размера на компенсацията.

В големия брой случаи параметрите на компенсацията за обществени услуги, управлявани от общините (всички услуги, предоставяни от общински звена и предприятия), се определят на база покриване на всички необходими разходи от осъществяване на дейността. Когато дейността се осъществява от общинско звено или общинско предприятие, тя е бюджетна дейност, ръководена от управител и със собствен бюджет като второстепенен разпоредител с бюджет. Начинът на формиране на бюджета за извършване на дейността е базиран на общия процес на изготвяне на бюджетите на общините. Не се предвижда и получава печалба с изключение на услугите, възлагани по ЗОП.

В случай че услугата ще се предоставя от общинско предприятие, бюджетът, одобрен от общинския съвет за съответното структурно звено, представлява компенсацията, която получава изпълнителят на услугата. За всички приходи следва да се осигури отделна аналитична счетоводна отчетност, така че да може да бъде ясно проследено каква част от разходите за дейността могат да бъдат покрити със средства от приходите от възложената обществена услуга. Същевременно следва да бъдат предвидени механизми за контрол на изпълнението на услугата и контрол на средствата, които получава изпълняващото услугата структурно звено. При бюджетните организации, вкл. звената на общините и общинските предприятия, мерките за избягване предоставянето на свръхкомпенсация включват общи инструменти и механизми за бюджетен контрол.

4.5. Особенности при възлагане на УОИИ с оглед правилата в областта на обществените поръчки

Правилата за обществените поръчки и държавните помощи са уредени в отделни части на ДФЕС и се регулират с различни актове на правото на ЕС, но при все това са свързани в много отношения. Обществените поръчки в ЕС са регулирани от основните принципи на ДФЕС, както и от подробни разпоредби на директивите на ЕС за обществените поръчки, които координират националните правила за възлагане на обществени поръчки.

Правилата за обществените поръчки и правилата за държавните помощи имат една и съща основна цел: да се предотврати нарушаването на конкуренцията на вътрешния пазар, причинено от поведението на публичните органи. Но те защитават конкуренцията, като

забраняват различни видове поведение. Правилата за обществените поръчки забраняват предоставянето при дискриминативни условия на права и привилегии под формата на договори за обществени поръчки, докато правилата за държавните помощи забраняват предоставянето при дискриминативни условия на публични средства. С оглед на това, въпреки че целите на уредбата могат да се припокриват, те имат и своите различия.

Необходимостта от прилагане едновременно на правилата за обществени поръчки и държавните помощи в някои случаи поражда специфични въпроси и проблематични ситуации за държавите членки и може да се отчете като едно от тесните места, особено що се отнася за възлагането на УОИИ.

От една страна, принцип от съдебната практика е, че за да бъде считана определена мярка като съвместима държавна помощ, тя не може да нарушава друга разпоредба на Договора, включително правилата за обществените поръчки. От друга страна, погледнато като цяло, използването на състезателни процедури за възлагане на обществени поръчки би следвало като принцип да елиминира възможността за предоставяне на изборително предимство и следователно да гарантира, че мярката не съдържа държавна помощ. По въпроса какъв точно е ефектът относно приложението на правилата за държавните помощи при възлагане на обществена поръчка, обаче, е имало различни интерпретации в практиката и документите на ЕК през годините.

Счита се, че автоматично освобождаване на договори, сключени посредством процедура за обществена поръчка от контрол върху държавните помощи, не би било в съответствие с член 107, параграф 1 от ДФЕС, който се отнася без разлика до "всяка помощ, предоставена от държава членка или чрез ресурси на държава членка, под каквато и да било форма, която нарушава или заплашва да наруши конкуренцията чрез поставяне в по-благоприятно положение на определени предприятия или производството на някои стоки, доколкото засяга търговията между държавите членки".

Следователно дори договори за възлагане на обществени поръчки или концесии могат да попаднат в обхвата на държавните помощи, ако с тях се предоставя икономическо предимство, което предприятието получател не би получило при нормални пазарни условия. С оглед на това, основният въпрос е да се прецени дали и при какви условия възлагането на обществени поръчки може да има някакво предимство, което операторът не би получил при нормални пазарни условия.

При възлагане на обществени поръчки, използването на състеза-

телна процедура за възлагане, която е в съответствие с правилата на ЕС за обществените поръчки и по този начин в нея са въведени подходящи условия за постигане на най-добро съотношение цена/качество, като цяло създава презумпция, че няма да бъде включена държавна помощ за съответния икономически оператор.

През годините европейските институции постепенно изясняват кои изисквания трябва да бъдат изпълнени, за да може компенсацията за УОИИ да се счита за съвместима с вътрешния пазар помощ. Използването на процедура за възлагане на обществени поръчки при избора на доставчик на УОИИ се превръща в изискване от все по-голямо значение. Действащото законодателство (Пакета Алмуния) е разработено в голяма степен въз основа на решението по делото Алтмарк. При все това, в самия Пакет Алмуния, има различно третиране на възлагането на УОИИ по отделните инструменти спрямо задължението за провеждане на процедура за обществена поръчка. Така например съгласно Решението за УОИИ публичните органи не са обвързвани при възлагане на УОИИ да спазват законодателството в областта на обществените поръчки. Правилата за обществените поръчки изобщо не са споменати в Решението за УОИИ. В Рамката за УОИИ обаче е въведено задължение за провеждане на процедура по обществена поръчка, за да може помощта да бъде обявена за съвместима.

С оглед на горното не може да се направи ясно и категорично заключение дали обществените поръчки освобождават държавите членки от задължението да прилагат правилата за държавните помощи.

Последният публикуван документ от Комисията, който дава разяснения по въпроса достатъчно ли е провеждането на обществена поръчка, за да се избегне необходимостта от съблюдаване на правилата за държавни помощи, е Известието на Комисията относно понятието за помощ. В Известието на Комисията се изразява най-общо виждането, че не е налице помощ, когато се закупуват активи, стоки и услуги при спазване на принципите на директивите за обществените поръчки (пар. 89 до 97).

Поставени са няколко изисквания, които трябва да са спазени при провеждане на процедурите. По-конкретно процедурите трябва да бъдат:

- отворени: всички заинтересовани и отговарящи на условията кандидати трябва да могат да участват;
- прозрачни: всички заинтересовани участници да бъдат еднакво и надлежно информирани на всеки етап от процедурата. Съгласно Известието достъпността на информацията, достатъчното време за заинтересованите участници и яснотата на критериите за подбор и

възлагане представляват най-важните елементи на една прозрачна процедура за подбор;

- недискриминационни: всички участници в търга трябва да бъдат третирани еднакво и без дискриминация. Критериите за подбор и възлагане трябва да бъдат предварително определени, така че участниците да бъдат сравнявани и обективно оценени;

- безусловни: участниците трябва да имат свободата да използват активите, стоките или услугите за свои собствени цели. Това не възпрепятства прилагането на задължения, произтичащи от общи законови разпоредби, но налагането на други "специални задължения" в полза на органа или на общия интерес би означавало, че офертата не би била "безусловна";

- състезателни: трябва да има достатъчно конкуренция за договора. Това не е така, когато има само една страна, която може да подаде оферта;

- Комисията счита, че критериите за оценка следва да позволяват най-изгодната в икономическо отношение оферта да съответства на пазарната стойност. На практика това предполага използването на търгове, при които „ценовият“ компонент от офертата е със значителна тежест.

В Известието на Комисията ясно се посочва, че използването и придържането към процедурите, предвидени в директивите за възлагане на обществени поръчки, може да се считат за достатъчни за удовлетворяването на горните изисквания. С други думи, се посочва, че дори да се използва процедура извън открита и ограничена, тези условия могат да бъдат изпълнени. Така напр. се пояснява, че ако е подадена само една оферта, процедурата по принцип не е достатъчна, за да гарантира пазарна цена, освен ако:

- при подготвянето на процедурата са заложили особено строги предпазни мерки, осигуряващи действителна и ефективна конкуренция, и не е очевидно, че само един оператор действително е способен да представи надеждна оферта или

- публичните органи проверяват чрез допълнителни средства, че резултатът съответства на пазарната цена.

В обобщение, Известието на Комисията осигурява по-голяма съгласуваност между правилата за обществените поръчки и правилата за държавните помощи. На възлагащите органи се осигурява по-висока степен на сигурност, че прилагането на правилата за обществените поръчки ще осигури висока степен на защита срещу евентуално нарушаване на правилата за държавните помощи.

При възлагането на дейности, които могат да бъдат квалифицирани като УОИИ (като напр. събиране, управление и оползотворяване на отпадъци; социално жилищно настаняване; социални услуги, предоставяни срещу заплащане на възнаграждение от потребителите; услуги, свързани с благоустрояване и комунални дейности, като напр. озеленяване, поддържане на паркове, почистване на улици, поддръжка на улично осветление, опериране на платени паркинги и др.) с оглед пълна сигурност, че няма да е налице нарушение на правилата за държавните помощи – е препоръчително винаги да се следват изискванията на Известията на Комисията за провеждане на отворена, състезателна процедура.

4.6. Рискове и последици при нарушаване на правилата за УОИИ на ЕС

Правилната оценка на рисковете, свързани с предоставянето на държавна помощ, е важен аспект при планиране и осъществяване на различни дейности на местно ниво. Установяването на неправомерно предоставяне на държавна помощ би могло да доведе до сериозни последици за постигането на целите на провежданата политика, както и до необходимост от възстановяване на предоставените средства. От друга страна, прекалено предпазливият подход към предоставянето на финансиране може да доведе до ненужни забавяния в провежданите политики и постигане на целите на публичните органи.

Комплицираната уредба в областта на държавните помощи и развиващата се практика на ЕК и СЕС са причината дадена мярка да може да има разнопосочни оценки относно това съставлява ли помощ. Специално при УОИИ често възникват и въпроси, като напр. дали характерът на дадена дейност е икономически или е в изпълнение на публични властнически функции. Поради съществуващите особености на уредбата е важен балансираният подход за действие на компетентните органи и преценка на възможните рискове.

Основният риск при неспазване на правилата за УОИИ и държавните помощи е стартиране на процедура по установяване на неправомерно предоставена държавна помощ от ЕК. Комисията има правомощия да поиска възстановяване на всяко плащане на недопустима помощ, заедно със съответната лихва. Давността в тези случаи е десет години. Този финансов риск се носи основно от предприятията, на които са предоставени средства. Друга съществена последица е въвличането на органа в сложни процедури пред ЕК. Не по-малко важен е и рискът от негативна публичност и увреждане на репутацията на замесените държавни органи.

При установяване на неправомерно предоставена държавна помощ

върщането е дължимо от получателя на помощта ведно с лихвите, считано от датата, от която помощта е била на разположение на получателя. За да се установи наличие на неправомерно предоставена държавна помощ, е необходимо да има решение на ЕК за това, като конкретните получатели и размерът на помощта трябва да бъдат установени от администратора на помощта.

Администраторите на държавна помощ имат задължението за установяване и събиране на неправомерно предоставена държавна помощ. Съгласно чл. 162 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс неправомерно предоставената държавна помощ е публично държавно вземане, събира се от съответния държавен или общински орган.

ИЗПОЛЗВАНИ ИЗТОЧНИЦИ

1. Adinda Sinnaeve, DG Competition, Presentation 'The 2011 SGEI Package', 2012
2. Barbara Sak, Gabriel Obermann, David Hall, Services of General Interest in the Internal Market, Working Paper, European Parliament, Committee on the Internal Market and Consumer Protection, 2005
3. Baube P., Similie P. (eds) Public services in the European Union and in 27 member states. Statistics, organization and regulations, study commissioned in the framework of the 'Mapping of the Public Services' project managed by CEEP, 2010
4. Caroline Wehlander, Services of General Economic Interest as a Constitutional Concept of EU Law, Legal Issues of Services of General Interest, 2016
5. Caroline Wehlander, Swedish Competition Authority, När medför en offentlig finansiering en skyldighet att följa LOU?- Studie med särskilt fokus på EU-begreppen SGEI och NSGI, 2018
6. CEEP Acquis+, The Acquis Communautaire for Services of General Economic Interest, 2013
7. CEEP Opinion on the Reform of EU State Aid Rules on Services of General Economic Interest (Almunia Package), 2011
8. Commissariat général à l'égalité des territoires, Note méthodologique – Calcul de la compensation de SIEG, France, 2016
9. Commissariat général à l'égalité des territoires, Note méthodologique – Règlements applicables aux SIEG, France, 2016
10. Damien Geradin, Public Compensation for Services of General Economic Interest: An Analysis of the 2011 European Commission Framework, TILEC working paper, 2012
11. Direction Générale des Collectivités Locales, Ministère de l'intérieur de la République Française, Note d'information – Instruction relative aux obligations de rapport sur l'application par les collectivités territoriales du droit de l'Union européenne relative aux aides publiques octroyées aux entreprises chargées de la gestion d'un service d'intérêt économique général (SIEG), Paris, 2018
12. Ecorys, Study on the financing models for public services in the EU and their impact on competition, 2016
13. Erik Gløersen, Marius Drăgulin, Silke Haarich, et al, Research for REGI Committee - services of general interest in the funding period 2014-2020 (Study), European Parliament, Directorate-General for Internal Policies, 2016
14. Esmeralda Eberhardson, Services of general economic interest – an (im)

possibility in Swedish municipal housing policy, Master Thesis, 2017

15. ESTAT, Review of Member States' reports on the implementation of the European Commission Decision on the provision of State aid to the provision of services of general economic interest, Study for the European Economic and Social Committee, 2017

16. Fiedziuk N. A, Services of general economic interest in EU law: The role of the 'public service' exception in the light of recent developments in EU law, Oisterwijk: Wolf Legal Publishers (WLP), 2013

17. Ginevra Bruzzone, Presentation 'State aid, procedures, special regime for services of general economic interest', March 2016

18. Johan Willem van de Gronden et al., Financing Services of General Economic Interest: Reform and Modernization, Legal Issues of Services of General Interest Series, 2013

19. K. Lenaerts, 2012, Defining the Concept of 'Services of General Interest' in Light of the 'Checks and Balances' Set out in the EU Treaties, 2012

20. Lyrric, Le logement social français victime de la construction européenne, Mediapart, 2018

21. Massimo Merola (ed) The Reform of state aid rules on services of general economic interest from the 2005 Monti-Kroes package to the 2011 Almunia reform, Conference proceedings – GCLC College of Europe Bruge, 2011

22. Maria Geilmann, Marta Ottanelli, The fourth Altmark criterion - Ensuring competition and transparency through Public Procurement procedures in SGEIs, Master Thesis 2012

23. Marja Elsinga and Hans Lind, The effect of EU-legislation on rental systems in Sweden and the Netherlands, Working Paper 2012:01, Section for Building and Real Estate Economics Department of Real Estate and Construction Management School of Architecture and the Built Environment Royal Institute of Technology

24. Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Handreiking Diensten van Algemeen Economisch Belang, Den Haag, The Netherlands, 2014

25. N.B.V. Briand, Services of General Economic Interest and Social Services of General Interest: A common legal framework?, 2017

26. Olga Simeon, Péter Staviczky, State Aid for Culture: best practices at regional and local level, 2016

27. Phedon Nicolaides, Essays on Law and Economics of State Aid, 2008

28. Prof P. Nicolaides, Presentation 'Law & Economics of SGEI', 2018

29. Sabine Zillmer, Maria Toptsidou, Paola Le Moglie, Silke Haarich, Frank Holstein, European Committee of the Regions, Implementation of the Decision and the Framework on SGEIs: Involvement of LRAs in the reporting exercise and state of play as regards the assessment of social services as economic activities (Study), 2017

30. Secrétariat général des affaires européennes, Guide relatif à la gestion des services d'intérêt économique général (SIEG), France

31. Welsh Government State Aid Unit, How to run a 'Service of General Economic Interest' scheme, Version 2, 2018

Проект „Ефективно прилагане на правилата на ЕС за държавните помощи при предоставяне на услуги от общ икономически интерес (УОИИ)“ се изпълнява по договор № BG05SFOP001-2.003-0001-C01/11.11.2016 г. с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление 2014 - 2020 г.“, съфинансирана от Европейския съюз, чрез Европейския социален фонд